

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mihaela Nemec

Študij družboslovne informatike in digitalne kompetence

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mihaela Nemec

Mentorica: izr. prof. dr. Katja Lozar Manfreda

Študij družboslovne informatike in digitalne kompetence

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

*»Sreča ni mesto, kamor potujemo,
temveč način potovanja - Tarquato Tasso«
(Pregovori in verzi o sreči 2016).*

ZAHVALA

Še eno zanimivo, poučno in nepozabno potovanje v mojem življenju je prišlo h koncu. Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila vsem, ki so me na tej poti spremljali in spodbujali.

*

Najlepša hvala mentorici, izr. prof. dr. Katji Lozar Manfreda, za vse strokovne nasvete, čas in pomoč pri pisanju magistrskega dela.

*

Največja zahvala gre moji mami. Mama, hvala ti za vso pomoč in podporo, hvala, ker verjameš vame tudi, ko sama začnem dvomiti. Hvala, ker si vedno ob meni, ko te najbolj potrebujem.

*

Hvala sestri Nini in atiju za podporo, potrpežljivost in razumevanje.

*

Hvala Zlatku, omi in dediju za pomoč in spodbudne besede.

*

Hvala vsem prijateljicam in prijateljem, sošolkam in sošolcem za skupaj preživeta nepozabna študentska leta. Brez vaše pomoči, spodbudnih besed in kreativnih navdihov mi ne bi uspelo.

*

Hvala vsem sodelavkam in sodelavcem za spodbudo, opominjanje, priložnosti in znanje, ki mi ga iz dneva v dan predajate.

*

Hvala vsem študentom in študentkam družboslovne informatike za sodelovanje v raziskavi, ki je bila ključna za nastanek tega magistrskega dela. Hvala za vaš čas in sodelovanje.

Študij družboslovne informatike in digitalne kompetence

Življenja si brez informacijsko komunikacijskih tehnologij in interneta v današnjem digitalnem svetu ne moremo več predstavljati. Zaradi hitrega razvoja tehnologije in vpetosti interneta v vsa področja življenja prihaja v ospredje potreba po digitalnih kompetencah, tako v poklicnem kot tudi zasebnem življenju. V tem smislu je zanimivo preučevati digitalne kompetence v povezavi s študijem družboslovne informatike, mlade znanstvene discipline, ki kot predmet proučevanja vključuje tudi informacijsko komunikacijske tehnologije in internet. V magistrskem delu proučujem, katere digitalne kompetence so vključene v študij družboslovne informatike na Fakulteti za družbene vede, katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike, katerih kompetenc jim primanjkuje, katere so pridobili v času študija in pridobivanje katerih so pogrešali. Pri proučevanju problema sem uporabila več različnih metod raziskovanja: sistematični pregled učnih načrtov, spletno anketo in polstrukturirane intervjuje. Rezultati so pokazali, da so študenti na nekaterih področjih dobro opremljeni z digitalnimi kompetencami, na drugih področjih so nekoliko šibkejši. Nekaj kompetenc pridobijo tudi v času študija. Z rezultati lahko dobimo širšo sliko o tem, katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike in katerih imajo manj, kar je pomembna informacija za prilagajanje učnih načrtov tako, da bodo študenti opremljeni s tistimi kompetencami, ki jih na trgu dela potrebujejo.

Ključne besede: družboslovna informatika, digitalne kompetence, informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT), internet.

Study of Social Informatics and Digital Competences

In the digital world of today it is no longer possible to imagine life without information and communication technologies (ICTs) and the internet. The increasing development of technology and the integration of the internet in everyday life demand possessing digital competences at workplace as well as at home. It is therefore interesting to examine digital competences in connection with the study of Social informatics, a young scientific discipline which includes ICT and internet studies. The thesis examines digital competences that are included in the study of Social informatics at the Faculty of Social Sciences: which digital competences the students of Social informatics gain and lack, which digital competences they acquire and miss during their study. In the empirical part of the thesis I used several research methods: a systematic review of the curriculum, an online survey, and semi-structured interviews. The results show that the students are well equipped with some digital competences, however they lack knowledge in some other areas. They acquire some competences during the study. The results offer a broader picture of the digital competences that the students of Social informatics gain or lack. This presents an important information for curriculum adaptation with the aim to equip students with the required competences that are necessary on the labour market.

Keywords: Social Informatics, Digital Competences, Information and communications technology (ICT), internet.

Kazalo vsebine

1 Uvod	8
2 Digitalne kompetence	10
2.1 Opredelitev digitalne kompetence	10
2.2 Dimenzije digitalnih kompetenc (študija DIGCOMP)	16
2.3 Sorodni izrazi koncepta 'digitalna kompetenca'	19
2.3.1 Digitalna pismenost ali IKT pismenost	19
2.3.2 Medijska pismenost	21
2.3.3 Informacijska pismenost	21
2.4 Pomen digitalnih kompetenc za sedanjost in prihodnost	22
3 Družboslovna informatika	24
3.1 Opredelitev družboslovne informatike	25
3.2 Področja družboslovne informatike in digitalne kompetence	28
3.3 Študij družboslovne informatike v Sloveniji	30
3.4 Prihodnost družboslovne informatike	32
4 Digitalne kompetence študentov družboslovne informatike	34
4.1 Uvod in raziskovalna vprašanja	34
4.2 Digitalne kompetence v učnih načrtih programov družboslovne informatike	35
4.2.1 Opis metodologije sistematičnega pregleda	36
4.2.2 Sistematični pregled digitalnih kompetenc v programih družboslovne informatike	37
4.3 Katere kompetence imajo študenti družboslovne informatike?	40
4.3.1 Metodologija spletne ankete	41
4.3.2 Kompetence študentov družboslovne informatike	46
4.3.3 Razlike v digitalnih kompetencah študentov družboslovne informatike glede na letnik študija	59
4.4 Katere digitalne kompetence so študenti družboslovne informatike pridobili tekom študija?	70
4.4.1 Vzorec in rekrutacija	70
4.4.2 Izvedba in analiza intervjujev	71
4.4.3 Rezultati intervjujev	72
4.5 Sklep: Digitalne kompetence študentov družboslovne informatike	86
5 Zaključek	94
6 Literatura	101

Priloga A: Vprašalnik o študiju družboslovne informatike in digitalne kompetence ...	105
Priloga B: Vabilo za sodelovanje v intervjuju	112
Priloga C: Obrazec za soglasje snemanja	113
Priloga Č: Vprašanja za polstrukturiran intervju	114
Priloga D: Sistematični pregled digitalnih kompetenc v programih družboslovne informatike.....	115
Priloga E: Tabele – kompetence študentov družboslovne informatike.....	118
Priloga F: Tabele – razlike v digitalnih kompetencah študentov družboslovne informatike glede na letnik študija	126
Priloga G: Transkripti intervjujev	133

Kazalo tabel

Tabela 2.1: Opredelitev digitalne kompetence.....	12
Tabela 2.2: Digitalne kompetence - povzetek.....	19
Tabela 4.1: Število predmetov, pri katerih sem identificirala digitalne kompetence na dodiplomskih programih.....	38
Tabela 4.2: Število predmetov, pri katerih sem identificirala digitalne kompetence na magistrskem programu.....	40
Tabela 4.3: Primerjava vzorca in populacije študentov družboslovne informatike glede na sociodemografske značilnosti	43
Tabela 4.4: Naprave, ki jih imajo študenti doma na razpolago (n=116-122).....	44
Tabela 4.5: Značilnosti internetne povezave (n=123)	44
Tabela 4.6: Hitrost širokopasovne internetne povezave (n=107)	44
Tabela 4.7: Pogostost uporabe interneta (n=123)	44
Tabela 4.8: Naprave, preko katerih študenti dostopajo do interneta in/ali spletnih storitev (n=122)	45
Tabela 4.9: Lokacija dostopa do interneta (n=123)	45
Tabela 4.10: Nameni uporabe interneta (n=123)	46
Tabela 4.11: Rekrutacija študentov za sodelovanje v intervjujih	70
Tabela 4.12: Sociodemografske značilnosti intervjuvancev.....	71
Tabela 4.13: Kompetence s področja informacije	74
Tabela 4.14: Kompetence s področja komunikacije	76
Tabela 4.15: Kompetence s področja ustvarjanja vsebine	79
Tabela 4.16: Kompetence s področja varnosti	81
Tabela 4.17: Kompetence s področja reševanja problemov	83
Tabela 4.18: Znanja, ki jih ima manj kot 25 % študentov oziroma jih študenti ocenjujejo s povprečno oceno manj kot 3.....	88
Tabela 4.19: Znanja, ki jih ima med 25 % in 75 % študentov oziroma so študenti to znanje ocenili s povprečno oceno 3 do 4.....	90
Tabela 4.20: Znanja, ki jih ima več kot 75 % študentov oziroma so študenti ta znanja ocenili s povprečno oceno več kot 4	93

Kazalo grafov

Graf 4.1: Digitalne kompetence s področja informacij (n=121-123).....	47
Graf 4.2: Digitalne kompetence s področja komunikacije - interakcija z uporabo tehnologije in izmenjava informacij in vsebin (n=122-123).....	48
Graf 4.3: Digitalne kompetence s področja komunikacije – sodelovanje z uporabo tehnologije, digitalna participacija, upravljanje digitalne identitete in netiketa (n=120-123).....	49
Graf 4.4: Digitalne kompetence s področja ustvarjanja vsebine – integriranje in poustvarjanje (n=118).....	50
Graf 4.5: Digitalne kompetence s področja ustvarjanja vsebine – razvijanje vsebine, avtorske pravice in licence ter programiranje (n=119-121).....	52
Graf 4.6: Digitalne kompetence s področja varnosti – varovanje naprav in varovanje podatkov in digitalne identitete	54
Graf 4.7: Digitalne kompetence s področja varnosti – varovanje okolja in varovanje zdravja.....	55
Graf 4.8: Digitalne kompetence s področja reševanja problemov - reševanje tehničnih težav in identificiranje potreb in tehničnih rešitev	56
Graf 4.9: Digitalne kompetence s področja reševanja problemov - inoviranje in kreativna raba tehnologije in identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah*.....	58
Graf 4.10: Razlike v kompetencah s področja informacij glede na letnik študija	60
Graf 4.11: Razlike v kompetencah 'interakcija z uporabo tehnologije' in 'izmenjava informacij in vsebin' glede na letnik študija*	61
Graf 4.12: Razlike v kompetencah s področja komunikacije glede na letnik študija	62
Graf 4.13: Razlika v digitalni kompetenci 'integriranje in poustvarjanje' glede na letnik študija*	63
Graf 4.14: Razlike v kompetencah s področja ustvarjanja vsebine glede na letnik študija	64
Graf 4.15: Razlike v kompetencah s področja varnosti glede na letnik študija*	66
Graf 4.16: Razlike v digitalnih kompetencah 'varovanje okolja' in 'varovanje zdravja' glede na letnik študija	67
Graf 4.17: Razlika v digitalnih kompetencah 'reševanje tehničnih težav' in 'identificiranje potreb in tehničnih rešitev' glede na letnik študija	68
Graf 4.18: Razlike v digitalnih kompetencah s področja reševanja problemov glede na letnik študija*	69

1 Uvod

Živimo v digitalni dobi, kjer si življenja brez informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT) ne moremo več predstavljati. IKT so prinesle številne spremembe in izzive v vsakdanje življenje in izobraževanje je eno izmed področij, pri katerem lahko opazimo vpliv. Pojavljajo se nove oblike poučevanja in učenja (Ferrari 2012), nove oblike izobraževalnih virov, ki jih uporabljajo tako učenci kot učitelji. Koncepti, kot so vseživljenjsko učenje, informacijska družba, družba znanja, vsi poudarjajo pomen IKT kot gonilno silo za večjo socialno vključenost, kakovost življenja in konkurenčnost na trgu dela ter gospodarsko rast (Ferrari 2012). IKT nas spremljajo na vseh področjih v življenju oziroma na vsakem koraku. Iz tega razloga je zelo pomembno raziskovati, kako tehnologije vplivajo na naše življenje, tako poklicno kot tudi zasebno, in kako bodo vplivale na našo prihodnost. Vse bolj se namreč zdi, da bosta »za preživetje posameznika v današnji digitalni dobi ključni: njegova sposobnost za presojo zanesljivosti in verodostojnosti spletnih informacij ter miselnost, ki spodbuja h kritični analizi situacije ali problema« (Kociper 2013).

Vse kaže na to, da so IKT ali digitalne kompetence za naše življenje vedno bolj pomembne. Številne raziskave (Lanvin in Passman 2008) kažejo, da znanje le teh omogoča vstop na boljša delovna mesta in zaposlitve na splošno. Hkrati pa so ta znanja postala ključna ne samo za zaposlitev, temveč tudi za socialno vključenost (Lanvin in Passman 2008), saj nam koristijo na mnogih področjih našega življenja, npr. zdravstvenem, socialnem, gospodarskem, kulturnem, družbenem itd. (Ala-Mutka 2011). Raziskovalci (Van Deursen in drugi 2011) so že nekaj let nazaj trdili, da internet prevzema pomembno vlogo v življenju uporabnikov interneta, glede na to, kako pridobivajo informacije, in da zato lahko postane celo del njihovega vsakdana. Sklepali so, da bi iskanje po internetu lahko postalo navada ali avtomatični refleks, ko uporabniki na splošno iščejo katero koli informacijo. Današnje izkušnje kažejo, da so raziskovalci imeli še kako prav. Zaradi razvoja novih tehnologij in množične uporabe interneta, ki je na neki način tudi povezan s temi tehnologijami, je še kako pomembno raziskovati digitalne kompetence, saj je, kot ugotavljajo avtorji, digitalna kompetenca danes zasnovana kot temeljni pogoj za življenje (Bawden 2008) ali celo kot spretnost preživetja (Eshet-Alkalai 2004).

Cilj magistrskega dela je ugotoviti, kako so digitalne kompetence vpete v študij družboslovne informatike. Glede na to, da digitalna kompetenca predstavlja eno od ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja in je bistvenega pomena za vključevanje v našo vse bolj digitalno družbo, hkrati pa predstavlja eno izmed ključnih kompetenc v poklicih prihodnosti, je cilj

magistrskega dela ugotoviti, kaj to pomeni za študij družboslovne informatike. Namen magistrskega dela je torej raziskati, katere digitalne kompetence so vključene v učne načrte predmetov na dveh dodiplomskih in enem podiplomskem programu družboslovne informatike, katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike in kako se le te razlikujejo glede na letnik študija, katere digitalne kompetence pridobijo študenti družboslovne informatike v času študija in pridobivanje katerih kompetenc so študenti v času študija pogrešali.

Odločila sem se proučevati digitalne kompetence v povezavi s študijem družboslovne informatike, ker družboslovna informatika vključuje kot predmet proučevanja IKT in druge tehnologije, na katere se digitalne kompetence nanašajo. Študenti družboslovne informatike potrebujejo določene digitalne kompetence, ki jim bodo koristile pri njihovem delu. Zaradi potreb digitalnih kompetenc na trgu dela in v vsakdanjem življenju je smiselno raziskati, katere so tiste digitalne kompetence, ki jih imajo študenti družboslovne informatike in kje so jih pridobili. S tem lahko ugotovimo, kako so študenti družboslovne informatike kompetentni na trgu dela. Hkrati pa lahko ugotovimo, katerih kompetenc jim primanjkuje oziroma jih tekom študija niso pridobili, vendar bi si jih želeli. Z rezultati lahko študij družboslovne informatike še izboljšamo in poskrbimo, da bodo študenti opremljeni s tistimi kompetencami, ki jih trg dela resnično potrebuje, hkrati pa jim bodo koristile v vsakdanjem življenju.

Magistrsko delo torej analizira digitalne kompetence študentov družboslovne informatike. Sestavljeno je iz dveh delov. V prvem, teoretičnem delu predstavljam glavne teoretske koncepte, ki so potrebni za razumevanje rezultatov magistrskega dela. Najprej bom predstavila in opredelila koncept digitalnih kompetenc. Osredotočila se bom na opredelitev, dimenzije, sorodne koncepte in pomen digitalnih kompetenc. Nato bom predstavila še koncept družboslovne informatike. Zanimala me bo predvsem opredelitev družboslovne informatike, področja, ki jih zajema, kako je sestavljen študij družboslovne informatike v Sloveniji in kje lahko najdemo stičišče s konceptom digitalnih kompetenc ter prihodnost družboslovne informatike. V drugem delu predstavljam rezultate lastne empirične raziskave o digitalnih kompetencah študentov družboslovne informatike. Empirično raziskavo sem izvedla v treh korakih, prvi korak je bil sistematičen pregled učnih načrtov, s pomočjo katerega sem ugotavljala, katere digitalne kompetence so vključene v predmete dodiplomskega in podiplomskega študija družboslovne informatike. V drugem koraku sem med študenti družboslovne informatike izvedla spletno anketo na temo digitalnih kompetenc, s katero sem želela ugotoviti, katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne

informatike in kako se te digitalne kompetence razlikujejo med študenti različnih letnikov. V tretjem koraku sem z desetimi študenti opravila še polstrukturirane intervjuje, s katerimi sem želela ugotoviti, kje so te digitalne kompetence pridobili in kaj so med študijem pogrešali, katere so tiste kompetence, ki bi jim v vsakdanjem in poklicnem življenju zelo koristile, pa jih tekom študija niso pridobili. Za vsakega od treh korakov v empiričnem delu opišem tudi metodologijo, ki sem jo za posamezno metodo uporabila, opis vzorca in izvedbo metode ter rezultate posamezne metode analize.

2 Digitalne kompetence

Digitalna kompetenca je ena od osmih ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje (Ferrari 2013) in je bistvenega pomena za vključevanje v našo vse bolj digitalno družbo. Poleg digitalnih kompetenc obstaja še sedem kompetenc, ki so prav tako zelo pomembne za vključevanje v družbo. Te kompetence so sporazumevanje v maternem jeziku, sporazumevanje v tujem jeziku, matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji, učenje učenja, socialne in državljanske kompetence, samoiniciativnost in podjetnost ter kulturna zavest in izražanje (Evropska komisija 2007).

V nadaljevanju bom podala opredelitev digitalnih kompetenc, predstavila bom različne dimenzije ter sorodne izraze digitalnih kompetenc. Poglavje bom zaključila z razpravo o pomenu digitalnih kompetenc za sedanjost in prihodnost.

2.1 Opredelitev digitalne kompetence

Težko je definirati, kaj digitalna kompetenca je (in kaj ni). O tem konceptu so veliko razpravljali predvsem v političnih in v akademskih arenah. Nekateri govorijo o digitalnih kompetencah (Krumsvik 2008), drugi o digitalni pismenosti (Bawden 2001; Eshet-Alkalai 2004), nekateri pa raje o pojmu e-znanja ali o računalniški pismenosti (Reed in drugi 2005). Obstajajo tisti, ki zagovarjajo, da je digitalna kompetenca del medijske pismenosti in tisti, ki trdijo nasprotno, torej, da medijska pismenost spada v širše območje digitalnih kompetenc (Bawden 2001).

Raziskovalci, ki se ukvarjajo z raziskovanjem digitalnih kompetenc, so oblikovali različne opredelitve digitalne kompetence, poleg tega pa obstajajo tudi številni sorodni izrazi konceptu digitalna kompetenca, zato je težko podati neko splošno vseobsegajočo definicijo tega izraza. Odločila sem se, da poiščem najbolj široko opredelitev digitalne kompetence, tako da jo razčlenim glede na štiri elemente te opredelitve: 1) kaj pomeni izraz *kompetenca*, 2) na katero

tehnologijo se digitalna kompetenca nanaša, 3) za kakšne *namene* se digitalna kompetenca uporablja in 4) na katero *področje* se digitalna kompetenca nanaša. Definicije, ki sem jih zasledila v literaturi in jih tudi predstavljam v nadaljevanju, ne vključujejo nujno vseh teh elementov in tako bom na podlagi takšne razčlenitve lahko pridobila najbolj široko opredelitev, ki v največji meri opiše, kaj digitalna kompetenca je.

Opredelitve različnih avtorjev, razčlenjene po zgoraj naštetih kategorijah, predstavljam v spodnji tabeli, v nadaljevanju pa podrobneje predstavljam vse štiri elemente opredelitve.

Tabela 2.1: Opredelitev digitalne kompetence

Avtor	Sinonimi	Kaj pomeni kompetenca	Na katero tehnologijo se nanaša	Namen uporabe	Področje
Ferrari (2012, 3-4)	/	Znanje, veščine/spretnosti, stališča, strategije in zavedanje	IKT in digitalni mediji	Opravljanje nalog, reševanje problemov, komunikacija, upravljanje informacij, sodelovanje, ustvarjanje in izmenjava vsebin in grajenje znanja na učinkovit in ustrezen način v kritični, ustvarjalni, samostojni, prilagodljivi, etični in smiselni obliki	Delo, zabava, sodelovanje, učenje socializacije, poraba in opolnomočenje
Evropska komisija (2007, 7)	Digitalna pismenost	Osnovna znanja	IKT	Uporaba računalnika za iskanje, ocenjevanje, shranjevanje, proizvodnjo, predstavitev in izmenjavo informacij ter za komunikacijo in sodelovanje v skupnih omrežjih na internetu	Delo, prosti čas in komuniciranje
Titan in drugi (2014, 269)	/	Univerzalno področje spretnosti	/	/	Delo, življenje in učenje v družbi znanja
Janssen in drugi (2013, 477)	/	Znanja, spretnosti in odnosi	IKT	Uporaba v vsakdanjem življenju, napredne kompetence za delo in kreativno izražanje, komuniciranje in sodelovanje v digitalnem okolju, upravljanje informacij, varnost in zasebnost, zakoniti in etični vidiki, obnašanje v digitalnem okolju, zavedanje koncepta uporabe IKT, učenje o in z digitalnimi tehnologijami, sprejemanje odločitve o najbolj primerni uporabi tehnologije glede na namen in potrebe, brezhibna uporaba tehnologije za samoučinkovitost	Vsakdanje življenje, delo, digitalno okolje
Wechtersbach (Kociper 2013, 3)	/	Značilnosti in veščine, ki se izražajo kot njihovo znanje, spretnosti, motivi, vrednote, prepričanja	IKT	Veščine za učinkovito, in uspešno uporabo IKT pri urejanju besedil, preglednic, podatkovnih baz, pri iskanju, shranjevanju, obdelavi in uporabi podatkov, razlikovanju med resničnimi in neresničnimi podatki, pri predstavitvi podatkov in informacij	Zasebno, družbeno okolje in delo
Hatlevik in drugi (2015, 346)	/	Veščine, znanje in stališča	Digitalni mediji	Kritičnost, odgovornost in ustvarjalnost pri uporabi tehnologije	Sodelovanje, delo in reševanje problemov

Pomen izraza *kompetenca*

V literaturi, ki obravnava probleme digitalnih kompetenc, zasledimo različno izrazoslovje tega problema. Poleg izraza *kompetenca* se uporablja slovenska različica *zmožnost*, predvsem v slovenskih učnih načrtih. Leta 2000, na začetku prenove poklicnega in strokovnega izobraževanja, je bil določen oziroma izbran slovenski izraz *zmožnost* kot različica tujke *kompetenca* (Kreuh 2012, 8). Zasledimo lahko še izraze digitalne *veščine*, *znanja*, *spretnosti*, *sposobnosti*. Kljub temu da so si izrazi zelo podobni, pa med njimi obstaja razlika. Spodaj podajam nekaj teh opredelitev, ki kažejo na razliko med temi izrazi.

- *Kompetenca* je zmožnost posameznika, da aktivira, uporabi in poveže pridobljeno znanje v kompleksnih, raznovrstnih in nepredvidljivih situacijah (Perrenoud v Podreka in Biloslavo 2009, 709).
- V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je *kompetenca* opredeljena kot: »obseg, mera odločanja, določena navadno z zakonom; pristojnost, pooblastilo« (Slovar slovenskega knjižnega jezika 2016).
- Quality Education Review Committee opredeli *kompetenco* kot zmožnost učinkovite uporabe znanja in spretnosti, kar omogoči dosego cilja (Pušnik in Zorman 2004).
- Whitty (v Pušnik in Zorman 2004, 9) meni, da je *kompetenca* zmožnost izvesti delovno operacijo zadovoljivo, pri čemer je kriterij uspešne izvedbe tega dejanja natančno definiran.
- Weinert (v Pušnik in Zorman 2004, 9) opredeli *kompetenco* kot kompleksen sistem znanj, spretnosti, strategij, rutin, ki so potrebne za uporabo znanja in spretnosti ter seveda čustev, stališč in učinkovite samoregulacije kompetenc.
- V Terminološkem slovarju vzgoje in izobraževanja je termin *kompetenca* definiran kot dinamična kombinacija znanja, razumevanja, veščin in zmožnosti (ZRC SAZU 2016).
- V podatkovni zbirki Termis pa je termin *kompetenca* definiran kot povezane vrste znanja, sposobnosti, veščin in stališč, ki pretežno vplivajo na delo posameznika, ki so povezane z njegovim delovanjem v delovnem okolju in ki jih lahko merimo glede na sprejete standarde ter izboljšamo z usposabljanjem in razvojem (ZRC SAZU 2016).

Zdi se, da je izraz *kompetenca* nekoliko širše zastavljen in predstavlja neko celoto oziroma pokriva, vključuje in povezuje vse druge izraze, kot so veščine, spretnosti, znanja, stališča ipd. Pokaže nam celostno sliko o tem, kako kompetenten je posameznik na trgu dela (kakšne so njegove veščine, znanja, spretnosti, stališča itd.) in v vsakdanjem življenju.

Na katero tehnologijo se digitalna kompetenca nanaša

Koncept digitalnih kompetenc je razmeroma nov koncept, ki se zaradi nenehno razvijajoče se tehnologije še razvija. Prvo vplivno opredelitev je podal Gilster leta 1997, ko je definiral digitalno kompetenco kot »sposobnost razumevanja in uporabe informacij v različnih oblikah, iz različnih virov, kadar je ta predstavljena s pomočjo računalnika« (Gilster v Janssen in drugi 2013, 474). Pri tem je bil »računalnik« razumljen kot edina digitalna tehnologija. Danes pa digitalna tehnologija zajema tudi medije, mobilne telefone, orodja za prosti čas, televizijske sprejemnike, video igralne konzole itd. Med mediji se omenjajo predvsem digitalni mediji, za katere pa je težko najti enotno opredelitev. Na eni strani imamo besedo 'medij', ki se lahko nanaša na različna orodja za komuniciranje, kot so knjige, časopis, film, radio in televizija. Na drugi strani pa imamo besedo 'digitalno', ki jo lahko opredelimo zelo tehnično v smislu, da se nanaša na uporabo računalnikov, programske opreme itd., ki vodijo do shranjevanja informacij preko omrežij in skladiščenja (trdi diski in orodja v oblaku). Če poenostavimo, bi lahko rekli, da so digitalni mediji, tisti mediji, ki so pretvorjeni v elektronsko (digitalno) obliko. Na primer, če damo časopis na internet, dobimo digitalni medij (Centre for digital media 2016).

Kot rečeno, leta 1997 je Gilster vezal digitalno kompetenco na sposobnost uporabe računalnikov, danes pa je digitalna tehnologija mnogo več. V novejšem času porast konceptov, kot so 'multimodalnost', poudarja, kako digitalna pismenost dejansko zajema množico orodij, načinov prenosa podatkov/komunikacije in semiotičnih virov. Poleg tega, da se danes izraz *tehnologija* nanaša na širši nabor naprav kot je to veljalo za naše stare starše, danes *tehnologija* pomeni tudi veliko število prilagojenih, novih in hitro spreminjajočih se praks: počnemo stvari na drugačen način kot prej (Ferrari 2013). Tako je do 80. let prejšnjega stoletja tehnologijo kot orodje uporabljalo le manjše število strokovnjakov. To je bila prva faza razvoja koncepta digitalnih kompetenc, ki se je takrat nanašal na strokovno znanje, osnovno programiranje in računalniško mojstrstvo (Voogt v Aesaert in Van Braak 2015, 9). Od 90. let, s prehodom iz programskih jezikov v grafični uporabniški vmesnik, pa je tehnologija postala bolj dostopna družbi (Erstad v Janssen in drugi 2013, 474). Takrat so bile digitalne kompetence označene že kot praktična uporaba veščin za uporabo skupne programske opreme doma in na delovnem mestu (Aesaert in Van Braak 2015). V tretji in sedanji fazi so sicer osnovno znanje in k uporabi usmerjeni pristopi digitalnih kompetenc pomembni, vendar nezadostni za spopadanje z izzivi naše informacijske družbe (Voogt v Aesaert in Van Braak 2015, 9). V tej fazi prihajajo v ospredje potrebe po bolj kritičnih,

vrednostnih in odsevnih pristopih digitalnih kompetenc, ki nadomeščajo tehnične in aplikacijske veščine (Aesaert in Van Braak 2015). Istočasno se je pojavila sprememba v vrsti znanja, ki je potrebna za uporabo tehnologije. Le te namreč postajajo uporabniku vedno bolj prijazne in zato bolj prodorne ter tudi bolj potrebne kot kadar koli prej (Ferrari 2012; Janssen in drugi 2013).

Če povzamem: iz različnih najbolj sodobnih opredelitev digitalnih kompetenc lahko razberem, da se danes večina digitalnih kompetenc nanaša na uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT), ki so skupen izraz za nabor najrazličnejših računalniških, informacijskih in komunikacijskih naprav (strojna oprema), aplikacij (programska oprema), omrežij (internet) in storitev (Inštitut za informatiko 2016). Hkrati pa se nanaša tudi na različne namene in področja uporabe, kar predstavljam v nadaljevanju.

Za kakšne namene se digitalna kompetenca uporablja

Avtorji v opredelitvah identificirajo in opisujejo različne namene, za katere naj bi se po njihovem mnenju digitalna kompetenca uporabljala. V opredelitvah se tako pojavljajo različni nameni, od bolj splošnih (kot so opravljanje nalog, reševanje problemov, komunikacija, sodelovanje in izmenjava, iskanje in upravljanje informacij, ustvarjanje, shranjevanje in predstavitev vsebin) do bolj specifičnih (kot so urejanje besedil, baz podatkov, preglednic). Nekateri avtorji pa poudarjajo tudi specifične vidike digitalnih kompetenc, kot so varnost in zasebnost v digitalnem svetu, zakoniti in etični vidiki, razlikovanje med resničnimi in neresničnimi podatki ter kritičnost in odgovornost pri uporabi tehnologije.

Na katero področje se digitalna kompetenca nanaša

Digitalne kompetence lahko uporabimo na različnih področjih v življenju. Opredelitve v tabeli 2.1 v največji meri opisujejo, da se digitalne kompetence uporabljajo tako za delo kot za prosti čas oziroma zasebne namene. Digitalne kompetence nam torej po opredelitvah koristijo tako za delo, zabavo, sodelovanje z drugimi, učenje, komuniciranje, tako doma kot tudi v delovnem okolju.

Enotna opredelitev koncepta digitalna kompetenca

Iz tabele 2.1 in razprave o posameznih elementih digitalne kompetence lahko ugotovimo, da je najbolj široko in splošno opredelitev koncepta digitalna kompetenca oblikoval Ferrari (2012, 3–4), ki pravi, da so digitalne kompetence:

Znanje, veščine/spretnosti, stališča, strategije in zavedanje, ki so potrebni za uporabo IKT in digitalnih medijev za opravljanje nalog, reševanje problemov, komunikacijo,

upravljanje informacij, sodelovanje, ustvarjanje in izmenjavo vsebin in grajenje znanja na učinkovit in ustrezen način v kritični, ustvarjalni, samostojni, prilagodljivi, etični in smiselni obliki za delo, zabavo, sodelovanje, učenje socializacije, porabo in opolnomočenje (Ferrari 2012, 3–4).

Ferrari opozarja, da gre pri raziskovanju digitalne kompetence za zelo širok koncept, ki zajema številna področja, ki pomembno vplivajo na vsa področja posameznikovega življenja. Digitalne kompetence tako vključujejo varno in kritično uporabo tehnologij informacijske družbe pri delu, v prostem času in pri sporazumevanju (Ferrari 2012).

2.2 Dimenzije digitalnih kompetenc (študija DIGCOMP)

Ena najnovejših in najboljsežnejših študij o digitalnih kompetencah je študija DIGCOMP (Okvir za razvijanje in razumevanje digitalne kompetence v Evropi), ki je bila narejena z namenom ustvarjanja konsenza o sestavnih delih digitalnih kompetenc na evropski ravni. Namen projekta je bil identificirati izčrpne, a hkrati konceptualne opise digitalnih kompetenc (Ferrari 2013). Pri tem digitalne kompetence obravnavajo kot skupek znanja, naravnosti in spretnosti, ki so potrebne za aktivno sodelovanje v digitalnih okoljih ter izkoriščanje tehnologije v vsakdanjem življenju. To je temeljna kompetenca za vsakdanje življenje, obravnavamo pa jo lahko na kontinuumu (nepretrgani zvezi) od delne digitalne vključenosti do mojstrstva na strokovni ravni. Digitalne kompetence posameznikov so odvisne od posameznikovih potreb, interesa in konteksta, zato jih je potrebno temu prilagoditi. Digitalna kompetenca je odvisna tudi od tehnoloških razpoložljivosti in posvojitve uporabnikov, zato je potrebno njeno opredelitev sčasoma spremeniti (Ferrari 2013).

Okvir DIGCOMP študije služi kot meta-okvir in definira 5 področij digitalnih kompetenc. V nadaljevanju bom predstavila ta področja, saj je bil na osnovi tega narejen anketni vprašalnik za empirično študijo, ki sem jo izvedla v tem magistrskem delu. Kompetenčni okvir DIGCOMP je torej sestavljen iz 5 področij, ki vključujejo 21 digitalnih kompetenc. Kompetence so podrobno opisane v treh stopnjah strokovnosti. V prvotnem okvirju (Ferrari 2013) za vsako kompetenco obstajajo primeri znanja, veščin in vedenje, pa tudi primeri, kako se lahko kompetenca uporabi v dveh različnih namenih (za delo in učenje) (Ferrari 2013). V nadaljevanju predstavljam le povzetek 5 področij digitalnih kompetenc, kot ga je podal Ferrari (2013), pri čemer tu ne razlikujem med različnimi stopnjami strokovnosti.

Pet področij digitalnih kompetenc (Ferrari 2013):

- **Informacije:**

- Brskanje, iskanje in filtriranje informacij: Dostopati in iskati informacije s pomočjo tehnologije, ozavešiti potrebe po informacijah, najti relevantne informacije, učinkovito izbirati vire, premikati se med različnimi digitalnimi viri, ustvariti osebno strategijo iskanja informacij.
- Evalvacija/vrednotenje informacij: Zbirati, obdelati, razumeti in kritično ovrednotiti informacijo.
- Shranjevanje in priklic informacij: Obdelati in shraniti informacije ter vsebine za lažji priklic, organizirati podatke in informacije.

- **Komunikacija:**

- Interakcija z uporabo tehnologije: Sodelovati s pomočjo različnih digitalnih naprav in aplikacij, razumeti razširjanje, prikazovanje in upravljanje digitalnih komunikacij, razumeti ustrezne načine komuniciranja s pomočjo digitalnih pripomočkov, odzivati se na različne komunikacijske oblike, prilagajati načine komuniciranja in strategije specifični publiki.
- Izmenjava informacij in vsebin: Izmenjati lokacijo in vsebino najdenih informacij, biti pripravljen in sposoben deliti znanje, vsebino in vire, delovati kot posrednik, biti proaktiven pri razširjanju novice, vsebin in virov, poznati načine citiranja in vključevati nove informacije v obstoječe znanje.
- Digitalna participacija: Udeleževati se v družbi skozi spletne aktivnosti, iskati priložnosti za samorazvoj in izboljševanje pri rabi tehnologije in digitalnih okolij, zavedati se potenciala tehnologije za državljansko participacijo.
- Sodelovanje z uporabo tehnologije: Uporabljati tehnologije in medije za timsko delo, sodelovalne procese in gradnjo ter sodelovanje virov, znanja in vsebin.
- Netiketa: Imeti znanje in izkušnje o vedenju pri spletni ter virtualni interakciji, zavedati se aspektov kulturne raznolikosti, biti zmožen zaščititi sebe in druge pred možnimi spletnimi nevarnostmi (na primer spletno nasilje), razviti aktivne strategije za odkrivanje neprimerne vedenja.
- Upravljanje digitalne identitete: Ustvariti, prilagoditi in upravljati eno ali več digitalnih identitet, biti zmožen zaščititi ugled, upravljati podatke, ki jih nekdo proizvede s pomočjo več uporabniških računov ali aplikacij.

- **Ustvarjanje vsebine:**

- Razvijanje vsebin: Ustvariti vsebino v različnih formatih, vključno z multimedijo, urediti in izboljšati lastno vsebino oz. vsebino, ki jo je ustvaril nekdo drug, kreativno se izražati s pomočjo digitalnih medijev in tehnologij.
- Integriranje in poustvarjanje: Spremeniti, izboljšati in združiti obstoječe vire za ustvarjanje nove, originalne in relevantne vsebine oz. znanja.
- Avtorske pravice in licence: Razumeti, kako avtorske pravice in licence varujejo informacije ter vsebino.
- Programiranje: Določati nastavitve, spreminjati programe, aplikacije ter principe programiranja, razumeti ozadje programov.

- **Varnost:**

- Varovanje naprav: Zaščititi lastne naprave in razumeti spletna tveganja ter grožnje, poznati varnostne in preventivne ukrepe.
- Varovanje podatkov in digitalne identitete: Razumeti splošne pogoje delovanja, aktivno zaščititi osebne podatke, spoštovati zasebnost drugih, zaščititi se pred spletnimi prevarami, grožnjami in ustrahovanji.
- Varovanje zdravja: Izogibati se zdravstvenim (fizičnim in psihičnim) tveganjem, povezanim z rabo tehnologije.
- Varovanje okolja: Zavedati se vpliva IKT na okolje.

- **Reševanje problemov:**

- Reševanje tehničnih težav: Opredeliti morebitne težave in jih (od odpravljanja napak do reševanja bolj kompleksnih problemov) rešiti s pomočjo digitalnih sredstev.
- Identificiranje potreb in tehničnih možnosti: Oceniti lastne potrebe v smislu virov, orodij in razvoja kompetenc, povezati potrebe z možnimi rešitvami, prilagoditi orodja za osebne potrebe, kritično oceniti možne rešitve in digitalna orodja.
- Inoviranje in kreativna raba tehnologije: S pomočjo tehnologij ustvariti inovacije, aktivno sodelovati pri ustvarjanju digitalne in medijske produkcije, izražati se kreativno s pomočjo digitalnih medijev in tehnologije, ustvarjati znanje in reševati konceptualne probleme s pomočjo digitalnih orodij.
- Identificiranje razkoraka v digitalnih kompetencah: Razumeti, katere kompetence bi bilo potrebno izboljšati ali nadgraditi, podpirati druge pri razvoju njihovih digitalnih kompetenc, spremljati razvoj (Ferrari 2013).

Tabela 1.2: Digitalne kompetence - povzetek

Digitalne kompetence	
Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
	Evalvacija/vrednotenje informacij
	Shranjevanje in priklic informacij
Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije
	Izmenjava informacij in vsebin
	Digitalna participacija
	Sodelovanje z uporabo tehnologije
	Netiketa (pravila obnašanja na internetu)
	Upravljanje digitalne identitete
Ustvarjanje vsebine	Razvoj vsebin
	Integriranje in poustvarjanje
	Avtorske pravice in licence
	Programiranje
Varnost	Varovanje naprav
	Varovanje podatkov in digitalne identitete
	Varovanje zdravja
	Varovanje okolja
Reševanje problemov	Reševanje tehničnih težav
	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti
	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
	Identificiranje razkoraka v digitalnih kompetencah

Vir: Ferrari (2013).

2.3 Sorodni izrazi koncepta 'digitalna kompetenca'

V nadaljevanju opisujem sorodne izraze koncepta 'digitalna kompetenca', ki jih lahko zasledimo v literaturi in jih največkrat povezujemo z digitalnimi kompetencami.

2.3.1 Digitalna pismenost ali IKT pismenost

Do sredine 80. let je bila digitalna pismenost opredeljena kot »posredovanje posebnih programskih znanj. V dobi Web 2.0 in Web 3.0 pa se je uveljavila definicija zavedanja potrebe po bolj kritičnih, ocenjevalnih in reflektivnih pristopih k uporabi IKT« (Junge in Hadjivassiliou v Kreuh in Brečko 2011, 10).

Martin in Grudziecki (2006) poimenujeta tri faze razvoja IKT pismenosti. Prva je mojstrska faza (do sredine 80. let 20. stoletja), ki jo zaznamuje strokovno, mojstrsko znanje o načinu delovanja računalnikov in programiranju. Druga je uporabna faza (do poznih 90. let 20. stoletja), ki nastopi s pojavom preprostejših grafičnih vmesnikov in množičnih aplikacij, ki so bile preprostejše za uporabo. Tretja faza je reflektivna faza (od poznih 90. let do danes), ki se

zgodí s spoznanjem, da je lahko informacijska tehnologija tudi orodje za pedagoške prijeme, osredotočene na učečega se. Gre za zavedanje o potrebi po bolj kritičnem, ocenjevalnem in razumskem pristopu k uporabi informacijske tehnologije. Avtorja Martin in Grudziecki (2006, 255) sta v okviru projekta DigEuLit (A European Framework for Digital Literacy) oblikovala naslednjo opredelitev digitalne pismenosti:

Digitalna pismenost je zavedanje, drža in sposobnost posameznikov za ustrezno uporabo digitalnih orodij in pripomočkov za identifikacijo, pridobitev, obravnavo, integracijo, evalvacijo, analizo in sintezo digitalnih virov, gradnjo novega znanja, oblikovanje medijskih izrazov in komunikacijo z drugimi, v kontekstu specifičnih življenjskih situacij, z namenom omogočanja konstruktivnega družbenega delovanja; in za razmišljanje o teh procesih (Martin in Grudziecki 2006, 255).

Pri digitalni pismenosti torej gre za »uspešno uporabo digitalnih kompetenc v različnih življenjskih okoliščinah« (Martin in Grudziecki 2006, 256). Iz tega lahko sklepamo, da digitalne kompetence predstavljajo pomemben del digitalne pismenosti.

Za razvoj digitalne pismenosti Martin in Grudziecki (2006, 255) predlagata tri faze:

1. raven: Digitalne kompetence (spretnosti, koncepti, pristopi, drža itd.)
2. raven: Digitalna uporaba (profesionalna uporaba, aplikacija in disciplina)
3. raven: Digitalna preobrazba (inovacije/ustvarjalnost).

Osnovno oziroma prvo raven predstavljajo digitalne kompetence, ki vključujejo »širok razpon različnih spretnosti od osnovnih vizualnih percepcij do manualnih spretnosti pa do bolj kritičnih, evalvacijskih in konceptualnih pristopov« (Martin in Grudziecki v Vehovar in drugi 2008, 11).

Van Joolingen (Vehovar in drugi 2008, 13) pravi da je »IKT-pismenost interes, drža in sposobnost posameznikov, da ustrezno uporabljajo digitalno tehnologijo in komunikacijska orodja za dostop, urejanje, povezovanje in evalvacijo informacij, oblikovanje novega znanja in komunikacijo z drugimi z namenom učinkovite participacije v družbi«. Jones-Kavalier in Flanniganova (v Vehovar in drugi 2008, 13) pa definirata digitalno pismenost kot »sposobnost nekoga, da učinkovito opravlja neko dejavnost v digitalnem okolju. 'Digitalno' pomeni, da gre za informacije, ki so predstavljene v numerični obliki in primarno z uporabo računalnika«.

Razlika med digitalno pismenostjo in digitalno kompetenco je torej v tem, da je digitalna pismenost širši koncept, digitalne kompetence pa v tem primeru predstavljajo le del oziroma prvo in pomembno raven digitalne pismenosti.

2.3.2 Medijska pismenost

Medijska pismenost je opredeljena kot sposobnost za dostop do medijev, ki vključuje razumevanje in kritično ocenjevanje različnih vidikov medijev in vsebin medijev ter ustvarjanje komunikacij v različnih kontekstih (Ferrari 2012). Medijska pismenost zajema vse medije, od televizije, radia, tiskanih medijev do video igrice, interneta in druge digitalne komunikacijske tehnologije (Vehovar in drugi 2008).

Akademsko tradicijo študij v medijski pismenosti je zelo dolga. Medijska vzgoja se po navadi ukvarja s kritično oceno o tem, kar smo prebrali, slišali in videli v medijih, z analizo občinstva in gradnjo medijskih sporočil ter razumevanju namena teh sporočil (Buckingham v Ferrari 2012, 17). Njegova tesna povezanost s semiotiko in družbene študije vodijo medijsko pismenost stran od bolj tehničnih, povezanih z orodji IKT pismenosti. Tudi danes, univerzitetni programi in učni načrti ohranjajo razliko med tema dvema disciplinama (Sefton-Green in drugi v Ferrari 2012, 17).

Opredelitev jasno kaže na to, da medijska pismenost ni enaka digitalni pismenosti in prav tako ne digitalnim kompetencam. Lahko pa vidimo določene vzporednice med medijsko pismenostjo in ostalimi koncepti. Lahko rečemo, da je medijska pismenost vključena v določen segment digitalne pismenosti, hkrati pa je vključena tudi v določen segment digitalnih kompetenc. Vzporednice lahko najdemo predvsem na področju iskanja specifičnih informacij, primerjanja različnih virov in interpretiranja teh virov oziroma podatkov. Določene vzporednice lahko potegnemo tudi na področju komunikacije in ustvarjanja vsebine na spletu.

2.3.3 Informacijska pismenost

Informacijska družba je še en izraz, ki je močno povezan z digitalizacijo in predstavlja vrsto družbe, v kateri sta najpomembnejša dejavnost proizvodnja in uporaba informacij. Informacije kot glavni vir, informacijska tehnologija in komuniciranje kot osnovne tehnologije in informacijsko okolje, skupaj z družbo in ekologijo ustvarjajo okolje za človeški obstoj. Internet pa pri tem predstavlja glavni motor za družbo (Titan in drugi 2014).

Ena izmed opredelitev informacijske pismenosti pravi, da »informacijsko pismeni državljani zna digitalno komunicirati, uporabljati sodobne tehnologije in digitalna orodja, predvsem pa zna hitro in učinkovito poiskati, obdelati in uporabiti informacijo« (Vehovar in drugi 2008, 4).

Informacijska pismenost prav tako predstavlja del digitalne pismenosti. Povezavo med informacijsko pismenostjo in digitalnimi kompetencami lahko najdemo predvsem na enem področju, in sicer na področju informacij. Informacijska pismenost se namreč osredotoča predvsem na iskanje, obdelovanje in uporabo informacij, medtem ko se digitalne kompetence osredotočajo na pet področij, kot že omenjeno prej, informacije pa so le ena izmed njih.

2.4 Pomen digitalnih kompetenc za sedanjost in prihodnost

Po podatkih Evropske komisije (European Schoolnet in DIGITALEUROPE 2014) v letu 2014 23 % prebivalstva Evropske Unije ni imelo nobenih digitalnih kompetenc. Ta odstotek je bil najnižji na Švedskem (6 %) in najvišji v Romuniji (50 %). »Glede na to, da nizka stopnja znanj in spretnosti ne zadostuje za normalno življenje v digitalni družbi, lahko rečemo, da skoraj polovica prebivalcev EU (47 %) nima ustreznih digitalnih znanj in spretnosti (imajo malo ali nič znanj in spretnosti)« (European Schoolnet in DIGITALEUROPE 2014, 41). Podatki so torej zaskrbljujoči, saj je to lahko pogubno predvsem za mlajše generacije, ki bodo vstopile na trg dela, tam pa ne bo prostora za kadre, ki ne bodo imeli digitalnih kompetenc. V nadaljevanju tako predstavljam pomen digitalnih kompetenc in iniciative v zvezi z njihovim povečevanjem tako na področju izobraževanja kot na področju zaposlovanja.

Velja prepričanje, da bi morali otroke in mladostnike že danes opremiti z digitalnimi kompetencami, ki so v skladu s potrebami trga dela v letu 2020 (European Schoolnet in DIGITALEUROPE 2014). Tega se še posebej zavedajo na Norveškem, Švedskem in Islandiji, ki so države z visokim odstotkom populacije z internetnimi in računalniškimi veščinami (Tomte in drugi 2015). IKT so v teh državah namreč zelo pomembne v izobraževanju. IKT v izobraževanju so pogosto povezane s povečanimi možnostmi za prilagodljivost, učinkovitost in dostopnost. Tehnologija lahko pomaga pri doseganju izobrazbe ter poveča prilagodljivost za ustanove, osebe in študente. Poleg tega tehnološke rešitve pomagajo pri upravnih nalogah v izobraževalnih ustanovah in drugod (Tomte in drugi 2015).

Uporaba IKT pri poučevanju in učenju je tako eden od ključnih elementov izobraževalnih politik razvitih držav¹ in vse bolj postaja predmet znanstvenih raziskav. Npr. na Norveškem je

¹ Evropska komisija npr. financira posebno strokovno skupino za digitalno kompetenco, obstaja pa posebna skupina tudi v IFIP TC3 (Wechterbach v Kociper 2013).

digitalna kompetenca ena od petih osnovnih kompetenc pri vseh predmetih na vseh nivojih izobraževanja in je vključena v kurikulum izobraževanja za učitelje (Krumsvik 2014). Sicer pa je mogoče izgrajevati digitalne kompetence v vrtcu in v osnovni šoli na štirih nivojih (Wechterbach v Kociper 2013, 4):

1. razvijanje, ko posameznik spoznava IKT in razvija kompetence za njihovo uporabo;
2. osmišljanje, ko posameznik pozna in razume prednosti IKT ter jo uporablja pri svojem delu, pri čemer oblik, metod in rezultatov svojega dela večinoma ne spreminja;
3. širjenje, ko ima posameznik drugačne cilje, uporablja drugačne procese in dosega učinkovitejše in uspešnejše rezultate, ki brez IKT ne bi bili mogoči;
4. intenzivna uporaba, ko posameznik uporablja IKT za večanje svojih umskih zmogljivosti.

Tudi na srednješolskem in univerzitetnem nivoju se vedno bolj trudijo utrjevati digitalne kompetence na različne načine. Pri tem je pomembno to, da se učne načrte ustrezno prilagaja IT okolju, ki se ves čas hitro spreminja. Npr. »... družabna omrežja, računalništvo v oblaku, obdelavo velike količine podatkov itd. poznamo le kratek čas, a že močno vplivajo na naša življenja...« (European Schoolnet in DIGITALEUROPE 2014, 23), kar morajo učni načrti upoštevati. Prav tako je digitalne kompetence potrebno »vključiti v načrte za vseživljenjsko učenje« (European Schoolnet in DIGITALEUROPE 2014, 23).

Pri obravnavi digitalnih kompetenc je poleg tega, kje in kako jih pridobiti, pomembno tudi, kako jih uporabiti. Več kot očitno je, da je digitalizacija glavni ključ, ki vodi Evropsko unijo na zemljevid najmočnejših gospodarskih skupnosti, skupaj z Japonsko, ZDA, Kitajsko. Evropska komisija je zato ustvarila celotni mehanizem in nabor ciljev, ki jih je potrebno doseči do leta 2020 v vseh državah članicah, da bi izboljšali proces razvoja digitalnih kompetenc (Titan in drugi 2014). Tako je bila v okviru cilja, da bo do leta 2020 75 % vseh žensk in moških v Evropski Uniji, starih od 20 do 64 let, imelo zaposlitev, novembra 2010 predstavljena pobuda 'Nova znanja za nova delovna mesta' (European Schoolnet in DIGITALEUROPE 2014, 41), ki kot praktični ukrep vključuje tudi 'Evropski referenčni okvir ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje', v katerem opredeljuje osem ključnih kompetenc, ki jih potrebujemo za uspešno vključevanje v družbo znanja. Digitalne kompetence so ene izmed teh osmih ključnih kompetenc (Evropska komisija 2007). Ta pobuda sledi ugotovitvam izpred več kot dvajset let nazaj, da bodo delovna mesta za rutinske proizvodne delavce (npr. dela za tekočin trakom) verjetno izginila, predvsem zaradi večjega

potenciala tehnologije, ki bo nadomestila človeško delovno silo (Reich v Voogt in Pareja Robin 2010, 1). Raziskovalci so imeli prav, saj se je v določenih segmentih to že začelo dogajati. Tehnologija še sicer ni v celoti nadomestila človeka in težko je trditi, ali ga kdaj sploh bo, vendar se v veliki meri to že dogaja in se bo (zelo) verjetno samo še stopnjevalo. Zaradi vseh naštetih razlogov je potreba po digitalnih kompetencah zelo pomembna. Velik izziv za družbo predstavljajo drugačna, spremenjena delovna mesta. Kot najpomembnejše pa je to, da mladi ljudje potrebujejo izobrazbo za delo, ki še ne obstaja (Fisch in Mcleod v Voogt in Pareja Robin 2010, 1). K temu je potrebno stremeti in izobraževalni sistemi ne smejo ponujati zastarelih znanj, ki mladim v veliki meri ne bodo koristila. Osredotočiti se je potrebno na kompetence 21. stoletja, za katere nekateri avtorji uporabljajo izraz 'kompetence za vseživljenjsko učenje' (Law in drugi v Voogt in Pareja Robin 2010, 1).

3 Družboslovna informatika

V drugem poglavju sem opredelila pojem digitalnih kompetenc ter predstavila, kaj to pomeni za našo sedanjost in prihodnost, tako na področju dela kot vsakdanjega življenja. Dejstvo je, da so digitalne kompetence pomembne za vsakega posameznika, ne glede na to, s čim se v življenju ukvarja, saj se digitalizaciji preprosto ne moremo več izogniti. Zaradi vpetosti IKT v današnjo družbo je potrebno posameznike opremiti z digitalnimi kompetencami že zelo zgodaj, saj to vpliva na njihovo kakovost življenja na vseh področjih. Še posebej pa so digitalne kompetence pomembne na trgu dela, zato jih je potrebno že zelo zgodaj osvojiti. Pomembne so za vsak izobraževalni program in jih je potrebno vključevati v vse stopnje izobraževanja. Seveda pa imajo nekateri poklici manj, drugi pa več potreb po digitalnih kompetencah. V magistrskem delu me zanimajo digitalne kompetence poklicnega profila družboslovnega informatika. Preden bom v empiričnem delu predstavila svojo raziskavo o digitalnih kompetencah tega poklicnega profila, naj v tem poglavju predstavim koncept ter študij družboslovne informatike.

Družboslovna informatika se ukvarja z interakcijo med IKT in družbo, uporabo IKT v družboslovju in z IKT kot orodjem pri družboslovnem raziskovanju (Vehovar in Petrič 2006). Družbe si namreč ne moremo več predstavljati brez informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT). IKT in sodobna družba sta v kompleksnem odnosu, med sabo sta prepleteni in ene brez druge ne moremo več razumeti. Prav to je temeljno izhodišče družboslovne informatike, »multidisciplinarne vede, ki skuša osmisлити družbene vidike uporabe naglo in nenehno razvijajoče se IKT« (Vehovar in Petrič 2006, 5). Družboslovna informatika (DI) pokriva širok

spekter področij, »od uporabnosti računalniške opreme do njene rabe v družboslovni analizi, od informacijske sociologije do specifičnih spletnih aplikacij. V veliki meri se pojem DI prekriva tudi s pojmom same informatike ter informacijske družbe« (Vehovar in Petrič 2006, 5).

Družboslovna informatika je razmeroma mlada znanstvena disciplina, ki se na nek način še razvija. Vendar v zadnjih letih prehaja iz 'discipline v nastajanju' (Vehovar in Petrič 2006) k disciplini v pravem pomenu besede. Še vedno pa je zelo težko poiskati enotno opredelitev družboslovne informatike, saj ta pokriva različna področja, ki se med seboj dopolnjujejo. V nadaljevanju bom tako opredelila pojem družboslovne informatike, področja družboslovne informatike, opisala študij družboslovne informatike ter razpravljala o prihodnosti tega poklicnega profila in področja raziskovanja.

3.1 Opredelitev družboslovne informatike

Prve ideje o družboslovni informatiki segajo v 60. leta prejšnjega stoletja, ko so se pojavila prva namigovanja glede prihodnosti človeštva, opredeljena z računalniško tehnologijo (Lamb in Sawyer 2005). V 70. letih prejšnjega stoletja so se začele dogajati prve prave aktivnosti družboslovne informatike, in sicer »v okviru empiričnega raziskovanja učinkov informatizacije v organizacijskih kontekstih z izpostavljanjem nekaterih pojmov, ki so kasneje pridobili na relevantnosti, npr. digitalni razkorak« (Kling in drugi v Vehovar in Petrič 2006, 5–6). Mnogi avtorji (Lamb 2003; Robbin 2007; Sawyer in Tapia 2007) postavljajo kot glavnega utemeljitelja družboslovne informatike Roba Klinga. Njegovi začetki nagibanja in usmerjanja k družboslovni informatiki segajo v zgodnja sedemdeseta leta. Leta 1973 je namreč nastalo delo *'Towards a person-centered computer technology'*, ki ga Robbin (2007) poimenuje kot »prvi manifest za družboslovno informatiko« (Robbin 2007, 243).

Rob Kling je bil tisti, ki je oblikoval formalno opredelitev družboslovne informatike. Kot pravi, je družboslovna informatika: »interdisciplinarna veda o načrtovanju, uporabi in posledicah informacijske tehnologije, ki vključuje njihovo interakcijo z institucionalnimi in kulturnimi konteksti« (Kling 2007, 205) »in se nanaša na sklop raziskav, ki obravnavajo družbene vidike informatizacije, vključno z vlogo informacijskih tehnologij v družbeni strukturi in načini, na katere družbene strukture in prakse vplivajo na družbeno organizacijo informacijsko komunikacijskih tehnologij« (Kling v Vehovar in Petrič 2006, 6).

V 80. letih prejšnjega stoletja se je »interes za družboslovne vidike IKT že zelo razširil znotraj različnih disciplin, tako naravoslovnih (načrtovanje informacijskih sistemov, računalništvo,

informatika) kot tudi družboslovnih (sociologija, politologija, komunikologija, psihologija)« (Kling v Vehovar in Petrič 2006, 6). Ker se je uporabljala različna terminologija, je skupina kritičnih ameriških raziskovalcev z različnih področij raziskovanja družbenih vidikov informatizacije, v okviru delavnice 'Advances in Organizational and Social Informatics', izoblikovala in sprejela enoten pojem 'družboslovna informatika', katerega izvirno avtorstvo je sicer pripisala Robu Klingu leta 1997 (Jackewitz in drugi v Vehovar in Petrič 2006, 6).

V kasnejših letih so številni avtorji razvili in oblikovali nove opredelitve družboslovne informatike. Sawyer in Eschenfelder (v Atanasova 2011, 11) opredelita družboslovno informatiko kot »izraz, ki ga uporabljamo za sklop raziskav, ki se osredotočajo na odnos med IKT in širšim družbenim kontekstom, v katerem IKT obstajajo. Sodobno delo družboslovne informatike se tako razteza čez vprašanja načrtovanja, implementacije in uporabe IKT v različnih družbenih in organizacijskih okoljih« (Sawyer in Eschenfelder v Atanasova 2011, 11). Sawyer in Rosenbaum (2000, 90) sta ugotovila, da so za družboslovno informatiko značilni raziskovalni problemi in ne teorije ali metode. Družboslovna informatika je po njunem mnenju »problemsko orientirano raziskovalno področje, ki se začne s predpostavko, da so IKT in družbeni ter organizacijski okviri, v katere so vključene, v odnosu vzajemnega oblikovanja« (Sawyer in Rosenbaum 2000, 90). Lamb in Sawyer (2005, 10) menita, da:

... študije družboslovne informatike raziskujejo široko paleto IKT – od velikih, formalnih, organizacijsko-informacijskih sistemov, kot so zdravstveni sistemi, pa vse do vsakdanjih, neformalnih, visoko personaliziranih naprav, kot so mobilni telefoni in drugi osebni digitalni pripomočki. V tovrstnih študijah so IKT vključene v širše družbeno okolje, ki dajejo pomen in namen s svojim oblikovanjem in uporabo (Lamb in Sawyer 2005, 10).

Po njunem mnenju družboslovna informatika vključuje empirične raziskave, ki se osredotočajo na odnos med ljudmi, IKT in družbenimi strukturami njihovega razvoja in uporabe (Lamb in Sawyer 2005). Petrič (2006, uvod) definira družboslovno informatiko kot »študij informacijskih tehnologij, ki uči urejati, producirati in organizirati informacije na osnovi metodoloških postopkov ter hkrati osmisлити in uporabljati te informacije v različnih družbenih kontekstih«.

Rob Kling je kasneje svojo prvotno opredelitev družboslovne informatike še nadgradil. Med zadnjimi opredelitvami, ki jih je ponudil pravi, da gre pri družboslovni informatiki za (Kling v Atanasova 2011, 12):

... proučevanje družbenih vidikov računalnika, telekomunikacij, in s tem povezanih tehnologij, ter obravnavo vprašanj, kot so načini, kako informacijska tehnologija oblikuje organizacijske in družbene odnose, ali načini, kako družbeni pritiski vplivajo na uporabo in načrtovanje informacijske tehnologije. Raziskovalce družboslovne informatike na primer zanimajo vprašanja o posledicah razvoja informacijskih tehnologij v prihodnosti. Za razliko od skupno postavljenih domnev, strategije družboslovne informatike običajno temeljijo na empiričnih podatkih (Kling v Atanasova 2011, 12).

Kling in drugi raziskovalci so tako naredili pomemben korak k vzpostavitvi družboslovne informatike kot discipline z opredelitvijo temeljnih načel: problemska orientiranost, kontekstualna odvisnost, kritična orientiranost, rigoroznost empiričnega raziskovanja ipd.

Kot zametke družboslovne informatike lahko na eni strani štejemo »uporabo novih IKT pri zbiranju podatkov, statističnih analizah, obdelavi, analizi, predstavitvi in arhiviranju podatkov« (Omladič v Petrič in Atanasova 2013, 348). Po drugi strani pa kot »potrebo po analizi učinkov novih IKT na ravni zasebnosti, odločitvenih sistemov, javnih politik, moči in organizacijskih struktur, novih komunikacijskih praks in družbenih razmerij« (Kling v Petrič in Atanasova 2013, 348).

Internetne študije, katerih začetke štejemo od sredine devetdesetih let dalje (Silver v Petrič in Atanasova 2013, 361), lahko opredelimo kot sorodno področje družboslovne informatike, saj imajo veliko skupnega z družboslovno informatiko. Področji se prekrivata na ravni proučevanja specifičnega dela IKT – interneta (Livingstone v Petrič in Atanasova 2013, 361). Družboslovna informatika je namreč z vstopom interneta na raven množične uporabe v nabor raziskovalnih problemov vnesla tudi proučevanje interneta. Vendar to proučevanje ni samo nabor tehnologij, storitev ali tehničnih oblik, temveč raziskovanje interneta kot družbenega pojava in platforme, kjer se »oblikujejo družbene interakcije in odnosi« (Petrič in Atanasova 2013, 361). Glede na vstopanje interneta v vsa področja življenja, povezanost interneta in druge tehnologije (mobilne telefonije) bo prepletenost družboslovne informatike in internetnih študij vedno večja. Družboslovna informatika v tem kontekstu poskuša razumeti izjemno prepletenost interneta z drugimi tehnologijami (Petrič in Atanasova 2013). V raziskovalnih praksah družboslovne informatike so tako pogosto vključeni družbeni problemi, ki jih obravnavajo tudi internetne študije. Ti družbeni problemi zajemajo analizo spleta kot hipertekstualnega sistema, političnega komuniciranja na spletu in demokratičnega potenciala

spleta, raziskovanja spletnih forumov ter njihovih družbenih in tehničnih vidikov, primerjave spletnih praks komunikacije z drugimi oblikami komuniciranja. Pojavljajo se vprašanja o socialni opori v spletnih socialnih omrežjih, zaupanje, družbene kohezije in participacije v spletnih skupnostih, vprašanja virtualne identitete v okviru računalniško posredovanega komuniciranja, spleta kot družbenih razlik in neenakosti, kiberseks in pornografija na spletu, zasebnost na internetu itd. V Sloveniji imajo pri raziskovanju interneta pomembno vlogo projekti, kot so RIS, SAFE.SI in Spletno oko, ki jih opisujeta tudi Petrič in Atanasova (Petrič in Atanasova 2013, 363).

Glede na številna našeta področja, podpodročja in kontekste se zdi, da družboslovna informatika zelo težko definira svoje okvirje in mnoge bi zaskrbelo, da bo postala znanost vsega in hkrati ničesar (Baron v Vehovar in Petrič 2006, 10). Kljub vsemu pa je družboslovna informatika v formalnem smislu bližje disciplinarnemu statusu. Pojem DI se namreč redno uporablja v različnih institucionalnih kontekstih (specializirane revije ter tematske številke uveljavljenih revij, društva s področja družboslovne informatike, blogi, raziskovalne institucije, univerzitetni programi), ki imajo v svojem nazivu izraz DI (Vehovar in Petrič 2006).

3.2 Področja družboslovne informatike in digitalne kompetence

V tem poglavju predstavljam področja družboslovne informatike, pri čemer ne le naštevam in opisujem ta področja, pač pa poudarim tudi, kakšna je njihova povezava z digitalnimi kompetencami.

Družboslovna informatika pokriva širok spekter področij. Vehovar in Petrič (2006) opisujeta naslednja področja in kontekste, povezane z družboslovno informatiko.

1. interakcija med IKT in družbo,
2. uporaba IKT v družboslovju in
3. IKT kot orodje pri družboslovnem raziskovanju.

Prvo področje **Interakcija IKT in družbe** zajema družbene vidike računalnikov, informatike oziroma IKT v najširšem smislu in se deli na tri nivoje (Vehovar in Petrič 2006):

- interakcija z IKT na osebni ravni se nanaša na posameznikov odnos z IKT (npr. interakcija človek-računalnik, kognitivni vidiki, psihološka tematika itd.);
- interakcija IKT na organizacijski (mikro) ravni se nanaša na socio-organizacijski vidik uporabe IKT. Delno se prekriva tudi z upravljavskimi vidiki IKT;

- interakcija IKT na družbeni (makro) ravni se nanaša na splošne spremembe v družbi, ki so posledica IKT, na primer družbene spremembe in tematiko, povezano z informacijsko družbo, kjer so vključeni nacionalni, regionalni in globalni vidiki.

Zaradi proučevanja IKT v povezavi z družbo se pri družboslovnih informatikah pojavi potreba po digitalnih kompetencah. Pomembno je, kako družba, organizacije in posamezniki ravnaajo z informacijami, ki jih najdejo na spletu, kako komunicirajo s pomočjo IKT, kako ustvarjajo in ravnaajo z vsebino na spletu in s pomočjo IKT, kako skrbijo za varnost (svojo in varnost IKT) in kako rešujejo probleme, povezane z IKT. Zato mora biti družboslovni informatik, kot raziskovalec teh družbenih problemov, tudi sam opremljen s temi kompetencami, ali pa jih vsaj poznati.

Drugo področje **Uporaba IKT v družboslovju** se nanaša na uporabo in aplikacije IKT v družboslovju in ga lahko ločimo v tri smeri (Vehovar in Petrič 2006):

- računalniško modeliranje družboslovnih podatkov, vključno z računalniškimi simulacijami na področju družboslovja, tj. prebivalstveni modeli, mikrosimulacije, modeli za odločanje (decision-making) ter inteligentne aplikacije za odkrivanje znanja (knowledge discovery applications);
- informacijski sistemi in aplikacije e-poslovanja v družboslovju, kar vključuje aplikacije v javnem sektorju, socialnih službah itd. ter se posebej nanaša na oblike e-poslovanja v družbenih podsistemih, kot so e-uprava, e-zdravje, e-izobraževanje itd.;
- strukturiranje in konceptualizacija informacij oziroma vsebin, npr. informacijska arhitektura internetnih strani, bibliografskih vsebin, besedilnih baz in drugih podatkov ali informacij na področjih povezanih z družboslovjem.

V tem področju gre za aplikacijo IKT na najrazličnejših področjih. V okviru tega je potrebno, da družboslovni informatik poseduje digitalne kompetence iz vseh petih področij kompetenc (informacije, komunikacija, ustvarjanje vsebine, varnost in reševanje problemov).

Tretje področje, kjer najdemo elemente družboslovne informatike, pa je široko področje uporabe **IKT kot orodje pri družboslovnem raziskovanju**. To področje zajema vse od podatkovnega rudarjenja do računalniškega zbiranja podatkov. Vse to se tudi delno prekriva z drugimi znanstvenimi disciplinami in področji družboslovne informatike (predvsem področje 2). To področje lahko strukturiramo v naslednja tri podpodročja (Vehovar in Petrič 2006):

- računalniško podprte metode za statistično analizo družboslovnih podatkov. Sem spadajo različni programski paketi in specifična orodja: analize velikih socialnih omrežij (npr. Pajek), podatkovno rudarjenje itd.;
- računalniško podprto zbiranje podatkov za kvantitativne (npr. anketno zbiranje podatkov) in kvalitativne raziskave (npr. virtualna etnografija, online fokusne skupine). Na tem področju je uporaba orodij za spletno anketiranje najbolj pogosta IKT aplikacija na področju družboslovnega raziskovanja (Vehovar in Petrič 2006). Kot dober primer povezovanja informatičnih znanj in IKT velja omeniti orodje za oblikovanje spletnih anket EnKlikAnketa – 1KA, ki poleg oblikovanja anketnih vprašalnikov omogoča tudi izvedbo spletne ankete in statistično analizo podatkov ter tako predstavlja pomemben del družboslovnega raziskovanja (Petrič in Atanasova 2013);
- IKT orodja za obdelavo, organizacijo, analizo in predstavitev družboslovnih podatkov predstavljajo področje, ki se pospešeno razvija in tudi integrira v kompleksno platformo za virtualno sodelovanje v družboslovnem raziskovanju. Vključuje tudi vso infrastrukturo in aplikacije, ki omogočajo učinkovito in inteligentno iskanje in dostopanje do podatkovnih arhivov in knjižničnih gradiv, vsa online analitična orodja (npr. Nesstar), kot tudi nove načine znanstvenega sodelovanja, podprtega z modernimi IKT (npr. GRID tehnologija) (Vehovar in Petrič 2006).

V tem področju se IKT pojavijo kot orodje pri družboslovnem raziskovanju, pri čemer se ponovno pojavi potreba po digitalnih kompetencah na vseh petih področjih digitalnih kompetenc.

3.3 Študij družboslovne informatike v Sloveniji

V študijskem letu 1984/85 se je na takratni Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani začel izvajati univerzitetni študijski program družboslovne informatike v okviru študija sociologije. Ustanovitev študija je predstavljala eno prvih institucionalnih pojavitev pojma družboslovne informatike, ne samo v Sloveniji, ampak v svetu nasploh (Petrič in Atanasova 2013). Študij je bil zasnovan zelo interdisciplinarno, saj naj bi diplomanti poleg znanja temeljne stroke obvladali še dodatna znanja, ki so nujna za uspešno reševanje informacijskih nalog. Torej bi lahko rekli, da je že takrat študij poudarjal pomen digitalnih kompetenc. Diplomanti so znanje o informacijski tehnologiji lahko uporabili »pri raziskovalnem delu, pri uporabi statističnih metod, pri oblikovanju, vodenju, analitičnem izkoriščanju in vzdrževanju informacijskih sistemov ter baz podatkov« (Omladič 2006, 1).

Pobudnik in idejni vodja tega študija, profesor Cveto Trampuž, je bil gonilna sila pri njegovem oblikovanju in mnogo let tudi pri njegovi izvedbi. Z njegovim prihodom na fakulteto v začetku sedemdesetih let se je ustvarilo jedro strokovnjakov, ki so začeli uporabljati sodobne informatične metode v družboslovju (Omladič 2006).

Leta 1990 je smer dobila prve diplomante. Leto kasneje je skrb za študij družboslovne informatike prevzela Katedra za informatiko in metodologijo. Še leto kasneje pa je bil ustanovljen Center za metodologijo in informatiko v okviru Inštituta za družbene vede (Omladič 2006).

V študijskem letu 2004/2005 je bil poleg univerzitetnega študija družboslovne informatike znotraj sociologije vpeljan še samostojni in bolj praktično naravnan visokošolski študijski program družboslovne informatike. Kasneje je sledila prenova programa v okviru bolonjske reforme. Prenovljena samostojna programa družboslovne informatike (ne več znotraj sociologije) na prvi stopnji (univerzitetni in visokošolski) sta se pričela izvajati v študijskem letu 2005/2006 (Omladič 2006). Pri prenovi so izhajali iz izhodišča, da želijo (Omladič 2006, 3):

... oblikovati profil družboslovnega informatika, ki v različnih organizacijskih kontekstih deluje kot oseba, ki omogoča in usklajuje komunikacijo med vodstvenim in upravljalnim segmentom ter tehnično informacijsko infrastrukturo. Gre za "vmesni" profil, ki ima dovolj specifičnega družboslovnega znanja, da zna kritično ovrednotiti dane situacije, hkrati pa je informatično-statistično temeljito podkovan, tako da lahko tudi na tej ravni intervenira v dejanske institucionalne in organizacijske kontekste (Omladič 2006, 3).

V primerjavi s Slovenijo so se prvi študiji družboslovne informatike v tujini začeli razvijati šele konec 90. let prejšnjega stoletja. Kar pomeni, da so snovalci študija v Sloveniji imeli veliko poguma, predvsem pa izjemno intuicijo, da se bo v »prihodnosti zaradi intenzivnega prodora računalniških tehnologij v organizacijska in javna okolja izoblikovala potreba po profilu družboslovnega informatika« (Petrič 2006, uvod).

Izvorni študijski program je dal velik poudarek na uporabo informatičnih in statističnih metod ter orodij pri raziskovalnem delu (Vehovar in Petrič 2006). Z bolonjsko reformo in integracijo družboslovnih vidikov IKT v študijski program (vpeljalo se je namreč nekaj novih predmetov, npr. Uvod v družboslovno informatiko, Internet v vsakdanjem življenju, Teorije informacijske

družbe, Spremljanje informacijske družbe itd.) pa se je družboslovna informatika v Sloveniji precej približala pojmovanju družboslovne informatike v svetu. Ta namreč še posebej izpostavlja analizo odnosa med IKT in družbo (Petrič in Atanasova 2013).

Trenutno se na prvi stopnji študija torej izvajata dva programa družboslovne informatike, visokošolski in univerzitetni. Oba študija sta interdisciplinarno usmerjena in vključujeta tri med seboj povezana področja: družbene regularnosti in procese, informacijske sisteme ter metodološko-statistična orodja. Razlika je v tem, da ima visokošolski program večji poudarek na praktični uporabi informatičnega in metodološko-statističnega znanja. Diplomanti imajo široke možnosti zaposlitve, saj »znanja s področja družboslovne informatike vedno bolj potrebujejo v različnih podjetjih, organizacijah in ustanovah, državni upravi, javnem in zasebnem sektorju itd« (FDV 2015).

Od leta 2012/13 se na FDV izvaja tudi druga stopnja študija (magistrski program) družboslovne informatike. Gre za študij »sodobnih informacijskih-komunikacijskih tehnologij, njihovih družbenih vidikov in njihove rabe v različnih družbenih sferah. Program integrira družboslovna znanja z naprednimi metodološkimi, internetnimi in informatično-menedžerskimi znanji« (FDV 2015). Sicer pa, kot je zapisano na spletni strani Fakultete za družbene vede, program razvija kompetence v štirih smereh (FDV 2015):

- razumevanje sodobne informacijske družbe,
- poznavanje in uporaba IKT orodij za analizo in raziskovanje,
- analitične in metodološke kompetence,
- poslovno-menedžerske veščine in komunikacije.

Pod vodstvom Katedre za družboslovno informatiko in metodologijo se izvajata še dva študijska programa tretje stopnje, in sicer Družboslovna informatika ter Družboslovna metodologija. Oba programa širita in nadgrajujeta znanja, pridobljena na prvih dveh stopnjah. (FDV 2015).

Iz opisa razvoja študija družboslovne informatike na FDV ter namenov tega študija je razvidno, da je pomen digitalnih kompetenc v okviru tega študija velik in da je osvojitve digitalnih kompetenc izjemno pomembna za nastop družboslovnih informatikov na trgu dela.

3.4 Prihodnost družboslovne informatike

Najbolj izstopajoči problem družboslovne informatike je še vedno njena definicija in pomanjkanje centraliziranih koordinativnih aktivnosti. Vendar pa je zaradi področij, s

katerimi se ukvarja, v tej digitalni dobi družboslovna informatika nujno potrebna (Vehovar in Petrič 2006). Dejstvo je, da so družboslovne vede na eni strani in informatika na drugi strani postale preveč okorne za razumevanje in pojasnjevanje družbenih fenomenov, ki so povezani z IKT. Pojavila se je potreba po oblikovanju nove discipline, ki združuje vsa ta znanja in jih izoblikuje v eno znanstveno disciplino. Družboslovna informatika je tista, ki to združuje in povezuje ter se zato zdi nepogrešljiva za sodobno družbo. Družboslovna informatika stremi k »akumulaciji zanesljivega znanja o informacijski tehnologiji in družbeni spremembi, ki temelji na sistematičnem empiričnem raziskovanju, ki lahko služi kot vodilo tako za profesionalno prakso kot za načrtovanje politik« (Vehovar in Petrič 2006, 12). Študij družboslovne informatike je zelo uspešen, saj se ne ukvarja samo s pojasnjevanjem vsebinskih vprašanj o družbi in IKT, ampak daje poudarek tudi na metodoloških orodjih, ki dajejo velik in bogat vpogled v družbeno realnost. Zaradi vseh naštetih razlogov družboslovna informatika zelo hitro pridobiva zagon in ugled med raziskovalnimi institucijami in izobraževalnimi programi, kar predstavlja velik korak in napredek k temu, da tudi družboslovna informatika postane samostojna disciplina (Vehovar in Petrič 2006).

Glede na prežemanje novih IKT v vse sfere družbenega življenja gre sklepati, da bo potreba po raziskovanju povezanosti družboslovja in novih IKT vedno večja. V tem kontekstu je pomembno, da družboslovna informatika ohranja eno izmed glavnih pozicij nad specifičnimi področji »skupnostne informatike, internetnih študij, študijami novih medijev, IKT in družbe« (Petrič in Atanasova 2013, 365). Prednost družboslovne informatike se kaže v tem, da se s svojim pristopom k raziskovalnim problemom povezuje z drugimi znanstvenimi disciplinami in področji. S tem pa »širi in pogloblja svojo analitično pojasnjevalno moč in prispeva k transformaciji zavesti o večji integraciji med znanstvenimi področji, večji zavezanosti raziskovalnim problemom in ne le institucionalnim strukturam« (Petrič in Atanasova 2013, 365).

Za prihodnost družboslovne informatike je pomembno, da še naprej izkorišča potencial transdisciplinarnosti in tako povezuje več neodvisnih disciplin in interdisciplinarnih perspektiv v celoto ter s tem ustvarja skupno razumevanje problema raziskovanja (Petrič in Atanasova 2013). Hkrati pa je pomembno, da ohranja ravnotežje med temeljnim in aplikativnim raziskovanjem in s tem ustvarja tako teoretično kot tudi empirično jedro, s katerima »ni zavezana zgolj znanstvenemu znanju in njegovi produkciji, temveč poskuša tudi praktično uporabiti znanost z usmerjenostjo k reševanju problemov« (Petrič in Atanasova 2013, 366). S tem družboslovna informatika ustvarja svojo prepoznavnost ne samo v okviru

znanstvenih struktur, temveč tudi v okvirih širšega družbenega življenja (Petric in Atanasova 2013).

4 Digitalne kompetence študentov družboslovne informatike

4.1 Uvod in raziskovalna vprašanja

V okviru magistrskega dela sem opravila empirično raziskavo o digitalnih kompetencah študentov visokošolskega, univerzitetnega in magistrskega programa družboslovna informatika na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Empirična raziskava je potekala v treh korakih in z različnimi načini zbiranja podatkov, tako kvalitativnimi kot kvantitativnimi, kar je v skladu s sodobnimi trendi v družboslovnem raziskovanju, ko se za raziskovanje nekega problema uporabljajo mešane metode raziskovanja (Hlebec in Mrzel 2012).

V prvem koraku sem s sistematičnim pregledom učnih načrtov študijskih programov družboslovne informatike na FDV identificirala, katere digitalne kompetence naj bi študenti družboslovne informatike pridobili na programih in pri katerih predmetih. Pri tem sem se osredotočila na opis ciljev predmeta, vsebine predmeta in rezultatov predmeta. V opisu posameznega predmeta sem bila pozorna na uporabo izrazov, kot so *digitalno*, *elektronsko*, *IKT*, *baze podatkov*, *orodja za analizo*, *informacijska tehnologija*, *internet* ipd. in na podlagi tega skušala identificirati, katere digitalne kompetence bi pri posameznih predmetih študenti lahko pridobili. S tem sem poskušala odgovoriti na prvo raziskovalno vprašanje.

RV1: Pridobivanje katerih digitalnih kompetenc je vključeno v predmete študijskih programov družboslovne informatike?

V drugem koraku sem uporabila kvantitativni način zbiranja podatkov, za merski instrument sem uporabila spletno anketo. Zaradi razvoja tehnologije postajajo spletne ankete v zadnjih letih vedno pogostejša metoda zbiranja anketnih podatkov. Med drugim ponujajo številne prednosti, kot so visoka hitrost zbiranja podatkov, napredne funkcionalnosti vprašalnikov in nižji stroški raziskovanja (Berzelak 2014). S pomočjo spletne ankete sem poskušala odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

RV2: Katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike?

RV3: Katerih digitalnih kompetenc primanjkuje študentom družboslovne informatike?

RV4: Kako se razlikujejo digitalne kompetence študentov družboslovne informatike glede na letnik študija?

V tretjem koraku raziskave sem uporabila kvalitativni način zbiranja podatkov. Za merski instrument sem uporabila polstrukturirani intervju, kar pomeni, da je tema pogovora bila vnaprej določena, vprašanja pa so bila zapisana kot opomnik. Če s kvantitativnimi podatki opisujemo pojav številčno, ga s kvalitativnimi podatki opisujemo opisno. S kvalitativnimi podatki namreč dobimo bolj poglobljeno sliko določenega pojava (Bregar in drugi 2005). Po zbranih podatkih s spletno anketo, kjer sem se osredotočila na vprašanje posedovanja digitalnih kompetenc, sem v tem koraku digitalne kompetence študentov družboslovne informatike raziskala še bolj poglobljeno, s polstrukturiranim intervjujem, pri čemer sem se osredotočila na pridobivanje digitalnih kompetenc. S to metodo sem skušala odgovoriti na dve raziskovalni vprašanji:

RV5: Katere digitalne kompetence so študenti pridobili med študijem?

RV6: Pridobivanje katerih digitalnih kompetenc so študenti pri študiju pogrešali?

Kot rečeno, v raziskavi sem – v drugem in tretjem koraku - kombinirala kvantitativno in kvalitativno metodo raziskovanja. Uporabila sem dvofazni raziskovalni načrt, ki je sicer pogost v družboslovnem raziskovanju. V takšnem raziskovalnem načrtu najpogosteje v prvi fazi zberemo in analiziramo kvantitativne podatke (običajno zbrane z anketo), drugi del raziskovanja pa predstavlja izvedba in analiza kvalitativnih podatkov, najpogosteje zbranih s polstrukturiranimi intervjuji (Hlebec in Mrzel 2012, 246). Pri takšnem raziskovalnem načrtu, ki ga lahko imenujemo tudi 'follow-up', raziskovalec določene podatke, pridobljene s kvantitativno metodo raziskovanja, dodatno pojasnjuje v kvalitativni fazi. Ta druga kvalitativna faza se običajno izvede na osebah, ki bi izsledke kvantitativnih podatkov lahko še dodatno pojasnile (Hlebec in Mrzel 2012, 247). Pri raziskovanju digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike sem torej uporabila podoben raziskovalni načrt, kot je opisan zgoraj.

V nadaljevanju podrobneje predstavljam metodologijo in rezultate vseh treh korakov empirične raziskave.

4.2 Digitalne kompetence v učnih načrtih programov družboslovne informatike

V prvem koraku empirične raziskave sem s sistematičnim pregledom učnih načrtov skušala identificirati, katere digitalne kompetence so vključene v posamezne predmete študijskih

programov družboslovne informatike. Z rezultati sistematičnega pregleda sem skušala odgovoriti na prvo raziskovalno vprašanje.

RV1: Pridobivanje katerih digitalnih kompetenc je vključeno v predmete študijskih programov družboslovne informatike?

V nadaljevanju predstavljam opis metodologije in rezultate te metode zbiranja podatkov.

4.2.1 Opis metodologije sistematičnega pregleda

Na spletni strani Fakultete za družbene vede (www.fdv.uni-lj.si) sem pregledala vse učne načrte predmetov, ki se izvajajo na programih družboslovne informatike v študijskem letu 2016/2017. Osredotočila sem se na obvezne predmete in programske izbirne predmete, ki se izvajajo na dodiplomskem programu družboslovna informatika, tako na visokošolskem kot tudi univerzitetnem programu, ter na podiplomskem (magistrskem) programu družboslovna informatika.

Identificiranja digitalnih kompetenc sem se lotila tako, da sem v učnih načrtih pregledala vse opise ciljev predmeta, vsebino predmeta in rezultatov predmeta ter znotraj tega na podlagi izrazov *digitalno*, *elektronsko*, *IKT*, *baze podatkov*, *orodja za analizo*, *informacijska tehnologija*, *internet* ipd. skušala identificirati, katere digitalne kompetence bi pri posameznih predmetih študenti lahko pridobili.

Identificiranje digitalnih kompetenc je bilo težavno. Opisi v učnih načrtih so namreč zelo splošno zapisani, zato sem težko identificirala digitalne kompetence, kot so definirane v kompetenčnem okvirju DIGCOMP (poglavje 2.2). Naj navedem dva primera. Npr. pri predmetu Informacijski viri in sekundarni podatki je bil v učnem načrtu predviden cilj oziroma kompetenca 'poznavanje osnov glede avtorskih pravic', zato sem po kompetenčnem okvirju DIGCOMP identificirala možnost pridobitve kompetence 'avtorske pravice'. Pri predmetu Nove tehnologije v družboslovnem raziskovanju je bila v učnem načrtu predvidena obravnava teme 'shranjevanje informacij in iskanje po internetu (podatkovni viri, sekundarni podatki, strategija iskanja različnih vrst informacij, veljavnost in kvaliteta rezultatov iskanja itd.)', zato sem na podlagi tega identificirala možnost pridobitve vseh treh kompetenc iz področja 'informacije'. Kljub takim primerom sem po svojih najboljših zmožnostih pripravila sistematični pregled kompetenc po posameznih predmetih, ki so opisane/poimenovane tako kot v kompetenčnem okvirju DIGCOMP oziroma so tistemu opisu podobne.

4.2.2 Sistematični pregled digitalnih kompetenc v programih družboslovne informatike

V spodnjih tabelah predstavljam predmete, pri katerih sem ocenila, da študentom napovedujejo pridobitev določene digitalne kompetence. Pri tem sem skupaj obravnavala dodiplomska programa (visokošolski in univerzitetni) ter magistrski program. V prilogi (Priloga D) prilagam tabele, kjer so po letnikih predstavljeni naslednji podatki: naslov predmeta, področje kompetence in digitalna kompetenca iz DIGCOMP, kot sem jo razbrala iz učnega načrta. Pri tem sem vsak predmet v tabelah predstavila le enkrat, čeprav se mogoče pojavlja v dveh programih, ter nisem ločevala med letniki študija. Moj namen tukaj namreč ni bil narediti primerjave med kompetencami različnih programov in različnih stopenj študija, pač pa samo pripraviti zbirko kompetenc, ki jih programi družboslovne informatike na FDV ponujajo.

Rezultate sistematičnega pregleda učnih načrtov predstavljam ločeno za dodiplomski in podiplomski (magistrski) študijski program. V spodnjih tabelah (4.1 za dodiplomski program in 4.2 za magistrski program) predstavljam digitalne kompetence, ki sem jih na podlagi učnih načrtov identificirala pri predmetih in področja, v katera te digitalne kompetence spadajo. Pri posamezni identificirani digitalni kompetenci je zapisano tudi število predmetov, kjer sem to digitalno kompetenco identificirala. V tabelah z rumeno označujem tiste kompetence, ki sem jih identificirala pri največ predmetih.

Na dveh **dodiplomskih programih** sem identificirala 25 predmetov, pri katerih sem zaznala možnost pridobitve ene izmed 21 digitalnih kompetenc. Iz tabele 4.1 lahko vidimo, da se pri največ predmetih (17) pojavi možnost pridobitve kompetence 'inoviranje in kreativna raba tehnologije', ki spada v področje 'reševanje problemov'. To pomeni, da program študentom omogoča osvojitve sposobnosti, da s pomočjo tehnologij ustvarjajo inovacije, aktivno sodelujejo pri ustvarjanju digitalne in medijske produkcije, se izražajo kreativno s pomočjo digitalnih medijev in tehnologije, ustvarjajo znanje in rešujejo konceptualne probleme s pomočjo digitalnih orodij. Sem spada tudi delo z bazami podatkov, za katero pa vemo, da se študenti DI skozi študij zelo veliko ukvarjajo, saj pri zelo veliko predmetih uporabljajo orodja za analizo podatkov (npr. SPSS), baze podatkov ipd.

Pri 9 predmetih sem identificirala možnost pridobitve kompetence 'interakcija z uporabo tehnologije', ki spada v področje 'komunikacija'. To pomeni, da program študentom omogoča osvojiti sposobnosti sodelovanja s pomočjo različnih digitalnih naprav in aplikacij, razumeti razširjanje, prikazovanje in upravljanje digitalnih komunikacij, razumeti ustrezne načine

komuniciranja s pomočjo digitalnih pripomočkov, odzivati se na različne komunikacijske oblike, prilagajati načine komuniciranja in strategije specifični publiki. Glede na to, da študenti v okviru študija uporabljajo zelo veliko različnih digitalnih naprav, aplikacij, pripomočkov, predvidevam, da pri nekaterih predmetih pridobijo to kompetenco.

S področja 'komunikacija' sem prav tako pri 9 predmetih identificirala možnost pridobitve kompetence 'digitalna participacija', kar pomeni, da program študentom omogoča osvojiti sposobnosti udejstvovanja v družbi skozi spletne aktivnosti, iskati priložnosti za samorazvoj in izboljševanje pri rabi tehnologije in digitalnih okolij, zavedati se potenciala tehnologije za državljansko participacijo. To sem identificirala predvsem pri predmetih, ki vključujejo obravnavo elektronskega poslovanja, proučevanja interneta ipd.

Na dodiplomskem študiju se torej najpogosteje pojavljajo kompetence s področja 'komunikacija', medtem ko se kompetence s področja 'informacij' ter 'varnosti' pojavljajo najredkeje.

Tabela 4.1: Število predmetov, pri katerih sem identificirala digitalne kompetence na dodiplomskih programih

Digitalne kompetence - dodiplomski program		Število predmetov
Informacije	Evalvacija/vrednotenje informacij	4
	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij	3
	Shranjevanje in priklic informacij	3
Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije	9
	Digitalna participacija	9
	Sodelovanje z uporabo tehnologije	8
	Netiketa	8
	Upravljanje digitalne identitete	8
	Izmenjava informacij in vsebine	7
Ustvarjanje vsebine	Razvoj vsebin	8
	Integriranje in poustvarjanje	6
	Avtorske pravice in licence	6
	Programiranje	5
Varnost	Varovanje podatkov in digitalne identitete	6
	Varovanje naprav	4
	Varovanje zdravja	4
	Varovanje okolja	4
Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije	17
	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti	5
	Reševanje tehničnih težav	2
	Identificiranje razkoraka v digitalnih kompetencah	2

Na **podiplomskem (magistrskem) programu** sem pri vseh 7 programskih predmetih zaznala možnost pridobitve ene izmed 21 digitalnih kompetenc. Vse tri kompetence ('brskanje, iskanje in filtriranje informacij', 'evalvacija/vrednotenje informacij' in 'shranjevanje in priklic informacij') s področja 'informacije' sem identificirala pri 5 predmetih. Te kompetence sem identificirala pri predmetih, ki se ukvarjajo z novimi tehnologijami pri raziskovanju (saj pri tem študenti uporabljajo nove tehnologije za iskanje, vrednotenje in uporabo informacij, ki jih najdejo na spletu), s spletnim nastopom (kjer se študenti ves čas srečujejo s številnimi informacijami) in predmeti, ki obravnavajo raziskovalni proces v celoti, v katerega pa je zajeto tudi teoretično ozadje problema ter s tem iskanje, vrednotenje in uporaba najdenih informacij o raziskovalnem problemu.

Pri 5 predmetih sem identificirala dve kompetenci ('razvoj vsebin' in 'integriranje in poustvarjanje') s področja 'ustvarjanje vsebine' in pri 6 predmetih eno kompetenco ('inoviranje in kreativna raba tehnologije') s področja 'reševanje problemov'. Kompetenci s področja 'ustvarjanje vsebine' sem identificirala, podobno kot pri področju 'informacije', pri predmetih, ki se ukvarjajo z novimi tehnologijami in spletnim nastopom, ter še dodatno pri predmetu, ki se ukvarja s statistiko in analizo podatkov. Kompetenco s področja 'reševanje problemov' pa sem identificirala pri tistih predmetih, ki vključujejo in se ukvarjajo z različnimi orodji za analizo podatkov in baze podatkov.

V nasprotju z dodiplomskima programoma se v podiplomskem programu kompetence s področja 'informacije' torej najpogosteje pojavljajo. Ta razlika se pojavi predvsem zaradi tega, ker pri predmetih na dodiplomskem programu v učnih načrtih ni specifično izpostavljeno, da se študenti pri predmetih ukvarjajo z iskanjem, brskanjem in filtriranjem, evalvacijo, shranjevanjem informacij. Pri predmetih na podiplomskem programu pa je v učnih načrtih izpostavljeno, da se pri veliko predmetih študenti ukvarjajo z raziskovalnim problemom in ga v okviru projektnih skupin skozi celoten raziskovalni proces poskušajo rešiti. Ta raziskovalni proces pa v začetnem koraku vključuje brskanje, iskanje, filtriranje, evalvacijo informacij o reševanju problema, ki ga raziskujejo. S tem študenti vsekakor pridobijo kompetence s področja informacij. Pri nekaterih predmetih na podiplomskem programu pa je v učnih načrtih specifično izpostavljeno delo oziroma vsebina v zvezi z informacijami. Tako na dveh dodiplomskih programih kot tudi na podiplomskem programu se zelo redko pojavljajo kompetence s področja 'varnosti'. V učnih načrtih je bilo o temi varnost zelo malo zapisano, zato tudi nisem mogla identificirati veliko posameznih kompetenc s tega področja.

Tabela 2.2: Število predmetov, pri katerih sem identificirala digitalne kompetence na magistrskem programu

Digitalne kompetence - magistrski program		Število predmetov
Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij	5
	Evalvacija/vrednotenje informacij	5
	Shranjevanje in priklic informacij	5
Komunikacija	Sodelovanje z uporabo tehnologije	4
	Interakcija z uporabo tehnologije	3
	Izmenjava informacij in vsebine	3
	Digitalna participacija	3
	Netiketa	3
	Upravljanje digitalne identitete	3
Ustvarjanje vsebine	Razvoj vsebin	5
	Integriranje in poustvarjanje	5
	Avtorske pravice in licence	3
	Programiranje	3
Varnost	Varovanje naprav	2
	Varovanje podatkov in digitalne identitete	2
	Varovanje zdravja	1
	Varovanje okolja	1
Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije	6
	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti	3
	Reševanje tehničnih težav	1
	Identificiranje razkoraka v digitalnih kompetencah	1

4.3 Katere kompetence imajo študenti družboslovne informatike?

Podatke o tem, katere kompetence imajo študenti družboslovne informatike, sem zbrala s spletnim vprašalnikom o digitalnih kompetencah. Spletni vprašalnik sem oblikovala po zgledu vprašalnika iz projekta *Ikanos project: improving digital competences* (Ikanos mis competencias digitales 2015). Gre za pobudo, ki jo podpira Evropska komisija - za sodelovanje, izmenjavo in zagotavljanje informacij o tem, kaj so digitalne kompetence in kako jih pridobiti. Pobuda namerava prispevati k razvoju družbe, ki je kompetentna, visoko participativna in soodgovorna, uporablja napredne digitalne storitve in ki preko inovativnega vzvoda IKT povečuje svojo konkurenčnost in izboljšuje kakovost življenja posameznikov in njihovo kolektivno dobro počutje. Hkrati je cilj projekta tudi spodbujati k pristopu koncepta digitalnih kompetenc, spodbujati digitalno pismenost in olajšati spremembe, ki se nanašajo na pristojnosti sistemov usposabljanja, usposobljenosti profilov, kot tudi storitev, delovnih mest in strokovnega vodenja (Ikanos mis competencias digitales 2015). V okviru projekta so

izdelali orodje za samooceno digitalnih kompetenc v obliki spletnega vprašalnika, skozi katerega posamezniki pridobijo samooceno svojih digitalnih kompetenc.

Anketni vprašalnik projekta Ikanos temelji na evropskem okviru digitalnih kompetenc, ki so nastale v okviru projekta DIGCOMP (glej poglavje 2.2). Po zgledu tega spletnega vprašalnika sem oblikovala spletni vprašalnik za empirični del magistrskega dela. Najprej sem celoten vprašalnik prevedla iz angleškega v slovenski jezik in v orodju za izdelovanje spletnih anket IKA izdelala spletni vprašalnik. Pri tem nisem uporabila vseh vprašanj iz originalnega vprašalnika, ampak samo tiste, za katere sem ocenila, da so pomembne za končno oceno digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike.

Na tem mestu velja poudariti, da gre pri podajanju zaključkov o tem, katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike, za samooceno študentov. Slednjega nisem raziskovala tako, da bi dejansko ugotavljala (npr. z nekim testom), ali imajo študenti posamezno kompetenco ali ne, pač pa so študenti sami, po svoji presoji, podali oceno svojih digitalnih kompetenc.

Z rezultati spletne ankete sem skušala odgovoriti na tri raziskovalna vprašanja:

RV2: Katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike?

RV3: Katerih digitalnih kompetenc primanjkuje študentom družboslovne informatike?

RV4: Kako se razlikujejo digitalne kompetence študentov družboslovne informatike glede na letnik študija?

V nadaljevanju naprej opisujem metodologijo raziskave in metode analize, nato pa predstavljam še rezultate spletne ankete.

4.3.1 Metodologija spletne ankete

4.3.1.1 Vprašalnik

Kot rečeno, sem se pri sestavljanju vprašalnika zgledovala po vprašalniku, ki je nastal v okviru projekta *Ikanos project: improving digital competence*. Na spletni strani *Ikanos my digital competences* (<http://ikanos.encuesta.euskadi.net/index.php/566697/lang-en>) je namreč ta spletni vprašalnik na voljo za samooceno digitalnih kompetenc. Vsak posameznik lahko izpolni vprašalnik in na podlagi odgovorov na koncu vprašalnika pridobi oceno o tem, kako je digitalno kompetenten.

Anketni vprašalnik je bil razčlenjen na pet področij digitalnih kompetenc (informacije, komunikacija, ustvarjanje vsebine, varnost in reševanje problemov), tako kot so le-te razčlenjene po kompetenčnem okvirju DIGCOMP.

Vprašalnik, ki sem ga pripravila, je obsegal 16 tabel vprašanj o digitalnih kompetencah (skupaj 56 kompetenc oziroma znanj znotraj kompetenc), poleg tega pa še niz vprašanj o uporabi računalnika in drugih elektronskih naprav ter o uporabi interneta ter nekaj sociodemografskih vprašanj (spol, program študija in letnik študija). Vprašalnik in anketa sta bila narejena in izvedena s spletnim orodjem 1KA (www.1ka.si). Anketiranci so na vprašalnik v povprečju odgovarjali 9 minut in 35 sekund. Slednji je dostopen v prilogi (Priloga A).

4.3.1.2 Vzorec in rekrutacija

Ciljna populacija so bili študenti družboslovne informatike vseh treh programov (dodiplomski program – univerzitetni in visokošolski ter magistrski program) v študijskem letu 2015/16. Na spletno anketo so odgovarjali študenti vseh letnikov in vseh programov.

Rekrutacija respondentov je potekala na dva načina, osebno in preko elektronske pošte. Dodiplomske študente prvih, drugih in tretjih letnikov obeh programov (univerzitetni in visokošolski) sem osebno povabila k izpolnjevanju spletne ankete na predavanjih na fakulteti, kjer so si pred začetkom predavanj vzeli 10 do 15 minut časa in izpolnili anketo. Pri tem sem izbrala predavanja pri predmetih, ki jih obiskuje največje število študentov. Četrtem letnikom, absolventom in študentom magistrskega programa pa je predstojnica Katedre za družboslovno informatiko in metodologijo, izr. prof. dr. Katja Lozar Manfreda, poslala vabilo za izpolnjevanje ankete preko elektronske pošte. V raziskavo sem torej vključila vse študente, ki so bili v študijskem letu 2015/2016 vpisani v program družboslovna informatika na dodiplomskem in podiplomskem programu. Na obe stopnji študija je bilo skupaj vpisanih 247 študentov². Na anketo je odgovorilo 123 študentov (na nekatera sociodemografska vprašanja niso odgovorili vsi študenti), kar pomeni, da je bila stopnja odgovora 50 %.

Anketiranje je potekalo med 11. oktobrom 2015 in 18. februarjem 2016.

4.3.1.3 Sociodemografske značilnosti vzorca

Tabela 4.3 prikazuje razliko med vzorcem in populacijo, ki sta bila zajeta v empirično raziskavo. V anketi so sicer v večji meri sodelovale študentke kot študenti (54 % je stopnja odgovorov med študentkami, medtem ko je 45 % med študenti) ter študenti nižjih letnikov (69

² Kot vpisane sem štela vpisane v letnik ter dodatno leto in podaljšan status.

% stopnja odgovorov v prvem letniku ter 82 % v drugem letniku). Osebo vabilo in izpolnjevanje vprašalnika na predavanjih, kar sem izvedla pri nižjih letnikih, se je torej izkazalo kot najuspešnejša metoda rekrutacije. Sicer pa je sociodemografska struktura študentov, ki so odgovarjali na anketo kar podobna sociodemografski strukturi vseh študentov.

Tabela 4.3: Primerjava vzorca in populacije študentov družboslovne informatike glede na sociodemografske značilnosti

	Vzorec		Populacija		Stopnja odgovora
	F	Veljavni %	N	Veljavni %	
Spol³					
Moški	68	57	152	62	45%
Ženske	51	43	95	38	54%
Neodgovor	4				
Skupaj	123	100	247	100	50%
Študijski program					
Visokošolski	49	41	112	45	44%
Univerzitetni	64	53	122	50	52%
Podiplomski	7	6	13	5	54%
Neodgovor	3				
Skupaj	123	100	247	100	50%
Letnik študija					
1. letnik	42	35	61	24,7	69%
2. letnik	40	34	49	19,8	82%
3. letnik	20	17	53	21,5	38%
4. letnik	6	5	23	9,3	26%
Absolvent 1. stopnje	3	2	48	19,4	6%
Podiplomski	7	6	13	5,3	54%
Drugo	1	1	0	0	0%
Neodgovor	4				
Skupaj	123	100	247	100	50%

4.3.1.4 Uporaba računalniške opreme in interneta

V nadaljevanju predstavljam rezultate odgovorov na vprašanja o uporabi računalnika in drugih elektronskih naprav ter o uporabi interneta. Ta vprašanja so bila vključena na začetek vprašalnika.

³ Za populacijo sem spol razbrala iz imen študentov, zaradi česar obstaja majhna možnost napake pri vrednostih za spol.

Skoraj vsi anketirani študenti (97 %) imajo doma na razpolago namizni in/ali prenosni računalnik ter pametni telefon z dostopom do interneta. Posledično imajo vsi doma tudi internetno povezavo, od tega kar 88 % širokopolasovno povezavo. V skladu s tem tudi skoraj vsi (99 %) vsak dan uporabljajo internet, najpogosteje pa do interneta dostopajo preko računalnika (36 %) ali pa kombinirajo različne naprave (pametni telefon, tablica, računalnik) (39 %). Lokacije, kjer dostopajo do interneta, pa so najrazličnejše, tako doma kot v službi oz. šoli, redkeje pa na javnih mestih.

Tabela 4.4: Naprave, ki jih imajo študenti doma na razpolago (n=116-122)

Katere od spodaj naštetih naprav imaš doma na razpolago?	Da		Ne	
	F	Veljavni %	F	Veljavni %
Imam namizni in/ali prenosni računalnik	118	97	4	3
Imam mobilni telefon, ki nima dostopa do interneta	22	19	94	81
Imam pametni telefon z dostopom do interneta	118	97	4	3
Imam tablični računalnik (iPad, Galaxy Tab, drugi ...)	46	39	73	61

Tabela 4.5: Značilnosti internetne povezave (n=123)

Katera od spodaj naštetih karakteristik je značilna za naprave v tvojem domu?	F	Veljavni %
Nimam internetne povezave	0	0
Imam internetno povezavo, ampak ni širokopolasovni internet (modem, RDSI)	15	12
Imam širokopolasovno internetno povezavo	108	88

Tabela 4.6: Hitrost širokopolasovne internetne povezave (n=107)

Kolikšna je hitrost širokopolasovne internetne povezave, ki jo imaš doma?	F	Veljavni %
Najmanj 10 Mbps	27	25
Med 10 in 30 Mbps	50	47
Več kot 30 Mbps	30	28

Tabela 4.7: Pogostost uporabe interneta (n=123)

Kako pogosto uporabljaš internet?	F	Veljavni %
Vsak dan	122	99
Večkrat na teden, vendar ne vsak dan	1	1
Občasno	0	0
Običajno ne uporabljam interneta	0	0

Tabela 4.8: Naprave, preko katerih študenti dostopajo do interneta in/ali spletnih storitev (n=122)

Do interneta in/ali spletnih storitev najpogosteje dostopaš preko	F	Veljavni %
Računalnika (namizni in/ali prenosni)	44	36
Pametnega telefona	28	23
Tabličnega računalnika	2	2
Pametnega telefona, tabličnega računalnika ali računalnika, odvisno od trenutka in situacije	48	39

Tabela 4.9: Lokacija dostopa do interneta (n=123)

Ko uporabljaš internet, to najpogosteje storiš	F	Veljavni %
Doma	44	36
V službi/šoli	2	2
Doma in v službi/šoli	24	19
Na javnem mestu z internetno povezavo	2	2
Na kateri koli od zgoraj naštetih lokacijah	51	41

Študenti uporabljajo internet za različne namene. Največ študentov (98 %) uporablja internet za iskanje informacij za osebno rabo. Zelo veliko (96 %) jih uporablja internet za poslušanje glasbe ali gledanje filmov. Prav tako jih zelo veliko (94 %) uporablja internet za prejemanje in pošiljanje elektronske pošte. Študenti v veliki meri uporabljajo internet tudi za dostop do socialnih omrežij in sodelovanje v njih (91 %), za komuniciranje s prijatelji in znanci preko takojšnjih sporočil (90 %) in za prenos aplikacij ali multimedijskih vsebin (84 %). Pogosto uporabljajo internet tudi za uporabo storitev za shranjevanje in prenos podatkov (75 %), za spletno nakupovanje (71 %) in za uporabljanje bančnega računa (41 %). Manj študentov pa uporablja internet za aktivno sodelovanje v spletnih forumih (26 %), za nalaganje in deljenje svoje lastne multimedijske vsebine (23 %), videokonference (19 %), elektronsko opravljanje upravnih postopkov (17 %) in bloge (11 %).

Tabela 3: Nameni uporabe interneta (n=123)

Za katere izmed spodaj naštetih namenov uporabljaš internet? (Možnih je več odgovorov)	F	Veljavni %
Iskanje informacij za osebno rabo (prosti čas, časopisi, vremenska napoved, informacije za študij ...) in/ali profesionalno rabo	121	98
Pošiljanje in prejemanje elektronskih sporočil	116	94
Komuniciranje s prijatelji in znanci preko takojšnjih sporočil (Skype, Whatsapp, Messenger, Google talk ...)	111	90
Prenos aplikacij in/ali multimedijskih vsebin	103	84
Poslušanje glasbe in/ali gledanje filmov	118	96
Dostop do socialnih omrežij in sodelovanje v njih (Facebook, Twitter, Google+, LinkedIn in drugi), tako na osebni kot strokovni ravni	112	91
Upravljanje bančnega računa in uporaba le tega za opravljanje bančnega poslovanja	50	41
Spletno nakupovanje	87	71
Uporaba storitev za shranjevanje in prenos podatkov (Google Drive, Dropbox itd.)	92	75
Elektronsko opravljanje upravnih postopkov (davčni urad, socialna varnost in drugi)	21	17
Videokonference	23	19
Aktivno sodelovanje v spletnih forumih	32	26
Nalagam in delim svoje lastne multimedijske vsebine nekje na internetu (posebne/specifične spletne strani ...)	28	23
Imam svoj lastni blog in/ali vsebino, ki jo redno upravljam (Wordpress, blogspot ...)	14	11

4.3.2 Kompetence študentov družboslovne informatike

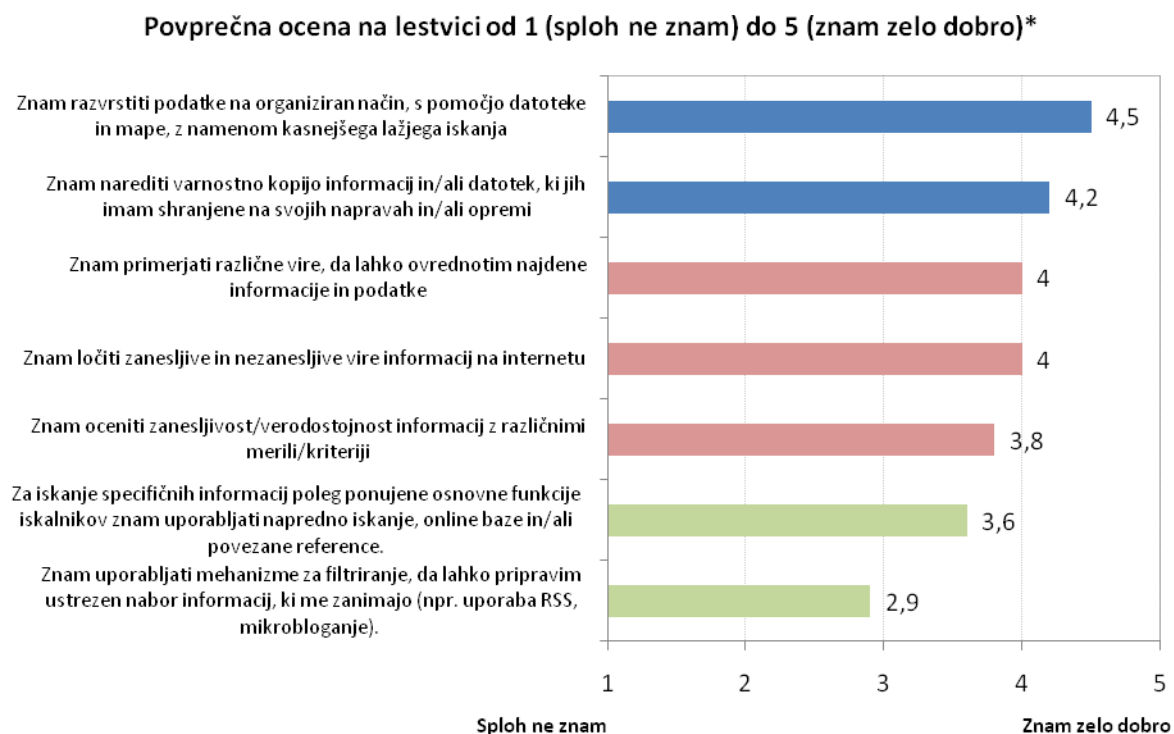
V tem poglavju po petih področjih predstavljam, katere kompetence imajo študenti družboslovne informatike. V nadaljevanju pa predstavljam podrobnejšo analizo digitalnih kompetenc po letnikih.

Prvo področje: Informacije

Med kompetencami s področja informacij študenti v povprečju najvišje ocenjujejo svoje znanje z razvrščanjem podatkov na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja. Na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro, so to svoje znanje v povprečju ocenili z oceno 4,5 (standardni odklon 0,73). Kar 59 % študentov je dejalo, da to znajo zelo dobro (so izbrali odgovor 5). V povprečju so visoko ocenili tudi svoje znanje z delanjem varnostnih kopij informacij ali datotek (aritmetična sredina 4,2). To nakazuje, da so študenti močni pri digitalni kompetenci 'shranjevanje in priklic informacij'.

Študenti so pri kompetencah s področja informacij bolj šibki pri uporabljanju mehanizmov za filtriranje, saj so svoje znanje s tega področja v povprečju ocenili z oceno 2,9 (standardni odklon 1,07). 39 % študentov je to znanje ocenilo z oceno 3, 22 % jih je izbralo odgovor 2, kar 12 % pa jih meni, da tega sploh ne zna. Torej so študenti na področju informacij najbolj šibki pri kompetenci 'brskanje, iskanje in filtriranje informacij'.

Graf 4.1: Digitalne kompetence s področja informacij (n=121-123)

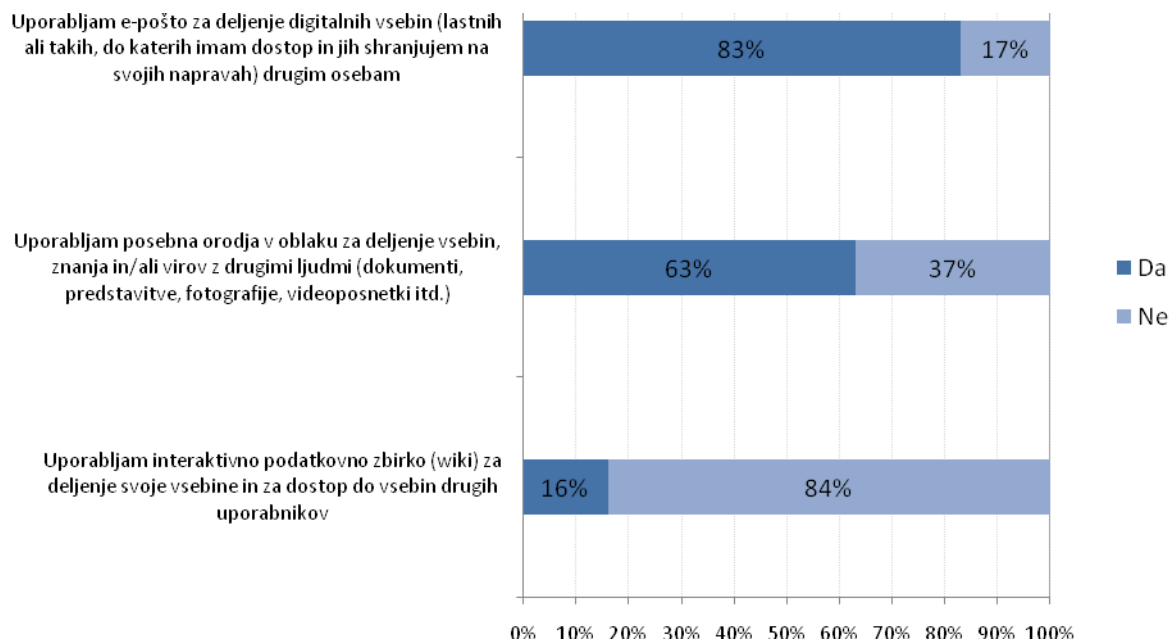

* Shranjevanje in priklic informacij – označeno z modro; evalvacija/vrednotenje informacij – označeno z rdečo; brskanje, iskanje in filtriranje informacij – označeno z zeleno.

Drugo področje: Komunikacija

Graf 4.2 prikazuje digitalni kompetenci 'interakcija z uporabo tehnologije' in 'izmenjava informacij in vsebin' s področja komunikacije. Kar 83 % študentov uporablja e-pošto za deljenje digitalnih vsebin, 63 % pa jih uporablja tudi posebna orodja v oblaku. Ti dve kompetenci sta torej med študenti kar močno zastopani. Šibki pa so študenti pri uporabi interaktivne podatkovne zbirke (wiki), ki jo za deljenje svoje vsebine in dostop do vsebine drugih uporabnikov uporablja le 16 % študentov.

Graf 4.2: Digitalne kompetence s področja komunikacije - interakcija z uporabo tehnologije in izmenjava informacij in vsebin (n=122-123)

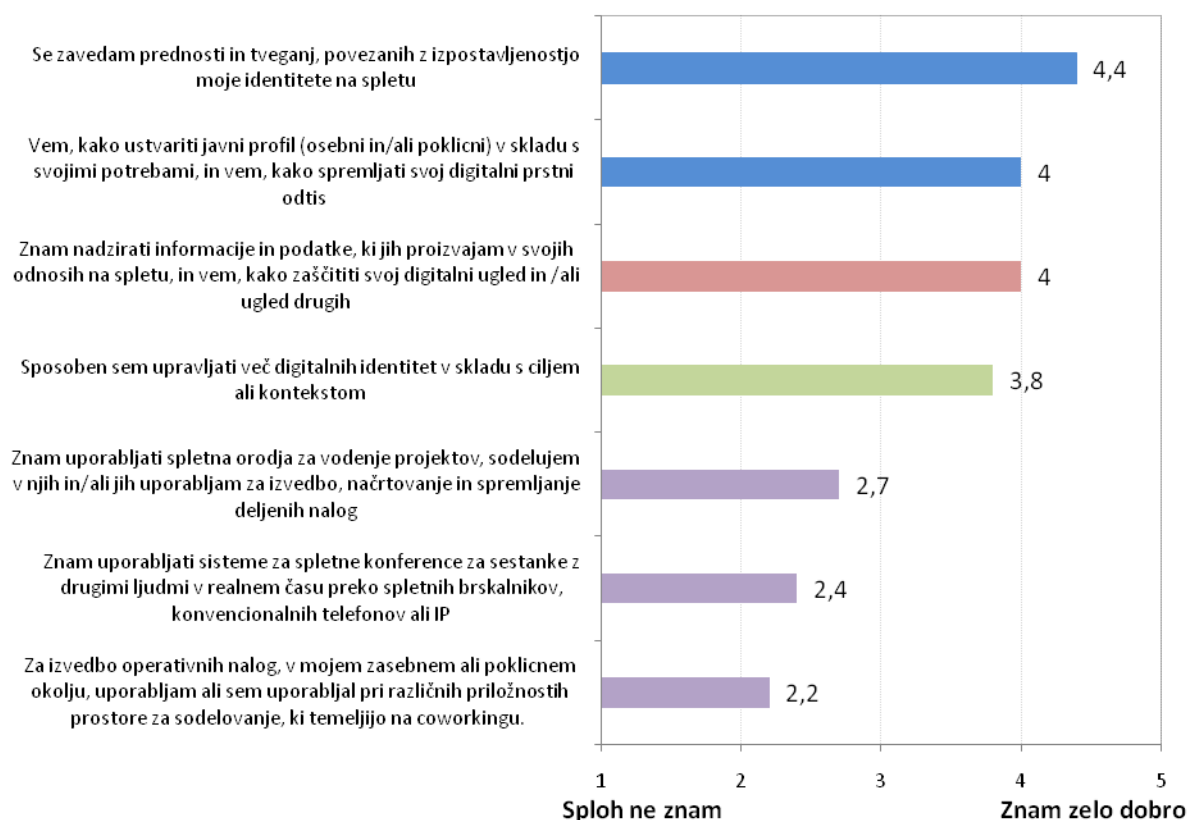
Graf 4.3 prikazuje štiri digitalne kompetence s področja komunikacije. Študenti so najbolj močni v kompetenci 'digitalna participacija'. Zavedajo se prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo svoje identitete na spletu, saj so to znanje v povprečju ocenili s 4,4 (standardni odklon 0,77). Kar 55 % študentov je svoje znanje ocenilo z znam zelo dobro (so izbrali odgovor 5). Študenti prav tako v veliki meri znajo ustvariti javni profil v skladu s svojimi potrebami in znajo spremljati svoj digitalni odtis. Svoje znanje s tega področja v povprečju ocenjujejo z oceno 4 (standardni odklon 0,99). Kar 40 % študentov je to svoje znanje na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro, ocenilo z oceno 4, 34 % pa jih je izbralo oceno 5.

Študenti kar visoko ocenjujejo tudi svoje znanje z upravljanjem več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom. Svoje znanje so na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro, v povprečju ocenili s 3,8 (standardni odklon 1,12). Kar 33 % študentov je to znanje ocenilo z oceno 5 (izbrali so odgovor znam zelo dobro).

Študenti tudi visoko ocenjujejo kompetenco 'netiketa', saj znajo nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajajo v svojih odnosih na spletu in vedo, kako zaščititi svoj digitalni

Študenti so nekoliko bolj šibki pri kompetenci 'sodelovanje z uporabo tehnologije'. Svoje znanje uporabe spletnih orodij za vodenje projektov so v povprečju ocenili z oceno 2,7 (standardni odklon 1,12). Znanje s področja uporabe sistemov za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, telefonov in IP so v povprečju ocenili z oceno 2,4 (standardni odklon 1,11). Z oceno 2,2 pa so v povprečju ocenili tudi znanje glede uporabe prostorov za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu (standardni odklon 1,03). Kar 29 % študentov je svoje znanje glede uporabe prostorov za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu, ocenilo z oceno 1 (sploh ne znam).

Povprečna ocena na lestvici od 1 (sploh ne znam) do 5 (znam zelo dobro)*

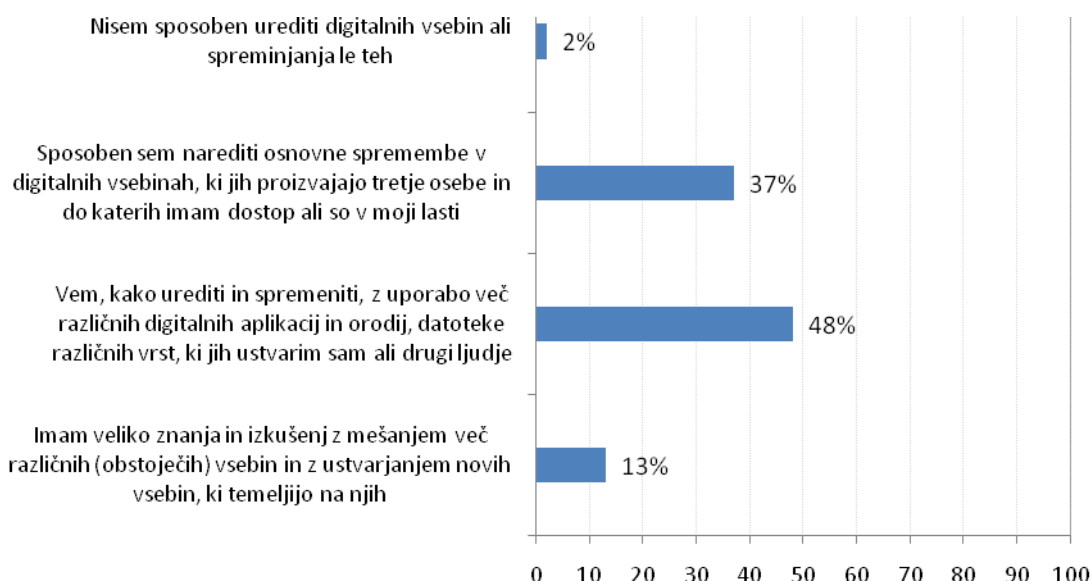

49

Tretje področje: ustvarjanje vsebine

Graf 4.4 prikazuje digitalno kompetenco 'integriranje in poustvarjanje', ki spada v področje ustvarjanja vsebine. Študenti so v anketi izmed štirih trditev, ki predstavljajo štiri stopnje te kompetence, morali izbrati eno, ki zanje najbolj velja. 48 % študentov pravi, da znajo urediti in spremeniti, z uporabo več različnih digitalnih aplikacij in orodij, datoteke različnih vrst, ki jih ustvarijo sami ali drugi ljudje. 37 % študentov pa pravi, da so sposobni narediti osnovne spremembe v digitalnih vsebinah, ki jih proizvajajo tretje osebe in do katerih imajo dostop ali so v njihovi lasti. Iz podatkov lahko sklepam, da študenti v tej kompetenci niso niti močni niti šibki, saj jih je večina izbrala drugo ali tretjo trditev oz. stopnjo. Samo 13 % študentov meni, da imajo veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih. Le 2 % študentov pa meni, da niso sposobni urediti digitalnih vsebin ali jih spremeniti.

Graf 4.4: Digitalne kompetence s področja ustvarjanja vsebine – integriranje in poustvarjanje (n=118)

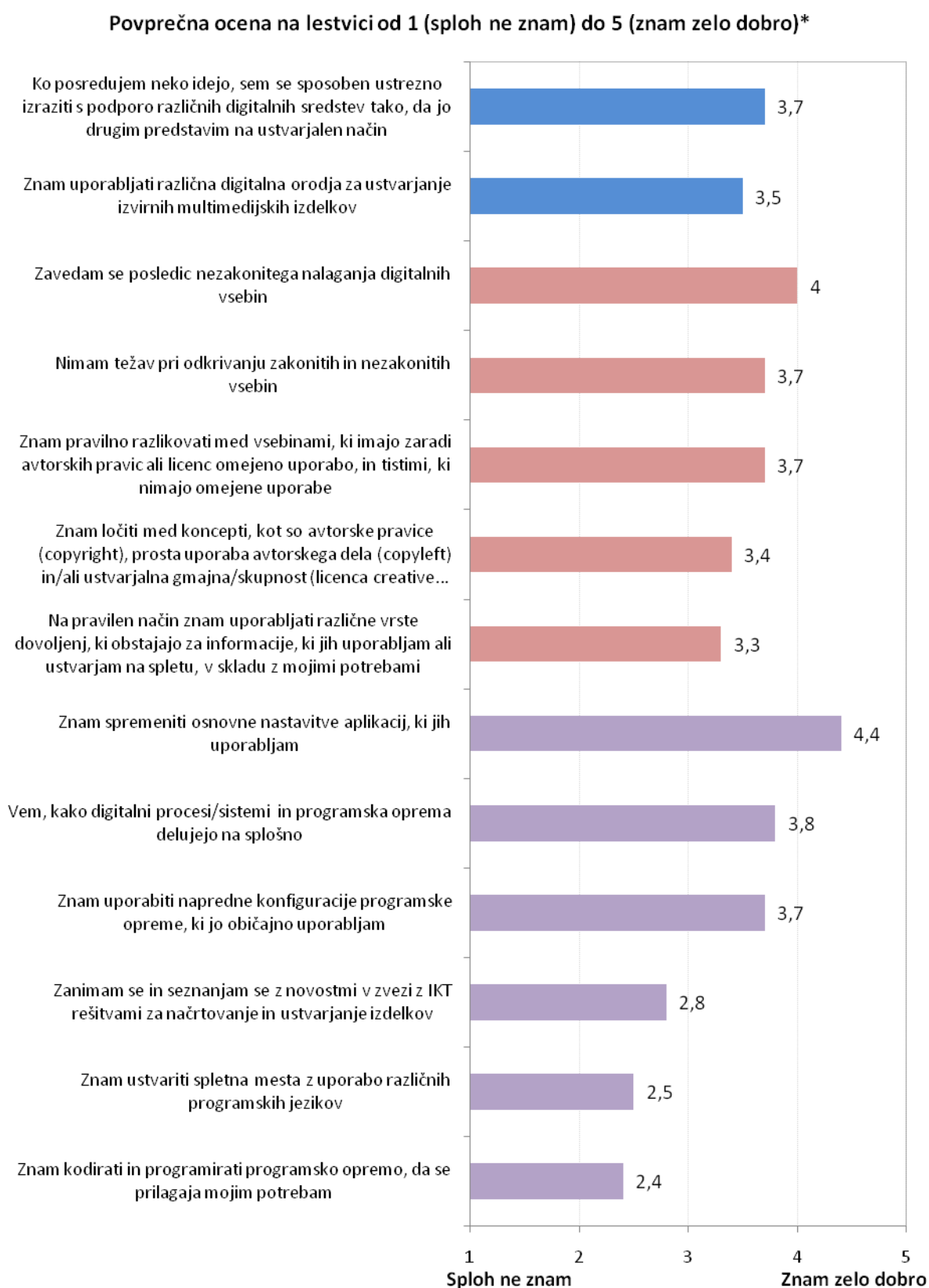
Graf 4.5 prikazuje tri digitalne kompetence s področja ustvarjanja vsebine. Te tri kompetence so 'razvijanje vsebin', 'avtorske pravice in licence' ter 'programiranje'. Študenti so v povprečju svoje znanje spreminjanja osnovnih nastavitev aplikacij, ki jih uporabljajo, ocenili z oceno 4,4 (na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro) (standardni odklon 0,86). Kar 60 % študentov ocenjuje to znanje z oceno 5 (znam zelo dobro). Visoko, s povprečno oceno 3,8, so ocenili tudi svoje znanje o tem, kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo

na splošno. S podobno povprečno oceno (povprečje 3,7, standardni odklon 1,03) so ocenili svoje znanje uporabe napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljajo, kar spada pod digitalno kompetenco 'programiranje'. Pri ostalih trditvah, ki spadajo pod to kompetenco, pa svoje znanje ocenjujejo kot šibko: študenti svoje znanje kodiranja in programiranja programske opreme, da se prilagaja njihovim potrebam (povprečje 2,4), in ustvarjanje spletnih mest z uporabo različnih programskih jezikov (povprečje 2,5) v povprečju ocenjujejo nižje od ocene 3. Zaključim lahko torej, da imajo študenti nekatera znanja s področja programiranja. Pri znanjih, ki se tičejo delovanja programske opreme na splošno, osnovnih nastavitvev aplikacij in uporabe napredne konfiguracije programske opreme, so nekoliko bolj močni, medtem ko so pri kodiranju in programiranju programske opreme in ustvarjanju spletnih mest z uporabo različnih programskih jezikov bolj šibki.

Študenti (na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro) kar visoko ocenjujejo tudi digitalno kompetenco 'razvijanje vsebin'. V povprečju so z oceno 3,7 (standardni odklon 0,98) ocenili svojo sposobnost izražanja s podporo različnih digitalnih sredstev in s povprečno oceno 3,5 (standardni odklon 0,98) uporabo različnih digitalnih orodij za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov.

Tudi digitalno kompetenco 'avtorske pravice in licence' študenti kar visoko ocenjujejo. S povprečno oceno 4 pravijo, da se zavedajo posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin. S povprečno oceno 3,7 pa ocenjujejo, da nimajo težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin ter da znajo pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo in tistimi, ki nimajo omejene uporabe.

Graf 4.5: Digitalne kompetence s področja ustvarjanja vsebine – razvijanje vsebine, avtorske pravice in licence ter programiranje (n=119-121)

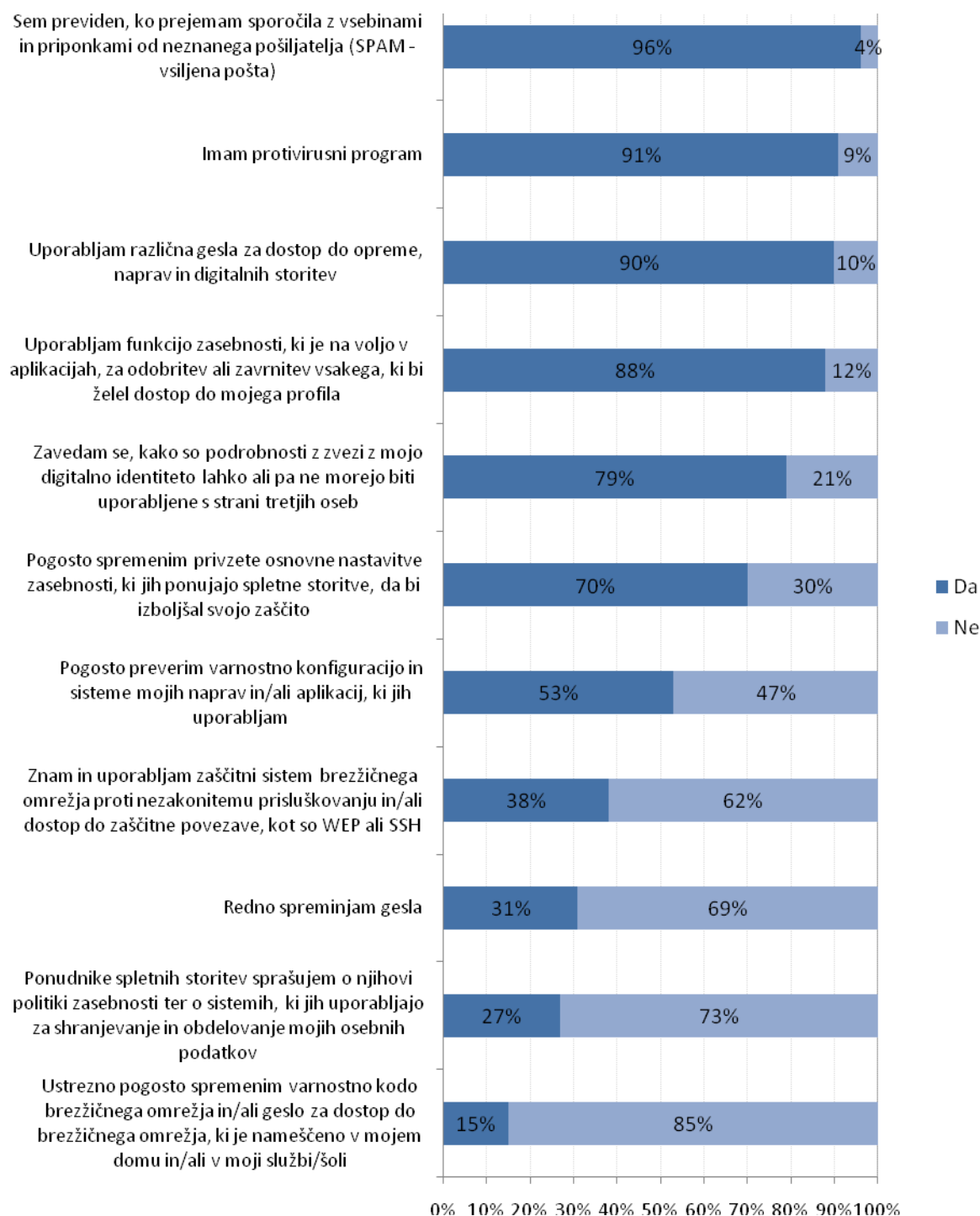
* Razvijanje vsebin – označeno z modro; avtorske pravice in licence – označeno z rdečo; programiranje – označeno z vijolično.

Četrto področje: varnost

Graf 4.6 prikazuje oceno posedovanja dveh digitalnih kompetenc s področja varnosti, to sta 'varovanje naprav' in 'varovanje podatkov in digitalne identitete'. S tema dvema kompetencama so študenti kar dobro opremljeni, saj je kar 96 % študentov previdnih, ko prejemajo sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja, 91 % jih ima protivirusni program, 90 % jih uporablja različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev. 88 % študentov uporablja funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah, za odobritev ali zavrnitev vsakega, ki bi želel dostopati do njihovega profila, 79 % se jih zaveda, kako so podrobnosti v zvezi z njihovo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb in 70 % študentov pogosto spremeni privzete osnovne nastavitve zasebnosti, ki jih ponujajo spletne storitve, da bi izboljšali svojo zaščito. Več kot polovica, natančneje 53 %, jih pogosto preveri varnostno konfiguracijo in sisteme naprav ali aplikacij, ki jih uporabljajo.

Študenti so nekoliko šibki pri znanju in uporabi zaščitnega sistema brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju ali dostopu do zaščitne povezave, kot je WEP ali SSH (38 %), pri rednem spreminjanju gesel (to jih redno stori le 31 %), pri spraševanju ponudnikov spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti ter o sistemih, ki jih uporabljajo za shranjevanje in obdelovanje osebnih podatkov (to jih stori le 27 %) in pri pogostem spreminjanju varnostne kode brezžičnega omrežja ali gesla za dostop do brezžičnega omrežja (to jih stori le 15 %).

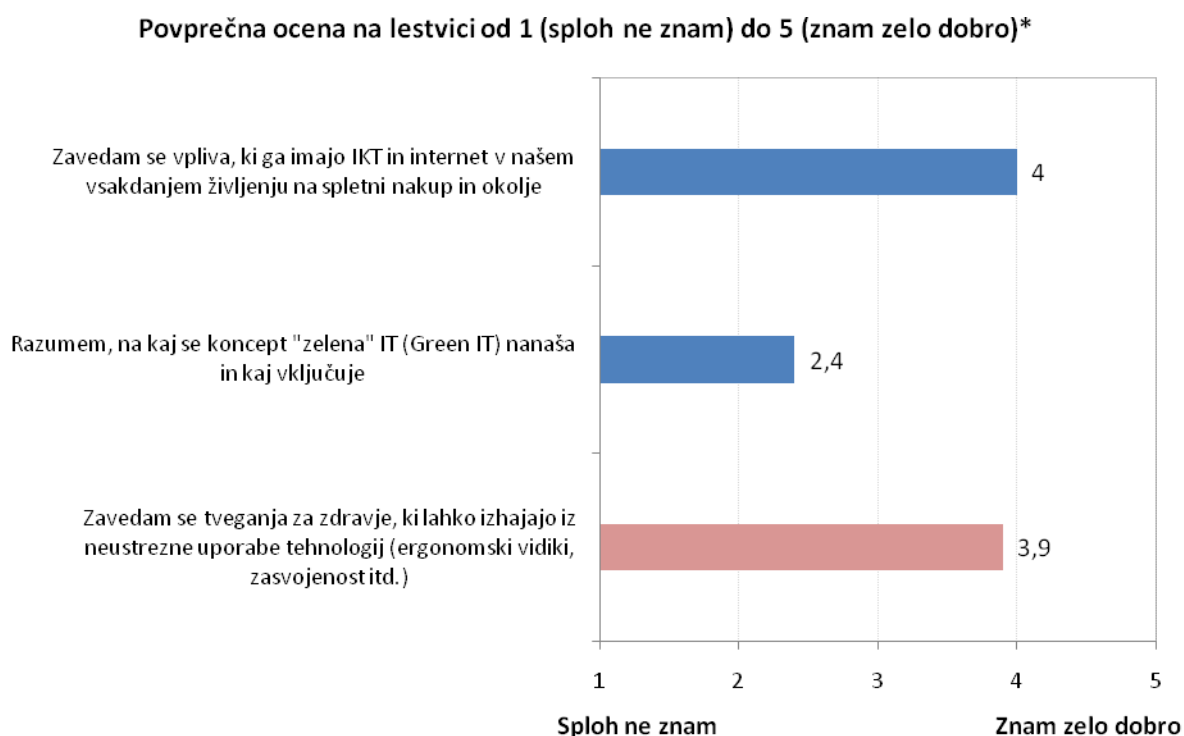
Graf 4.6: Digitalne kompetence s področja varnosti – varovanje naprav in varovanje podatkov in digitalne identitete

Graf 4.7 prikazuje dve digitalni kompetenci s področja varnosti, to sta 'varovanje okolja' in 'varovanje zdravja'. Iz grafa lahko razberemo, da študenti ti dve digitalni kompetenci imajo, saj so na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5- znam zelo dobro, v povprečju z oceno 4 ocenili svoje zavedanje vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje (standardni odklon 1,08). Kar 36 % študentov je svoje zavedanje ocenilo z oceno 5. V okviru te digitalne kompetence so študenti nekoliko šibki pri razumevanju koncepta "zelena" IT, saj so to znanje v povprečju ocenili z 2,4 (standardni odklon 1,20). Kar 34 % študentov je povedalo (so ocenili z oceno 1 – sploh ne znam), da sploh ne poznajo oziroma ne razumejo tega koncepta.

Iz grafa lahko razberemo, da imajo študenti tudi kompetenco 'varovanje zdravja', saj so na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro, s povprečno oceno 3,9 (standardni odklon 0,97) ocenili svoje zavedanje glede tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij, kot so ergonomski vidiki in zasvojenost.

Graf 4.7: Digitalne kompetence s področja varnosti – varovanje okolja in varovanje zdravja

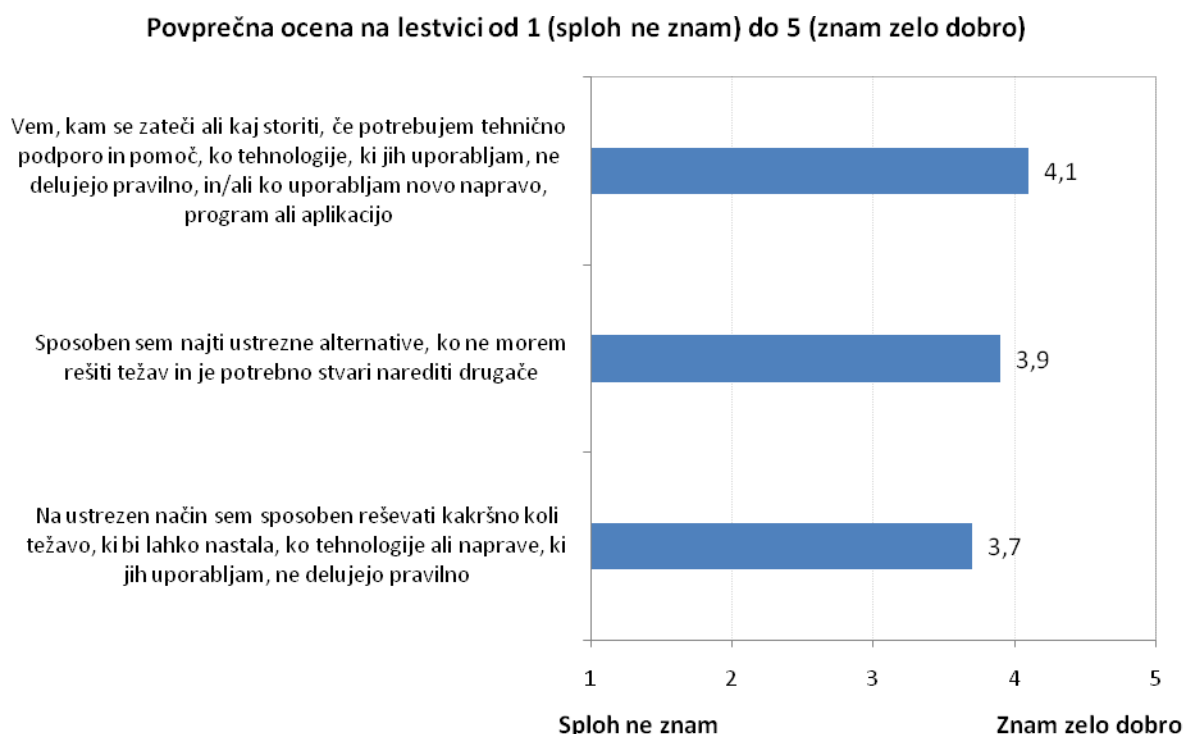

* Varovanje okolja – označeno z modro; varovanje zdravja – označeno z rdečo.

Peto področje: reševanje problemov

Graf 4.8 prikazuje dve digitalni kompetenci s področja reševanja problemov. Ti dve kompetenci sta 'reševanje tehničnih težav' in 'identificiranje potreb in tehničnih rešitev'. Iz grafa lahko sklepamo, da študenti ti dve digitalni kompetenci imajo. Študenti so na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – znam zelo dobro, v povprečju z oceno 4,1 ocenili, da vedo, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujejo tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljajo, ne delujejo pravilno ali ko uporabljajo novo napravo, program ali aplikacijo (standardni odklon 0,91), 39 % študentov je to ocenilo z znam zelo dobro (so izbrali odgovor 5). V povprečju so z oceno 3,9 ocenili, da so sposobni najti ustrezne alternative, ko ne morejo rešiti težav in je stvar potrebno narediti drugače (standardni odklon 0,90), 25 % študentov je omenjeno znanje ocenilo z oceno 5 (znam zelo dobro). V povprečju so z oceno 3,7 ocenili, da so na ustrezen način sposobni reševati kakršnokoli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljajo, ne delujejo pravilno (standardni odklon 0,98), 16 % študentov je to znanje ocenilo z oceno 5 (znam zelo dobro).

Graf 4.8: Digitalne kompetence s področja reševanja problemov - reševanje tehničnih težav in identificiranje potreb in tehničnih rešitev

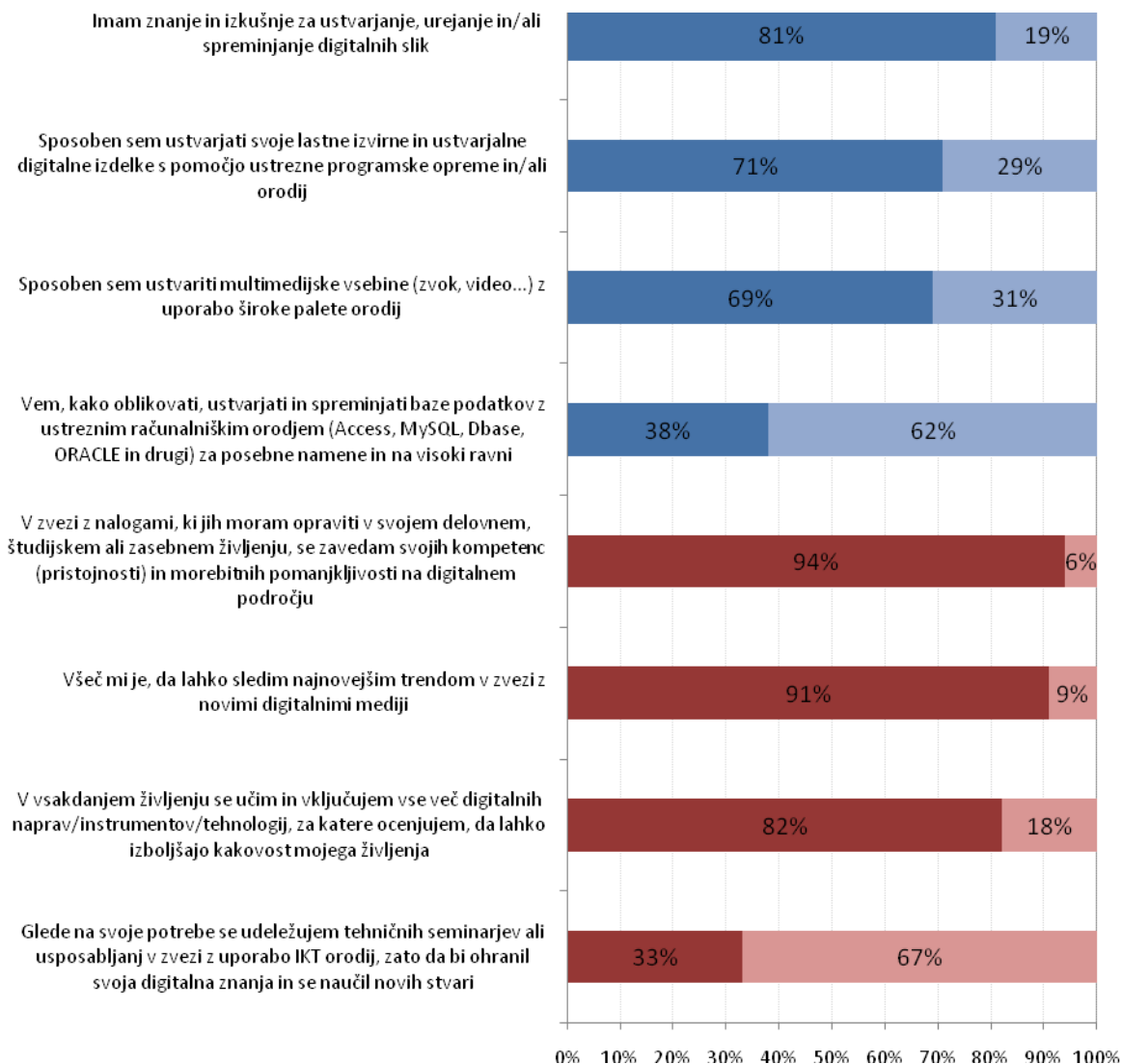

Graf 4.9 pa prikazuje posedovanje še dveh digitalnih kompetenc s področja reševanja problemov, to sta kompetenci 'inoviranje in kreativna raba tehnologije' in 'identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah'.

Iz grafa lahko razberemo, da študenti digitalno kompetenco 'inoviranje in kreativna raba tehnologije' imajo, saj jih kar 81 % ocenjuje, da imajo znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje ali spreminjanje digitalnih slik, 71 % jih pravi, da so sposobni ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme ali orodij, 69 % pa jih ocenjuje, da so sposobni ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij. Študenti v sklopu te digitalne kompetence v manjši meri ocenjujejo svoje znanje glede oblikovanja, ustvarjanja in spreminjanja baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem za posebne namene in na visoki ravni. Le 38 % študentov ocenjuje, da imajo to znanje.

Iz grafa lahko prav tako ocenimo, da imajo študenti digitalno kompetenco 'identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah', saj se kar 94 % študentov zaveda svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju, 91 % študentov pravi, da jim je všeč, da lahko sledijo najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji, 82 % pa se jih v vsakdanjem življenju uči in vključuje vse več digitalnih naprav, za katere ocenjujejo, da lahko izboljšajo kakovost njihovega življenja. Šibka točka te digitalne kompetence pa je zgolj udeležba na tehničnih seminarjih in usposabljanjih v zvezi z uporabo IKT orodij, saj se jih udeležuje le 33 % študentov.

Graf 4.9: Digitalne kompetence s področja reševanja problemov - inoviranje in kreativna raba tehnologije in identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah*

* Inoviranje in kreativna raba tehnologije – označeno z modro, identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah – označeno z rdečo. Barva s temnim odtenkom predstavlja odstotek študentov, ki določeno znanje imajo (so na trditev v spletni anketi odgovorili z DA), medtem ko barva s svetlim odtenkom pomeni odstotek študentov, ki tega znanja nimajo (so odgovorili z NE).

4.3.3 Razlike v digitalnih kompetencah študentov družboslovne informatike glede na letnik študija

V tem poglavju predstavljam razlike v digitalnih kompetencah študentov družboslovne informatike glede na letnik študija. S programskim orodjem za statistično analizo podatkov SPSS sem analizirala, ali med študenti obstajajo razlike v digitalnih kompetencah glede na letnik študija. Pri tem sem razdelila študente po letnikih v tri kategorije. Prva kategorija so študenti 1. in 2. letnika dodiplomskega programa, druga kategorija so 3. letnik, 4. letnik in absolventi dodiplomskega programa. Tretja kategorija so študenti podiplomskega (magistrskega) programa. Združevanje letnikov v tri kategorije je bilo potrebno zaradi premajhnega vzorca, ki ni omogočal podrobne analize za vsak letnik posebej.

Ker so bile v anketi pri vprašanjih uporabljene različne lestvice odgovorov in s tem različne merske lestvice spremenljivk, sem tudi pri analizi digitalnih kompetenc glede na letnik študija uporabila različne postopke za izračun razlik po letnikih študija. Razlike med letniki za nominalne ali ordinalne spremenljivke (npr. možna odgovora DA in NE) sem analizirala s Hi-kvadrat (χ^2) testom ter kontingenčnimi koeficienti (Lozar Manfreda in Žiberna 2015). Pri vprašanjih z lestvico odgovorov od 1 – sploh ne znam do 5 - znam zelo dobro, ki jih obravnavam kot intervalne spremenljivke, pa sem za analizo razlik med letniki študija v programu SPSS uporabila enofaktorsko analizo variance. Pri tem sem najprej preverila enakost varianc med skupinami (test homogenosti varianc). Če domneve o homogenosti varianc nisem zavnila, pri čemer sem upoštevala 10 % stopnjo značilnosti, sem razliko v aritmetičnih sredinah analizirala z običajno F statistiko iz tabele ANOVA. V primeru zavrnitve domneve o homogenosti varianc pa sem upoštevala Welchovo F statistiko (Lozar Manfreda in Žiberna 2015).

Pri obeh analizah (pri hi-kvadrat testu ter pri razliki aritmetičnih sredin) sem izračunala tudi statistično značilnost. Pri tem naj poudarim, da v našem primeru nimamo verjetnostnega vzorca študentov, saj smo nagovorili celotno populacijo. Ker vsi niso odgovorili, imamo seveda vzorec anketirancev, ki pa ne predstavljajo verjetnostnega vzorca. Zato statistična značilnost, ki jo navajam, ne služi dejanskemu preverjanju domnev o razlikah na populaciji, pač pa jo navajam ilustrativno kot kazalec tega, katere razlike so bolj pomembne oz. opaznejše.

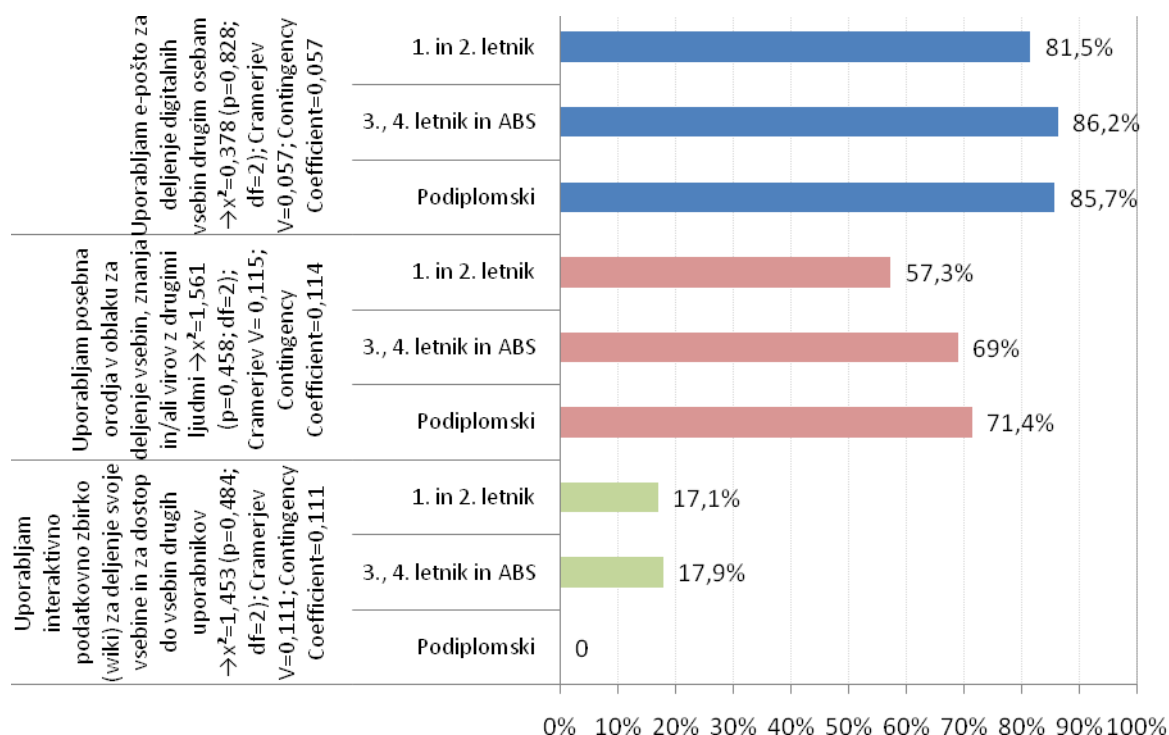
V nadaljevanju grafično predstavljam razlike v digitalnih kompetencah glede na letnik študija, po petih področjih digitalnih kompetenc. Pri tem v interpretaciji izpostavljam le tiste trditve (kompetence) iz anketnega vprašalnika, za katere se je razlika med letniki izkazala za

Graf 4.10: Razlike v kompetencah s področja informacij glede na letnik študija

V kompetencah 'interakcija z uporabo tehnologije' in 'izmenjava informacij in vsebin' s področja komunikacije je analiza pokazala, da v teh znanjih ni bistvenih razlik med letniki študija: ne glede na letnik najpogosteje uporabljajo e-pošto, nekoliko redkeje storitve v oblaku, zelo redko pa wiki zbirke (graf 4.11).

Graf 4.11: Razlike v kompetencah 'interakcija z uporabo tehnologije' in 'izmenjava informacij in vsebin' glede na letnik študija*

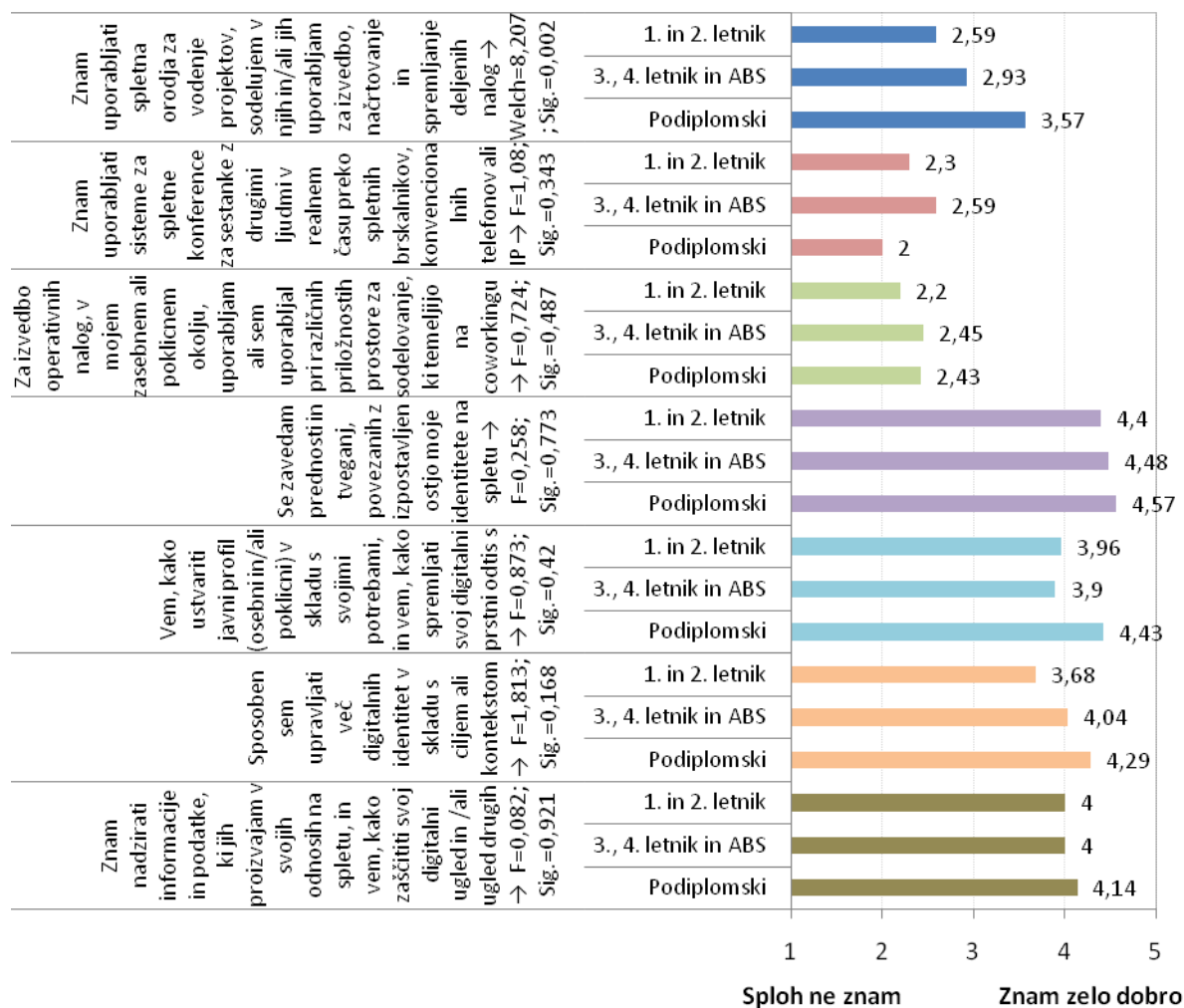

* % tistih, ki so rekli DA.

Med ostalimi kompetencami s področja komunikacije (graf 4.12) obstaja razlika med letniki v tem, da z letnikom narašča znanje uporabe spletnih orodij za vodenje projektov za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog. Pri ostalih trditvah se razlike v znanjih iz tega področja med letniki ne kažejo oziroma so razlike majhne.

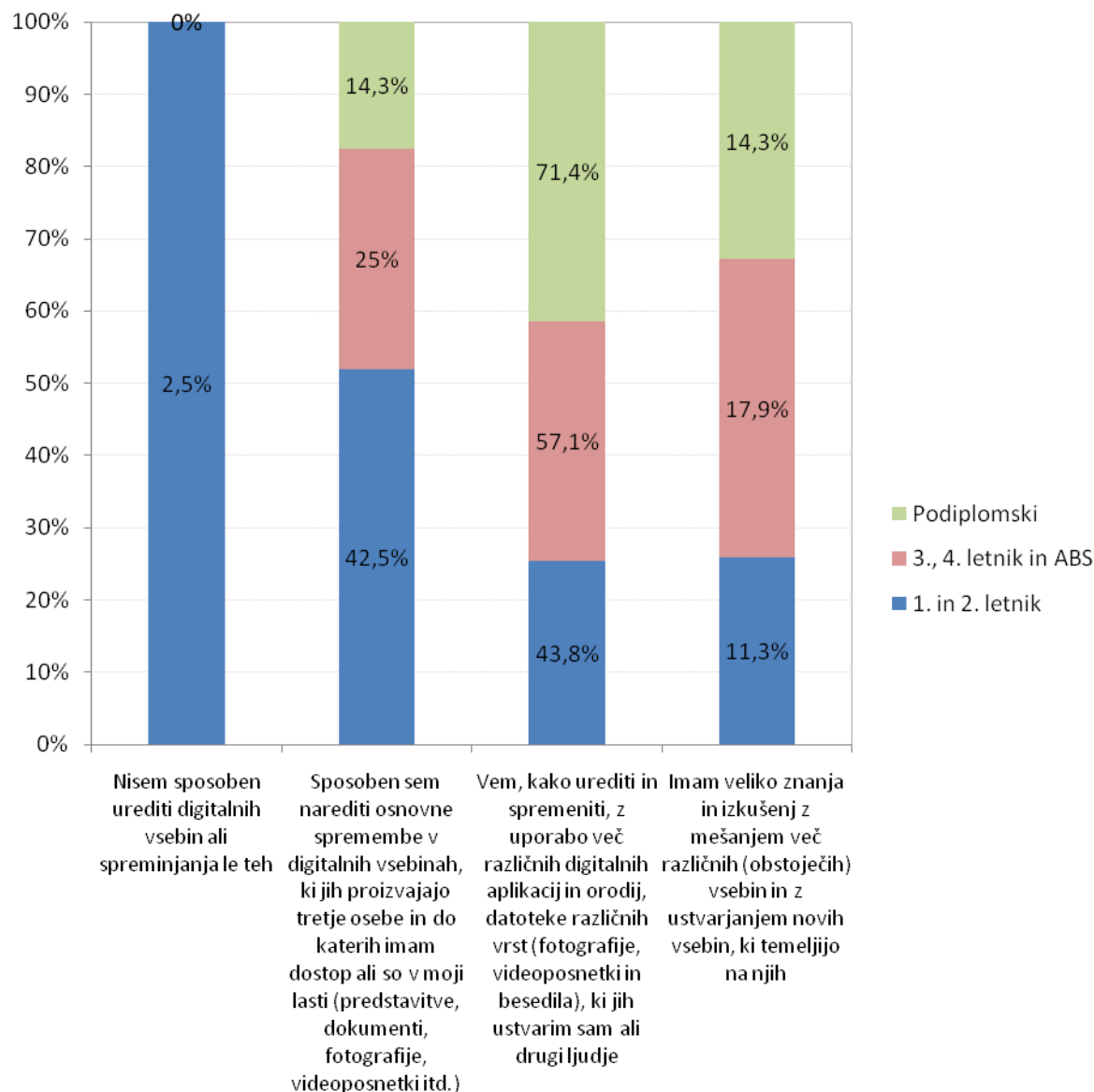
Graf 4.12: Razlike v kompetencah s področja komunikacije glede na letnik študija

Povprečna ocena na lestvici od 1 (sploh ne znam) do 5 (znam zelo dobro)

V kompetenci 'integriranje in poustvarjanje' s področja ustvarjanje vsebine je analiza pokazala, da med letniki študija ni razlik, oziroma so razlike manjše, kar prikazuje graf 4.13.

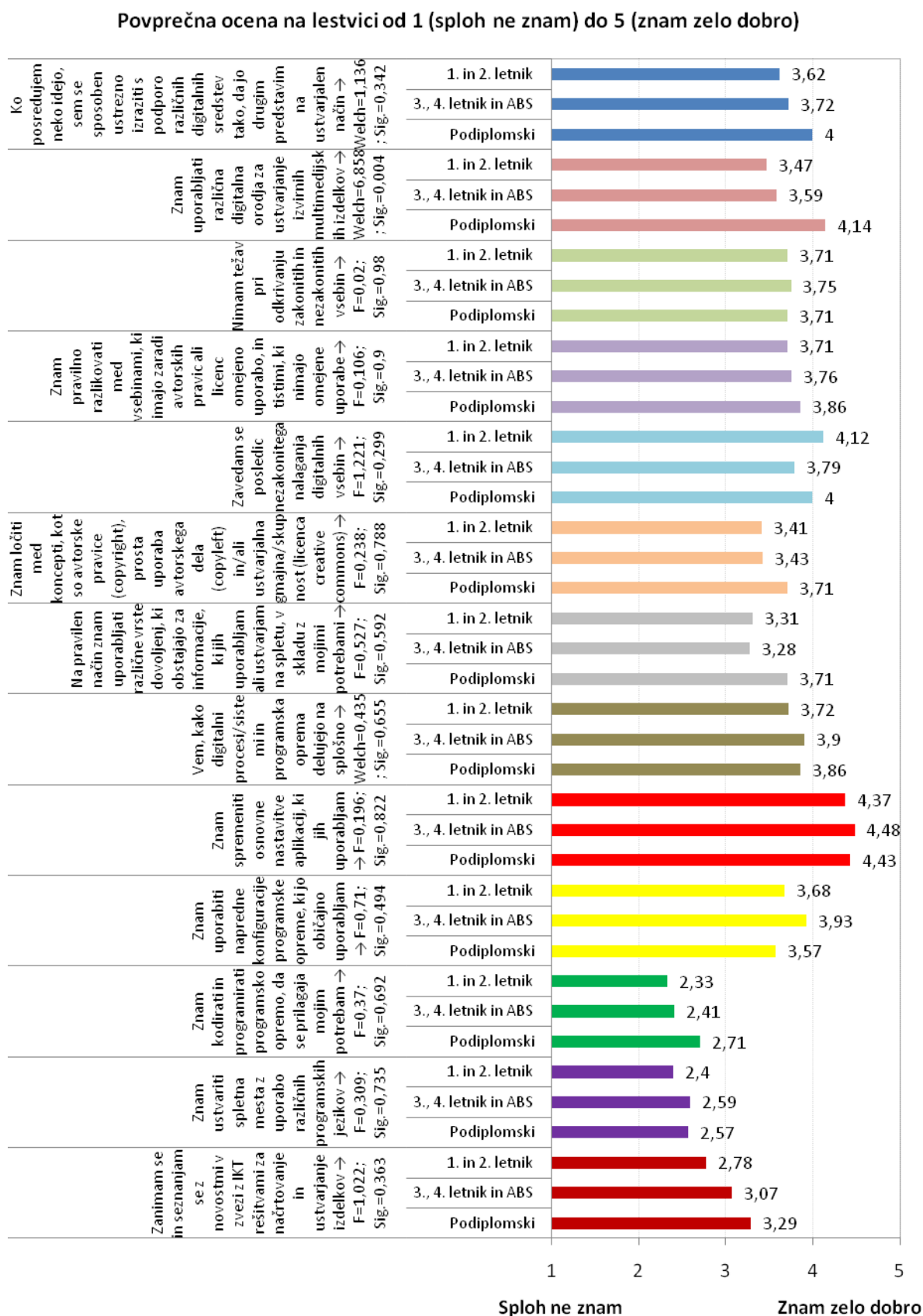
Graf 4.13: Razlika v digitalni kompetenci 'integriranje in poustvarjanje' glede na letnik študija*

* Rezultat Hi-kvadrat testa in kontingenčnih koeficientov: $\chi^2=5,881$ ($p=0,437$, $df=6$), Cramerjev V=160; Contingency Coefficient=221

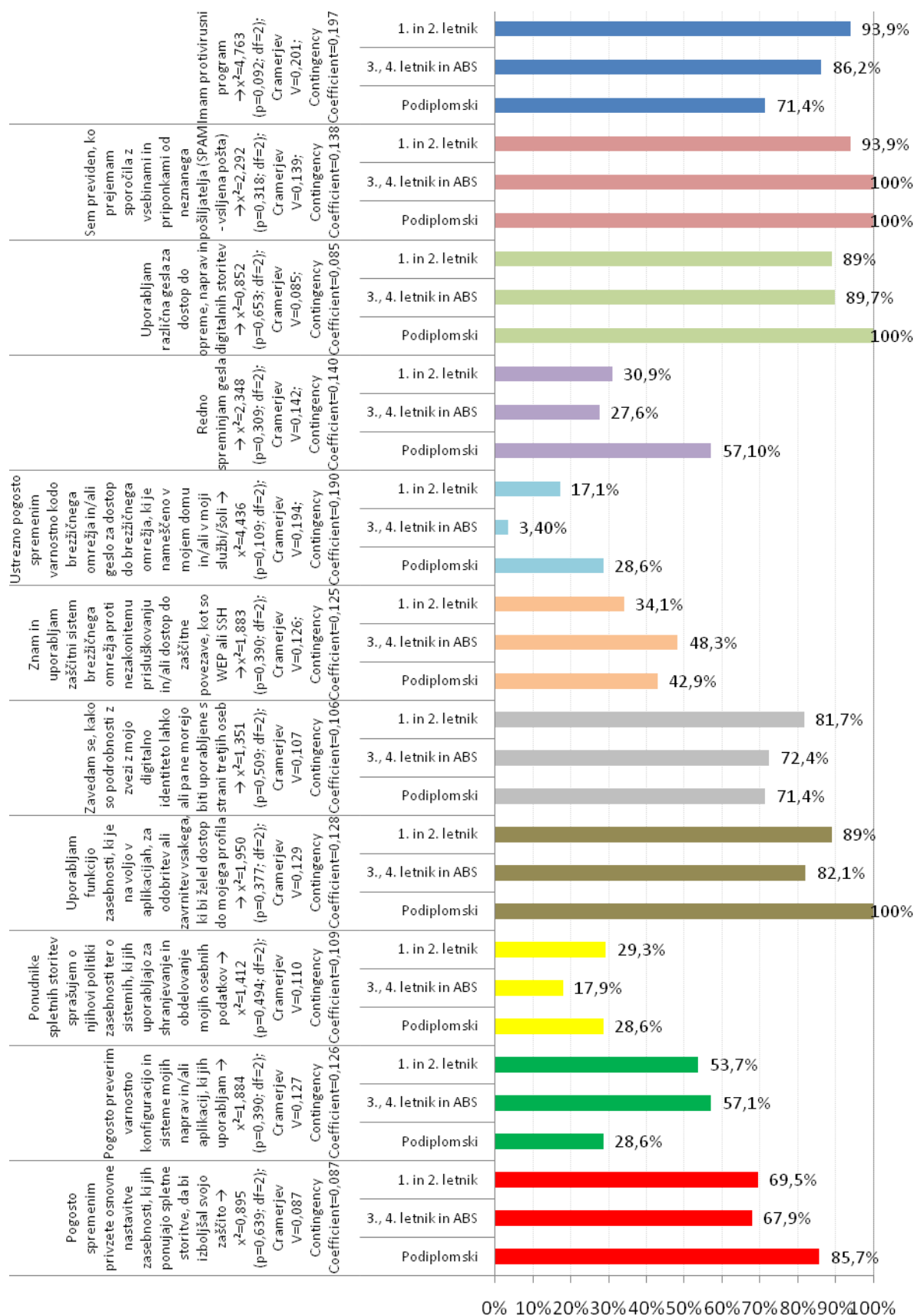
Med ostalimi kompetencami s področja ustvarjanja vsebine (graf 4.14) se kažejo razlike med letniki v znanju uporabe različnih digitalnih orodij za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov. Z letnikom namreč to znanje narašča. Pri ostalih znanjih znotraj kompetenc iz tega področja ni razlik med letniki študija ali pa so razlike majhne.

Graf 4.14: Razlike v kompetencah s področja ustvarjanja vsebine glede na letnik študija

Med kompetencami 'varovanje naprav' in 'varovanje podatkov in digitalne identitete' (graf 4.15) iz področja varnosti so razlike v znanju iz tega področja med letniki študija majhne. Še največja razlika se kaže v znanju, ko študenti uporabljajo protivirusni program: višji kot je letnik študija, manjši odstotek študentov uporablja protivirusni program.

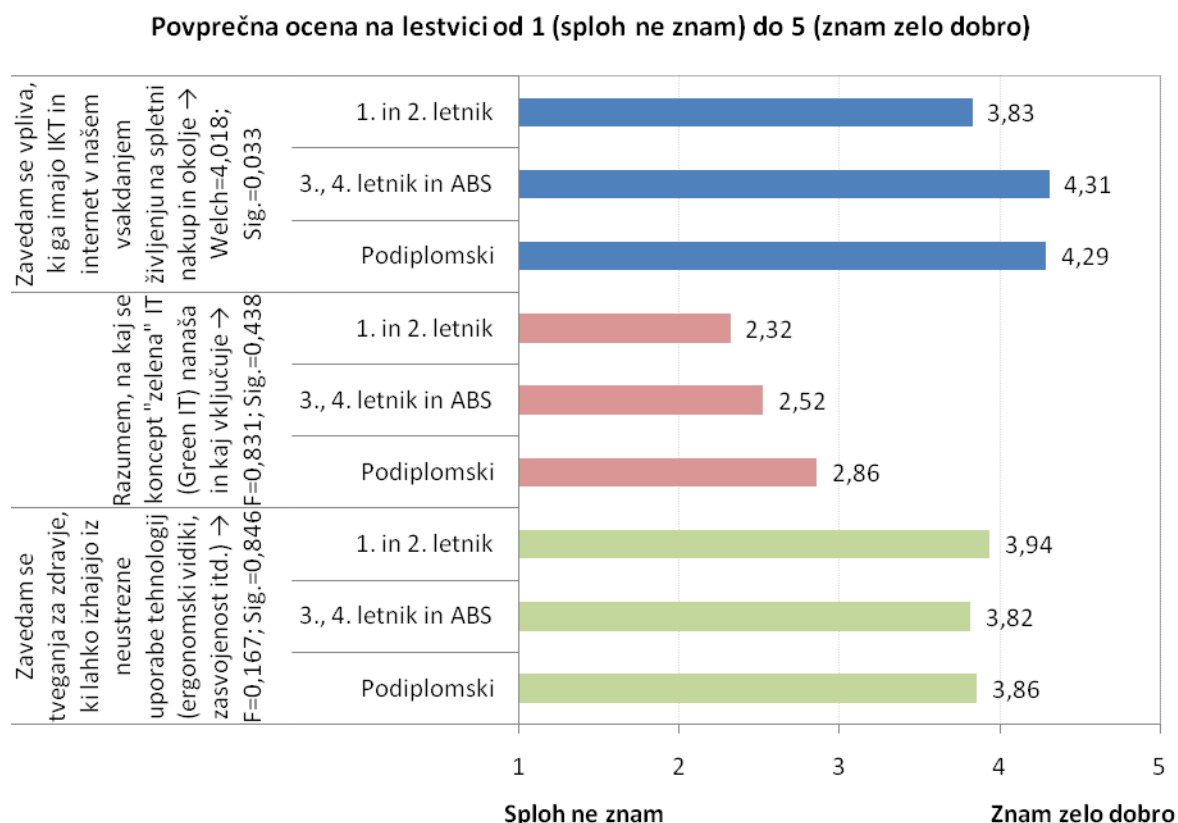
Graf 4.15: Razlike v kompetencah s področja varnosti glede na letnik študija*

* % tistih, ki so rekli DA.

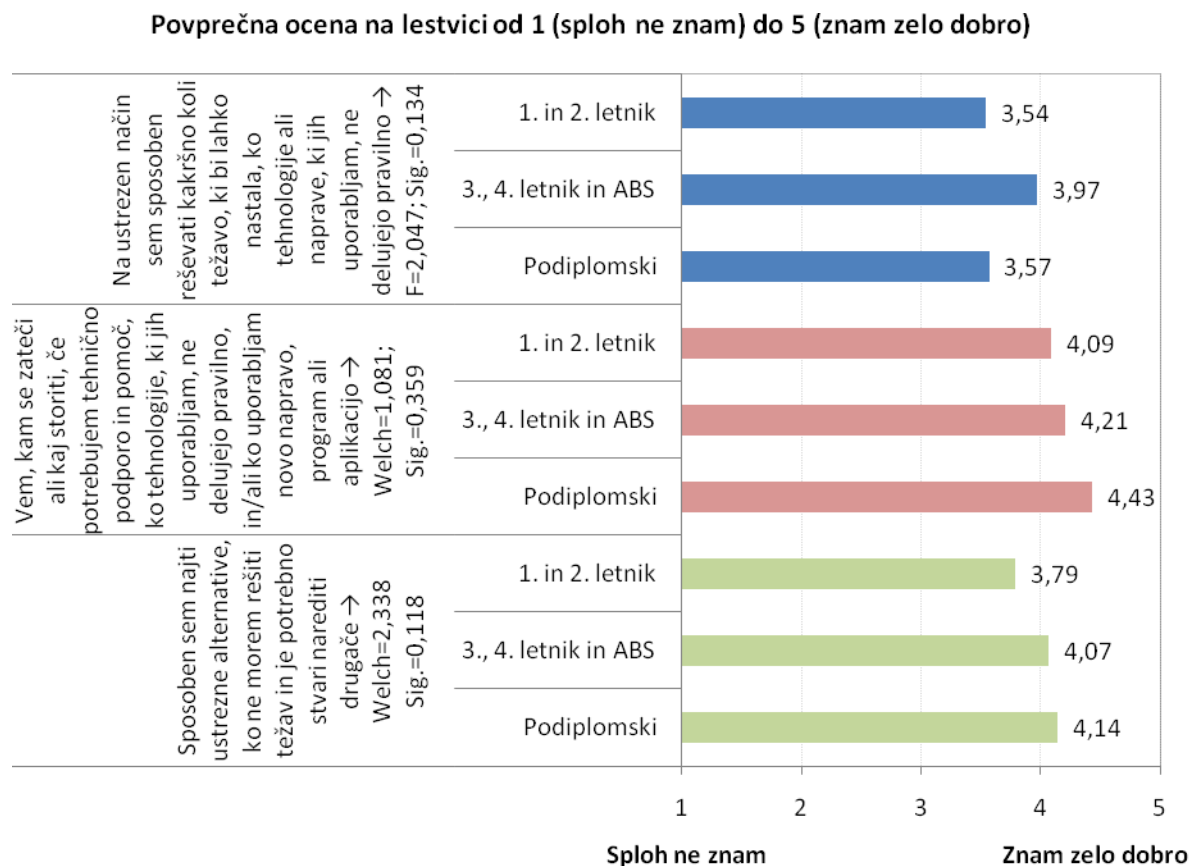
V kompetenci 'varovanje okolja' iz področja varnosti (graf 4.16) se kaže razlika predvsem v zavedanju vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje. Znanje s tega področja je bistveno nižje predvsem v prvem in drugem letniku, pri ostalih pa višje. Pri ostalih znanjih znotraj teh dveh kompetenc pa med letniki študija ni razlik oziroma so razlike majhne.

Graf 4.16: Razlike v digitalnih kompetencah 'varovanje okolja' in 'varovanje zdravja' glede na letnik študija

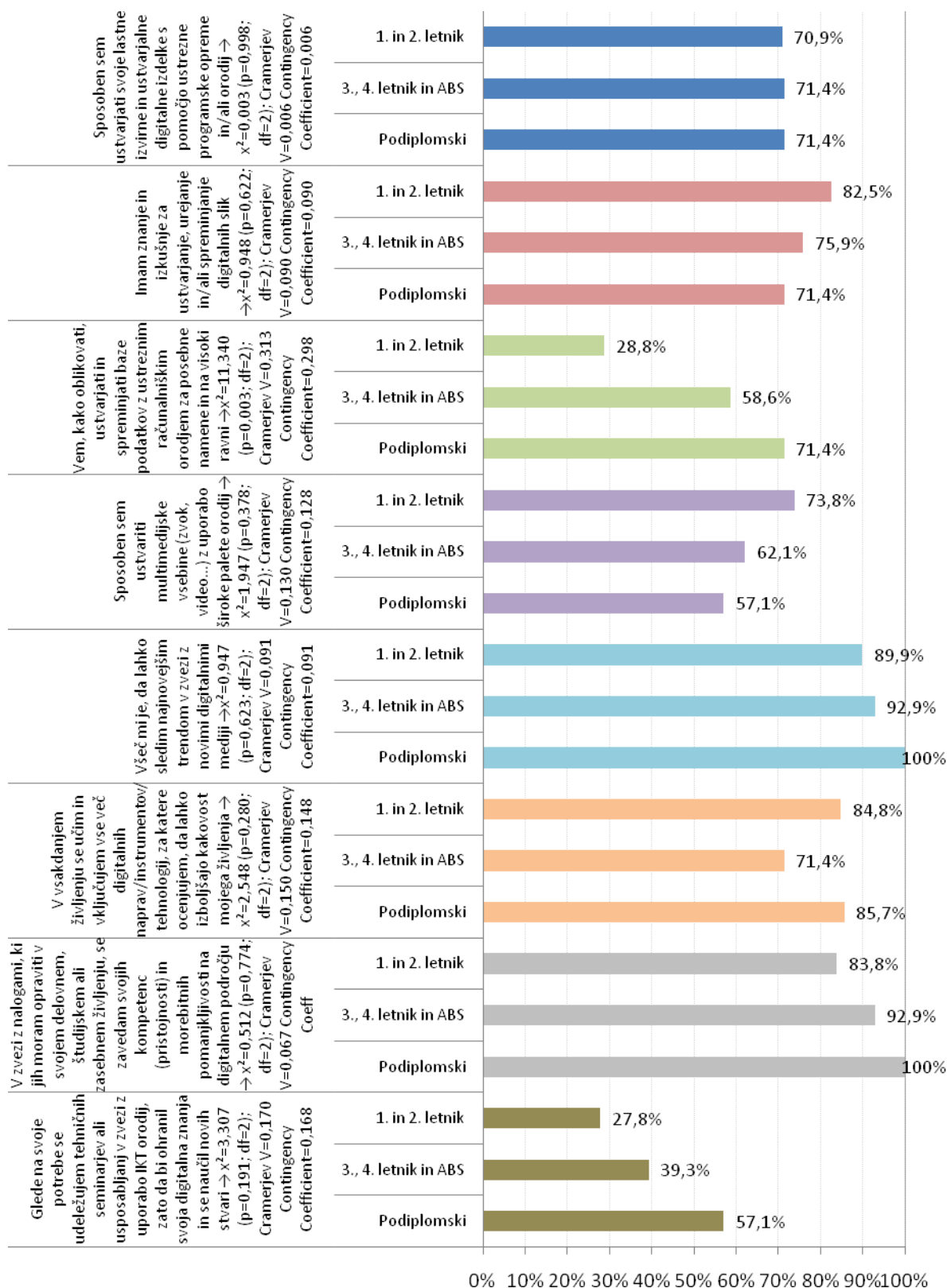
Med kompetencama 'reševanje tehničnih težav' in 'identificiranje potreb in tehničnih rešitev' iz področja reševanja problemov (graf 4.17) med letniki študija v teh znanjih ni razlik oziroma so razlike majhne.

Graf 4.17: Razlika v digitalnih kompetencah 'reševanje tehničnih težav' in 'identificiranje potreb in tehničnih rešitev' glede na letnik študija

Med ostalimi kompetencami iz področja reševanja problemov (graf 4.18) so razlike med letniki študija v zvezi z oblikovanjem, ustvarjanjem in spreminjanjem baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem za posebne namene in na visoki ravni. To znanje z letnikom študija narašča. Pri ostalih znanjih s tega področja ni razlik med letniki študija oziroma so razlike majhne. Nekoliko večja razlika (čeprav ni statistično značilna) je le še v obiskovanju tehničnih seminarjev ali usposabljanj, ki se jih bolj pogosto udeležujejo študenti višjih letnikov.

Graf 4.18: Razlike v digitalnih kompetencah s področja reševanja problemov glede na letnik študija*

* % tistih, ki so rekli DA.

4.4 Katere digitalne kompetence so študenti družboslovne informatike pridobili tekom študija?

Ker sem želela rezultate kvantitativnega dela raziskave še dodatno pojasniti, sem se odločila še za izvedbo druge faze zbiranja podatkov, kjer sem uporabila kvalitativno metodo zbiranja podatkov, in sicer polstrukturirane intervjuje (Wilkinson in Birmingham 2003, 45). Z rezultati spletne ankete sem pridobila podatke o tem, katere kompetence imajo študenti družboslovne informatike. S polstrukturiranimi intervjuji pa sem želela pridobiti podatke o tem, ali so te kompetence pridobili med študijem na FDV. Hkrati sem želela pridobiti tudi informacije o tem, kaj so študenti med študijem pogrešali, katere kompetence bi si torej želeli pridobiti med študijem, pa jih niso.

4.4.1 Vzorec in rekrutacija

K sodelovanju v intervjuju sem povabila študente družboslovne informatike, ki so odgovarjali na spletno anketo, poleg tega pa še nekaj dodatnih študentov družboslovne informatike, ki na anketo sicer niso odgovarjali. Vabilu se je odzvalo 10 študentov.

Rekrutacija študentov za sodelovanje v intervjuju je potekala najprej z vabilom na koncu spletne ankete (študente sem v anketi prosila, naj vpišejo svoj elektronski naslov, če so pripravljeni sodelovati v kasnejšem intervjuju) in kasneje preko elektronske pošte. Kontaktirala sem jih torej na napisan elektronski naslov in se z vsakim posameznim študentom dogovorila za termin intervjuja. Naknadno sem k sodelovanju v intervjuju povabila še nekaj študentov družboslovne informatike, ki zaključujejo podiplomski program in imajo več izkušenj na trgu dela in so lahko povedali svoje izkušnje glede tega, katere so tiste kompetence, ki so jim koristile pri iskanju zaposlitve oziroma katere so tiste, ki bi jim koristile, pa jih morda na študiju niso pridobili. V spodnji tabeli natančno predstavljam način in uspešnost rekrutacije intervjuvancev.

Tabela 4.11: Rekrutacija študentov za sodelovanje v intervjujih

Način Rekrutacije	Število študentov
Preko spletne ankete	
Število študentov, ki so na koncu spletne ankete posredovali svoj elektronski naslov za potrebe nadaljnje raziskave	24
Število študentov, ki sem jih kontaktirala na napisan elektronski naslov	24
Število študentov, ki je zavrnilo sodelovanje v intervjuju (se niso odzvali ali se kljub odzivu nismo uspeli uskladiti za izvedbo)	18
Število študentov, ki so sodelovali v intervjuju	6
Osebnopovabilo študentov	
Število študentov, ki sem jih povabila	5
Število zavrnitev	1
Število študentov, ki so sodelovali v intervjuju	4

Iz tabele 4.11 je razvidno, da je v spletni anketi 24 študentov napisalo svoj elektronski naslov. Kontaktirala sem vseh 24 študentov. S 6 študenti sem se uspela dogovoriti za izvedbo intervjuja, ostalih 18 študentov pa se na elektronsko sporočilo ni odzvalo ali pa se nam kljub odzivu ni uspelo dogovoriti za izvedbo intervjuja. Kot rečeno, sem naknadno k sodelovanju v intervjuju povabila še nekaj študentov, natančneje eno študentko 3. letnika in štiri študente podiplomskega programa družboslovne informatike, ki študij že zaključujejo. Študentka 3. letnika se je vabilu odzvala in tudi sodelovala, od ostalih štirih študentov pa so se trije odzvali in tudi sodelovali, medtem ko se en študent vabilu ni odzval.

4.4.2 Izvedba in analiza intervjujev

V intervjuju je sodelovalo 10 študentov družboslovne informatike: 5 študentov podiplomskega magistrskega študija, dva študenta četrtega letnika, 1 študentka tretjega letnika, 1 študent drugega letnika in 1 študent prvega letnika. Intervjuje sem izvajala med 5. 12. 2015 in 18. 4. 2016. V spodnji tabeli prikazujem podatke o intervjuvancih in času trajanja posameznega intervjuja.

Tabela 4.12: Sociodemografske značilnosti intervjuvancev

	Spol	Letnik študija	Program študija	Trajanje intervjuja
Intervjuvanec/ka 1	ženski	absolvent	magistrski	41 minut
Intervjuvanec/ka 2	moški	1. letnik	univerzitetni	17 minut
Intervjuvanec/ka 3	ženski	4. letnik	univerzitetni	53 minut
Intervjuvanec/ka 4	ženski	absolvent	magistrski	48 minut
Intervjuvanec/ka 5	moški	4. letnik	univerzitetni	34 minut
Intervjuvanec/ka 6	moški	2. letnik	univerzitetni	26 minut
Intervjuvanec/ka 7	ženski	3. letnik	visokošolski	18 minut
Intervjuvanec/ka 8	ženski	absolvent	magistrski	45 minut
Intervjuvanec/ka 9	ženski	absolvent	magistrski	48 minut
Intervjuvanec/ka 10	moški	absolvent	magistrski	49 minut

S štirimi študenti je bil intervju opravljen na Fakulteti za družbene vede, v eni izmed pisarn, z ostalimi pa sem intervju izvedla na njihovem ali svojem domu. Vsem intervjuvancem je bila tema pogovora znana, pred začetkom intervjuja sem jim podrobno predstavila temo in potek intervjuja. Povedala sem, kako bo intervju potekal (od splošnih do bolj specifičnih vprašanj), da je intervju popolnoma anonimen, da zagotavljam zaupnost podatkov in da ni pravih in napačnih odgovorov ter da so dobrodošla vsa mnenja. Zaradi lažje analize sem, s privolitvijo intervjuvancev, vse intervjuje snemala. Vsak intervjuvanec je pred začetkom intervjuja podpisal obrazec za dovoljenje snemanja. Vsi študenti so bili med intervjujem zelo sproščeni

in jim ni bilo težko govoriti o tej temi. Najkrajši intervju je potekal 17 minut, najdaljši pa 53 minut.

Intervju je bil sestavljen iz dveh delov. V prvem delu sem za uvod študente spraševala, kakšen je bil motiv za vpis na program DI, kaj je torej tisto, kar jih je prepričalo, da so se vpisali na ta program, ali je bila to njihova prva želja in kje so slišali prvič za program DI. Zanimalo me je tudi, ali so zadovoljni s študijem in katere kompetence so po njihovem mnenju pridobili (do sedaj) pri študiju. V magistrskem delu ne predstavljam analize tega dela intervjujev, saj to presega namen tega dela. V drugem delu intervjuja smo prešli na temo digitalnih kompetenc. S študenti sem še enkrat pregledala vprašalnik iz kvantitativnega dela raziskave in se z njimi pogovarjala o tem, katero od kompetenc oziroma znanj, ki so že bile navedene v spletni anketi, so pridobili med študijem družboslovne informatike.

Po opravljenih intervjujih je sledila faza pisanja in urejanja transkriptov. Vsi transkripti intervjujev so v prilogi. S pomočjo posebne kodirne forme sem kodirala, katere kompetence so študenti pridobili med študijem.

4.4.3 Rezultati intervjujev

V spodnjih tabelah predstavljam posamezne trditve o digitalnih kompetencah, ki so bile vključene v spletno anketo. Zraven je zapisano, v katero področje in v katero kompetenco, po kompetenčnem okvirju DIGCOMP, posamezna trditev spada. V tabelah poleg tega predstavljam tudi število študentov, ki so v intervjuju dejali, da so posamezno kompetenco pridobili med študijem ali o njej med študijem vsaj kaj slišali.

4.4.3.1 Kompetence s področja informacije

Tabela 4.13 predstavlja digitalne kompetence s področja INFORMACIJ. Kar 7 študentov je dejalo, da so na faksu pridobili digitalno kompetenco 'brskanje, iskanje in filtriranje informacij', to so dejali na podlagi trditve 'za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference.' *»To ja, pri določenih predmetih so nam pokazali, smo morali tudi uporabljati. Smo bili prisiljeni v to, tak da bi reku da največ sem se o tem naučil znotraj faksa no, v času študija. Sicer pa potem moraš sam nekaj nadgrajevati oziroma vsaj vzdrževati to stopnjo«* (Intervjuvanec 5). Kar 5 študentov je dejalo, da znajo uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravijo ustrezen nabor informacij, ki jih zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje) in da so to pridobili med študijem. *»Ja, mislim, da smo imeli en ta predmet Teorije informacijske družbe, kjer sem se prvič srečala z res ozkim področjem, takim strokovnim in*

smo mogli res velik iskati, tako da si najdu, npr. če si sam napisu iskalne pojme, sploh nisi dobi tega kar si iskal. Pa spomnim se, da sem si pri enem predmetu tudi ta profil na Twitterju naredila. Tako, da neki je bilo ja» (Intervjuvanka 4). Tudi to spada pod kompetenco 'brskanje, iskanje in filtriranje informacij'.

Kar veliko študentov (6 oziroma 7) je povedalo, da so digitalno kompetenco 'evalvacija/vrednotenje informacij' pridobili med študijem. Intervjuvanka 9 pravi: *»Ovrednotenje pa tekom faksa in dela. Sem ugotovila kaj je relevantno in kaj ni. Konkretno pri tem delu, kjer sem pač mogla iskat članke in si recimo vpisal web survey in ti jih je ven vrglo milijon člankov in potem si pač mogu skenirati. Da si se naučil iz abstracta razbrat, ali gre za pač samo za uporabljeno metodo ali dejansko vsebina govori o tem. Tak da sem pogledala abstract in poskenirala članek, da sem videla ali je relevantno ali ni. Tak da bi rekla, kombinacija prakse in študija.«*

Kompetenco 'shranjevanje in priklic informacij', ki prav tako spada v področje INFORMACIJE, pa študenti pravijo, da niso pridobili med študijem.

Tabela 4.13: Kompetence s področja informacije

Oznaka	Vprašanje/trditev iz spletne ankete	Področje po DIGCOMP	Digitalna kompetenca po DIGCOMP	Število študentov, ki so rekli, da so to kompetenco pridobili v času študija na FDV
Q10/1	Za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference.	Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij	7
Q10/2	Znam uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravim ustrezen nabor informacij, ki me zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje).			5
Q11/1	Znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke.		Evalvacija/vrednotenje informacij	7
Q11/2	Znam oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji.			7
Q11/3	Znam ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu.			6
Q12/1	Znam narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek, ki jih imam shranjene na svojih napravah in/ali opremi.		Shranjevanje in priklic informacij	0
Q12/2	Znam razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja.			1

4.4.3.2 Kompetence s področja komunikacije

Tabela 4.14 predstavlja digitalne kompetence s področja KOMUNIKACIJE. Pri tem področju so intervjuvanci v manjši meri trdili, da so te kompetence pridobili med študijem. Še največ (5 od 10) se jih je strinjalo, da so kompetenco 'sodelovanje z uporabo tehnologije' pridobili med študijem. Študenti so to ocenili na podlagi trditve 'znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog (Google Calendar, Google tasks in drugi)'. Kot pravi intervjuvanka 1: *»Ja, ta za vodenje projektov pa smo itak veliko uporabljali... Ja, to sem med študijem uporabljala, ker drugač če nimam takih stvari, potem ne uporabljam tega«*. Prav tako so pridobivanje omenjene kompetence med študijem ocenjevali na podlagi trditve 'znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov ali IP'. Študenti so pri tem omenjali, da za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi uporabljajo večinoma Skype. *»To smo tudi zdaj bolj na koncu, na podiplomskem, smo se tako pri enem predmetu, mi člani, ko smo bili skupi v skupini, smo se ene par krat preko Skypa dobili oziroma imeli sestanek. Drugače pa kakšne bolj specifične pa ne«* (Intervjuvanka 4).

Nekaj študentov pravi, da so kompetenco 'digitalna participacija' pridobili med študijem. Štirje od teh so se s tem strinjali, saj menijo, da so pridobili zavedanje prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo identitete na spletu, ravno med študijem. Intervjuvanka 8 pravi: *»Ja. To definitivno je bilo tekom študija, kar predstavljeno to dost. Se mi zdi«*. Trije pa trdijo, da znajo tudi zaradi študija ustvariti javni profil v skladu s svojimi potrebami in vedo, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis. *»Ja. To smo dali kar dosti poudarka pri določenih predmetih na to identiteto, pa podatke, ki jih razkrivamo. Včasih sem mogoče malo paničaril, zato si pri vsaki spletni storitvi, ki jo uporabljam, si preberem vse tiste varnostne neke stvari in zato se res pozanimam o tem in sem zelo tak skeptičen kaj objavim in kaj ne«* (intervjuvanec 5).

Iz tega področja kompetenc je nekaj študentov dejalo, da so med študijem pridobili kompetenci 'interakcija z uporabo tehnologije' in 'izmenjava informacij in vsebin'. Štirje so to ocenili zaradi uporabe interaktivne podatkovne zbirke (wiki). *»Jih pa tudi uporabljam za, zdaj ko pišem magistrsko nalogo, kakšen pojem ti lahko zelo hitro obrazloži. Ne zdaj, da boš ti to prepisal, ampak da veš zakaj se gre, pa tudi da potem lažje naprej iščeš no. Tko da ja«* (Intervjuvanec 10).

Tabela 4.14: Kompetence s področja komunikacije

Oznaka	Vprašanje/trditev iz spletne ankete	Področje po DIGCOMP	Digitalna kompetenca po DIGCOMP	Število študentov, ki so rekli, da so to kompetenco pridobili v času študija na FDV
Q14/1	Uporabljam e-pošto za deljenje digitalnih vsebin (lastnih ali takih, do katerih imam dostop in jih shranjujem na svojih napravah) drugim osebam.	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije, Izmenjava informacij in vsebin	0
Q14/2	Uporabljam posebna orodja v oblaku za deljenje vsebin, znanja in/ali virov z drugimi ljudmi (dokumenti, predstavitev, fotografije, videoposnetki itd.): Google Drive, Scribd, SlideShare in drugi.			2
Q14/3	Uporabljam interaktivno podatkovno zbirko (wiki) za deljenje svoje vsebine in za dostop do vsebin drugih uporabnikov.			4
Q15/1	Znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog Google Calendar, Google tasks in drugi).		Sodelovanje z uporabo tehnologije	5
Q15/2	Znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov			5
Q15/3	Za izvedbo operativnih nalog, v mojem zasebnem ali poklicnem okolju, uporabljam ali sem uporabljal pri različnih priložnostih prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu.			2
Q16/1	Se zavedam prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo moje identitete na spletu.		Digitalna participacija	4
Q16/2	Vem, kako ustvariti javni profil (osebni in/ali poklicni) v skladu s svojimi potrebami, in vem, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis.			3
Q16/3	Sposoben sem upravljati več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom.		Upravljanje digitalne identitete	3
Q16/4	Znam nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajam v svojih odnosih na spletu, in vem, kako zaščititi svoj digitalni ugled in /ali ugled drugih.		Netiketa	3

4.4.3.3 Kompetence s področja ustvarjanja vsebine

Tabela 4.15 predstavlja digitalne kompetence s področja USTVARJANJA VSEBINE. Iz tega področja je največ študentov povedalo, da so med študijem pridobili kompetenco 'avtorske pravice in licence'. Takšnega mnenja so predvsem z vidika pravilnega razlikovanja med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe. Intervjuvanec 10 pravi: *»Am, ja glede avtorskih pravic bi reku, da me je faks kar dost nauču, zato ker znam, ker se zavedam pomena citiranja del. Tukaj govorim predvsem pri pisanju določenih, ne vem, gradiv oziroma izdelkov ne. Če vzameš neko idejo nekega drugega avtorja, da ga znaš pravilno navest in s tem seveda, neki da dodaš njemu in drugi vidijo, da je citiran oziroma lahko tudi bralec potem nadaljuje preko tega naprej.«* Intervjuvanka 1 pa pravi: *»To bi rekla, da sem se tudi med študijem naučila, ker so nas veliko opozarjali na to.«*

Prav tako je 6 študentov dejalo, da so med študijem pridobili kompetenco 'programiranje', da znajo kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja njihovim potrebam. Vendar so poudarili, da so med študijem pridobili samo osnove te kompetence. *»Če se tle šteje html pa CSS, čist na surovo z nule znam narediti samo take osnovne zadeve, pa neki tega smo se učili v bistvu v srednji šoli, neki sem se sama naučila, neki smo ponavljali tudi na faksu, ampak to je bilo zelo osnovno in čist samo toliko, da si razumel osnovne koncepte html-ja«* (intervjuvanka 3). Intervjuvanci tudi poudarjajo, da je programiranje zelo specifična zadeva, ki je ni mogoče v celoti osvojiti na študiju, saj je en semester premalo, da bi se lahko vse o programiranju naučili v tako kratkem času. *»Glede programiranja mi je faks dal zelo malo. Ne vem, kako bi reku, ampak take stvari, ne vem če nas lahko faks nauči. Zaradi tega ker so dost specifične, pa dost enostranske. Če nekdo vidi uporabo v tem, si bo pogledal, če ne, ne bo. Faks je mogoče bolj specifična stvar. Sej nas je neki programiranja nauču, ampak spet ne pa velik«* (intervjuvanec 6).

Intervjuvanci so dejali, da so med študijem pridobili kompetenci 'razvijanje vsebin' in 'Integriranje in poustvarjanje'. Povedali so, da so pridobili predvsem kompetence na področju ustreznega izražanja s podporo različnih digitalnih sredstev. *»Smo tudi na faksu seveda ustvarjali. Za prezentacije, Prezi ali pa to. Mogoče je bilo tega tu več. Pa itak diagrame smo pri določenih predmetih mogli delati. Tak da nekaj sem pridobila tega med študijem, nekaj pa sem se tudi sama naučila«* (intervjuvanka 1). Prav tako so dejali, da so nekaj kompetenc pridobili med študijem tudi na področju ustvarjanja, urejanja in spreminjanja digitalnih vsebin. *»To sem mogoče delno pridobila pri metodološkem praktikumu, ko smo mogli pač*

razmišljati o tem kako predstaviti naročniku predloge za spremembo spletne strani. Drugače se pa ne morem spomniti, da bi to delali še kaj na faksu. Mislim, da ne. Aja, pri osnovah informatike smo delali spletno stran. Ampak so bile res osnove« (intervjuvanka 9).

Tabela 4.15: Kompetence s področja ustvarjanja vsebine

Oznaka	Vprašanje/trditev iz spletne ankete	Področje po DIGCOMP	Digitalna kompetenca po DIGCOMP	Število študentov, ki so rekli, da so to kompetenco pridobili v času študija na FDV
Q18/1	Ko posredujem neko idejo, sem se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev (grafika, konceptualni zemljevidi, diagrami itd.) tako, da jo drugim predstavim na ustvarjalen način.	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin	3
Q18/2	Znam uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov.			1
Q19	Prosim navedi, katera od spodaj naštetih trditev najbolj opiše tvojo osebno izkušnjo v zvezi z digitalnimi vsebinami		Integriranje in poustvarjanje	4
Q20/1	Nimam težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin.		Avtorske pravice in licence	5
Q20/2	Znam pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe.			6
Q20/3	Zavedam se posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin (glasbe, programske opreme, filmi itd.).			3
Q20/4	Znam ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost.			4
Q20/5	Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu z mojimi potrebami.			4
Q21/1	Vem, kako digitalni procesi in programska oprema delujejo na splošno.		Programiranje	1
Q21/2	Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam.			1
Q21/3	Znam uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljam.			1
Q21/4	Znam kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja mojim potrebam.			6
Q21/5	Znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov.			3
Q21/6	Zanimam se in seznanjam se z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov.			2

4.4.3.4 Kompetence s področja varnosti

Tabela 4.16 predstavlja digitalne kompetence s področja VARNOSTI. 6 študentov je dejalo, da so med študijem pridobili kompetenco 'varovanje okolja', saj se zavedajo vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje. Intervjuvanka 4 pravi: *»IKT v vsakdanjem življenju se mi zdi, da smo veliko o tem govorili na faksu.«* Intervjuvanec 5 pa pravi: *»Bi reku, da dober, ker to je pač glavna tema študija. Upam no (smeh).«*

Večina intervjuvancev meni, da ostalih kompetenc s področja varnosti ('varovanje naprav', 'varovanje podatkov in digitalne identitete' in 'varovanje zdravja'), niso pridobili med študijem. Govorili so o tem, da so pri določenih predmetih morda kaj slišali na temo varnosti, vendar ne prav veliko, saj jim ni ostalo veliko v spominu. *»Am, drgač pa ja, digitalna identiteta je bila na faksu ja, predstavljena. Tako na splošno smo verjetno imeli tudi kaj o varnosti, o teh stvareh, ampak sicer pa sem bolj izven faksa to bolj spoznala no«* (intervjuvanka 8).

Nekateri intervjuvanci sicer menijo, da so o varnosti, povezani z IKT, nekaj slišali med študijem in jih je potem to spodbudilo, da so o tem razmišljali tudi, kadar so IKT uporabljali v zasebne namene. *»V nižjih letnikih me je to enkrat šokiralo, ko sem vidu, koliko podatkov uporablja Google od nas, a ne. To smo delali na faksu. Takrat je bila to tak malo šok terapija, od takrat naprej se pa res pozanimam pri vsaki stvari no, ki jo uporabljam, da vem vsaj približno oziroma, če neka aplikacija, kjer niti ne dajem nekih informacij in podatkov svojih, me mogoče manj zanima. Pač kjer so pa bolj občutljivi podatki, kjer me lažje identificirajo ne, sem pa jaz bolj previden no«.* (intervjuvanec 5). Intervjuvanka 7 pa v zvezi s tem pravi: *»Podlaga je definitivno na faksu. Se pravi, da ti nekdo sploh pove ne. Zelo zanimivo predavanje je bilo pri profesorju Bercetu, kibernetska nevarnost. Je prišel v bistvu en zunanji predavat, a ne. Na faksu se v bistvu vse začne. Se pravi ti povejo, da to obstaja, a ne, in potem ti naprej razvijaš znanje«.*

Tabela 4.16: Kompetence s področja varnosti

Oznaka	Vprašanje/trditev iz spletne ankete	Področje po DIGCOMP	Digitalna kompetenca po DIGCOMP	Število študentov, ki so rekli, da so to kompetenco pridobili v času študija na FDV
Q23/1	Imam protivirusni program.	Varnost	Varovanje naprav, Varovanje podatkov in digitalne identitete	1
Q23/2	Sem previden, ko prejemam sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja (SPAM - vsiljena pošta).			2
Q23/3	Uporabljam različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev.			2
Q23/4	Redno spreminjam gesla.			2
Q23/5	Ustrezno pogosto spremenim varnostno kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja, ki je nameščeno v mojem domu in/ali v moji službi/šoli.			2
Q23/6	Znam in uporabljam zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju in/ali dostop do zaščitne povezave, kot je WEP ali SSH.			2
Q23/7	Zavedam se, kako so podrobnosti v zvezi z mojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb.			3
Q24/1	Uporabljam funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah, za odobritev ali zavrnitev vsakega, ki bi želel dostopati do mojega profila.			2
Q24/2	Ponudnike spletnih storitev sprašujem o njihovi politiki zasebnosti ter o sistemih, ki jih uporabljajo za shranjevanje in obdelovanje mojih osebnih podatkov.			2
Q24/3	Pogosto preverim varnostno konfiguracijo in sisteme svojih naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljam.			2
Q24/4	Pogosto spremenim privzete osnovne nastavitve zasebnosti, ki jih ponujajo spletne storitve, da bi izboljšal svojo zaščito.			2
Q25/1	Zavedam se vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje.		Varovanje okolja	6
Q25/2	Razumem, na kaj se koncept "zelena" IT (Green IT) nanaša in kaj vključuje.			3
Q25/3	Zavedam se tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij (ergonomski vidiki, zasvojenost itd.).		Varovanje zdravja	2

4.4.3.5 Kompetence s področja reševanja problemov

Tabela 4.17 predstavlja digitalne kompetence s področja REŠEVANJA PROBLEMOV. Kar 8 študentov je na intervjujih dejalo, da so med študijem pridobili digitalno kompetenco 'inoviranje in kreativna raba tehnologije'. Ta kompetenca zajema oblikovanje, ustvarjanje in spreminjanje baz podatkov z ustreznim računalniškim orodjem (Access, MySQL, Dbase, ORACLE in drugi) za posebne namene in na visoki ravni. To so intervjuvanci kar močno povezali s študijem, saj menijo, da je to področje dobro zajeto v predmetnik. Intervjuvanka 4 pravi: *»Ja. Meni se je zdel tisti predmet, ki smo ga imeli, baze podatkov, am, se mi je zdel zelo koristen.«* Intervjuvanka 8 pa pravi: *»Ja, to je bilo pa kar velik na faksu (smeh). Ja, tuki pa moram kar rečt ja (smeh). Access itak, MySQL smo tudi imeli. Sicer bi mogla kar malo pomisliti, ker tega že dolgo nisem uporabljala. Pol kar malo pozabiš.«*

Kompetenca 'inoviranje in kreativna raba tehnologije' zajema tudi ustvarjanje lastnih izvirnih in ustvarjalnih digitalnih izdelkov s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij. To študenti povezujejo tudi z študijem. Verjetno se tega niso učili pri predmetih v sklopu študija, vendar so se za potrebe študija sami naučili. *»To sem se v bistvu naučila na faksu in sama. To je v bistvu vse posledično. Niso me naučili, ampak sem se za potrebe študija mogla naučiti tudi sama«* (intervjuvanka 1).

Tabela 4.17: Kompetence s področja reševanja problemov

Oznaka	Vprašanje/trditev iz spletne ankete	Področje po DIGCOMP	Digitalna kompetenca po DIGCOMP	Število študentov, ki so rekli, da so to kompetenco pridobili v času študija na FDV
Q27/1	Na ustrezen način sem sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi lahko nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno.	Reševanje problemov	Reševanje tehničnih težav; Identificiranje potreb in tehničnih rešitev	2
Q27/2	Vem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujem tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno, in/ali ko uporabljam novo napravo, program ali aplikacijo.			1
Q27/3	Sposoben sem najti ustrezne alternative, ko ne morem rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače.			1
Q28/1	Sposoben sem ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij.		Inoviranje in kreativna raba tehnologije	4
Q28/2	Imam znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik (CorelDraw, PhotoShop, Gimp, Instagram in drugi).			2
Q28/3	Vem, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem (Access, MySQL, Dbase, ORACLE in drugi) za posebne namene in na visoki ravni.			8
Q28/4	Sposoben sem ustvariti multimedijske vsebine (zvok, video ...) z uporabo široke palete orodij.			2
Q29/1	Všeč mi je, da lahko sledim najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji.		Identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah	0
Q29/2	V vsakdanjem življenju se učim in vključujem vse več digitalnih naprav/instrumentov/tehnologij, za katere ocenjujem, da lahko izboljšajo kakovost mojega življenja.			0
Q29/3	V zvezi z nalogami, ki jih moram opraviti v svojem delovnem, študijskem ali zasebnem življenju, se zavedam svojih kompetenc (pristojnosti) in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju.			0
Q29/4	Glede na svoje potrebe se udeležujem tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij, zato da bi ohranil svoja digitalna znanja in se naučil novih stvari.			0

4.4.3.6 Kaj so študenti pogrešali med študijem

Na koncu intervjuja sem vsakemu intervjuvancu postavila vprašanje o tem, kaj je pogrešal na študiju oziroma katere kompetence bi si še želel pridobiti, pa jih ni ali jih ni dovolj poglobljeno pridobil.

Intervjuvanci so izpostavili, da so med študijem najbolj pogrešali uporabo različnih orodij za ustvarjanje digitalnih vsebin. *»Illustrator in ti programi, se meni zdi, da je ful pomembno, da znaš, kot družboslovni informatik. Tudi, ko smo delali na društvu delavnice, je bilo največje zanimanje za Illustratorja, a ne. Tko da, to definitivno je premalo poudarjeno. Am, pogrešam tudi Google Analytics, a ne«* (intervjuvanka 7). Intervjuvanci so povedali tudi, da so pogrešali uporabo kakšnih drugih programov za analizo, poleg SPSS-a, ki so ga spoznavali skozi štiri leta študija. *»Am, pa mogoče ne samo SPSS, ki smo ga uporabljali, mogoče bi lahko še kakšno drugo orodje za analize. Po moje bi bilo tudi to koristno, ker zihier obstajajo še kakšna druga orodja. Mogoče, da bi nas vsaj seznanili, glih tolk da veš, da obstajajo ali neki. Pa da se mogoče srečaš z njimi. Ne pa, da pol nimaš pojma zakaj gre«* (intervjuvanka 8). Nekaj intervjuvancev je omenilo tudi, da bi pri določenih predmetih bilo potrebno vsebino prilagoditi razvoju IKT, saj se ta zelo hitro razvija, vsebine predmetov pa ne tako zelo hitro. *»Ja, mogoče bi lahko sledili bolj trendom, pa novosti bi se lahko bolj izpostavljale in ne tisto kar je bilo. Tisto bi lahko malo preleteli«* (intervjuvanka 1). V povezavi s tem so intervjuvanci izpostavili, da je bilo premalo tehnične vsebine *»pa dati veliko bolj relevantne vsebine, veliko bolj tehnične vsebine, am, nekaj, programiranje je dost premalo zastopano a ne. Se pravi, analiza podatkov je dost premalo, interpretacija podatkov tudi«* (intervjuvanec 6). Tudi intervjuvanec 5 se strinja, da je manjkalo tehnične vsebine: *»Tehnične stvari so manjkale. Sej smo imeli php, pa html, pa to, sej sta programska jezika, ampak največ kar sem od tega potegnil je to, da obstajata, pa zakaj sta dobra. Več bi moglo biti tega, da ne vem, da se seznanim, da bi se mogoče čez cel semester delalo v nekem programskem jeziku, pa da bi se potem na koncu naredil nek produkt«* (intervjuvanec 5).

Veliko intervjuvancev je izpostavilo, da so pri predmetih pogrešali več praktičnega dela: *»V bistvu sem najbolj pogrešala praktične zadeve, da bi imeli prav, am, recimo ta medijski praktikum razširjen tudi za naše študente a ne. Am, pa da bi se nekaj povezovali med sabo, veliko je takih, ki znajo res dobro programirati, jaz znam filmčke delati, nekdo drug je ful dober v SPSS-u, a ne«* (intervjuvanka 3) in več praktičnega usposabljanja (predmet praksa): *»Am, ja se mi zdi, da bi bilo veliko, veliko boljše, da bi imeli več prakse. Mi na univerzitetnem programu smo imeli veliko manj kot na visokošolskem, tako da mislim, da bi bilo boljše, če bi*

tudi imeli več prakse» (intervjuvanka 4). Intervjuvanci bi si želeli tudi več vključenosti podjetij in institucij v študijski program: »Am, mogoče nekaj več vključenosti kakšnih mogoče podjetij v sam študijski proces, da bi recimo v drugem, tretjem letniku imeli tam prakse in da bi se kasneje tam lahko zaposlili. Sej jaz sem si neki najdu za delat, prav za predmet praksa. Ampak ne vem, zakaj se podjetja bolj ne vključujejo v sam študijski proces, oni bi lahko zelo veliko odnesli od dela s študenti« (intervjuvanec 10) in obiskov v delovna okolja: »Pa, ene par krat je bilo to, obiski v delovno okolje. Jaz sicer nisem šla, ampak vem, da je profesor Petrovčič pelal enkrat nekam študente, na Valicon se mi zdi. Mislim, da je fino, da vidiš kako delajo v podjetjih« (intervjuvanka 4).

Nekateri intervjuvanci so izpostavili tudi, da bi lahko bilo več vsebine povezave z avtorskimi pravicami in licencami ter varnostjo: *»Po moje tudi ne bi bil slab en tak predmet, ki bi mogoče združeval dejansko vse te od avtorskih pravic, licenc, varovanje zasebnosti, pa ne samo zasebno, ampak tudi v smislu ankete. To bi po moje tudi hitro mogli s tem začeti, ker na anketah smo res delali skoraj celi faks, no. Pri večini predmetov si imel kakšno anketo in po moje se nismo toliko zavedali tega. Mogoče bi se komu zdelo dolgočasno, ampak je dejansko ful uporabno. No, jaz bi to bolj dala s tega etičnega vidika, varovanja podatkov, avtorske pravice, mogoče združeno s tem citiranjem pa navajanjem, am, pa te sodobne zadevščine, kot so za aplikacije, programiranje aplikacij« (intervjuvanka 9).*

Intervjuvanci so še dodali, da bi si želeli znanje, ki so ga pridobili med študijem, spoznati bolj poglobljeno: *»Na splošno bi si želela, ja, da bi vse to kar smo spoznali bilo malo bolj globlje ali pa malo bolj praktično« (intervjuvanka 4) in da bi se organiziralo več delavnic, morda v okviru društva družboslovnih informatikov (DID), kjer bi znanja lahko bolj poglobljeno in praktično spoznali, brez stresa zaradi izpitov: »Mogoče bi pa lahko še imel naš faks kakšne takšne zanimive delavnice, no. Sploh za jezike pa to, da bi se naučili kakšne bolj strokovne besede. Samo na našem področju. Mi smo se recimo pri nemščini učili o politiki Nemčije, ko res ni bilo moje področje in mi sploh ne bo nič pomagalo ne. In da bi recimo organizirali take delavnice. To bi bilo pač znotraj delavnic, ker tudi jaz ne bi želela, da me kdo ocenjuje ne (smeh)« (intervjuvanka 1).*

Intervjuvanec iz prvega letnika je v času intervjuja obiskoval fakulteto šele dva meseca in pol, zato ga nisem mogla vprašati, kaj pogreša na faksu, saj je svojo študijsko pot komaj dobro začel. Sem pa ga povprašala, katere kompetence si želi pridobiti tekom študija, in kot pravi: *»Mogoče, da bi bil kakšen predmet, no, sej mogoče že je, nisem še gledal vseh predmetov,*

tako za informacijsko varnost, specifično, torej tudi nacionalna varnost in to zaščita strežnikov, zaščita podatkov in to, no. Ker to pride zelo prav pri kakšni službah, pa vem, da tega v Sloveniji, razen na uni, kaj je že, Fakulteta za varnostne vede, tam majo neki, ampak je spet samo en delček. Ni prav specifično tega še nikjer, no. To bi bilo fajn. Pol pa mogoče, da bi šlo to malo hitreje z razvojem naprej. Mi se recimo učimo zdaj html, ven pa je prišel že html 5. Tehnologija gre hitro naprej, nekateri predmeti pa ne tako. To je potem verjetno odvisno od profesorjev. Tko, da ne vem, kaj več pa zdaj še nebi vedu» (intervjuvanec 2).

4.5 Sklep: Digitalne kompetence študentov družboslovne informatike

V tem poglavju povezujem rezultate vseh treh korakov empirične raziskave (poglavja 4.2, 4.3 in 4.4). Kompetence sem na podlagi rezultatov ankete razdelila v tri skupine:

- (1) kompetence, ki jih ima manj kot 25 % študentov in tiste, kjer študenti svoje znanje v povprečju ocenjujejo z oceno manj kot 3 (tabela 4.18);
- (2) kompetence, ki jih ima med 25 % in 75 % študentov oziroma študenti ta znanja ocenjujejo v povprečju z oceno med 3 in 4 (tabela 4.19);
- (3) kompetence, ki jih ima več kot 75 % študentov oziroma jih študenti v povprečju ocenjujejo z oceno več kot 4 (tabela 4.20).

Za drugo in tretjo skupino študentov oz. kompetence, ki jih slednji imajo, sem izpostavila, ali so jih pridobili v času študija na FDV ali ne. Slednje pomeni, da so jih lahko pridobili že pred vstopom na program družboslovne informatike ali pa v času študija, vendar izven fakultete. V tabelah 4.19 in 4.20 so z rumeno tudi označene tiste kompetence, za katere je v intervjujih 3 ali več študentov povedalo, da so jih pridobili v času študija ali so o njih na študiju vsaj kaj slišali.

Iz tabele 4.18 lahko razberemo, da študenti slabo ocenjujejo predvsem svoje znanje s področja komunikacije, predvsem kompetence 'interakcija z uporabo tehnologije' in 'izmenjava informacij in vsebin', v zvezi z uporabo interaktivne podatkovne zbirke (wiki) ter 'sodelovanje z uporabo tehnologije', v zvezi z uporabo spletnih orodij za vodenje projektov, sistemov za spletne konference in prostorov za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu. Ta podatek potrjuje tudi ugotovitev iz ankete (glej tabelo 4.10), da malo študentov aktivno sodeluje v spletnih forumih (26 %), nalaga in deli multimedijske vsebine (23 %), uporablja videokonference (19 %) in bloge (11 %).

Študenti slabše ocenjujejo tudi svoje znanje s področja brskanja, iskanja in filtriranja informacij, predvsem v zvezi z uporabo mehanizmov za filtriranje. V povprečju študenti slabše ocenjujejo tudi svoje znanje, povezano s kodiranjem in programiranjem programske opreme, ustvarjanjem spletnega mesta in seznanjanja z novostmi v zvezi z IKT rešitvami. Vse to spada pod kompetenco 'programiranje' na področju ustvarjanja vsebine. Na področju varnosti imajo študenti slabše znanje s spreminjanjem varnostne kode brezžičnega omrežja in razumevanjem koncepta "zelena" IT.

Vse v tabeli našete digitalne kompetence (desni stolpec) so vključene v predmete družboslovne informatike (poglavje 4.2). Te kompetence sem identificirala pri naslednjih predmetih: Uvod v družboslovno informatiko, Temelji komunikologije, Informacijski viri in sekundarni podatki, Informacijski sistemi države in e-vladanje, Internet v vsakdanjem življenju, Elektronsko poslovanje, Raziskovanje interneta v družbi, Spremljanje informacijske družbe, Praktikum spletnega nastopa, Nove tehnologije v družboslovnem raziskovanju, Raziskovalni seminar, Osnove programiranja, Osnove informatike in interneta, Tehnični informacijski sistemi, Statistika in analiza podatkov, Družbeni in etični vidiki razvoja moderne znanosti. Vendar pa v učnih načrtih kompetence niso zapisane tako natančno, kot so v trditvah v anketi. Zato ne morem z gotovostjo trditi, da kompetenc, predstavljenih v tabeli, študenti pri teh predmetih ne pridobijo, čeprav so za našeta znanja ocenili, da jih nimajo. Gre za to, da so bila v anketi predstavljena specifična znanja, ki spadajo v določeno kompetenco. Vendar posamezna kompetenca vključuje več različnih znanj, zato morda pri naštetih predmetih študenti pridobijo te kompetence, ampak v obliki drugačnih znanj, kar se kaže tudi v nadaljevanju.

Tabela 4.18: Znanja, ki jih ima manj kot 25 % študentov oziroma jih študenti ocenjujejo s povprečno oceno manj kot 3

Znanje - Trditev iz ankete	Področje	Digitalna kompetenca
Znam uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravim ustrezen nabor informacij, ki me zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje)	Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
Uporabljam interaktivno podatkovno zbirko (wiki) za deljenje svoje vsebine in za dostop do vsebin drugih uporabnikov	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije, Izmenjava informacij in vsebin
Znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog Google Calendar, Google tasks in drugi)		Sodelovanje z uporabo tehnologije
Znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov ali IP		
Za izvedbo operativnih nalog, v svojem zasebnem ali poklicnem okolju, uporabljam ali sem uporabljal pri različnih priložnostih prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu		
Znam kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja mojim potrebam	Ustvarjanje vsebine	Programiranje
Znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov		
Zanimam se in seznanjam se z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov		
Ustrezno pogosto spremenim varnostno kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja, ki je nameščeno v mojem domu in/ali v moji službi/šoli.	Varnost	Varovanje naprav, Varovanje osebnih podatkov
Razumem, na kaj se koncept "zelena" IT (Green IT) nanaša in kaj vključuje		Varovanje okolja

Tabela 4.19 predstavlja tista znanja digitalnih kompetenc, ki jih ima od 25 % do 75 % odstotkov študentov oziroma so ta znanja študenti v anketi v povprečju ocenili z oceno od 3 do 4. Z rumeno so označena tista znanja, za katera so študenti v intervjujih povedali, da so jih pridobili v času študija oziroma na študiju o njih vsaj kaj slišali. Kot lahko razberemo iz tabele, so študenti pridobili v času študija dve kompetenci s področju informacij, predvsem v zvezi z brskanjem in iskanjem informacij in evalvacijo/vrednotenjem informacij. Ugotavljam, da se je v kompetenci 'brskanje, iskanje in filtriranje informacij', v zvezi z uporabo naprednega iskanja, online baze in povezanih referenc, ki so jih jo študenti pridobili v času študija, pokazala razlika v znanju med letniki študija, saj to znanje z letnikom narašča. S področja komunikacije so študenti v času študija pridobili predvsem kompetence 'digitalna participacija', 'upravljanje digitalne identitete' in 'netiketa'. S področja ustvarjanja vsebine so študenti v času študija pridobili znanje v zvezi z ustreznim izražanjem s podporo različnih

digitalnih sredstev in v zvezi z digitalnimi vsebinami. Kar nekaj študentov pa je tudi dejalo, da so v času študija pridobili kompetenco 'avtorske pravice in licence'. S področja varnosti so študenti v času študija pridobili kompetenco 'varovanje okolja', zlasti zaradi zavedanja vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje. V tem znanju so rezultati pokazali tudi razliko med letniki študija, znanje namreč z letnikom narašča. S področja reševanja problemov pa so študenti v času študija pridobili kompetenco 'inoviranje in kreativna raba tehnologije', predvsem v zvezi z ustvarjanjem svojih lastnih izvirnih in ustvarjalnih digitalnih izdelkov s pomočjo ustrezne programske opreme/orodij in oblikovanja, ustvarjanja in spreminjanja baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem. Pri slednjem se je med letniki študija pokazala razlika v tem znanju. Znanje z letnikom narašča.

V učnih načrtih nisem identificirala možnosti za pridobitev digitalne kompetence 'identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah', to se sklada tudi z rezultati intervjujev, kjer so intervjuvanci povedali, da te kompetence oziroma znanja znotraj teh kompetenc niso pridobili v času študija. Pri tem ne upoštevam predmetov, kot so magistrsko delo, praksa, diplomski seminar, kjer obstaja možnost za pridobitev vseh kompetenc, odvisno od tega, s katerim področjem se študent ukvarja.

Tabela 4.19: Znanja, ki jih ima med 25 % in 75 % študentov oziroma so študenti to znanje ocenili s povprečno oceno 3 do 4

Znanje ⁴ - Trditev iz ankete	Področje	Digitalna kompetenca
Za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference	Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
Znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke		Evalvacija/vrednotenje informacij
Znam oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji		
Znam ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu		
Uporabljam posebna orodja v oblaku za deljenje vsebin, znanja in/ali virov z drugimi ljudmi (dokumenti, predstavitve, fotografije, videoposnetki itd.): Google Drive, Scribd, SlideShare in drugi	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije, Izmenjava informacij in vsebin
Vem, kako ustvariti javni profil (osebni in/ali poklicni) v skladu s svojimi potrebami, in vem, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis		Digitalna participacija
Sposoben sem upravljati več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom		Upravljanje digitalne identitete
Znam nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajam v svojih odnosih na spletu, in vem, kako zaščititi svoj digitalni ugled in /ali ugled drugih		Netiketa
Ko posredujem neko idejo, sem se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev (grafika, konceptualni zemljevidi, diagrami itd.) tako, da jo drugim predstavim na ustvarjalni način	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
Znam uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov		Integriranje in poustvarjanje
Prosim, navedi, katera od spodaj naštetih trditev najbolj opiše tvojo osebno izkušnjo v zvezi z digitalnimi vsebinami		
Nimam težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin		Avtorske pravice in licence
Znam pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe		
Zavedam se posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin (glasbe, programske opreme, filmi itd.)		
Znam ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in/ali ustvarjalna gmejna/skupnost (licenca creative commons)		

⁴ Z rumeno so označena tista znanja, za katere je v intervjujih 3 ali več študentov povedalo, da so jih pridobili v času študija ali so o njih na študiju vsaj kaj slišali.

Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu s svojimi potrebami		Avtorske pravice in licence
Vem, kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno		Programiranje
Znam uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljam		
Redno spreminjam gesla	Varnost	Varovanje naprav, Varovanje podatkov in digitalne identitete
Znam in uporabljam zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju in/ali dostop do zaščitne povezave, kot je WEP ali SSH		
Ponudnike spletnih storitev sprašujem o njihovi politiki zasebnosti ter o sistemih, ki jih uporabljajo za shranjevanje in obdelovanje mojih osebnih podatkov		
Pogosto preverim varnostno konfiguracijo in sisteme svojih naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljam		
Pogosto spremenim privzete osnovne nastavitve zasebnosti, ki jih ponujajo spletne storitve, da bi izboljšal svojo zaščito		Varovanje okolja
Zavedam se vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje		
Zavedam se tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij (ergonomski vidiki, zasvojenost itd.)		Varovanje zdravja
Na ustrezen način sem sposoben reševati kakršnokoli težavo, ki bi lahko nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno	Reševanje problemov	Reševanje tehničnih težav; Identificiranje potreb in tehničnih rešitev
Sposoben sem najti ustrezne alternative, ko ne morem rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače		Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Sposoben sem ustvarjati svoje lastne izvime in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij		
Vem, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem (Access, MySQL, Dbase, ORACLE in drugi) za posebne namene in na visoki ravni		
Sposoben sem ustvariti multimedijske vsebine (zvok, video ...) z uporabo široke palete orodij		Identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah
Glede na svoje potrebe se udeležujem tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij, zato da bi ohranil svoja digitalna znanja in se naučil novih stvari		

Tabela 4.20 predstavlja tista znanja, ki jih ima več kot 75 % študentov oziroma so ta znanja študenti ocenili s povprečno oceno več kot 4. Z rumeno so označena znanja, za katera so študenti v intervjujih dejali, da so jih pridobili v času študija. Iz tabele lahko razberemo, da so

študenti v času študija pridobili kompetenco 'digitalna participacija' v zvezi z zavedanjem prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo identitete na spletu. Študenti ocenjujejo, da so nekaj znanja v zvezi z zavedanjem, kako so podrobnosti v zvezi z digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb, prav tako pridobili v času študija. To znanje spada v kompetenci 'varovanje naprav' in 'varovanje podatkov in digitalne identitete', na področje varnosti.

Vse kompetence, zapisane v tabeli 4.20, sem sicer identificirala pri vsaj enem predmetu v učnem načrtu, torej program obljublja osvojitve teh kompetenc. Če študenti za nekatere od njih niso rekli, da so jih pridobili v času študija, vseeno ne morem na podlagi desetih intervjujev z gotovostjo trditi, da teh kompetenc pri teh predmetih res niso pridobili. Kot sem omenila že zgoraj, gre tukaj za specifična znanja znotraj kompetenc in morda študenti res niso pridobili tega znanja pri predmetu, obstaja pa možnost, da so pridobili katero drugo znanje znotraj te kompetence.

Tabela 4.20: Znanja, ki jih ima več kot 75 % študentov oziroma so študenti ta znanja ocenili s povprečno oceno več kot 4

Znanje ⁵ - Trditev iz ankete	Področje	Digitalna kompetenca
Znam narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek, ki jih imam shranjene na svojih napravah in/ali opremi	Informacije	Shranjevanje in priklic informacij
Znam razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja		
Uporabljam e-pošto za deljenje digitalnih vsebin (lastnih ali takih, do katerih imam dostop in jih shranjujem na svojih napravah) drugim osebam	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije, Izmenjava informacij in vsebin
Se zavedam prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo svoje identitete na spletu		Digitalna participacija
Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam	Ustvarjanje vsebine	Programiranje
Imam protivirusni program	Varnost	Varovanje naprav, Varovanje podatkov in digitalne identitete
Sem previden, ko prejemam sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja (SPAM - vsiljena pošta)		
Uporabljam različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev		
Zavedam se, kako so podrobnosti v zvezi z mojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb		
Uporabljam funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah, za odobritev ali zavrnitev vsakega, ki bi želel dostop do mojega profila		
Vem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujem tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno, in/ali ko uporabljam novo napravo, program ali aplikacijo	Reševanje problemov	Reševanje tehničnih težav; Identificiranje potreb in tehničnih rešitev
Všeč mi je, da lahko sledim najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji		Identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah
V vsakdanjem življenju se učim in vključujem vse več digitalnih naprav/instrumentov/tehnologij, za katere ocenjujem, da lahko izboljšajo kakovost mojega življenja		
V zvezi z nalogami, ki jih moram opraviti v svojem delovnem, študijskem ali zasebnem življenju, se zavedam svojih kompetenc (pristojnosti) in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju		

S pomočjo intervjujev sem ugotovila tudi pridobivanje katerih kompetenc so študenti v času študija pogrešali. Rezultati so pokazali, da študenti najbolj pogrešajo uporabo različnih orodij

⁵ Z rumeno so označena tista znanja, za katere je v intervjujih 3 ali več študentov povedalo, da so jih pridobili v času študija ali so o njih na študiju vsaj kaj slišali.

za ustvarjanje digitalnih vsebin, npr. Ilustrator, PhotoShop ipd., ter poleg SPSS-a še uporabo kakšnih drugih orodij za analizo podatkov. Študenti prav tako pogrešajo vsebine, ki bi se nekoliko hitreje prilagodile razvoju tehnologije, ta se namreč zelo hitro razvija, medtem ko se vsebina pri določenih predmetih temu ne prilagaja. Študenti si želijo tudi več tehnične vsebine, več praktičnega usposabljanja in praktičnega dela pri predmetih, vključenosti podjetij in organizacij v študijski proces, še več vsebine povezane z avtorskimi pravicami in licencami in varnostjo nasploh.

5 Zaključek

Hiter razvoj tehnologije in porast uporabe interneta ustvarjata potrebe po digitalnih kompetencah za vse ljudi na vseh področjih v življenju. Zdi se, da več kot ima posameznik digitalnih kompetenc, bolj je uspešen na trgu dela in lažje funkcioniра v vsakdanjem življenju. V tem smislu je zanimivo proučevanje digitalnih kompetenc v povezavi s študijem družboslovne informatike, saj se poklicni profil družboslovnega informatika pri svojem delu srečuje z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami, tako v obliki predmeta proučevanja kot tudi orodja za raziskovanje. Zdi se pomembno, da so družboslovni informatiki opremljeni s čim več digitalnimi kompetencami, saj jih pri svojem delu potrebujejo v različnih oblikah. Zato v magistrskem delu **raziskujem digitalne kompetence študentov družboslovne informatike**.

V prvem delu se osredotočam na pojasnjevanje koncepta digitalnih kompetenc. Predstavljam opredelitev koncepta, dimenzije (razčlenjene po kompetenčnem okviru DIGCOMP), sorodne koncepte in pomen digitalnih kompetenc. Hkrati predstavljam koncept družboslovne informatike, kjer se osredotočam na opredelitev tega koncepta, področja, ki jih zajema, in predstavitev študija družboslovne informatike v Sloveniji. Opredeljujem tudi stičišče teh dveh konceptov in zakaj je pomembno raziskovati koncept digitalnih kompetenc v povezavi s študijem družboslovne informatike.

V drugem delu predstavljam rezultate empirične raziskave, ki sem jo izvedla za potrebe magistrskega dela. Raziskavo sem izvedla s tremi raziskovalnimi metodami in z vsako metodo skušala odgovoriti na ključna raziskovalna vprašanja.

Kot prvo raziskovalno metodo sem uporabila **sistematični pregled učnih načrtov**, kjer sem skušala identificirati, katere digitalne kompetence, razčlenjene po kompetenčnem okviru DIGCOMP, so vključene v učne načrte predmetov na dveh dodiplomskih (visokošolski in

univerzitetni) in enem podiplomskem (magistrski) programu družboslovna informatika. Izvedba sistematičnega pregleda je bila težavna, saj so v učnih načrtih cilji, rezultati, kompetence in vsebina predmetov zelo na splošno opisani. Kljub vsemu sem pripravila nabor predmetov, kjer bi po mojem mnenju lahko bila vključena katera od kompetenc.

Pri pregledu učnih načrtov sem tako na dodiplomskih programih identificirala 25 predmetov, pri katerih bi po opisu sodeč študenti lahko pridobili katero izmed 21ih digitalnih kompetenc po kompetenčnem okviru DIGCOMP. Najpogostejše omenjena kompetenca je 'inoviranje in kreativna raba tehnologije', ki spada v področje *reševanje problemov*, saj sem jo identificirala pri 17 predmetih. Predmeti torej omogočajo, da so študenti s pomočjo tehnologij sposobni ustvariti inovacije, aktivno sodelovati pri ustvarjanju digitalne in medijske produkcije, se kreativno izražati s pomočjo digitalnih medijev in tehnologije, ustvarjati znanje in reševati konceptualne probleme s pomočjo digitalnih orodij. Sem bi lahko uvrstili tudi delo z bazami podatkov in ker študenti pri zelo veliko predmetih uporabljajo različna orodja za analizo podatkov, sem zato pri toliko predmetih to kompetenco identificirala. Na podiplomskem programu za vseh 7 predmetov ugotavljam, da obstaja možnost pridobitve katere izmed 21 digitalnih kompetenc. Podobno kot pri predmetih na dodiplomskem programu, sem tudi na podiplomskem programu najpogostejše (pri šestih predmetih) identificirala pridobitev digitalne kompetence 'inoviranje in kreativna raba tehnologije', saj podobno kot na dodiplomskem programu, učni načrti omenjajo delo z bazami podatkov ter drugimi orodji za analizo podatkov.

Kot drugo raziskovalno metodo, ki sem jo uporabila v empirični raziskavi, sem med študenti družboslovne informatike izvedla **spletno anketo**. S tem sem ugotavljala, katere digitalne kompetence imajo študenti družboslovne informatike, katerih digitalnih kompetenc jim primanjkuje in kako se te digitalne kompetence razlikujejo glede na letnik študija. Pri tem gre za samooceno študentov glede tega, katera znanja imajo, ne pa za dejansko testiranje posedovanja teh znanj. V raziskavo so bili vključeni vsi študenti dodiplomskega (visokošolski in univerzitetni) in magistrskega programa družboslovne informatike (247 študentov), vpisani v študijskem letu 2015/2016. Na spletno anketo je odgovorilo 123 študentov, kar predstavlja 50 % vseh vpisanih študentov.

Rezultati so pokazali, da so s področja *informacij* študenti najbolj močni pri razvrščanju podatkov na organiziran način, s pomočjo datoteke ali mape in namenom kasnejšega lažjega iskanja (povprečna ocena 4,5 na lestvici od 1 – sploh ne znam do 5 – zelo dobro znam) ter pri

ustvarjanju varnostnih kopij informacij ali datotek, ki jih imajo shranjene na svojih napravah (povprečna ocena 4,2). To pomeni, da so študenti zelo močni v digitalni kompetenci 'shranjevanje in priklic informacij'. Iz področja *komunikacije* so študenti močni v kompetenci 'interakcija z uporabo tehnologije', saj jih 83 % uporablja e-pošto za deljenje digitalnih vsebin, 63 % pa posebna orodja v oblaku. Iz področja *komunikacije* so študenti prav tako precej močni v digitalni kompetenci 'digitalna participacija', saj se zavedajo prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo svoje identitete na spletu (to znanje so v povprečju ocenili z oceno 4,4). S področja *ustvarjanja vsebine* bi lahko na eni strani trdila, da so študenti močni v digitalni kompetenci 'programiranje', vendar tega ne morem zagotovo potrditi, saj so močni pri nekaterih znanjih, ki spadajo v to kompetenco, pri drugih znanjih, ki prav tako spadajo v to kompetenco, so pa bolj šibki. Močni so predvsem pri spreminjanju osnovnih nastavitev aplikacij, ki jih uporabljajo (to znanje v povprečju ocenjujejo s 4,4). S področja *varnosti* so študenti kar dobro opremljeni s kompetencama 'varovanje naprav' in 'varovanje podatkov in digitalne identitete', še posebej v zvezi s previdnostjo pri prejemanju sporočil od neznanega pošiljatelja, uporabo protivirusnega programa, uporabi različnih gesel za dostop do opreme in naprav, funkcije zasebnosti. Prav tako so dobro opremljeni s kompetencama 'varovanje zdravja' in 'varovanje okolja', saj se zavedajo vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju in tveganja za zdravje, ki izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologije. S področja *reševanja problemov* so študenti dobro opremljeni s kompetencama 'reševanje tehničnih težav' in 'identificiranje potreb in tehničnih rešitev', še posebej v zvezi z znanjem o tem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno ali pri uporabi nove naprave, programa ali aplikacije. Prav tako so iz tega področja zelo dobro opremljeni s kompetenco 'identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah'.

S spletno anketo sem ugotavljala tudi, katere kompetence oziroma znanja znotraj kompetenc študentom primanjkujejo. S področja *informacij* so študenti nekoliko šibki v kompetenci 'brskanje, iskanje in filtriranje informacij', še posebej pri uporabi mehanizmov za filtriranje, da lahko pripravijo ustrezen nabor informacij, ki jih zanimajo. To znanje v povprečju ocenjujejo z oceno 2,9. Iz področja *komunikacije* so študenti nekoliko bolj šibki v kompetenci 'sodelovanje z uporabo tehnologije', še najbolj v zvezi z uporabo različnih priložnostnih prostorov za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu (povprečna ocena 2,2). Slabše ocenjujejo tudi znanje v zvezi z uporabo spletnih orodij za vodenje projektov (povprečna ocena 2,7) in uporabe sistemov za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem

času (povprečna ocena 2,4). S področja *ustvarjanja vsebine* so študenti najbolj šibki v kompetenci 'programiranje'. Ta kompetenca je sicer zelo široko zastavljena, saj vključuje veliko različnih znanj. Izkazalo se je, da so pri nekaterih znanjih iz te kompetence študenti zelo močni. Te sem omenila že zgoraj. Bolj šibki pa so študenti predvsem na področju kodiranja in programiranja programske opreme, da se prilagaja njihovim potrebam (povprečna ocena 2,4), ustvarjanja spletnih mest z uporabo različnih programskih jezikov (povprečna ocena 2,5) in seznanjanjem z novostmi v zvezi z rešitvami IKT za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov (povprečna ocena 2,8). Kompetenci 'varovanje naprav' in 'varovanje podatkov in digitalne identitete' s področja *varnosti* sta podobno kot kompetenca 'programiranje' zelo široko zastavljeni, saj vključujeta več različnih znanj. Pri nekaterih od teh so študenti zelo močni, te omenjam zgoraj, šibki so pa predvsem pri pogostem spreminjanju varnostne kode brezžičnega omrežja (to jih stori le 15 %), spraševanju ponudnikov spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti (27 %) in rednem spreminjanju gesel (31 %). Šibki so prav tako pri razumevanju koncepta "zelena" IT, ki spada v kompetenco 'varovanje okolja'. Na področju *reševanja problemov* so študenti kar precej močni v vseh štirih kompetencah, vendar se znotraj kompetenc pojavijo določena znanja, v katerih so študenti bolj šibki. Šibki so predvsem pri udeležbi na tehničnih seminarjih ali usposabljanjih v zvezi z uporabo orodij IKT (to jih stori le 33 %), kar spada v kompetenco 'identifikacija razkoraka v digitalnih kompetencah', in pri oblikovanju, ustvarjanju in spreminjanju baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem za posebne namene in na visoki ravni, kar spada v kompetenco 'inoviranje in kreativna raba tehnologije'. Slednji podatek je morda nekoliko presenetljiv, glede na to, da sem s prvo metodo, sistematičnim pregledom učnih načrtov, ugotovila, da obstaja velika verjetnost, da to kompetenco pridobijo pri veliko predmetih, tako na dodiplomskem kot tudi podiplomskem študiju. Sklepam lahko, da je študente pri ocenjevanju tega znanja zmotila oblika trditve, saj je spraševala po znanju na visoki ravni in se študenti z njo morda niso mogli poistovetiti ter so raje odgovorili, da tega znanja nimajo.

Na osnovi rezultatov spletne ankete sem lahko ugotavljala tudi, ali obstajajo kakšne razlike v digitalnih kompetencah študentov glede na letnik študija. Zaradi majhnega vzorca nisem mogla preučevati vsakega letnika posebej, sem pa študente lahko razdelila v tri kategorije: (1) 1. in 2. letnik dodiplomskih programov, (2) 3., 4. letnik in absolventi dodiplomskih programov, (3) študenti podiplomskega magistrskega programa. Na področju *informacij* se je pokazala razlika v tem, da z letnikom narašča znanje, ko za iskanje specifičnih informacij študenti poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znajo uporabljati tudi napredno iskanje,

online baze in/ali povezane reference. Nasprotno pa magistrski študenti manj kot dodiplomski študenti znajo razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja. Na področju *komunikacije* se je pokazala razlika v tem, da z letnikom narašča znanje uporabe spletnih orodij za vodenje projektov za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog. Na področju ustvarjanja vsebine se je pokazala razlika v znanju uporabe različnih digitalnih orodij za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov. Tudi v tem primeru z letnikom to znanje narašča. Na področju *varnosti* se je pokazala razlika v zavedanju vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje. Znanje s tega področja z letnikom narašča, vendar je razlika med višjimi letniki dodiplomskih programov in podiplomskega programa minimalna. Na področju *reševanja problemov* pa se je pokazala razlika v zvezi z oblikovanjem, ustvarjanjem in spreminjanjem baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem za posebne namene in na visoki ravni. Tudi to znanje z letnikom študija narašča. Zaključim lahko torej, da pri večini kompetenc niti ni razlik med letniki študija, da pri znanjih, kjer razlike obstajajo, to znanje (oziroma samoocena študentov glede znanja) v večini primerov z letnikom narašča, kar je pričakovano.

Kot tretjo raziskovalno metodo sem uporabila **polstrukturiran intervju**, s pomočjo katerega sem želela rezultate spletne ankete še dodatno pojasniti in ugotoviti, kje so študenti pridobili digitalne kompetence in pridobivanje katerih kompetenc so študenti med študijem pogrešali. V polstrukturiranem intervjuju je sodelovalo 10 študentov: pet študentov magistrskega programa, dva študenta 4. letnika, ena študentka 3. letnika, en študent 2. letnika in en študent 1. letnika.

Rezultati kažejo, da so s področja *informacij* študenti v največji meri med študijem pridobili digitalni kompetenci 'brskanje, iskanje in filtriranje informacij' in 'evalvacija/vrednotenje informacij', predvsem zato, ker so v času študija morali večkrat iskati primerne vire in informacije za izdelavo projektnih ali seminarskih nalog in so se posledično tega naučili. Pri nekaterih predmetih pa je bil na iskanju in vrednotenju virov še večji poudarek, tako da so študenti v času študija ti dve kompetenci pridobili v veliki meri. S področja *komunikacije* so študenti v času študija pridobili kompetenco 'sodelovanje z uporabo tehnologije', predvsem z vidika uporabe spletnih orodij za vodenje projektov in uporabe sistemov za spletne konference. Študenti so ta znanja pridobili v času študija predvsem zaradi pogostega sodelovanja v skupinah za potrebe seminarskih in projektnih nalog. V skupini je namreč potrebno med seboj komunicirati in sodelovati tudi s pomočjo digitalnih orodij, ki to

omogočajo. Verjetno pa se uporabe teh orodij niso učili neposredno pri določenem predmetu, ampak so se za potrebe študija bili prisiljeni to naučiti sami. Dejansko se je v spletni anketi ta kompetenca pokazala kot ena izmed najšibkejših. S področja *ustvarjanja vsebine* so študenti v času študija v največji meri pridobili kompetenco 'avtorske pravice in licence', predvsem z vidika pravilnega razlikovanja med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe. V času študija je bil pri izdelovanju izdelkov velik poudarek na pravilnem navajanju virov, zato študenti menijo, da so znanje, ki se tiče avtorskih pravic in licenc, pridobili v času študija. Posledično pa se tudi v zasebnem življenju veliko bolj zavedajo pomembnosti avtorskih pravic. Nekaj študentov je dejalo, da so v času študija pridobili tudi kompetenco 'programiranje', vendar poudarjajo, da gre pri tem za osnove programiranja. Tisti, ki so vešči bolj naprednega programiranja, so se tega naučili drugje. Študij jim je, kar se tiče tega znanja, dal zgolj osnove. S področja *varnosti* študenti niso pridobili veliko kompetenc. Še največ jih je v času študija pridobilo kompetenco 'varovanje okolja', predvsem iz vidika zavedanja vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje. S področja *reševanja problemov* pa je največ študentov v času študija pridobilo kompetenco 'inoviranje in kreativna raba tehnologije' v zvezi z oblikovanjem, ustvarjanjem in spreminjanjem baz podatkov z ustreznim računalniškim orodjem. Kljub temu da študenti, kot sem ugotovila v spletni anketi, tega znanja ne ocenjujejo prav visoko, pa so ga kljub vsemu v največji meri pridobili v času študija. Kar potrjuje ugotovitev, da je ta kompetenca oziroma znanje znotraj kompetence zajeta pri veliko predmetih.

S polstrukturiranimi intervjuji sem ugotavljala tudi, kaj študenti v sklopu študija pogrešajo oziroma katere kompetence bi si v času študija še želeli pridobiti. Ugotavila sem, da študenti najbolj pogrešajo uporabo različnih orodij za ustvarjanje digitalnih vsebin, npr. Illustrator, PhotoShop ipd. ter poleg SPSS-a še uporabo kakšnih drugih orodij za analizo podatkov. Ugotavila sem, da študenti pogrešajo vsebine, ki bi se hitreje prilagodile razvoju tehnologije. Hkrati bi nekateri študenti želeli več tehnične vsebine, več praktičnega usposabljanja in praktičnega dela pri predmetih, vključenosti podjetij in organizacij v študijski proces, še več vsebine povezane z avtorskimi pravicami in licencami in varnostjo nasploh.

Raziskovanje digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike se zdi pomembno predvsem z vidika potreb po digitalnih kompetencah na trgu dela. S spoznanjem, katere kompetence študenti imajo in katere jim primanjkujejo, lahko izboljšamo, prilagodimo učne načrte programov, da bodo študenti opremljeni s tistimi kompetencami, ki jih na trgu dela

potrebujejo oziroma, da jih imajo čim več, da bodo na trgu dela bolj konkurenčni. To raziskavo bi lahko v nadaljevanju še razširili z raziskovanjem tega, katere kompetence pričakujejo delodajalci od študentov. S tem bi pridobili boljšo oceno o tem, katere kompetence študenti na trgu dela potrebujejo in jih primerjali z digitalnimi kompetencami, ki jih imajo, in katere od teh pridobijo v času študija.

Glede na to, da je raziskovanje digitalnih kompetenc zelo širok koncept, ga lahko raziskujemo z več vidikov in precej širše. V empirični raziskavi, ki sem jo izvedla za potrebe te magistrske naloge, sem pridobila veliko podatkov, vendar zaradi prevelikega obsega vseh nisem uspela analizirati. Vsekakor bi bilo v nadaljnji analizi smiselno primerjati tudi digitalne kompetence v povezavi z namenom uporabe interneta in drugih tehnologij in s pogostostjo uporabe interneta in različnih naprav za dostop do interneta.

Kot kažejo podatki, so študenti opremljeni s kar nekaj digitalnimi kompetencami. Nekaj od teh pridobijo tudi v času študija. Pomembno pa se zdi, da pri tistih znanjih, kjer obstajajo razlike med letniki študija, ta znanja z letnikom naraščajo, kar nakazuje, da te kompetence pridobivajo v času študija na fakulteti. Ker so digitalne kompetence v današnjem svetu tako zelo pomembne, je bistveno to, da se učni načrti prilagodijo hitremu razvoju tehnologije in da študenti pridobijo tiste kompetence, ki jih za svoje delo potrebujejo.

6 Literatura

1. Aesaert, Koen in Johan van Braak. 2015. Gender and socioeconomic related differences in performance based ICT competences. *Computers & Education* 84: 8–25.
2. Ala-Mutka, Kristi. 2011. *Mapping Digital Competence: Towards a Conceptual Understanding*. EC JRC IPTS. Spain: Seville.
3. Atanasova, Sara. 2011. *Znanstvena skupnost družboslovne informatike: analiza znanstvene specialnosti*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
4. Bawden, David. 2001. *Information and digital literacies; a review of concepts*. London: Department of Information Science: City University London.
5. --- 2008. *Origins and Concepts of Digital Literacy*. Dostopno prek: http://pages.ucsd.edu/~bgoldfarb/com109w10/reading/Lankshear-Knobel_et_al-DigitalLiteracies.pdf (10. avgust 2015).
6. Berzelak, Nejc. 2014. *Učinki načina anketiranja v spletnih anketah*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
7. Bregar, Lea, Ograjenšek Irena in Mojca Bavdaž. 2005. *Metode raziskovalnega dela za ekonomiste. Izbrane teme*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
8. Centre for digital media. 2016. *What is digital media*. Dostopno prek: <https://thecdm.ca/news/faculty-news/2013/10/15/what-is-digital-media> (15. oktober 2016).
9. *EnKlikAnketa – 1ka*. 2015. Dostopno prek: <https://www.1ka.si/> (22. september 2015).
10. Eshet-Alkalai, Yoram. 2004. Digital Literacy: A Conceptual Framework for Survival Skills in the Digital Era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia* (13) 1: 93–106.
11. European Schoolnet in DIGITALEUROPE. 2014. *Manifest za e-znanja*, Bruselj: European Schoolnet.
12. Evropska komisija. 2007. *Ključne kompetence za vseživljenjsko učenje: Evropski referenčni okvir*. Luksemburg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti.
13. FDV - Fakulteta za družbene vede. 2015. Dostopno prek: <http://www.fdv.uni-lj.si/> (9. julij 2015).
14. Ferrari, Anusca. 2012. *Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks*. Seville: Institute for Prospective Technological Studies.
15. --- 2013. *DIGCOMP: a Framework for Developing and Understanding Digital Competence in Europe*. Seville: Institute for Prospective Technological Studies.

16. Hatlevik, Ove Edvard, Greta Bjork Guomundsdottir in Massimo Loi. 2015. Digital diversity among upper secondary students: A multilevel analysis of the relationship between cultural capital, self-efficacy, strategic use of information and digital competence. *Computers & Education* 81: 345–353.
17. Hlebec, Valentina in Maja Mrzel. 2012. Metodološke dileme in njihove rešitve v raziskovalnem načrtu z zaporedno uporabo kvantitativnih in kvalitativnih metod – model izbire udeležencev. *Teorija in praksa* 49 (2): 245–263.
18. Ikanos mis competencias digitales. 2015. *What is ikanos*. Dostopno prek: <http://www.innova.euskadi.eus/informacion/what-is-ikanos/v62-ikanosi/en/> (9. september 2015).
19. Ikanos my digital competences. 2015. *Digital competences: self-diagnosis Test*. Dostopno prek: <http://ikanos.encuesta.euskadi.net/index.php/566697/lang-en> (10. september 2015).
20. Inštitut za informatiko. 2016. Dostopno prek: <http://ii.feri.um.si/studenti/dodiplomski/osnovni-pojmi-itk/#IKT> (15. oktober 2016).
21. Janssen, Jose, Slavi Stoyanov, Anusca Ferrari, Yves Punie, Kees Pannekeet in Peter Sloep. 2013. Experts' views on digital competence: Commonalities and differences. *Computers & Education* 68: 473–481.
22. Kling, Rob. 2007. What Is Social Informatics and Why Does It Matter? *The Information Society: An International Journal* 23 (4): 205–220.
23. Kociper, Andrej. 2013. *Kritično mišljenje izgrajuje digitalne kompetence posameznika*. Dostopno prek: https://radovi2013.cuc.carnet.hr/modules/request.php?module=oc_proceedings&action=view.php&a=Accept&id=57&type=2 (11. avgust 2015).
24. Kreuh, Nives in Barbara Brečko. 2011. *Izhodišča standarda e-kompetentni učitelj, ravnatelj in računalnikar*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
25. --- 2012. Skupaj do cilja. V *BILTEN: Pot do e-kompetentnosti*, ur. Nives Kreuh, 4–11. E-središče v okviru projekta e-šolstvo.
26. Krumsvik, Rune Johan. 2008. Situated learning and teachers' digital competence. *Eduaction and Information Technologies* 13: 279–290.
27. --- 2014. Teacher educators' digital competence. *Scandinavian Journal of Educational Research* 58 (3): 269–280.
28. Lamb, Roberta. 2003. The Social Construction of Rob Kling. *The Information Society* 19 (3): 195–196.

29. --- in Steve Sawyer. 2005. On extending social informatics from a rich legacy of networks and conceptual resources. *Information Technology & People* 18 (1): 9–20.
30. Lanvin, Bruno in Pamela S. Passman. 2008. Building E-skills for the Information Age. *The Global Information Technology Report, 2007–2008, World Economic Forum/INSEAD, April 2008.*
31. Lozar Manfreda, Katja in Žiberna Aleš. 2015. *Statistika II z računalniško analizo podatkov*. Gradivo pri predmetu. Ljubljana: FDV.
32. Martin, Allan in Jan Grudziecki. 2006. DigEuLit: Concepts and Tools for Digital Literacy Development. *ITALICS: Innovations in Teaching & Learning in Information & Com* 5 (4): 249–267.
33. Omladič, Vesna. 2006. Družboslovna informatika: Pogled na prehojeno pot. V *Znanilci informacijske družbe: 20 let študija družboslovne informatike*, ur. Gregor Petrič, 1–3. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Katedra za informatiko in metodologijo, FDV.
34. Petrič, Gregor. 2006. Uvod. V *Znanilci Informacijske družbe: 20 let študija družboslovne informatike*, ur. Gregor Petrič. Ljubljana: FDV.
35. --- in Sara Atanasova. 2013. Družboslovna informatika: Razvojne konvergence in raziskovalni dosežki. *Teorija in praksa* 50 (2): 347–375.
36. Podreka, Ramon in Roberto Biloslavo. 2009. *Vpliv razvoja kontekstualnega znanja na razlikovalne kompetence*. Dostopno prek: http://www.fm-kp.si/en/zalozba/ISSN/1854-4231/5_163-177.pdf (12. avgust 2015).
37. *Pregovori in verzi o sreči*. 2016. Dostopno prek: <http://www.pregovor.com/kategorije/sreca.html> (8. december 2016).
38. Pušnik, Mojca in Mirko Zorman. 2004. Od znanja h kompetencam. *Vzgoja in izobraževanje* 35 (3): 9–18.
39. Reed, Kendra, Doty D. Harold in May Douglas R. 2005. The impact of aging on self-efficacy and computer skill acquisition. *Journal of Managerial Issues* 17 (2): 212–228.
40. Robbin, Alice. 2007. Rob Kling in Search of One Good Theory. *In information society* 23 (4): 235–250.
41. Sawyer, Steve in Howard Rosenbaum. 2000. Social Informatics in the Information Sciences: Current Activities and Emerging Directions. *Informing Science* 3 (2): 89–95.
42. --- in Andrea Tapia. 2007. From Findings to Theories: Institutionalizing Social Informatics. *The Information Society* 23 (4): 236–275.

43. *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. 2016. Dostopno prek: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (5. september 2016).
44. Titan, Emilia, Andreea Burciu, Daniela Manea in Andreea Ardelean. 2014. From traditional to digital: the labour market demands and education expectations in an EU context. *Procedia Economics and Finance* 10: 269–274.
45. Tomte, Cathrine, Ann-Britt Enochsoon, Ulf Buskqvist in Asbjorn Karstein. 2015. Educating online student teachers to master professional digital competence: The TPACK-framework goes online. *Computers & Education* 84: 26–35.
46. Van Deursen, Alexander J.A.M., Jan A.G.M. van Dijk in Oscar Peters. 2011. Rethinking Internet skills: The contribution of gender, age, education, Internet experience, and hours online to medium- and content-related Internet skills. *Poetics* 39: 125–144.
47. Vehovar, Vasja in Gregor Petrič. 2006. Družboslovna informatika: Disciplina v nastajanju. V *Znanilci informacijske družbe: 20 let študija družboslovne informatike*, ur. Gregor Petrič, 5–14. Univerza v Ljubljani, Katedra za informatiko in metodologijo, FDV.
48. --- Barbara N. Brečko in Katja Prevodnik. 2008. *Evalvacija stanja ter ukrepi za izboljšanje IKT pismenosti: »Konkurenčnost Slovenije 2006 – 2013«*. Ljubljana: Center za metodologijo in informatiko, FDV, Univerza v Ljubljani.
49. Voogt, Joke in Natalie Pareja Robin. 2010. *21. st Century skills*. University of Twente: Faculty of Behavioural Sciences.
50. Wilkinson David in Peter Birmingham. 2003. *Using Research Instruments: A Guide for Researchers*. London: RoutledgeFalmer.
51. ZRC SAZU. 2016. Dostopno prek: <http://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/spretnosti#v> (5. september 2016).

Priloga A: Vprašalnik o študiju družboslovne informatike in digitalne kompetence

Pozdravljen/a,

sem Mihaela Nemec, študentka podiplomskega programa družboslovne informatike na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. V tem študijskem letu pišem magistrsko nalogo z naslovom Študij družboslovne informatike in digitalne kompetence.

Pred vami je anketa o vaših digitalnih kompetencah. Anketa je anonimna in podatki bodo uporabljeni izključno v raziskovalne namene. Vzela vam bo približno 15 minut vašega časa. S sodelovanjem boste pripomogli k resničnemu pogledu na kompetence, ki jih pridobijo študentje družboslovne informatike, in s tem prispevali k izboljševanju našega študija v prihodnosti.

Za sodelovanje se že vnaprej lepo zahvaljujem.

V anketi ni pravih in napačnih odgovorov in z njimi tudi ne merim tvojega znanja. Med ponujenimi odgovori zato čimbolj iskreno izberi tiste, ki najbolj izražajo tvojo situacijo.

Odgovori so zaradi poenostavljenosti sicer postavljeni v moški slovnični obliki, vendar veljajo za oba spola.

Q1 - V prvem delu vprašalnika so vprašanja o tvoji uporabi računalnika in drugih elektronskih naprav ter o uporabi interneta.

Q2 - Katere od spodaj naštetih naprav imaš doma na razpolago?

	Da	Ne
Imam namizni in/ali prenosni računalnik.	☐	☐
Imam mobilni telefon, ki nima dostopa do interneta.	☐	☐
Imam pametni telefon z dostopom do interneta.	☐	☐
Imam tablični računalnik (iPad, Galaxy Tab, drugi...).	☐	☐

Q3 - Katera od spodaj naštetih karakteristik je značilna za naprave v tvojem domu?

- ☐ Nimam internetne povezave.
- ☐ Imam internetno povezavo, ampak ni širokopolovni internet (modem, RDSI).
- ☐ Imam širokopolovno internetno povezavo.

IF (1) Q3 = [3]

Q4 - Kolikšna je hitrost širokopolovne internetne povezave, ki jo imaš doma?

- ☐ Najmanj 10 Mbps.
- ☐ Med 10 in 30 Mbps.
- ☐ Več kot 30 Mbps.

Q5 - Kako pogosto uporabljaš internet?

Upoštevaj uporabo interneta na katerikoli napravi.

- ☐ Vsak dan.
- ☐ Večkrat na teden, vendar ne vsak dan.
- ☐ Občasno.
- ☐ Običajno ne uporabljam interneta.

Q6 - Do interneta in/ali spletnih storitev najpogosteje dostopaš preko....

- ☐ Računalnika (namizni in/ali prenosni).
- ☐ Pametnega telefona.
- ☐ Tabličnega računalnika.
- ☐ Pametnega telefona, tabličnega računalnika ali računalnika, odvisno od trenutka in situacije.

Q7 - Ko uporabljaš internet, to najpogosteje storiš....

- ☐ Doma.
☐ V službi/šoli.
☐ Doma in v službi/šoli.
☐ Na javnem mestu z internetno povezavo.
☐ Na kateri koli od zgoraj naštetih lokacijah.

Q8 - Za katere izmed spodaj naštetih namenov uporabljaš internet?

Upoštevaj uporabo interneta na kateri koli napravi. Možnih je več odgovorov.

- ☐ Iskanje informacij za osebno rabo (prosti čas, časopisi, vremenska napoved, informacije za študij...) in/ali profesionalno rabo.
☐ Pošiljanje in prejemanje elektronskih sporočil.
☐ Komuniciranje s prijatelji in znanci preko takojšnjih sporočil (Skype, Whatsapp, Messenger, Google talk...).
☐ Prenos aplikacij in/ali multimedijskih vsebin.
☐ Poslušanje glasbe in/ali gledanje filmov.
☐ Dostop do socialnih omrežij in sodelovanje v njih (Facebook, Twitter, Google+, LinkedIn in drugi), tako na osebni kot strokovni ravni.
☐ Upravljanje bančnega računa in uporaba le tega za opravljanje bančnega poslovanja.
☐ Spletno nakupovanje.
☐ Uporaba storitev za shranjevanje in prenos podatkov (Google Drive, Dropbox itd.).
☐ Elektronsko opravljanje upravnih postopkov (davčni urad, socialna varnost in drugi).
☐ Videokonference.
☐ Aktivno sodelovanje v spletnih forumih.
☐ Nalaganje in deljenje svoje lastne multimedijske vsebine nekje na internetu (posebne/specifične spletne strani...).
☐ Imam svoj lasten blog in/ali vsebino, ki jo redno upravljam (Wordpress, blogspot...).

Q9 - V nadaljevanju je vprašalnik sestavljen iz petih sklopov, ki predstavljajo pet področij digitalnih kompetenc. Prvo področje so INFORMACIJE.

Q10 - Na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni "Sploh ne znam", in 5 pomeni "Znam zelo dobro", oceni proces, ki ga na spletu uporabljaš za iskanje in dostop do informacij, ki jih potrebuješ, uporabljaš in/ali so zanimive zate:

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravim ustrezen nabor informacij, ki me zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje).	☐	☐	☐	☐	☐

Q11 - Na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni "Sploh ne znam", in 5 pomeni "Znam zelo dobro", oceni način, kako ovrednotiš informacije, ki jih najdeš na spletu, ter kako upravljaš z njimi in/ali kako jih uporabljaš:

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu.	☐	☐	☐	☐	☐

Q12 - V zvezi s shranjevanjem in obdelavo informacij, dokumentov in/ali datotek, ki jih ustvarjaš, sprejemaš in/ali uporabljaš, je zate značilno naslednje:

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Znam narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek, ki jih imam shranjene na svojih napravah in/ali opremi.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja.	☐	☐	☐	☐	☐

Q13 - V nadaljevanju sledijo vprašanja iz drugega področja, to je KOMUNIKACIJA.

Q14 - Prosim navedi, katera izmed navedenih trditev je najbolj primerna za opis tvoje uporabe in interakcije z internetom.

	Da	Ne
Uporabljam e-pošto za deljenje digitalnih vsebin (lastnih ali takih, do katerih imam dostop in jih shranjujem na svojih napravah) drugim osebam.	☐	☐
Uporabljam posebna orodja v oblaku za deljenje vsebin, znanja in/ali virov z drugimi ljudmi (dokumenti, predstavitve, fotografije, videoposnetki itd.): Google Drive, Scribd, SlideShare, Scoop it, Panoramio, Picasa, Sharethis, Flickr in drugi.	☐	☐
Uporabljam interaktivno podatkovno zbirko (wiki) za deljenje svoje vsebine in za dostop do vsebin drugih uporabnikov.	☐	☐

Q15 - V zvezi s sodelovanjem z drugimi ljudmi preko interneta zate velja naslednje:

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog (Teambox, Basecamp, Do.com, Google Calendar, Google tasks in drugi).	☐	☐	☐	☐	☐
Znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov ali IP (telepresence, telemeeting, avdio/video/multi konference) - Webex, Join me...	☐	☐	☐	☐	☐
Za izvedbo operativnih nalog, v mojem zasebnem ali poklicnem okolju, uporabljam ali sem uporabljal pri različnih priložnostih prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu.	☐	☐	☐	☐	☐

Q16 - Pri moji interakciji s "svetovnim spletom"...

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Se zavedam prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo moje identitete na spletu.	☐	☐	☐	☐	☐
Vem, kako ustvariti javni profil (osebni in/ali poklicni) v skladu s svojimi potrebami, in vem, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis.	☐	☐	☐	☐	☐
Sposoben sem upravljati več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom.	☐	☐	☐	☐	☐

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Znam nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajam v svojih odnosih na spletu, in vem, kako zaščititi svoj digitalni ugled in /ali ugled drugih.	☐	☐	☐	☐	☐

Q17 - V nadaljevanju sledijo vprašanja iz tretjega področja, to je USTVARJANJE VSEBINE.

Q18 - Kaj velja zate v zvezi s proizvodjanjem digitalnih vsebin?

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Ko posredujem neko idejo, sem se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev (grafika, konceptualni zemljevidi, diagrami itd.) tako, da jo drugim predstavim na ustvarjalen način.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov.	☐	☐	☐	☐	☐

Q19 - Prosim navedi, katera od spodaj naštetih trditev najbolj opiše tvojo osebno izkušnjo v zvezi z digitalnimi vsebinami.

- ☐ Nisem sposoben urediti digitalnih vsebin ali spreminjanja le teh.
- ☐ Sposoben sem narediti osnovne spremembe v digitalnih vsebinah, ki jih proizvajajo tretje osebe in do katerih imam dostop ali so v moji lasti (predstavitve, dokumenti, fotografije, videoposnetki itd.).
- ☐ Vem, kako urediti in spremeniti, z uporabo več različnih digitalnih aplikacij in orodij, datoteke različnih vrst (fotografije, videoposnetki in besedila), ki jih ustvarim sam ali drugi ljudje.
- ☐ Imam veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih (obstoječih) vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih.

Q20 - V zvezi z avtorskimi pravicami in licencami zate velja:

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Nimam težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe.	☐	☐	☐	☐	☐
Zavedam se posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin (glasbe, programske opreme, filmi itd.).	☐	☐	☐	☐	☐
Znam ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in /ali ustvarjalna gmajna/skupnost (licenca creativecommons).	☐	☐	☐	☐	☐
Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu z mojimi potrebami.	☐	☐	☐	☐	☐

Q21 - V zvezi z elementi, kot so aplikacije, programska oprema in /ali naprava, ki jih uporabljaš, zate velja:

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Vem, kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljam.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja mojim potrebam.	☐	☐	☐	☐	☐
Znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov.	☐	☐	☐	☐	☐
Zanimam se in seznanjam se z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov.	☐	☐	☐	☐	☐

Q22 - V nadaljevanju sledijo vprašanja iz četrtega področja, to je VARNOST.

Q23 - Kaj velja zate v zvezi z uporabo interneta in digitalnih naprav?

	Da	Ne
Imam protivirusni program.	☐	☐
Sem previden, ko prejemam sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja (SPAM - vsiljena pošta).	☐	☐
Uporabljam različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev.	☐	☐
Redno spreminjam gesla.	☐	☐
Ustrezno pogosto spremenim varnostno kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja, ki je nameščeno v mojem domu in/ali v moji službi/šoli.	☐	☐
Znam in uporabljam zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju in/ali dostop do zaščitne povezave, kot so WEP ali SSH.	☐	☐
Zavedam se, kako so podrobnosti z zvezi z mojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb.	☐	☐

Q24 - Katere osnovne varnostne ukrepe svojega uporabniškega računa upoštevaš, ko na spletu uporabljaš socialna omrežja ali druge interaktivne spletne aplikacije in/ali storitve?

	Da	Ne
Uporabljam funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah, za odobritev ali zavrnitev vsakega, ki bi želel dostop do mojega profila.	☐	☐
Ponudnike spletnih storitev sprašujem o njihovi politiki zasebnosti ter o sistemih, ki jih uporabljajo za shranjevanje in obdelovanje mojih osebnih podatkov.	☐	☐
Pogosto preverim varnostno konfiguracijo in sisteme mojih naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljam.	☐	☐
Pogosto spremenim privzete osnovne nastavitve zasebnosti, ki jih ponujajo spletne storitve, da bi izboljšal svojo zaščito.	☐	☐

Q25 - Oцени svoj odnos in/ali vedenje v zvezi s spodaj naštetimi področji.

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Zavedam se vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje.	☐	☐	☐	☐	☐
Razumem, na kaj se koncept "zelena" IT (Green IT) nanaša in kaj vključuje.	☐	☐	☐	☐	☐
Zavedam se tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij (ergonomski vidiki, zasvojenost itd.).	☐	☐	☐	☐	☐

Q26 - V nadaljevanju sledijo vprašanja iz petega (zadnjega) področja, to je REŠEVANJE PROBLEMOV.

Q27 - V zvezi z uporabo digitalne opreme in naprav zate velja...

	1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro
Na ustrezen način sem sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi lahko nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno.	☐	☐	☐	☐	☐
Vem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujem tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno, in/ali ko uporabljam novo napravo, program ali aplikacijo.	☐	☐	☐	☐	☐
Sposoben sem najti ustrezne alternative, ko ne morem rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače.	☐	☐	☐	☐	☐

Q28 - Oцени, ali spodaj navedene trditve ustrezajo tvoji osebni izkušnji ali ne:

	Da	Ne
Sposoben sem ustvarjati svoje lastne izvime in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij (npr. Prezi).	☐	☐
Imam znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik (CorelDraw, PhotoShop, Gimp, Instagram in drugi).	☐	☐
Vem, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem (Access, MySQL, Dbase, ORACLE in drugi) za posebne namene in na visoki ravni.	☐	☐
Sposoben sem ustvariti multimedijske vsebine (zvok, video...) z uporabo široke palete orodij.	☐	☐

Q29 - Oцени, ali spodaj navedene trditve ustrezajo tvoji osebni izkušnji ali ne:

	Da	Ne
Všeč mi je, da lahko sledim najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji.	☐	☐
V vsakdanjem življenju se učim in vključujem vse več digitalnih naprav/instrumentov/tehnologij, za katere ocenjujem, da lahko izboljšajo kakovost mojega življenja.	☐	☐
V zvezi z nalogami, ki jih moram opraviti v svojem delovnem, študijskem ali zasebnem življenju, se zavedam svojih kompetenc (pristojnosti) in	☐	☐

	Da	Ne
morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju. Glede na svoje potrebe se udeležujem tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij, zato da bi ohranil svoja digitalna znanja in se naučil novih stvari.	☐	☐

Q30 - Sledi še nekaj demografskih vprašanj, na osnovih katerih bom lahko preučila razlike med študenti.

Q31 - Spol:

- ☐ Moški
☐ Ženski

Q33 - Program:

- ☐ Visokošolski
☐ Univerzitetni
☐ Podiplomski

Q34 - Letnik študija:

- ☐ 1.
☐ 2.
☐ 3.
☐ 4.
☐ Absolvent
☐ Drugo:

Priloga B: Vabilo za sodelovanje v intervjuju

Q1 - Anketa je končana in tvoji odgovoriso se shranili.

Za potrebe magistrske naloge pa bi potrebovala še nekaj tvojih dodatnih informacij o digitalnih kompetencah. Zato te vabim k sodelovanju v poglobljenem intervjuju. Tvoja pomoč mi bo zelo koristila pri bolj poglobljeni analizi digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Tako kot anketa, bo intervju popolnoma anonimen, podatke pa bom uporabila izključno v raziskovalne namene.

Če bi mi želel/a pomagati, te prosim, da v spodnji okvirček vpišeš svoje elektronski naslov, preko katerega te bom lahko kontaktirala. Elektronski naslov se bo shranil v drugo bazo, ločeno od odgovorov na anketo, tako da so tvoji odgovori na anketo še vedno anonimni.

Prosim, vpiši elektronski naslov:

--

Q2 - Že vnaprej se lepo zahvaljujem za tvojo pomoč.

Priloga C: Obrazec za soglasje snemanja

Hvala vam za sodelovanje pri poglobljenem intervjuju

Intervju, v katerem boste sodelovali, bo sneman z namenom nadaljnje analize.

Snemanje bo potekalo s pomočjo pametnega telefona.

Raziskava poteka v sklopu priprave magistrske naloge, ki jo pripravlja Mihaela Nemec, študentka podiplomskega programa družboslovne informatike na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani.

Prosim preberite spodnjo izjavo in se podpišite na označeno mesto.

Razumem, da bo intervju, v katerem bom sodeloval/a – sneman. Izvajalki raziskave dovoljujem uporabo posnetka *izključno* v namen raziskave.

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Podpis: _____

Priloga Č: Vprašanja za polstrukturiran intervju

Najprej bi te prosila za podpis soglasja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovoren/a boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešla/i na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih odgovorov ni. Imaš kakšno vprašanje?

Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš (kdo si, kateri letnik in program študija si, opravljaš kakšno študentsko delo med študijem)?

1. Kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa DI?
 - Kaj je tisto (vsebina, zaposlitev), kar te je prepričalo, da si vpisal/a program DI?
 - Ali je bil program DI tvoja prva želja?
 - Kje si slišal za program DI (razpis, internet, prijatelji)?
2. Kako si na splošno zadovoljen/a s študijem DI (do sedaj)?
 - Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?
3. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobil/a (do sedaj) pri študiju?
4. Katere **digitalne kompetence** si pridobil/a tekom študija (glede na 5 področij: informacije, komunikacija, ustvarjanje vsebine, varnost, reševanje problemov).
 - Kje se ti zdi, da si v največji meri pridobil/a te digitalne kompetence (pred študijem, med študijem, pri delu)?
5. Katere digitalne kompetence bi si še želel/a pridobiti tekom študija DI (ker jih do sedaj še ni, oziroma jih pogreša v programu)?
6. Kaj na splošno pogrešaš pri študiju DI? Katere so tiste kompetence (poleg digitalnih), ki bi jih želel/a pridobiti med študijem, pa jih (do sedaj) nisi?

Priloga D: Sistematični pregled digitalnih kompetenc v programih družboslovne informatike

Nekateri predmeti se v predmetnikih pojavijo dvakrat, saj je določen predmet lahko obvezen v drugem letniku visokošolskega programa in v tretjem letniku univerzitetnega programa ali obratno. Lahko je določen predmet na univerzitetnem programu obvezen, na visokošolskem pa zgolj izbiran ali obratno. V tabelah teh predmetov nisem podvajala, ampak sem jih zapisala samo v enem letniku. Predmetov, kjer nisem zasledila možnosti za pridobitev katere od digitalnih kompetenc, nisem pisala v tabele.

Digitalne kompetence pri predmetih 1. letnika

1. letnik		
Naslov predmeta	Področje kompetence	Digitalna kompetenca
Matematika I.	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Uvod v družboslovno informatiko	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
		Netiketa
	Reševanje problemov	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti
Temelji komunikologije	Informacije	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
	Komunikacija	Evalvacija/vrednotenje informacij
		Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
Statistika II z računalniško analizo podatkov	Reševanje problemov	Netiketa
Metode družboslovnega raziskovanja	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Osnove kvalitativne metodologije	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Osnove programiranja	Ustvarjanje vsebine	Programiranje

Digitalne kompetence pri predmetih 2. letnika

2. letnik		
Naslov predmeta	Področje kompetence	Digitalna kompetenca
Osnove informatike in interneta	Informacije	Shranjevanje in priklic informacij
	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
		Integriranje in poustvarjanje
		Avtorske pravice in licence
		Programiranje
Anketna metodologija	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
	Reševanje problemov	Integriranje in poustvarjanje
		Identificiranje potreb in tehničnih možnosti
Baze podatkov	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Družbeni in etični vidiki razvoja moderne znanosti	Komunikacija	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
	Ustvarjanje vsebine	Netiketa
	Varnost	Avtorske pravice in licence
Multivariatna analiza	Ustvarjanje vsebine	Varovanje podatkov in digitalne identitete
		Razvijanje vsebin
	Reševanje problemov	Integriranje in poustvarjanje

Informacijski viri in sekundarni podatki	Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
	Komunikacija	Evalvacija/vrednotenje informacij
		Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
Varnost	Avtorske pravice in licence	
Informacijski sistemi države in e-vladanje	Komunikacija	Varovanje podatkov in digitalne identitete
		Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
Internet v vsakdanjem življenju	Komunikacija	Netiketa
		Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
	Varnost	Netiketa
		Varovanje naprav
		Varovanje podatkov in digitalne identitete
		Varovanje zdravja
Metodološki praktikum	Ustvarjanje vsebine	Varovanje okolja
	Reševanje problemov	Razvijanje vsebin
		Integriranje in poustvarjanje
Elektronsko poslovanje	Komunikacija	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
		Interakcija z uporabo tehnologije
		Digitalna participacija
	Reševanje problemov	Sodelovanje z uporabo tehnologije
Oblikovanje anketnega vprašalnika	Reševanje problemov	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti
		Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Kvantitativno družboslovno raziskovanje	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Tehnični informacijski sistemi	Ustvarjanje vsebine	Avtorske pravice in licence
		Programiranje
	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije

Digitalne kompetence pri predmetih 3. letnika

3. letnik		
Naslov predmeta	Področje kompetence	Digitalna kompetenca
Raziskovanje interneta v družbi	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
		Netiketa
	Varnost	Varovanje naprav
		Varovanje podatkov in digitalne identitete
		Varovanje zdravja
		Varovanje okolja
Praksa*	Vse kompetence	
Diplomski seminar*	Vse kompetence	

* Praksa in Diplomski seminar bi lahko vključevala vse kompetence, odvisno od tega, katero področje študent obravnava v diplomski oziroma kakšno delo opravlja na praktičnem usposabljanju.

Digitalne kompetence pri predmetih 4. letnika

4. letnik		
Naslov predmeta	Področje kompetence	Digitalna kompetenca
Analiza nominalnih spremenljivk	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Analiza socialnih omrežij	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije

Digitalne kompetence pri predmetih magistrskega programa

Magistrski program		
Naslov predmeta	Področje kompetence	Digitalna kompetenca
Nove tehnologije v družboslovnem raziskovanju	Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
		Evalvacija/vrednotenje informacij
		Shranjevanje in priklic informacij
	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
		Integriranje in poustvarjanje
Raziskovalni seminar	Informacije	Inoviranje in kreativna raba tehnologije
		Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
		Evalvacija/vrednotenje informacij
	Reševanje problemov	Shranjevanje in priklic informacij
Magistrsko delo*		Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Spremljanje informacijske družbe	Vse kompetence	
	Informacije	Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
		Evalvacija/vrednotenje informacij
		Shranjevanje in priklic informacij
	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
		Netiketa
		Razvijanje vsebin
	Ustvarjanje vsebine	Integriranje in poustvarjanje
		Avtorske pravice in licence
	Varnost	Varovanje naprav
		Varovanje podatkov in digitalne identitete
	Reševanje problemov	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti
		Inoviranje in kreativna raba tehnologije
		Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
Praktikum spletnega nastopa	Informacije	Evalvacija/vrednotenje informacij
		Shranjevanje in priklic informacij
		Brskanje, iskanje in filtriranje informacij
	Komunikacija	Interakcija z uporabo tehnologije
		Izmenjava informacij in vsebin
		Upravljanje digitalne identitete
		Digitalna participacija
		Sodelovanje z uporabo tehnologije
		Netiketa
	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
		Integriranje in poustvarjanje
		Avtorske pravice in licence
		Programiranje
	Reševanje problemov	Identificiranje potreb in tehničnih možnosti
		Inoviranje in kreativna raba tehnologije
Projektni menedžment v informacijski družbi	Komunikacija	Sodelovanje z uporabo tehnologije
Statistika in analiza podatkov	Ustvarjanje vsebine	Razvijanje vsebin
		Integriranje in poustvarjanje
		Programiranje
	Reševanje problemov	Inoviranje in kreativna raba tehnologije

* Magistrsko delo bi lahko vključevalo vse kompetence, odvisno od tega, katero področje študent obravnava v magistrskem delu.

Priloga E: Tabele – kompetence študentov družboslovne informatike

Digitalne kompetence s področja informacij

Q 10	Na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni "Sploh ne znam", in 5 pomeni "Znam zelo dobro", oceni proces, ki ga na spletu uporabljaš za iskanje in dostop do informacij, ki jih potrebuješ, uporabljaš in/ali so zanimive zate:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q10a	Za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference.	5 (4%)	10 (8%)	35 (29%)	54 (44%)	18 (15%)	122 (100%)	122	124	3.6	1.0
Q10b	Znam uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravim ustrezen nabor informacij, ki me zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje).	15 (12%)	27 (22%)	48 (39%)	26 (21%)	7 (6%)	123 (100%)	123	124	2.9	1.1

Q 11	Na lestvici od 1 do 5, kjer 1 pomeni "Sploh ne znam", in 5 pomeni "Znam zelo dobro", oceni način, kako ovrednotiš informacije, ki jih najdeš na spletu, ter kako upravljaš z njimi in/ali kako jih uporabljaš:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q11a	Znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke.	0 (0%)	6 (5%)	21 (17%)	66 (54%)	29 (24%)	122 (100%)	122	124	4.0	0.8
Q11b	Znam oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji.	1 (1%)	9 (7%)	24 (20%)	65 (53%)	23 (19%)	122 (100%)	122	124	3.8	0.9
Q11c	Znam ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu.	0 (0%)	5 (4%)	21 (17%)	61 (50%)	34 (28%)	121 (100%)	121	124	4.0	0.8

Q 12	V zvezi s shranjevanjem in obdelavo informacij, dokumentov in/ali datotek, ki jih ustvarjaš, sprejemaš in/ali uporabljaš, je zate značilno naslednje:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q12a	Znam narediti vamostno kopijo informacij in/ali datotek, ki jih imam shranjene na svojih napravah in/ali opremi.	4 (3%)	6 (5%)	14 (11%)	40 (33%)	59 (48%)	123 (100%)	123	124	4.2	1.0
Q12b	Znam razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja.	0 (0%)	2 (2%)	11 (9%)	37 (30%)	73 (59%)	123 (100%)	123	124	4.5	0.7

Digitalne kompetence s področja komunikacije

Q 14 Prosim navedi, katera izmed navedenih trditev je najbolj primerna za opis tvoje uporabe in interakcije z internetom.								
	Podvprašanja	Odgovori			Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Da	Ne	Skupaj				
Q14a	Uporabljam e-pošto za deljenje digitalnih vsebin (lastnih ali takih, do katerih imam dostop in jih shranjujem na svojih napravah) drugim osebam.	101 (83%)	21 (17%)	122 (100%)	122	124	1.2	0.4
Q14b	Uporabljam posebna orodja v oblaku za deljenje vsebin, znanja in/ali virov z drugimi ljudmi (dokumenti, predstavitve, fotografije, videoposnetki itd.): Google Drive, Scribd, SlideShare, Scoop it, Panoramio, Picasa, Sharethis, Flickr in drugi.	77 (63%)	46 (37%)	123 (100%)	123	124	1.4	0.5
Q14c	Uporabljam interaktivno podatkovno zbirko (wiki) za deljenje svoje vsebine in za dostop do vsebin drugih uporabnikov.	20 (16%)	102 (84%)	122 (100%)	122	124	1.8	0.4

Q 15 V zvezi s sodelovanjem z drugimi ljudmi preko interneta zate velja naslednje:											
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q15a	Znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog (Teambox, Basecamp, Do.com, Google Calendar, Google tasks in drugi).	19 (16%)	34 (28%)	35 (29%)	26 (22%)	6 (5%)	120 (100%)	120	124	2.7	1.1
Q15b	Znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov ali IP (telepresence, telemeeting, avdio/video/multi konference) - Webex, Join me...	34 (28%)	35 (28%)	33 (27%)	18 (15%)	3 (2%)	123 (100%)	123	124	2.4	1.1
Q15c	Za izvedbo operativnih nalog, v mojem zasebnem ali poklicnem okolju, uporabljam ali sem uporabljal pri različnih priložnostih prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu.	36 (29%)	38 (31%)	35 (28%)	12 (10%)	2 (2%)	123 (100%)	123	124	2.2	1.0

Q 16	Pri moji interakciji s "svetovnim spletom" ...										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q16a	Se zavedam prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo moje identitete na spletu.	1 (1%)	3 (2%)	6 (5%)	45 (37%)	67 (55%)	122 (100%)	122	124	4.4	0.8
Q16b	Vem, kako ustvariti javni profil (osebni in /ali poklicni) v skladu s svojimi potrebami, in vem, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis.	2 (2%)	10 (8%)	20 (16%)	49 (40%)	41 (34%)	122 (100%)	122	124	4.0	1.0
Q16c	Sposoben sem upravljati več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom.	4 (3%)	13 (11%)	28 (23%)	37 (30%)	40 (33%)	122 (100%)	122	124	3.8	1.1
Q16d	Znam nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajam v svojih odnosih na spletu, in vem, kako zaščititi svoj digitalni ugled in /ali ugled drugih.	1 (1%)	6 (5%)	22 (18%)	54 (44%)	39 (32%)	122 (100%)	122	124	4.0	0.9

Digitalne kompetence s področja ustvarjanja vsebine

Q 18	Kaj velja zate v zvezi s proizvajanjem digitalnih vsebin?										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q18a	Ko posredujem neko idejo, sem se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev (grafika, konceptualni zemljevidi, diagrami itd.) tako, da jo drugim predstavim na ustvarjalen način.	4 (3%)	9 (7%)	35 (29%)	50 (41%)	23 (19%)	121 (100%)	121	124	3.7	1.0
Q18b	Znam uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov.	4 (3%)	14 (12%)	34 (28%)	52 (43%)	16 (13%)	120 (100%)	120	124	3.5	1.0

Q 19	Prosim navedi, katera od spodaj naštetih trditev najbolj opiše tvojo osebno izkušnjo v zvezi z digitalnimi vsebinami.				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Nisem sposoben urediti digitalnih vsebin ali spreminjanja le teh.)	2	2%	2%	2%
	2 (Sposoben sem narediti osnovne spremembe v digitalnih vsebinah, ki jih proizvajajo tretje osebe in do katerih imam dostop ali so v moji lasti (predstavitve, dokumenti, fotografije, videoposnetki it.d.).)	44	35%	37%	39%
	3 (Vem, kako urediti in spremeniti, z uporabo več različnih digitalnih aplikacij in orodij, datoteke različnih vrst (fotografije, videoposnetki in besedila), ki jih ustvarim sam ali drugi ljudje.)	57	46%	48%	87%
	4 (Imam veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih (obstoječih) vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih.)	15	12%	13%	100%
Veljavni	Skupaj	118	95%	100%	

Q 20	V zvezi z avtorskimi pravicami in licencami zate velja:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q20a	Nimam težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin.	4 (3%)	5 (4%)	42 (35%)	41 (34%)	28 (23%)	120 (100%)	120	124	3.7	1.0
Q20b	Znam pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe.	3 (2%)	9 (7%)	31 (26%)	56 (46%)	22 (18%)	121 (100%)	121	124	3.7	0.9
Q20c	Zavedam se posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin (glasbe, programske opreme, filmi itd.).	2 (2%)	9 (7%)	21 (17%)	42 (35%)	47 (39%)	121 (100%)	121	124	4.0	1.0
Q20d	Znam ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost (licenca creative commons).	7 (6%)	19 (16%)	32 (27%)	40 (34%)	21 (18%)	119 (100%)	119	124	3.4	1.1
Q20e	Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu z mojimi potrebami.	7 (6%)	18 (15%)	38 (32%)	43 (36%)	13 (11%)	119 (100%)	119	124	3.3	1.0

Q21	V zvezi z elementi, kot so aplikacije, programska oprema in/ali naprava, ki jih uporabljaš, zate velja:										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q21a	Vem, kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno.	1 (1%)	15 (12%)	26 (21%)	49 (40%)	30 (25%)	121 (100%)	121	124	3.8	1.0
Q21b	Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam.	1 (1%)	4 (3%)	12 (10%)	32 (26%)	72 (60%)	121 (100%)	121	124	4.4	0.9
Q21c	Znam uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljam.	5 (4%)	10 (8%)	23 (19%)	56 (46%)	27 (22%)	121 (100%)	121	124	3.7	1.0
Q21d	Znam kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja mojim potrebam.	33 (27%)	37 (31%)	29 (24%)	16 (13%)	6 (5%)	121 (100%)	121	124	2.4	1.2
Q21e	Znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov.	29 (24%)	36 (30%)	32 (26%)	19 (16%)	5 (4%)	121 (100%)	121	124	2.5	1.1
Q21f	Zanimam se in seznanjam se z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov.	27 (23%)	14 (12%)	36 (30%)	37 (31%)	6 (5%)	120 (100%)	120	124	2.8	1.2

Digitalne kompetence s področja varnosti

Q 23	Kaj velja zate v zvezi z uporabo interneta in digitalnih naprav?							
	Podvprašanja	Odgovori			Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Da	Ne	Skupaj				
Q23a	Imam protivirusni program.	110 (91%)	11 (9%)	121 (100%)	121	124	1.1	0.3
Q23b	Sem previden, ko prejemam sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja (SPAM-vsiljena pošta).	116 (96%)	5 (4%)	121 (100%)	121	124	1.0	0.2
Q23c	Uporabljam različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev.	109 (90%)	12 (10%)	121 (100%)	121	124	1.1	0.3
Q23d	Redno spreminjam gesla.	37 (31%)	83 (69%)	120 (100%)	120	124	1.7	0.5
Q23e	Ustrezno pogosto spremenim varnostno kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja, ki je nameščeno v mojem domu in/ali v moji službi/šoli.	18 (15%)	103 (85%)	121 (100%)	121	124	1.9	0.4
Q23f	Znam in uporabljam zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju in/ali dostop do zaščitne povezave, kot so WEP ali SSH.	46 (38%)	75 (62%)	121 (100%)	121	124	1.6	0.5
Q23g	Zavedam se, kako so podrobnosti z zvezi z mojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb.	95 (79%)	26 (21%)	121 (100%)	121	124	1.2	0.4

Q 24	Katero osnovno varnostno ukrepe svojega uporabniškega računa upoštevaš, ko na spletu uporabljaš socialna omrežja ali druge interaktivne spletne aplikacije in/ali storitve?							
	Podvprašanja	Odgovori			Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Da	Ne	Skupaj				
Q24a	Uporabljam funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah, za odobritev ali zavrnitev vsakega, ki bi želel dostop do mojega profila.	106 (88%)	14 (12%)	120 (100%)	120	124	1.1	0.3
Q24b	Ponudnike spletnih storitev sprašujem o njihovi politiki zasebnosti ter o sistemih, ki jih uporabljajo za shranjevanje in obdelovanje mojih osebnih podatkov.	32 (27%)	88 (73%)	120 (100%)	120	124	1.7	0.4
Q24c	Pogosto preverim varnostno konfiguracijo in sisteme mojih naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljam.	63 (53%)	57 (47%)	120 (100%)	120	124	1.5	0.5
Q24d	Pogosto spremenim privzete osnovne nastavitve zasebnosti, ki jih ponujajo spletne storitve, da bi izboljšal svojo zaščito.	84 (70%)	36 (30%)	120 (100%)	120	124	1.3	0.5

Q 25	O ceni svoj odnos in/ali vedenje v zvezi s spodaj naštetimi področji.										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q25a	Zavedam se vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje.	6 (5%)	6 (5%)	18 (15%)	47 (39%)	43 (36%)	120 (100%)	120	124	4.0	1.1
Q25b	Razumem, na kaj se koncept "zelena" IT (Green IT) nanaša in kaj vključuje.	41 (34%)	20 (17%)	35 (29%)	22 (18%)	3 (2%)	121 (100%)	121	124	2.4	1.2
Q25c	Zavedam se tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij (ergonomski vidiki, zasvojenost itd.).	3 (3%)	7 (6%)	24 (20%)	52 (44%)	33 (28%)	119 (100%)	119	124	3.9	1.0

Digitalne kompetence s področja reševanja problemov

Q 27	V zvezi z uporabo digitalne opreme in naprav zate velja...										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 Sploh ne znam	2	3	4	5 Znam zelo dobro	Skupaj				
Q27a	Na ustrezen način sem sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi lahko nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno.	5 (4%)	8 (7%)	28 (24%)	57 (49%)	19 (16%)	117 (100%)	117	124	3.7	1.0
Q27b	Vem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujem tehnično podporo in pomoč ko tehnologije, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno, in/ali ko uporabljam novo napravo, program ali aplikacijo.	2 (2%)	5 (4%)	14 (12%)	51 (43%)	46 (39%)	118 (100%)	118	124	4.1	0.9
Q27c	Sposoben sem najti ustrezne alternative, ko ne morem rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače.	2 (2%)	6 (5%)	25 (21%)	56 (47%)	29 (25%)	118 (100%)	118	124	3.9	0.9

Q 28	O ceni, ali spodaj navedene trditve ustrežajo tvoji osebni izkušnji ali ne:							
	Podvprašanja	Odgovori			Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Da	Ne	Skupaj				
Q28a	Sposoben sem ustvarjati svoje lastne izvime in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij (npr. Prezi...).	82 (71%)	34 (29%)	116 (100%)	116	124	1.3	0.5
Q28b	Imam znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik (CorelDraw, PhotoShop, Gimp, Instagram in drugi).	95 (81%)	23 (19%)	118 (100%)	118	124	1.2	0.4
Q28c	Vem, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov z ustreznimi računalniškimi orodjem (Access, MySQL, Dbase, ORACLE in drugi) za posebne namene in na visoki ravni.	45 (38%)	73 (62%)	118 (100%)	118	124	1.6	0.5
Q28d	Sposoben sem ustvariti multimedijske vsebine (zvok, video...) z uporabo široke palete orodij.	82 (69%)	36 (31%)	118 (100%)	118	124	1.3	0.5

Q 29	O ceni, ali spodaj navedene trditve ustrezajo tvoji osebni izkušnji ali ne:							
	Podvprašanja	O dgovori			Veljavn	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Da	Ne	Skupaj				
Q29a	Všeč mi je, da lahko sledim najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji.	106 (91%)	10 (9%)	116 (100%)	116	124	1.1	0.3
Q29b	V vsakdanjem življenju se učim in vključujem vse več digitalnih naprav/instrumentov/tehnologij, za katere ocenjujem, da lahko izboljšajo kakovost mojega življenja.	95 (82%)	21 (18%)	116 (100%)	116	124	1.2	0.4
Q29c	V zvezi z nalogami, ki jih moram opraviti v svojem delovnem, študijskem ali zasebnem življenju, se zavedam svojih kompetenc (pristojnosti) in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju.	110 (94%)	7 (6%)	117 (100%)	117	124	1.1	0.2
Q29d	Glede na svoje potrebe se udeležujem tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij, zato da bi ohranil svoja digitalna znanja in se naučil novih stvari.	38 (33%)	78 (67%)	116 (100%)	116	124	1.7	0.5

Priloga F: Tabele – razlike v digitalnih kompetencah študentov družboslovne informatike glede na letnik študija

Izračun Hi-kvadrata in kontingenčnih koeficientov

		1. in 2. letnik		3., 4. letnik in abs		Podiplomski		Hi-kvadrat test
		f	%	f	%	f	%	
Komunikacija								
Uporabljam e-pošto za deljenje digitalnih vsebin drugim osebam	Da	66	81,5	25	86,2	6	85,7	$\chi^2=0,378$ ($p=0,828$; $df=2$); Cramerjev $V=0,057$; Contingency Coefficient=0,057
	Ne	15	18,5	4	13,8	1	14,3	
Skupaj		81	100	29	100	7	100	
Uporabljam posebna orodja v oblaku za deljenje vsebin, znanja in/ali virov z drugimi ljudmi	Da	47	57,3	20	69	5	71,4	$\chi^2=1,561$ ($p=0,458$; $df=2$); Cramerjev $V=0,115$; Contingency Coefficient=0,114
	Ne	35	42,7	9	31	2	28,6	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	
Uporabljam interaktivno podatkovno zbirko (wiki) za deljenje svoje vsebine in za dostop do vsebin drugih uporabnikov	Da	14	17,1	5	17,9	0	0	$\chi^2=1,453$ ($p=0,484$; $df=2$); Cramerjev $V=0,111$; Contingency Coefficient=0,111
	Ne	68	82,9	23	82,1	7	100	
Skupaj		82	100	28	100	7	100	
Varnost								
Imam protivirusni program	Da	77	93,9	25	86,2	5	71,4	$\chi^2=4,763$ ($p=0,092$; $df=2$); Cramerjev $V=0,201$; Contingency Coefficient=0,197
	Ne	5	6,1	4	13,8	2	28,6	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	
Sem previden, ko prejemam sporočila z vsebinami in pripnkami od neznanega pošiljatelja (SP AM - vsiljena pošta)	Da	77	93,9	29	100	7	100	$\chi^2=2,292$ ($p=0,318$; $df=2$); Cramerjev $V=0,139$; Contingency Coefficient=0,138
	Ne	5	6,1	0	0	0	0	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	
Uporabljam različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev	Da	73	89	26	89,7	7	100	$\chi^2=0,852$ ($p=0,653$; $df=2$); Cramerjev $V=0,085$; Contingency Coefficient=0,085
	Ne	9	11	3	10,3	0	0	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	
Redno spreminjam gesla	Da	25	30,9	8	27,6	4	57,1	$\chi^2=2,348$ ($p=0,309$; $df=2$); Cramerjev $V=0,142$; Contingency Coefficient=0,140
	Ne	56	69,1	21	72,4	3	42,9	
Skupaj		81	100	29	100	7	100	
Ustrezno pogosto spremenim varnostno kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja, ki je nameščeno v mojem domu in/ali v moji službi/šoli	Da	14	17,1	1	3,4	2	28,6	$\chi^2=4,436$ ($p=0,109$; $df=2$); Cramerjev $V=0,194$; Contingency Coefficient=0,190
	Ne	68	82,9	28	96,6	5	71,4	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	

Znam in uporabljam zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju in/ali dostop do zaščitne povezave, kot so WEP ali SSH	Da	28	34,1	14	48,3	3	42,9	$\chi^2=1,883$ $(p=0,390; df=2);$ Cramerjev $V=0,126;$ Contingency Coefficient=0,125
	Ne	54	65,9	15	51,7	4	57,1	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	
Zavedam se, kako so podrobnosti z zvezi z mojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb	Da	67	81,7	21	72,4	5	71,4	$\chi^2=1,351$ $(p=0,509; df=2);$ Cramerjev $V=0,107$ Contingency Coefficient=0,106
	Ne	15	18,3	8	27,6	2	28,6	
Skupaj		82	100	29	100	7	100	
Uporabljam funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah, za odobritev ali zavrnitev vsakega, ki bi želel dostop do mojega profila	Da	73	89	23	82,1	7	100	$\chi^2=1,950$ $(p=0,377; df=2);$ Cramerjev $V=0,129$ Contingency Coefficient=0,128
	Ne	9	11	5	17,9	0	0	
Skupaj		82	100	28	100	7	100	
Ponudnike spletnih storitev sprašujem o njihovi politiki zasebnosti ter o sistemih, ki jih uporabljajo za shranjevanje in obdelovanje mojih osebnih podatkov	Da	24	29,3	5	17,9	2	28,6	$\chi^2=1,412$ $(p=0,494; df=2);$ Cramerjev $V=0,110$ Contingency Coefficient=0,109
	Ne	58	70,7	23	82,1	5	71,4	
Skupaj		82	100	28	100	7	100	
Pogosto preverim varnostno konfiguracijo in sisteme mojih naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljam	Da	44	53,7	16	57,1	2	28,6	$\chi^2=1,884$ $(p=0,390; df=2);$ Cramerjev $V=0,127$ Contingency Coefficient=0,126
	Ne	38	46,3	12	42,9	5	71,4	
Skupaj		82	100	28	100	7	100	
Pogosto spremenim privzete osnovne nastavitve zasebnosti, ki jih ponujajo spletne storitve, da bi izboljšal svojo zaščito	Da	57	69,5	19	67,9	6	85,7	$\chi^2=0,895$ $(p=0,639; df=2);$ Cramerjev $V=0,087$ Contingency Coefficient=0,087
	Ne	25	30,5	9	32,1	1	14,3	
Skupaj		82	100	28	100	7	100	
Reševanje problemov								
Sposoben sem ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij	Da	56	70,9	20	71,4	5	71,4	$\chi^2=0,003$ $(p=0,998; df=2);$ Cramerjev $V=0,006$ Contingency Coefficient=0,006
	Ne	23	29,1	8	28,6	2	28,6	
Skupaj		79	100	28	100	7	100	
Imam znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik	Da	66	82,5	22	75,9	5	71,4	$\chi^2=0,948$ $(p=0,622; df=2);$ Cramerjev $V=0,090$ Contingency Coefficient=0,090
	Ne	14	17,5	7	24,1	2	28,6	
Skupaj		80	100	29	100	7	100	
Vem, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov z ustreznim računalniškim orodjem za posebne namene in na visoki ravni	Da	23	28,8	17	58,6	5	71,4	$\chi^2=11,340$ $(p=0,003; df=2);$ Cramerjev $V=0,313;$ Contingency Coefficient=0,298
	Ne	57	71,3	12	41,4	2	28,6	
Skupaj		80	100	29	100	7	100	
Sposoben sem ustvariti multimedijske vsebine (zvok, video...) z uporabo široke palete orodij	Da	59	73,8	18	62,1	4	57,1	$\chi^2=1,947$ $(p=0,378; df=2);$ Cramerjev $V=0,130;$ Contingency Coefficient=0,128
	Ne	21	26,3	11	37,9	3	42,9	
Skupaj		80	100	29	100	7	100	

Všeč mi je, da lahko sledim najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji	Da	71	89,9	26	92,9	7	100	$\chi^2=0,947$ $(p=0,623; df=2);$ Cramerjev $V=0,091;$ Contingency Coefficient=0,091
	Ne	8	10,1	2	7,1	0	0	
Skupaj		79	100	28	100	7	100	
V vsakdanjem življenju se učim in vključujem vse več digitalnih naprav/instrumentov/tehnologij, za katere ocenjujem, da lahko izboljšajo kakovost mojega življenja	Da	67	84,8	20	71,4	6	85,7	$\chi^2=2,548$ $(p=0,280; df=2);$ Cramerjev $V=0,150;$ Contingency Coefficient=0,148
	Ne	12	15,2	8	28,6	1	14,3	
Skupaj		79	100	28	100	7	100	
V zvezi z nalogami, ki jih moram opraviti v svojem delovnem, študijskem ali zasebnem življenju, se zavedam svojih kompetenc (pristojnosti) in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju	Da	75	83,8	26	92,9	7	100	$\chi^2=0,512$ $(p=0,774; df=2);$ Cramerjev $V=0,067;$ Contingency Coefficient=0,067
	Ne	5	6,3	2	7,1	0	0	
Skupaj		80	100	28	100	7	100	
Glede na svoje potrebe se udeležujem tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij, zato da bi ohranil svoja digitalna znanja in se naučil novih stvari	Da	22	27,8	11	39,3	4	57,1	$\chi^2=3,307$ $(p=0,191; df=2);$ Cramerjev $V=0,170;$ Contingency Coefficient=0,168
	Ne	57	72,2	17	60,7	3	42,9	
Skupaj		79	100	28	100	7	100	

Opisne statistike glede na letnik študija

	Letnik študija	N	Povprečje	Standardni odklon	Minimum	Maksimum
Informacije						
Za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference.	1. in 2. letnik	81	3,43	0,987	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,93	0,753	2	5
	Podiplomski	7	4,14	0,69	3	5
Znam uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravim ustrezen nabor informacij, ki me zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje).	1. in 2. letnik	82	2,78	1,054	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,03	0,981	1	5
	Podiplomski	7	3,14	1,069	1	4
Znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke	1. in 2. letnik	81	3,91	0,854	2	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,07	0,651	3	5
	Podiplomski	7	4	0,577	3	5
Znam oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji	1. in 2. letnik	81	3,74	0,905	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,9	0,772	2	5
	Podiplomski	7	4,29	0,488	4	5
Znam ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu	1. in 2. letnik	81	4	0,806	2	5
	3., 4. letnik in ABS	28	3,96	0,793	2	5
	Podiplomski	7	4,43	0,535	4	5
Znam narediti vamostno kopijo informacij in/ali datotek, ki jih imam shranjene na svojih napravah in/ali opremi	1. in 2. letnik	82	4,18	1,008	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,1	1,205	1	5
	Podiplomski	7	4,29	0,756	3	5
Znam razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja	1. in 2. letnik	82	4,43	0,754	2	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,76	0,511	3	5
	Podiplomski	7	4	0,816	3	5
Komunikacija						
Znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog	1. in 2. letnik	81	2,59	1,138	1	5
	3., 4. letnik in ABS	27	2,93	0,997	1	5
	Podiplomski	7	3,57	0,535	3	4

Znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov ali IP	1. in 2. letnik	82	2,3	1,096	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	2,59	1,119	1	5
	Podiplomski	7	2	1,155	1	4
Za izvedbo operativnih nalog, v mojem zasebnem ali poklicnem okolju, uporabljam ali sem uporabljal pri različnih priložnostih prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu.	1. in 2. letnik	82	2,2	0,999	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	2,45	1,055	1	4
	Podiplomski	7	2,43	1,397	1	5
Se zavedam prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo moje identitete na spletu	1. in 2. letnik	81	4,4	0,832	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,48	0,688	2	5
	Podiplomski	7	4,57	0,535	4	5
Vem, kako ustvariti javni profil (osebni in/ali poklicni) v skladu s svojimi potrebami, in vem, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis	1. in 2. letnik	82	3,96	0,974	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,9	0,976	2	5
	Podiplomski	7	4,43	0,787	3	5
Sposoben sem upravljati več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom	1. in 2. letnik	82	3,68	1,099	1	5
	3., 4. letnik in ABS	28	4,04	1,138	1	5
	Podiplomski	7	4,29	0,756	3	5
Znam nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajam v svojih odnosih na spletu, in vem, kako zaščititi svoj digitalni ugled in /ali ugled drugih	1. in 2. letnik	81	4	0,908	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4	0,926	2	5
	Podiplomski	7	4,14	0,69	3	5
Ustvarjanje vsebine						
Ko posredujem neko idejo, sem se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev tako, da jo drugim predstavim na ustvarjalen način	1. in 2. letnik	82	3,62	1,05	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,72	0,882	2	5
	Podiplomski	7	4	0,577	3	5
Znam uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvornih multimedijskih izdelkov	1. in 2. letnik	81	3,47	1,05	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,59	0,825	2	5
	Podiplomski	7	4,14	0,378	4	5
Nimam težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin	1. in 2. letnik	82	3,71	1,012	1	5
	3., 4. letnik in ABS	28	3,75	0,844	2	5
	Podiplomski	7	3,71	0,951	2	5
Znam pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe	1. in 2. letnik	82	3,71	0,949	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,76	0,83	2	5
	Podiplomski	7	3,86	0,9	3	5
Zavedam se posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin (glasbe, programske opreme, filmi itd.)	1. in 2. letnik	82	4,12	0,908	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,79	1,114	2	5
	Podiplomski	7	4	1,155	2	5
Znam ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost (licenca creative commons)	1. in 2. letnik	81	3,41	1,181	1	5
	3., 4. letnik in ABS	28	3,43	0,997	1	5
	Podiplomski	7	3,71	0,951	2	5
Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu z mojimi potrebami	1. in 2. letnik	80	3,31	1,038	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,28	1,066	1	5
	Podiplomski	7	3,71	0,951	2	5
Vem, kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno	1. in 2. letnik	82	3,72	1,046	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,9	0,817	2	5
	Podiplomski	7	3,86	0,9	2	5
Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam	1. in 2. letnik	82	4,37	0,936	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,48	0,738	3	5
	Podiplomski	7	4,43	0,535	4	5

Znam uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljam	1. in 2. letnik	82	3,68	1,041	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,93	0,961	1	5
	Podiplomski	7	3,57	1,272	1	5
Znam kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja mojim potrebam	1. in 2. letnik	82	2,33	1,187	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	2,41	1,053	1	5
	Podiplomski	7	2,71	1,496	1	5
Znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov	1. in 2. letnik	82	2,4	1,185	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	2,59	1,018	1	4
	Podiplomski	7	2,57	1,272	1	5
Zanimam se in seznanjam se z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov	1. in 2. letnik	81	2,78	1,255	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,07	1,132	1	5
	Podiplomski	7	3,29	1,113	1	4
Varnost						
Zavedam se vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje	1. in 2. letnik	81	3,83	1,17	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,31	0,66	3	5
	Podiplomski	7	4,29	0,488	4	5
Razumem, na kaj se koncept "zelena" IT (Green IT) nanaša in kaj vključuje	1. in 2. letnik	82	2,32	1,185	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	2,52	1,243	1	4
	Podiplomski	7	2,86	1,345	1	4
Zavedam se tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij (ergonomski vidiki, zasvojenost itd.)	1. in 2. letnik	81	3,94	1,004	1	5
	3., 4. letnik in ABS	28	3,82	0,819	2	5
	Podiplomski	7	3,86	0,69	3	5
Reševanje problemov						
Na ustrezen način sem sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi lahko nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno	1. in 2. letnik	79	3,54	1,01	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	3,97	0,823	2	5
	Podiplomski	7	3,57	0,976	2	5
Vem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujem tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno, in/ali ko uporabljam novo napravo, program ali aplikacijo	1. in 2. letnik	80	4,09	1,009	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,21	0,62	3	5
	Podiplomski	7	4,43	0,535	4	5
Sposoben sem najti ustrezne alternative, ko ne morem rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače	1. in 2. letnik	80	3,79	0,964	1	5
	3., 4. letnik in ABS	29	4,07	0,753	2	5
	Podiplomski	7	4,14	0,378	4	5

Izračun F in Welch statistike

	Test of homogeneity of variances		ANOVA			Welch	
	Levene statistic	Sig.	F	df	Sig.	Statistic	Sig.
Informacije							
Za iskanje specifičnih informacij poleg ponujene osnovne funkcije iskalnikov znam uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference	3,745	0,027	4,44	2	0,014	5,529	0,014
Znam uporabljati mehanizme za filtriranje, da lahko pripravim ustrezen nabor informacij, ki me zanimajo (npr. uporaba RSS, mikrobloganje)	0,326	0,723	0,909	2	0,406	0,893	0,429
Znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke	1,967	0,145	0,417	2	0,66	0,499	0,615
Znam oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji	2,28	0,107	1,492	2	0,229	3,27	0,06

Znam ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu	0,245	0,783	1,029	2	0,361	1,998	0,165
Znam narediti vamostno kopijo informacij in/ali datotek, ki jih imam shranjene na svojih napravah in/ali opremi	0,428	0,653	0,107	2	0,898	0,122	0,886
Znam razvrstiti podatke na organiziran način, s pomočjo datoteke in mape, z namenom kasnejšega lažjega iskanja	4,928	0,009	4,104	2	0,019	4,893	0,022
Komunikacija							
Znam uporabljati spletna orodja za vodenje projektov, sodelujem v njih in/ali jih uporabljam za izvedbo, načrtovanje in spremljanje deljenih nalog	2,633	0,076	3,212	2	0,044	8,207	0,002
Znam uporabljati sisteme za spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi v realnem času preko spletnih brskalnikov, konvencionalnih telefonov ali IP	0,077	0,926	1,08	2	0,343	0,994	0,392
Za izvedbo operativnih nalog, v mojem zasebnem ali poklicnem okolju, uporabljam ali sem uporabljal pri različnih priložnostih prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu	0,741	0,479	0,724	2	0,487	0,656	0,533
Se zavedam prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo moje identitete na spletu	0,956	0,387	0,258	2	0,773	0,371	0,695
Vem, kako ustvariti javni profil (osebni in/ali poklicni) v skladu s svojimi potrebami, in vem, kako spremljati svoj digitalni prstni odtis	0,113	0,894	0,873	2	0,42	1,202	0,325
Sposoben sem upravljati več digitalnih identitet v skladu s ciljem ali kontekstom	0,949	0,39	1,813	2	0,168	2,373	0,123
Znam nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajam v svojih odnosih na spletu, in vem, kako zaščititi svoj digitalni ugled in /ali ugled drugih	0,294	0,746	0,082	2	0,921	0,13	0,879
Ustvarjanje vsebine							
Ko posredujem neko idejo, sem se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev tako, da jo drugim predstavim na ustvarjalni način	3,342	0,039	0,527	2	0,592	1,136	0,342
Znam uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov	5,192	0,007	1,589	2	0,209	6,858	0,004
Nimam težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin	1,249	0,291	0,02	2	0,98	0,023	0,977
Znam pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe	0,662	0,518	0,106	2	0,9	0,106	0,9
Zavedam se posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin (glasbe, programske opreme, filmi itd.)	1,968	0,144	1,221	2	0,299	0,988	0,395
Znam ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost (licenca creative commons)	1,445	0,24	0,238	2	0,788	0,311	0,737
Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu z mojimi potrebami	0,278	0,758	0,527	2	0,592	0,595	0,563
Vem, kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno	2,725	0,07	0,373	2	0,69	0,435	0,655

Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam	1,392	0,253	0,196	2	0,822	0,228	0,798
Znam uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljam	1,601	0,206	0,71	2	0,494	0,722	0,501
Znam kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja mojim potrebam	1,056	0,351	0,37	2	0,692	0,248	0,784
Znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov	0,63	0,534	0,309	2	0,735	0,33	0,724
Zanimam se in seznanjam se z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov	1,487	0,23	1,022	2	0,363	1,083	0,362
Varnost							
Zavedam se vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje	5,128	0,007	2,64	2	0,076	4,018	0,033
Razumem, na kaj se koncept "zelena" IT (Green IT) nanaša in kaj vključuje	0,254	0,776	0,831	2	0,438	0,699	0,512
Zavedam se tveganja za zdravje, ki lahko izhajajo iz neustrezne uporabe tehnologij (ergonomski vidiki, zasvojenost itd.)	1,713	0,185	0,167	2	0,846	0,191	0,828
Reševanje problemov							
Na ustrezen način sem sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi lahko nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno	1,281	0,282	2,047	2	0,134	2,398	0,123
Vem, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebujem tehnično podporo in pomoč, ko tehnologije, ki jih uporabljam, ne delujejo pravilno, in/ali ko uporabljam novo napravo, program ali aplikacijo	2,462	0,09	0,567	2	0,569	1,081	0,359
Sposoben sem najti ustrezne alternative, ko ne morem rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače	4,007	0,021	1,382	2	0,255	2,338	0,118

Priloga G: Transkripti intervjujev

Transkript intervjuja – Intervjuvanka 1

Spol: Ženski

Datum: 5.12.2015

Trajanje intervjuja: 41 minut

M.N.: Lepo pozdravljena. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovorna boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešli na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanka 1: Ja, seveda.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanka 1: Ja jaz sem absolventka podiplomskega programa DI. Prej na dodiplomskem programu sem obiskovala visokošolski program DI. Ja opravljam študentsko delo, sicer sem pa tekom študija opravljala različna študentska dela.

M.N.: Kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisala? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišala prvič za ta program?

Intervjuvanka 1: Hm, ja nič, itak, da smo se v srednji šoli malo pogovarjali o tem, kam bi šli, pol sem še malo druge kolegice vprašala, pa pol je ena sošolka omenila to družboslovno informatiko. Pa glede na to, da sem prej hodla na vzgojiteljsko šolo, ki me ni glih preveč naprej vleklo ne in pol informatika, računalništvo, to me je skoz malo veselilo. Tak da, pol sem pa rekla, mogoče bi pa šla družboslovno informatiko, ker konc koncev vseeno ni bilo potrebno to programiranje pa znanje, je bilo pa vseeno neka informatika, pa tak malo. To družboslovje sem tudi imela tak rada. Sej to pa ne more biti nič težkega a ne (smeh). Tak da, slišala pa sem pol, preko te sošolke, pa pol sem se še malo pozanimala na spletni strani, pa tak ne, gledaš.

M.N.: Je pa bila prva želja?

Intervjuvanka 1: Je pa bila prva želja, tako je.

M.N.: Super, ok. Kako si na splošno zadovoljena s študijem DI (do sedaj)? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanka 1: Kar se tiče dodiplomca, definitivno. Mela sem pač sošolce, tudi profesorji so bili ful zanimivi. Tisto kar nam ni bilo, pa smo si sami naredili zanimivo. Mislim, da je bil dodiplomc dokaj poučen, medtem ko podiplomc je bil manj poučen.

M.N.: Mhm. V kakšnem smislu?

Intervjuvanka 1: Ne vem, mislim, da se je ponavljajo dosti. Pa nič tak novega, zanimivega ni bilo. Pač, kot da bi nam bilo že vse znano.

M.N.: Mhm, ok. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobila pri študiju, do sedaj? Na splošno.

Intervjuvanka 1: Aha, mogoče te predvsem analitične, da bolj vse analiziram. Ok, mogoče to metodologijo, malo da smo spoznali, kaj vse uporabiti in kdaj. Am, zdaj, kaj bi še bile druge, pač tudi to timsko delo si malo spoznal, ker smo imeli dosti to delo v skupinah, sicer smo imeli tudi dosti javnih nastopov, ampak, to se me ni preveč prijelo. Am, pa te računalniške.

M.N.: Torej se ti zdi, da komunikacijske kompetence nisi pridobila?

Intervjuvanka 1: Ja jaz osebno nisem, čeprav je bilo dosti na tem. Bi še lahko po moje bolj usvojila, če bi se bolj potrudila. Seveda. Pa tudi to računalniško veščino, se mi zdi, da sem dokaj usvojila. Sicer bi še lahko po mojem bolj, kar se tiče tega SPSS-a in tega. Če bi se bolj poglobila no, ampak zdaj, nekaj pa sem.

M.N.: Ok. Zdaj pa greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševala po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imela pred sabo. In bova šle lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedala za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobila (pred študijem, med študijem ali pri delu/sama). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedala ali si jih med študijem pogrešala, torej bi želela to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanka 1: Torej grem lepo po vrsti?

M.N.: Ja, vsako trditev posebej.

Intervjuvanka 1: A moram na glas prebrati?

M.N.: Te bom jaz usmerjala in spraševala vsako trditev posebej, mogoče bom malo skrajšala vprašanje. Dala sem ti en izvod za to, da ti bo lažje slediti in da si boš lahko še sama po tiho prebrala. V redu?

Intervjuvanka 1: Ok.

M.N.: Torej kar Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanka 1: Ja to mislim, da smo se naučili, sploh pa Cobiss pa te druge baze, do katerih smo imeli dostop, do teh virov. To smo se med študijem predvsem. Prej tega nisem nikoli uporabljala, nisem vedela kaj je to. Medtem, ko današnja mladina zdaj to že zna.

M.N.: Ok. Greva naprej. Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanka 1: Ja to filtriranje, to ne vem, če sem si jaz čist dobro predstavljala ne. Ampak pač, hm, da dobim pol več zadetkov, ne vem ali je bilo to mišljeno. Da bolj razdeliš stvari in potem lažje prideš do informacij.

M.N.: Ja, tudi to.

Intervjuvanka 1: To so bile tudi te bližnjice, da smo prej naredili, recimo seminarsko, pa to. Tak da mislim, da sem se med študijem ja.

M.N.: Dobro, greva naprej na Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke? Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji? Znaš ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij?

Intervjuvanka 1: Mhm, ja te vire, v smislu, znanstvena ali pa neznanstvena, ja to znam ja. To sem se tudi na faksu naučila, ker itak so dost komplicirali, če smo mi vzeli recimo iz 24 ur ne.

M.N.: Ja.

Intervjuvanka 1: Tak da ja, na faksu, med študijem.

M.N.: Te tri trditve pri Q11 so si sicer zelo podobne. Kaj pa za ostali dve trditvi, torej da znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji ter ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacije na internetu, kje si se to naučila?

Intervjuvanka 1: Tudi na faksu ja.

M.N.: Ok, potem greva kar naprej na Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek? Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanka 1: Dobro varnostno kopijo datotek, to smo se tudi že v srednji šoli naučili ne. Kopirati stvari.

M.N.: Torej pred študijem?

Intervjuvanka 1: Pred študijem ja.

M.N.: Ok.

Intervjuvanka 1: To tudi znam, razvrstiti podatke. To smo se tudi že v srednji šoli učili. Da maš pomapcano vse.

M.N.: Organizirano ne.

Intervjuvanka 1: Ja. Čeprav se še tudi neorganizirano najde pri meni. Načeloma (smeh).

M.N.: (smeh). Ok greva na komunikacijo. Q14. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanka 1: Ja, uporabljam za deljenje digitalnih vsebin.

M.N.: To si tudi že pred študijem uporabljala?

Intervjuvanka 1: E-pošto?

M.N.: Ja.

Intervjuvanka 1: Ja, e-pošto definitivno.

M.N.: Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanka 1: To smo pol. To mislim, da je prišlo zdaj naknadno ven. V času študija. Ne da bi se jaz zdaj to glih na faksu naučila, ampak zdaj je to komaj ven prišlo. Mislim ni bilo toliko prej, am.

M.N.: uveljavljeno?

Intervjuvanka 1: Ja ja. Zaradi tega. Pa Picasa pa Flickr, to so vse taki novi programi. To tudi nismo nekaj na faksu rabili. Za slike urejat, pa filtriraš pa to. To sem se pač sama naučila, bolj kot ne.

M.N.: Ok. Kaj pa wiki?

Intervjuvanka 1: Dobro, to wiki, to smo nekeje na faksu delali. To je edino, kar sem svojo vsebino delila, ker je to bila naša naloga. Zdaj pa, da bi, am...

M.N.: Uporabljala pa ne?

Intervjuvanka 1: Nisem zdaj jaz to skoz konstantno. Pač pa sem enkrat uporabila.

M.N.: In to na študiju?

Intervjuvanka 1: Ja. Med študijem.

M.N.: Dobro. Misliš, da bi moglo biti tega več med študijem?

Intervjuvanka 1: Za wiki bi mogoče bilo dobro, da bi nas. Da bi tudi v slovenščini bilo več vsebin. Pa da bi širili to bazo no. V takem smislu no.

M.N.: Ok. Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanka 1: Ja ta za vodenje projektov pa smo itak veliko uporabljali.

M.N.: To si uporabljala med študijem?

Intervjuvanka 1: Ja to sem med študijem uporabljala, ker drugač, če nimam takih stvari, potem ne uporabljam tega.

M.N.: Aha. Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanka 1: Te spletne konference, to smo tudi meli s prof. Petrovčičem pa tak. Ampak to je bilo preko Skypa, ne preko teh programov.

M.N.: Torej znaš to uporabljati.

Intervjuvanka 1: Ja.

M.N.: Kje pa se ti zdi, da si se tega naučila?

Intervjuvanka 1: To sem že sama prej, s starši, ko sem bila v Nemčiji sem imela Skype. Tisto sicer glih ni bila konferenca, ampak ja.

M.N.: Pogovor preko spleta?

Intervjuvanka 1: Ja ja.

M.N.: Ok. Uporabljaš ali si uporabljala prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu?

Intervjuvanka 1: Prostore, hja, tudi, ko smo delali kakšne intervjuje sem tudi mogla kakšne prostore zrihtat pa to. Tak, da pol sem. To je bilo med študijem predvsem. Čeprav, to smo že v srednji in osnovni šoli mogli. Pri kakšnih seminarskih pa to. Da smo se organizirali pa to. Ne vem, ne spomnim se tak nazaj (smeh).

M.N.: (Smeh) ok. Greva na Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanka 1: Ja to itak. Včasih se mi zdi, da malo preveč izpostavljam svojo identiteto. Ampak je to žal posledica vsega tega.

M.N.: Se ti zdi, da so nas na to opozarjali kaj med faksom?

Intervjuvanka 1: Mislim, da so nas bolj učili prednosti, kot pa tveganj. No tisto oko, kaj ma naš faks. Tisto je bilo nekaj omenjeno. Ampak zdaj tak, da bi pa, pa ne. Mi smo bolj ta splet raziskovali. Edino nekaj smo imeli o etiki se mi zdi. Spomnim se tega, nasilno vedenje na spletu, da so dost oglaševali. Tak da to je to.

M.N.: Ok, greva naprej. Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanka 1: Vem kako ustvarim javni profil. Ja to znam, ampak to se nisem naučila na faksu, ampak sama.

M.N.: Ok. Si sposobna upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanka 1: Ja upravljati več digitalnih identitet, ja to znam ja. Tudi sem se sama naučila.

M.N.: V redu. Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš na spletu?

Intervjuvanka 1: Znam nadzirati informacije in podatke. Ja, to sem se tudi sama naučila. In vem zaščititi svoj digitalni ugled.

M.N.: Ok, pa greva na naslednje področje. Ustvarjanje vsebine. Q18.

Intervjuvanka 1: To je še vse isto? Na enak način odgovarjam?

M.N.: Ja seveda, to je še vse enako. Ko posreduješ neko idejo, si se sposobna ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanka 1: Ja mislim, da znam na ustvarjalen način izraziti neko idejo.

M.N.: Kje se ti zdi, da si se tega največ naučila?

Intervjuvanka 1: Po moje smo v srednji šoli ful bolj ustvarjali, kot na faksu (smeh). Sicer takrat še teh vseh orodij ni bilo. Smo pa tudi na faksu seveda ustvarjali. Za prezentacije, Prezi ali pa to. Mogoče je bilo tega tu več. Pa itak diagrame smo pri določenih predmetih mogli delati. Tak da nekaj sem pridobila tega med študijem, nekaj pa sem se tudi sama naučila.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanka 1: Ja znam uporabljati digitalna orodja za ustvarjanje multimedijskih vsebin.

M.N.: Kje si se naučila?

Intervjuvanka 1: Sama pa tudi za potrebe študija. Zdaj recimo na podiplomcu smo imeli, da smo mogli narediti družinsko drevo in sem se mogla za potrebe študija sama naučiti oziroma ustvariti to drevo.

M.N.: Ok, potem greva kar naprej na Q19. Pri tem vprašanju izbereš en odgovor, ki najbolj velja zate.

Intervjuvanka 1: Bi izbrala tretjo, torej vem kako urediti in spremeniti datoteke različnih vrst, ki jih ustvarim sama ali kdo drug. Sem se pa to bolj sama naučila.

M.N.: Ok, potem greva pa naprej na Q20, avtorske pravice in licence. Nimaš težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanka 1: To je mišljeno na spletu?

M.N.: Ja.

Intervjuvanka 1: Ja to smo se tudi zdaj na faksu učili. Ker to še prej ni bilo tako izpostavljeno.

M.N.: Ok. Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanka 1: Ja to mislim, da znam. Ker to majo itak napisano, katere imajo pravice in katere nimajo pravic. To bi rekla, da sem se tudi med študijem naučila, ker so nas veliko opozarjali na to.

M.N.: Ok. Se zavedaš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanka 1: Ja se zavedam. Sem se tega sama naučila, ampak zaenkrat še to ni kaznovano (smeh).

M.N.: (smeh) ok. Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost (licenca creative commons)?

Intervjuvanka 1: copyright mi je predvsem znano, ostalo pa niti ne.

M.N.: Ok. Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanka 1: Ja sploh če gre za kakšno seminarsko in to, moraš biti zelo previden, kar se tega tiče.

M.N.: Bi rekla, da si se torej med študijem to naučila.

Intervjuvanka 1: Ja med študijem.

M.N.: Greva na Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanka 1: Vem kako na splošno delujejo digitalni procesi in programska oprema. To sem se že pred študijem naučila. To smo se učili v srednji šoli, pri informatiki.

M.N.: Mhm. Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 1: Znam spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljam. To sem se dost tudi sama naučila, ker sem imela že ful aplikacij.

M.N.: Ok. Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanka 1: Določene programe znam tudi bolj napredno uporabljati. Pač pri določenih.

M.N.: To si se tudi sama naučila?

Intervjuvanka 1: Ja sama ja.

M.N.: Ok. Znaš kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja tvojim potrebam?

Intervjuvanka 1: Mislim, programirati glih ne znam.

M.N.: Ok. Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanka 1: Znam ustvariti spletna mesta. Ja v teh različnih, enostavnih programskih jezikih. Sej maš ta WordPress. Tak, da to nekaj malo znam.

M.N.: Ok. Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKT rešitvami?

Intervjuvanka 1: Ja, skoz berem te neke novičke v zvezi z IKT. In to sem nekako vse sama se naučila, recimo.

M.N.: Ok, potem pa greva na področje Varnost. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanka 1: Ok. Ja imam protivirusni program.

M.N.: Ok. Si previdna, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanka 1: Ja sem previdna, ko prejemam sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja. Ja to itak, še posebej SPAM, sploh ne odpiram. Te informacije sem slišala izven študija.

M.N.: Ok. Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanka 1: Ja uporabljam različna gesla. Imam par različnih gesel.

M.N.: Ok. Jih redno spreminjaš?

Intervjuvanka 1: Spreminjam gesla, predvsem ko jih pozabim (smeh).

M.N.: (smeh)

Intervjuvanka 1: In to sem se vse sama naučila.

M.N.: Ok. Pogosto spremeniš kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanka 1: Ne, to pa ne, koda brezžičnega omrežja pa ne spreminjam. Kar se tiče v službi, to tak ne moremo, pa tudi v šoli na to ne moremo vplivati.

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanka 1: To niti ne vem kateri je doma nameščen. Verjetno v študenti je kaki taki mogoče, ker je tam ful ljudi. Tak da po moje more biti. Ampak v to se sploh ne spuščam in tudi učili nas niso.

M.N.: Dobro. Se zavedaš, kako so podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanka 1: Ja, zavedam se ja. Pa tega nas tudi niso učili.

M.N.: Dobro greva naprej, Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanka 1: Ja funkcijo zasebnosti definitivno uporabljam ja in to sem se naučila sama. Sploh zato ker ne maram vsega javno razkazovat ne (smeh).

M.N.: (smeh) ja. Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanka 1: Zdaj sprašujem jih ne, ampak ja, kar se tiče zasebnosti sem se sama naučila, to kar se pa tiče politike zasebnosti je pa vse napisano v drobnem tisku, tak da jih ne rabim spraševati ne. Ampak se v bistvu moreš strinjati, če hočeš to uporabljati. Tak da je po eni strani prostovoljni mus ne. Tak da če bi že blo tak, te ne bi nič uporabljala ne. In pol sploh nebi bila digitalno osveščena (smeh).

M.N.: (smeh) ok.

Intervjuvanka 1: In to sem se sama naučila.

M.N.: Ok. Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 1: Ne nič ne preverjam. Konfiguracije mislim.

M.N.: Dobro. Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanka 1: Hm, ne, mislim jih ne spreminjam. Jaz si že na začetku vse spremenim. Mi je ta zasebnost zelo pomembna, na spletu no. Tako da že prej si malo premislim kaj. Sploh kaki Google, če vtipkam svoje ime in priimek, to tudi preverim večkrat, da ni preveč razkrita ne (smeh). To vse je v moji glavi in sem sama pogruntala.

M.N.: Ok. Torej v bistvu si spremeniš te osnovne nastavitve. Si že na začetku nastaviš.

Intervjuvanka 1: Ja ja, ni pa to, da bi jaz to pogosto spreminjala. Mislim, prvič nastaviš in je to to.

M.N.: Ok, razumem. Potem pa imava Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanka 1: Ja itak, da se zavedam kakšen imajo. Mislim, to se zavedam tudi sama. Tega ti ne more nihče v glavo zabiti ne. Ampak je pa bilo tudi o tem že nekaj povedano na faksu no.

M.N.: Torej si nekaj slišala o tem na faksu, nekaj pa si se o tem tudi sama naučila?

Intervjuvanka 1: Ja, sej smo imeli na faksu Internet v vsakdanjem življenju (smeh).

M.N.: (smeh) ja saj res. Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanka 1: Hm, ja, čeprav ne vem čisto točno kaj pomeni "zelena", ampak si predstavljam, kaj bi naj pomenilo. Ne vem pa čisto točno kaj vključuje.

M.N.: A si kaj o tem izvedela med študijem?

Intervjuvanka 1: Ne.

M.N.: Ok.

Intervjuvanka 1: V bistvu bi se te nove koncepte lahko učili. Pač sproti. Ne da obdelujemo neke stare knjige, ampak da bi sproti nekaj novega se naučili. Ja v bistvu tisto kaj gre skozi zgodovino mi je kul ne. Ampak novosti, tisto pa, pri informatiki in informacijsko komunikacijski tehnologiji, to pa drugo kot internet ni ne.

M.N.: Aha, ok. Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanka 1: Ja se zavedam ne, in tega je tudi čedalje več ne. In to se vse zavedam sama (smeh).

M.N.: Ok, greva še na zadnji sklop, to je reševanje problemov. Q27. Si na ustrezen način sposobna reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanka 1: Ja pač no, bi lahko rešila, kako to tehnologijo. Mislim, da sem no sposobna. Zej spet bi moglo biti bolj definirano, kaj ne.

M.N.: Bolj specifično ne?

Intervjuvanka 1: Zej, da bi vedla razšraufati kak računalnik to glih ne.

M.N.: Kje se ti zdi, da si to pridobila?

Intervjuvanka 1: Ja definitivno neke med študijem, nekej sama, nekej že prej no. Tak pač.

M.N.: Vse troje torej. Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanka 1: Ja. Recimo za, če kaj ne dela, vem, da morem it na servis, recimo če sama ne znam ne. Tak da, to sem se sama naučila na nek način. Logično sklepanje. Sploh če je nova naprava. Itak, da daš v garancijo. Sploh se nočeš s tem ukvarjat.

M.N.: Ok. Si sposobna najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanka 1: Za vsako težavo se najde rešitev ne. Tak da ja. In to sem se tudi sama naučila (smeh). Mislim, sploh če je taka težava, ki jo moreš rešiti.

M.N.: Aha, ok. Greva naprej na Q28. Si sposobna ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanka 1: Ja to sem sposobna. To sem se v bistvu naučila na faksu in sama. To je v bistvu vse posledično. Niso me naučili, ampak sem se za potrebe študija mogla naučiti tudi sama.

M.N.: Ok. Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanka 1: Ja te, PhotoShop pa vse to že malo. To sem se sama, ni nič takega. Sem se sama malo igrala z tem. Ne zdaj da obvladam, samo tak malo se igram s tem.

M.N.: Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanka 1: Ja Access smo se nekeje učili mmm, predvsem pa sem se naučila, takrat na praksi no, ko sem sama ustvarjala neko podatkovno bazo, tam na SURS-u ne.

M.N.: To je potem znotraj študija?

Intervjuvanka 1: Ja tako je.

M.N.: Ok. Si sposobna ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij?

Intervjuvanka 1: Ja sem sposobna razviti.

M.N.: Kje si se pa to naučila?

Intervjuvanka 1: Sama.

M.N.: Dobro. Še zadnje vprašanje Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanka 1: Ja všeč mi je, da lahko sledim najnovejšim trendom. To sem pač sama od sebe ugotovila ne.

M.N.: Ok. V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanka 1: Ja pač posledično, ko gre ta tehnologija naprej, pa itak vsi hočemo vse to met. Tak da ja.

M.N.: Aha, kaj pa recimo pri delu ob študiju si se recimo naučila kaj od tega, kar sva zdaj debatirale?

Intervjuvanka 1: Ja tu kjer delam zdaj je tako, da majo oni pač svoje interne programe ne. En program je pač podatkovna baza uporabnikov, ki jo skoz preglejemo, beležimo, potrjujemo, brišemo stvari, pošiljamo obvestila. Pač takšno orodje. Uporabljamo še Excel, čisto osnovno. Pa pač poročila pišemo, kaj si vsak dan naredil, koliko časa si delal. Tak da nič težkega.

M.N.: Ok.

Intervjuvanka 1: Kar se tiče varnosti in zasebnosti pa itak, se naučiš, da podatkov ne daješ ven in da pri chatu ne izdajaš informacij. To smo itak podpisali. To lahko dobiš kazni, če komu omeniš.

M.N.: Ja. Ok, še zadnji dve trditvi. Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanka 1: Ja, več bi še jih lahko bilo ja. Pa nadgrajevati moreš ne. In moreš meti tudi takšno delo, da nadgrajuješ, če ne se pozabijo.

M.N.: Še zadnja trditev. Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanka 1: Zdaj na seminarje ne hodim ne.

M.N.: Kaj pa delavnice? Usposabljanja?

Intervjuvanka 1: Ja sem hodila na Excel delavnico. Pa to vse v lastni režiji.

M.N.: Ok. Zdaj me pa še zanima samo to, katere digitalne in ostale kompetence si pogrešala pri študiju? Česa se ti zdi, da je bilo premalo?

Intervjuvanka 1: Ja mogoče bi lahko sledili bolj trendom, pa novosti bi se lahko bolj izpostavljale in ne tisto kar je bilo. Tisto bi lahko malo preleteli. Pa tisto kaj sem rekla, ti pojmi pa to, novi. Pa mogoče določeni programi ja, ki se bolj uporabljajo recimo na šolah, da bi se tiste bolj podrobneje učili ne. To je bilo zdaj glede digitalnih ne. Pa tudi opazila sem zej skoz ta pogovor, da ta zasebnost in varnost, mogoče so nas premalo opozarjali kaj je vse na spletu, oni so nam pač bolj predstavljali nove stvari in kaj se vse da, ne pa kak je to v bistvi lahko nevarno.

M.N.: Ok. Kaj pa na splošno? Če pozabiš na digitalne kompetence in poveš kaj si še pogrešala pri študiju?

Intervjuvanka 1: Jaz nisem zdaj tak, da bi nekeje ful pogrešala, jaz sem se imela kar fajn ne. Mogoče bi pa lahko še imel naš faks kakšne takšne zanimive delavnice no. Sploh za jezike pa to, da bi se naučili kakšne bolj strokovne besede. Samo na našem področju. Mi smo se recimo pri nemščini učili o politiki Nemčije, ko res ni bilo moje področje in mi sploh ne bo nič pomagalo ne. In da bi recimo organizirali take delavnice. To bi bilo pač znotraj delavnic, ker tudi jaz ne bi želela, da me kdo ocenjuje ne (smeh).

M.N.: Torej, da ne bi bilo izpitov?

Intervjuvanka 1: Ja da bi se ljudje prostovoljno lahko udeleževali tega. Ali pa da bi nam dali kakšna gradiva, da si jih sam malo pogledaš in si jih naprtaš. Mogoč ti pa kdaj pol prav pride.

M.N.: Kaj pa se ti zdi, da je bilo dovolj prakse? Pa ne mislim prakse, kot predmeta, ampak pri predmetih. Delež teorije in prakse.

Intervjuvanka 1: Mislim, da je bilo nekeje fifti fifti no. Itak so bile te skupinske naloge pa to. Pa mislim, da smo se nekeje naučili tega. Pa mislim, da smo mi imeli kar dosti prakse, tri mesece. Kar se mene tiče, je visokošolski super. Mislim, to je d'best, da maš tri mesece prakse, res. Mislim, da se dosti naučiš. Tudi tega dela no, da se naučiš delat no. Pa kak vse skup sploh poteka no. Sploh dan danes no, ko te nihče noče vzeti, če nimaš izkušenj. In pol ti v kakšnem življenjepisu lahko prav pride no. Pa ker to itak delaš zastonj, pa te potem mogoče prej vzamejo ne. Ja pa tudi država bi mogla to malo bolj podpirat ne, tudi bolj zakonsko ne. Torej delodajalec mora na leto ne vem vzeti vsaj tri praktikante recimo ne.

M.N.: Aha ja. Ok, bi še kaj dodala?

Intervjuvanka 1: Ne, na splošno sem pa bila zadovoljna. Se mi zdi, da smo bili mi, to mi je bilo všeč, bolj povezani s profesorji. Ker smo tudi bili manjša skupina in mi je bilo pri določenih profesorjih, s katerimi smo bili bolj povezani, si se potem tudi lažje sprostil, pač spovedal, lažje si komuniciral, sodeloval a ne. To je to.

M.N.: Se ti zdi, da so profesorji dostopni?

Intervjuvanka 1: Na naši smeri, se mi zdi, da so dokaj dostopni. Mislim res, določeni so ful pripravljeni pomagati no.

M.N.: Ok, še kaj?

Intervjuvanka 1: Mislim, da če bi se ta študij še izpopolnil, da bi bilo še kar dosti naslednjih študentov. Mislim, da se tudi dost promovira, koliko sem jaz vidla čez ta leta. Mislim, da bi mogli na tak način, da bi bodoči študentje slišali izkušnjo od že zaposlenih študentov. Mislim, da se promocija faksa ne obnese tak, kot če zaposleni povejo svojo izkušnjo.

M.N.: Ok, to je to?

Intervjuvanka 1: Ja.

M.N.: Super, najlepša hvala za tvoj čas in sodelovanje.

Transkript intervjuja – Intervjuvanec 2

Spol: Moški

Datum: 15.12.2015

Trajanje intervjuja: 17 minut

M.N.: Lepo pozdravljen. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovoren boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešla na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanec 2: Ja.

M.N.: Imaš kakšno vprašanje za začetek?

Intervjuvanec 2: Ne.

M.N.: Ok. Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanec 2: Sem prvi letnik DI (družboslovne informatike), univerzitetno. Mmm, kaj še? Aja, če kje delam? Ja delam, ampak ne prek študentskega servisa, ampak bolj samostojno. Pač spletno trgovino vodim, z nakitom. Pa še par člankov in blogov pišem tko.

M.N.: Ok, super. Kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisal? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišal prvič za ta program?

Intervjuvanec 2: Ok, bom začel kar z zadnjim vprašanjem. Prvič sem slišal na gimnaziji, ko so prišli predstaviti Petrič, profesor. Am, prepričal me je to, da je bilo malo bolj širše, koker vse skupi na FRI-ju no. Ker najprej sem hotu it računalništvo, samo to študirat. Pol sem pa tukaj pogruntal, da tle mam malo več možnosti za študij, še drugih stvari. Pa ja, to je bila moja prva želja.

M.N.: Ok, zdaj glede na to, da si prvi letnik, je to mogoče malo prehitro za vprašat, ker si komaj dva meseca in pol na faksu, ampak vseeno, kako si na splošno zadovoljen s študijem DI do sedaj?

Intervjuvanec 2: Do zdaj je super no.

M.N.: Ti je kul?

Intervjuvanec 2: Ja ja.

M.N.: Ali je študij izpolnil tvoja pričakovanja pa je verjetno še prehitro za vprašat (smeh).

Intervjuvanec 2: Ja to je malo prehitro (smeh).

M.N.: Kakšen je pa prvi vtis?

Intervjuvanec 2: Ja prvi vtis je pa v redu.

M.N.: Ok. Tudi to naslednje vprašanje je za tebe še mogoče prehitro za vprašat, pa vseeno. Kakšen imaš občutek oziroma katere kompetence si po tvojem mnenju pridobil pri študiju, do sedaj?

Intervjuvanec 2: Dober, statistično, mal več teoretičnega ozadja, statistike. Drgač drugega pa bolj težko, ker informatike sem že prej mel, ker sem že prej programiral in na tekmovanja hodil. Tak da tle ne morem glih rečt, da je kaj novega. Kar je pa statistike, pa pač ja, ker tega prej nismo imeli nikjer, tko da.

M.N.: Aha, ok. Zdaj bova pa šla kar na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševal po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imel pred sabo. In bova šla lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedal za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobil (pred študijem, med študijem ali pri delu/sam). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedal ali si jih med študijem pogrešal, torej bi želel to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanec 2: Ja ja, ok.

M.N.: Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanec 2: To iskanje po bazah in to ja in že iz srednje šole, pa tudi sam.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanec 2: Ja RSS pa to tud. To sem se sam no, za potrebe bloga (smeh).

M.N.: Aha. Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke?

Intervjuvanec 2: Ok. Različne vire, ja, to tudi, od prej že.

M.N.: Ok. Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji? Znaš ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij?

Intervjuvanec 2: To, da znam oceniti zanesljivost/verodostojnost virov to tud, zaradi tega, zaradi organizacije, ker pišem članke. Zanesljive in nezanesljive vire, to tud ja.

M.N.: To si se potem vse sam naučil?

Intervjuvanec 2: Ja vse sam ja, ker se toliko s tem ukvarjam, da ne morem kar vsake stvari, ki jo najdem objaviti. More biti bolj resno.

M.N.: Ja seveda. Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek? Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanec 2: Varnostno kopijo znam narediti ja (smeh).

M.N.: A to ste se že v srednji šoli učili?

Intervjuvanec 2: Ne to sem se sam, ker mam doma 6 TB trdih diskov podatkov, tak da to moraš met mal organiziran, ker se hitro zgubi (smeh).

M.N.: Ok (smeh).

Intervjuvanec 2: Tak, da ja pol tudi razvrstiti podatke na organiziran način znam, ker drugač bi šlo prehitro po gobe vse (smeh).

M.N.: Seveda (smeh). Ok, pol pa naprej na komunikacijo. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanec 2: Ja, to itak.

M.N.: Si se sam naučil?

Intervjuvanec 2: Ne, na tečaj sem šel (smeh).

M.N.: (smeh) a res?

Intervjuvanec 2: Ne, hecam se (smeh).

M.N.: Aha ok (smeh). Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanec 2: Ja, Google drive ja, to itak.

M.N.: Ok. Kaj pa wiki?

Intervjuvanec 2: ne uporabljam. Vem kako se uporablja, samo se mi ne zdi tolk, da bi uporabljal to.

M.N.: Ok, greva kar naprej, na Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanec 2: To ja, pa še ene druge, ker sem v enem podjetju delal in sem jih uporabljal, tako da ja.

M.N.: Aha. Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanec 2: Ja to tudi na faksu. To že od prej znam, pa tudi zdaj na faksu uporabljam.

M.N.: Ok. Uporabljaš ali si uporabljal prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu?

Intervjuvanec 2: Prostore za sodelovanje? Ne, to ne. Razen, če internet šteje kot to. Mislim, da ne no.

M.N.: Greva na Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanec 2: Ja (smeh).

M.N.: A so vas kaj glede tveganj učili/opozarjali že v srednji šoli?

Intervjuvanec 2: Ne o tveganjih zelo mal. V osnovni šoli zdaj začenjajo, ker vem, ker mam brata, pa majo prav pri informatiki oziroma tisto, kar majo računalništvo in majo tisto varnost na internetu. Tak da v osnovnih majo, v srednjih pa še ne no. To bi bilo pametno ja. Tako da.

M.N.: Zanimivo. Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanec 2: Ja.

M.N.: Ok. Si sposoben upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanec 2: (smeh) več digitalnih identitet. Ja. Mam 12 gmailov (smeh).

M.N.: In to si se vse sam naučil?

Intervjuvanec 2: Ja ja, to vse sam.

M.N.: Ok. Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš na spletu?

Intervjuvanec 2: To tudi ja. Pa tudi več ali manj sam.

M.N.: Ok. Potem pa greva na naslednje področje. To je ustvarjanje vsebine. Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanec 2: Ja to ja.

M.N.: Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanec 2: Različna orodja za ustvarjanje vsebine, to tudi. Če šteje razni blogi, PhotoShop ipd.

M.N.: To si se vse sam naučil?

Intervjuvanec 2: Ja, ja. Kako se dizajnira in to ja.

M.N.: Super. Pri naslednjem vprašanju je samo en možen odgovor. Tako, da v bistvu izmed teh štirih trditev izbereš eno, ki najbolj velja zate.

Intervjuvanec 2: Ja to ta zadnjo. Imam veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih (obstoječih) vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih. Pa to sem spet vse sam se naučil.

M.N.: Super, se kar sam aktivno s tem ukvarjaš.

Intervjuvanec 2: Ja, zdaj mam en blog in tudi s piratsko stranko sodelujem.

M.N.: A tako. Greva naprej na Q20. Nimaš težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanec 2: Aha, ne to nimam težav.

M.N.: Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanec 2: Tole tudi isto.

M.N.: Ok. Se zavedaš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanec 2: (smeh) seveda, vsi se jih, ampak jih ne upoštevamo.

M.N.: (smeh). Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copy left) in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost (licenca creative commons)?

Intervjuvanec 2: Ja to itak.

M.N.: Ok. Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanec 2: Ja to ja, ampak ne še čisto vse. Ne vem čisto točno, kakšne so tiste, pri teh kodah, odprtih, pač nekatera so samo za komercialne, zato si moram vsakič malo prebrati.

M.N.: Kdaj in kje si se pa to vse naučil?

Intervjuvanec 2: Vse sam.

M.N.: Ok, potem pa je naslednja Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanec 2: Ja vem kako deluje programska oprema na splošno (smeh).

M.N.: Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanec 2: Osnovne nastavitve tudi.

M.N.: So vas to, glede programske opreme tudi že kaj v srednji šoli učili?

Intervjuvanec 2: Dejansko zelo, zelo, zelo malo, skor nič. Pr informatiki, jaz sem hotel met prav informatiko na maturi, ampak smo se samo trije prijavil in pol sploh ni bilo skupine in pol nismo mel nč. V gimnaziji zelo mal, Vič ima sicer ogromno tega, sam ostali pa bolj mal.

M.N.: Aha. Grev naprej. Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanec 2: Ja to tudi ja.

M.N.: Znaš kodirati in programirati programsko opremo, da se prilagaja tvojim potrebam?

Intervjuvanec 2: Kodirat tud, programirat.

M.N.: Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanec 2: Tudi znam ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov.

M.N.: Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKZ rešitvami?

Intervjuvanec 2: Z novostmi se pa itak skoz zanimam ja (smeh).

M.N.: Ok, kje si pa to vse naučil?

Intervjuvanec 2: Hm, programirat sem se pa na ZRI-ju nauču, to je en zavod za računalniško izobraževanje, tam sem se programirat nauču. Spletne strani in ostalo pa vse sam. Torej samo en del programiranja.

M.N.: Ok, greva na naslednje področje. Varnost. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanec 2: Ne.

M.N.: nimaš?

Intervjuvanec 2: Ne.

M.N.: Zakaj ne?

Intervjuvanec 2: Zaradi tega, ker imam na linuxu vse skupi in ni potrebe po antivirusnem programu, ker itak ne more virus nič narediti.

M.N.: Zanimivo. Ok. Si previden, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanec 2: Mislim sem previden, imam vse skupi nastavljeno, da gre v spam. Ampak ja.

M.N.: Ok. Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanec 2: Ja.

M.N.: Redno spreminjaš gesla?

Intervjuvanec 2: Odvisno od baze, ampak na primer za maile in to ne, za kakšne bolj pomembne informacije, banka in to pa ja.

M.N.: Ok. Ustrezno pogosto spreminjaš varnostno kodo brezžičnega omrežja?

Intervjuvanec 2: Doma ne, ker bi bili vsi živčni (smeh).

M.N.: (smeh) potem bi jih tudi ostali morali pogosto spreminjati. Kaj pa uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanec 2: Ja to ja, ker se morem s serverjem povezovat.

M.N.: Se zavedaš kako so lahko podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanec 2: Ja zavedam se.

M.N.: In to si se vse sam naučil?

Intervjuvanec 2: Ja sam in internet.

M.N.: Ja sej. Ok, greva na Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanec 2: Ja uporabljam funkcijo zasebnosti.

M.N.: Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanec 2: Ponudnike spletnih storitev ne sprašujem o njihovi politiki zasebnosti. Mislim, da če bi jim poslal mail, kaj delajo z mojimi podatki ne bi dobil odgovora (smeh).

M.N.: (smeh). Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme tvojih naprav?

Intervjuvanec 2: Ja, odvisno od naprav. Ampak telefon pa to ja, ker mam še druge stvari gor.

M.N.: Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanec 2: Ja to itak.

M.N.: Ok. Sledi Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v tvojem življenju?

Intervjuvanec 2: Zdaj čist točno kaj je tukaj mišljeno.

M.N.: Kako vplivajo informacijsko komunikacijske tehnologije na vsakdanje življenje, torej ko kupujemo preko spleta, ipd.

Intervjuvanec 2: Ja recimo, da ja. Nek delež recimo da vem, ne vem pa čist podrobno. Tako, da tako deloma no.

M.N.: Aha ok. Kaj pa zelena IT?

Intervjuvanec 2: Hja, zdaj ne vem čist točno na kaj se to nanaša.

M.N.: Prijazno okolju in v tej smeri recimo.

Intervjuvanec 2: približno vem ja, to je spet bolj tko.

M.N.: Zavedaš se tveganja za zdravje?

Intervjuvanec 2: To pa ja. Mam očala (smeh).

M.N.: (smeh). Ok, greva še na zadnje področje, reševanje problemov. Si na ustrezen način sposoben reševati težave, ki bi nastale, ko tehnologije in naprave ne delujejo pravilno?

Intervjuvanec 2: Ja, internet, poguglam in najdem rešitev ja (smeh).

M.N.: Ok. Kaj pa če potrebuješ tehnično pomoč?

Intervjuvanec 2: Ja to tudi.

M.N.: Kaj pa ustrezne alternative?

Intervjuvanec 2: Ja to sem pa strokovnjak v tem (smeh). Ko neki programiraš in ne znaš, pa neki nardiš tako butast, da se sam sebi smeješ (smeh).

M.N.: (smeh) Ok. Znaš ustvariti svoje lastne digitalne izdelke?

Intervjuvanec 2: Ja.

M.N.: Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanec 2: Ja.

M.N.: Ok. Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanec 2: Ja to tudi ja, MySQL.

M.N.: Kaj pa video, zvok?

Intervjuvanec 2: To glih ne no, v bistvu deloma. Ne glih z uporabo široke palete orodij, tako da deloma.

M.N.: A to vse si se tudi sam naučil, PhotoShop in baze?

Intervjuvanec 2: Ja vse sam ja, tudi preko knjig.

M.N.: Super. Pa še zadnje vprašanje Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanec 2: Ja itak mi je všeč slediti najnovejšim trendom.

M.N.: V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanec 2: Ja, vključujem vse več digitalnih naprav.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanec 2: Ja zavedam se svojih kompetenc in pomanjkljivosti.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanec 2: Tehničnih seminarjev se pa zdaj malo manj udeležujem, kot včasih, ampak tudi ja.

M.N.: Aha, si se veliko udeleževal seminarjev?

Intervjuvanec 2: Ja, na te microsoft-ove sem se prijavljaj, pa so potem ful komercialni ratali, pa sem nehal. Te microsoftove konference, ko si dobil kot dijak zastonj dostop, nisi rabil plačati.

M.N.: Aha, super. Vidim, da se veliko sam učiš.

Intervjuvanec 2: Ja.

M.N.: Ok, to sva zdaj šla čez vprašalnik. Zdaj bi pa sledilo še zadnje vprašanje, kaj pogrešaš pri študiju, ampak ker si komaj prvi letnik in si na faksu komaj dva meseca in pol, bi mi verjetno težko na to odgovoril. Tako, da te bom vprašala kakšne želje imaš mogoče, povezane s študijem oziroma katere kompetence si želiš pridobiti pri študiju?

Intervjuvanec 2: Mogoče, da bi bil kakšen predmet, no sej mogoče že je, nisem še gledal vseh predmetov, tako za informacijsko varnost, specifično, torej tudi nacionalna varnost in to zaščita strežnikov, zaščita podatkov in to no. Ker to pride zelo prav pri kakšni službah, pa vem da tega v Sloveniji, razen na uni, kaj je že, Fakulteta za varnostne vede, tam majo neki, ampak je spet samo en delček. Ni prav specifično tega še nikjer no. To bi bilo fajn. Pol pa mogoče, da bi šlo to malo hitreje z razvojem naprej. Mi se recimo učimo zdaj html, ven pa je prišel že html 5. Tehnologija gre hitro naprej, nekateri predmeti pa ne tako. To je potem verjetno odvisno od profesorjev. Tko, da ne vem, kaj več pa zdaj še nebi vedu.

M.N.: Ok, to je potem to z moje strani. Bi še kaj dodal?

Intervjuvanec 2: Ne.

M.N.: V redu, potem pa se ti še enkrat najlepše zahvaljujem za tvoj čas in sodelovanje. Želim ti uspešen študij še naprej.

Transkript intervjuja – Intervjuvanka 3

Spol: Ženski

Datum: 15.12.2015

Trajanje: 53 minut

M.N.: Lepo pozdravljena. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovorna boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešli na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanka 3: Seveda.

M.N.: Imaš še kakšno vprašanje?

Intervjuvanka 3: Ne, lahko začneva.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanka 3: Študentka 4. letnika družboslovne informatike, UNI. Am, trenutno ne opravljam nobenega študentskega dela in prvič v petih letih odkar sem na tem faksu, prvi letnik sem ponavljala, da sem brez službe, ful time študent. Prej sem imela pa večinoma promocije/hostesna dela, potem pa am. Potem sem se pa bolj osredotočila na tehnične promocije ali kako bi temu človek reku. Ne vem za mobilne telefone, potem tudi za belo tehniko in take stvari. Am, potem moja ta zadnja služba je bla pa v bistvu v slovenskem delu podjetja XXX, kjer sem pa delala v bistvu kot Ad Ops Coordinator, ne vem kako se to prevede v slovenščino, v glavnem neki z advertisingom, oglasi in temi zadevami, a ne.

M.N.: Ok. Zanima me kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisala? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišala prvič za ta program?

Intervjuvanka 3: To je bila moja prva želja. Prvič sem slišala za program, am, bom kar celo mojo zgodbo povedala. Jaz sem vedno hotla it študirat neki am, računalništvo, to me je vedno ful zanimalo, računalniki in te zadeve, ampak sem bila res slaba v matematiki, tko porazna. In sem rekla ok, zdaj če grem na FRI to ne bo šlo čez, to ne bo pil vode in sem iskala nekaj v povezavi z družboslovjem, družboslovje me je pa ful zanimal, že takrat sem se ful z videom ukvarjala, s to celo družboslovno platjo tehnologije in sem probala najdit nekje en presek, neki kar bi se nekje sekal in sem najdlja en ful dober program v Dresdnu v Nemčiji, ki je bil tko, vse kar sem si lahko želela. Ful dobri predmeti, jaz sem bla tko, ziher, to je to, jaz grem v

Nemčijo gor, mi je čist vseen (smeh). Am, pol sem se pa enkrat na gimnaziji, se spomnim, sprehajala po našem, gimnazija Bežigrad, po našem hodniku tam in sem zagledala ogromen plakat družboslovna informatika. Tisti plakat je tam visel cel let, ga nikoli nisem opazila, šele takrat, ko sem jaz začela aktivno razmišljati o tem, sem vidla, opa kaj je pa to. Pol sem šla pogledat na internet in sem vidla, da v bistvu, se predmetnik unga programa iz Dresdna v 70 % pokriva s predmeti tle na FDV-ju. Sem rekla, zakaj bi jaz zdaj rinila v Nemčijo, če mam lahko ta faks 100 metrov od doma a ne (smeh). Tko da, am, ja živim tle v Ljubljani, tako da mi je vse to bilo blizu, tako, da sem rekla da bom šla pač tuki. Pol sem šla na informativni dan sem, pa še na ekonomsko fakulteto, pa se mi je na ekonomski fakulteti zdelo vse tako zlagano, pa zaigrano, sem rekla ne ne ne. Tle na FDV-ju mi je bilo bolj všeč, ker prva stvar, ki so nam jo rekli je bilo: Glejte, danes vam noben ne more zagotoviti, da boste dobili službo na koncu študija (smeh). Meni se je zdel to tak realen začetek. Kar koli boš naredil, boš naredil sam. Tako da, sem pol rekla, ja nč ne, pa dejmo tle probat, pa da vidmo kaj bo. Tko, da ja, je bila moja prva odločitev.

M.N.: Zanimiva zgodba (smeh). Kako pa si na splošno zadovoljna s študijem do sedaj? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanka 3: Sem zadovoljna, sam nisem pričakovala toliko metodologije, pa statistike. Ime nikjer ne namiguje toliko velik metodologije. Sliši se ful dobro, družboslovna informatika, družboslovje, informatika, sliši se ful dober. Nikjer tle vmes ni statistike in metodologije ne. Zdaj če greš hitro čez predmetnik, niti ne veš kaj pomenijo imena predmetov a ne, pač, ne vem, am, socialna omrežja se ti sliši ful dober predmet, ampak v bistvu je sama metodologija in nima blage veze z Facebook-om in Twitter-jem. Tako, da to sem zvedla, hard way, na koncu (smeh). Tko da ja, s te strani sem bila mal razočarana, sicer sem pol v bistvu sama z izbirnimi predmeti, ustvarla predmetnik, tko da je bil bolj meni pisan na kožo a ne. Jaz sem praktično vse izbirne predmete zbrala, razne marketinške predmete, vizualne kulture, tko res ornk družboslovne predmete in mi je to pol ustvaril en tak uravnotežen predmetnik, da je vsega po malo, da preživim tudi tiste metodološke predmete (smeh).

M.N.: (smeh) da ti je bilo kul a ne?

Intervjuvanka 3: Ja (smeh).

M.N.: Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobila do sedaj pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanka 3: Hm, Učinkovito učenje, kar pomeni pač, jutri maš kolokvij, dva dni časa imaš (smeh). Tega sem še bolj izpilila a ne (smeh). Am, pisanje seminarskih nalog, izredno, izredno velik pač, se mi zdi, da res od prvega letnika pa do zdaj, čist neki drugega. Že to, da znam vire poiskati, da jih znam oceniti, da znam iz ne vem petnajst stranskega članka, da ga znam hiter preleteti, pa ključne koncepte ven pobrat, pa nekaj to zapakirati v seminarsko nalogo, ki je pol sestavek večih teh virov a ne. Am, na temu se mi zdi, da sem ful ful ful pridobila a ne. Am, potem tud neko, kako bi rekla, neko poglobljeno razumevanje nekih informatičnih konceptov ne, ker to kar sem jaz večinoma dobila, sem dobila kar sem se učila posredno, preč od študija ne. Mogoče najbolj zanimiv to, statistični programi, pač tega se sama nikol nebi šla učiti in mi v bistvu ful prav pride, da znam pač ene tri funkcije pognati v SPSS-u (smeh), čeprav na koncu ne veš čist točno, kaj ti je ven vrglo, ampak približno ti je pa jasna slika a ne (smeh). Am, tko, da ja. To se mi zdi, da je tle ful vrednosti na tem, da se da v bistvu, mmm, da se spoznamo na neke statistične analize, pa če hočemo ali pa ne. Pač v treh, štirih letih te dotrblajo do te mere, da pač razumeš stvari kako delujejo in jih vsaj znaš interpretirati, če ne drugega a ne. Am, ker pač postopek vedno lahko izgubljaš in poiščeš kako se še enkrat naredi, ampak interpretacije pa težko se iz nule učiš, če nimaš pojma a ne. Tko, da tle se mi zdi, da je dost tega a ne. Pač po moje je ful premalo poudarka na informatiki, če pa je že informatika, pa preveč meji na tisto hard core programiranje, pa odločevalske funkcije, pa take zadeve, ki nas niti ne zanimajo, pač ti nam moraš pokazati simple stvari. Kako se naredi v wordpress-u spletno stran, to delajo zdaj v društvu DID, društvo dela zdaj to na delavnicah, tiste stvari se mi zdijo ful uporabne. Uporabno se mi tudi ful zdel programiranje, ki smo mel Python-a, ker je Python ful uporabna zadeva in je res, da smo šli res čist čez osnove, ampak vsaj približno veš kako zadeve grejo, kako se razmišlja o programiranju, čeprav marsikdo preklinja ta predmet zaradi tega ker je, am, izvajan iz strani profesorja, ki ma ogromno znanja na tem področju in je težko zdaj nekomu to tako poenostaviti, da bo čist iz nule razumel, ki še nikoli ni, ne vem niti html-ja prijel v roko ali pa kaj takega a ne (smeh). Tako da to je bolj ta problem, da je ta prenos znanja otežen a ne, samo znanje je pa ful praktično, čeprav ti danes ne vem več dveh stavkov spisati v Python-u ne, ampak če mi daš kodo, jo bom pogledala in bom približno vedla kaj se tuki dogaja ne. Pač, ne vem, bom vedla ali ta del ureja, kako izgleda zunanja podoba ali ureja funkcije.

M.N.: Ok, bi še kaj dodala tukaj?

Intervjuvanka 3: To je to.

M.N.: Prav, potem pa greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševala po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imela pred sabo. In bova šle lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedala za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobila (pred študijem, med študijem ali pri delu/sama). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedala ali si jih med študijem pogrešala, torej bi želela to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanka 3: Ja, ok.

M.N.: Pa greva kar na prvo področje, informacije. Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanka 3: Ok. Hm, napredno iskanje sem se več ali manj sama naučila. Online baze smo obdelovali na faksu in to je tudi ful fajn zadeva, da znam zdaj dikul uporabljati in da vem da obstaja in me mal skrbi kako bo zdaj, ko je dol padu in ga cel teden ne bo, tako da ... (smeh). Tako, da ta zadeva je prišla od faksa, od prej tega nisem poznala. Poznala sem Google Scholar, ampak se mi zdi, da kar koli odpreš na Google Scholar, je plačljivo in je pač čist brez veze v tej povezavi.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanka 3: Ja, to je tko zelo zelo na rahlo ne. Tko, skor ne znam. Ampak ja, znam uporabiti mehanizme za filtriranje v smislu, greš na dikul in vpišeš, ne vem, am....

M.N.: Uporabiš tiste filtre, ki so tam na voljo?

Intervjuvanka 3: Ja, če se človek piše, ne vem, beseda, ki je zelo podobna kakšnemu samostalniku, uporabiš tisto kot avtor in ne kot search term a ne. To so čist take osnovne zadeve a ne.

M.N.: A si to kaj pogrešala na faksu, bi si želela tega več pridobiti med študijem?

Intervjuvanka 3: Ne, tega niti nisem preveč pogrešala. Bolj je res važno tisto, da znaš ti oceniti kaj je v redu vir, kaj ni v redu vir. Pa mogoče tudi, na primer, ko greš čist po Googlu iskat, da še zmer znaš oceniti ker vir je v redu in kateri ni, ker ni vse

kar na Googlu najdeš za v smeti a ne. Ampak 90% primerov pa je ne. Zdaj kaj je to business insider, a je to legitimen vir ali ni? (smeh). Tko, da ja.

M.N.: No saj na to temo se tudi navezuje naslednje vprašanje Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke?

Intervjuvanka 3: Aha, ok. Am, če znam primerjati različne vire, da lahko ovrednotim najdene informacije in podatke? Am, neki malga smo delali to v gimnaziji, ampak večinoma na faksu ne, ker pač wikipedija ni več legitimen vir, ampak reference iz wikipedije grejo pačist lepo čez a ne.

M.N.: Aha ok. Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji?

Intervjuvanka 3: To smo tudi na faksu delal. Pa zanesljive, nezanesljive vire informacij večinoma kar smo na faksu delal ja. Am, smo se pa mal bol v to poglobil tud ko sem v bistvu sodelovala pri, am, na faksu smo mel delavnice o odgovorni rabi računalništva, smo jih študenti vodil za srednje šole, v okviru, kot promocija družboslovne informatike na srednjih šolah. Kar pomen, mi smo prišli tja in smo mel 45 minut predavanja o raznih uporabnih stvareh, ki se jih naučiš na faksu, oziroma o uporabnih stvareh, ki jih potrebuješ vedet, kot uporabnik računalnika. Varnost na internetu, ampak ne tista klasična, ampak tko smo šli prav kako ustvariš varno geslo, kaj so to ad blockerji, tko prav po, res sistematsko smo se lotil, v bistvu smo vse študentje ustvaril skupi, am profesor XXX je bil naš mentor, tok, da smo mel sestanke takrat ko je treba in tko, da je bilo vse po spisku (smeh), am ampak ja, drgač smo pa večinoma to tam obravnaval in smo tud v bistvu dobil odziv od srednješolcev, da v bistvu nimajo pojma kaj je zanesljiv vir in kaj ni zanesljiv vir a ne. Lani smo čist tko za primerjavo ne vem, en članek iz 24 ur in en članek iz satiričnega spletnega časopisa Navice.si, kjer v glavnem neki o bureku in Adrii Airways in se nam je dogajal da so bili dijaki tko 50:50, razdvojeni, da niso čist vedli kateri je ta prav in kater ni ne. Sicer so bili res bolj popularni članki a ne, ampak tudi iz popularnega članka se da hiter videt a pije vodo ali ne, a ne. Tko da ja.

M.N.: Zanimivo. Pa greva kar na Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij?

Intervjuvanka 3: Am. To smo tudi obdeloval na tej delavnici. Drgač pa sem jaz to že od prej znala no, ne iz klasičnega izobraževanja, ampak sem se sama doma naučila, ker sem bila vedno ta velik tehnik v familiji (smeh) in sem vedno skrbela, če sem se že lotila neki popravljat računalnik a ne, da smo mel neke varnostno kopijo, če je slučajno šlo kaj narobe, da sem jaz samo nazaj dala in je bilo tako »glej mami, nič se ni zgodil« a ne. Tko da ja.

M.N.: (smeh). Ok, kaj pa razvrstiti podatke na organiziran način? Znaš?

Intervjuvanka 3: To smo isto delal na delavnicah, pet glavnih map, ki so pol noter, majo svoje pod mape a ne. Am, v bistvu, dost je stvari, ki smo jih delal na delavnicah, smo se študenti med sabo naučil. Ker je v bistvu vsak dobil eno temo, ki jo je imel za obdelat in je obrnil internet in je najdu, glej to so pač dobre prakse, kaj ostali uporabljajo, kakšne teorije imajo za te zadeve, am in smo pol v bistvu s pomočjo tega se naučil a ne. Recimo, najprej jaz nisem vedla, da je priporočljivo, da imaš ti manjše število map in da grejo bolj globoko a ne, kot pa da maš ti 20 map, ampak je čist tko, iz strani usability-a hitrejš, če klikaš noter, kot če scrollaš noter in iščeš posamezno mapo ne. Tko da ja. A je v redu tako, kot odgovarjam? Da ne bom preveč okol? (smeh)

M.N.: Ja, čist v redu je tako (smeh). Greva potem kar na naslednji sklop, komunikacija.

Intervjuvanka 3: Ok, potem imava Q14.

M.N.: E-pošto uporabljaš?

Intervjuvanka 3: Mislim ja, e-mail mam povsod, na telefonu mi utripa, kar koli se zgodi. V bistvu za e-mail sploh ne rabim več računalnika, ker vse kar želim narest lahko naredim preko telefona. Tko da, pripenjam vse živo, nekih velikih stvari ne pripenjamo, ker za to uporabljamo druga orodja, za share-nje velikih stvari, kar pridemo že k naslednjemu vprašanju (smeh).

M.N.: Ja res je, se navezuje eno na drugo (smeh).

Intervjuvanka 3: Ja ja (smeh).

M.N.: A e-mail si se drugače sama naučila uporabljati?

Intervjuvanka 3: Ja e-mail sem se sama naučila uporabljati. Mislim, da sem bila ena prvih v mojem razredu, ki sem imela v osnovni šoli e-mail. Najprej mislim, da je bil email.si, pol naslednji je pa bil uala.com, zaradi tega, ker je bil ual takrat ual edini e-mail provider, ki je dal na voljo 5 giga prostora. Takrat gmail-a še ni bilo (smeh). Tko da ja.

M.N.: (smeh) Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanka 3: Am, Google Drive ful uporabljam, sploh za kolaboracije razno razne, am, lahko je čist simple projekt, kjer se rabimo z dvema človekoma zmeniti čist preproste stvari, kako bomo nekaj izvedel, pa vedno odprem nov Wordov dokument v Google Drive, čist sam zaradi tega, da imamo vsi vse na istem koncu, da se ne lovimo kaj bo kdo naredu, tam not vse piše in na tisto se navezuj in tudi ljudi, ki ne znajo uporabljat Drive-a, jih naučim uporabljat Drive, zato, da imamo vse lepo na istem koncu a ne. Am, zdaj Drive sem se naučila uporabljat sama, še prej, ko je bil Google Docs, v bistvu neki minimalnega smo ga uporabljali že v gimnaziji, ko je bil še waiv, ki je bil v bistvu nek začetek tega, skolaboracije in tega, tako da sem ful forsirala tudi pri nas v razredu, da smo na ta orodja shranjeval, sodelovali skupi a ne. Am, drgač pa to smo spet omenjali na naši delavnici. Am, ampak ja pol pa pač, ko sem prišla na faks, sem pogruntala, da je velik lažje, če narediš en Drive dokument pa pol vsi delamo isto, pa vse je na kupu, tko da pač je zdaj to obvezno ostalo, neki kar pač nujno rabiš. Am, Scribd nimam pojma kaj je to, SlideShare nimam pojma, Scoop it nimam pojma.

M.N.: To so drugače samo primeri, verjetno je vse podobno kot Drive.

Intervjuvanka 3: Aha ok. Flickr je skor že umrl, samo še fotografi ga uporabljajo (smeh). Picasa je ful luštkan programček za obdelavo slik, ampak če maš Lightroom, ga ne rabiš. Je pa Picasa od Googla ne in Google v bistvu ma pa ful dobro narejen to k, am, to so na novo uvedel, da lahko v bistvu k njim v cloud naložiš nenormalno količino slik, vse brezplačno dokler jim pustiš da ti oni dol zbijejo na 2 mega, kar pomeni, da sem jaz glih kar vse svoje fotke od leta 2009 naprej, vse kar sem imela na računalniku za enih 50 giga materiala fotk, videev, vse upload-ada gor in imam lepo gor varnostno kopijo. Je res da Google vse fotke pregleda in ima tako nenormalno dobre algoritme, da ko ti vpišeš Andreja, ti vrže vse Andreje na fotkah. Tako, da zadeva je malo scary ja (smeh), ampak ja jaz pa zasebnost je malo druga zgodba.

M.N.: Zanimivo (smeh). Uporabljaš interaktivno podatkovno zbirko (wiki)?

Intervjuvanka 3: Na wiki-ju nisem še nikol nič delala. Dostopam pa do njega ja, definitivno. Največkrat v bistvu za neke take hitre informacije o splošnem znanju. Ne vem, mmm, debata se neki kregaš kaj je bilo res, kaj ni bilo res, gremo na wiki

pogledat a ne. To je to. Wiki sem uporabljala, mmm, to sem se tudi sama naučila am, ampak ja redko ga uporabljam za faks zadeve, oziroma če ga, ga uporabljam za en pregled, da pol dobim v bistvu idejo kje naj naprej raziskujem. Ena taka dobra osnova, podlaga je. Al pa na primer, ne vem če najdeš na internetu izraz, ki ga ne razumeš, mogoče kakšen medicinski ali pa kej takega, grem pol tja pogledat v bistvu na kaj se to navezuje, kaj to je, lepo z domačimi besedami pogledaš, tok časa brskaš tam noter, dokler ti ni jasno za kaj gre a ne (smeh). Mogoče čist na ta način, jaz sem ful firbena kar se tega tiče.

M.N.: Ok, potem pa greva na Q15. Uporabljaš spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanka 3: Am, zdaj tko, a tle noter bi pasal tudi tale am, kaj je že, ko imaš te časovnice in potem slediš.

M.N.: A Trello?

Intervjuvanka 3: Ne, ne Trello. Trello smo zdaj v službi uporabljali (smeh).

M.N.: (smeh)

Intervjuvanka 3: Ko imaš te časovnice, k napišeš ta task je do tle, pol pa je tako puščica dol.

M.N.: Aha, ja vem katerega misliš, ampak se tudi jaz zdaj ne morem spomniti kako se mu reče. Mislim pa, da bi tudi spadal sem ja.

Intervjuvanka 3: No tega, s temi časovnicami, smo se naučil na faksu. Am, vse kar je od Googla, pač, jaz brez Google koledarja živet ne morem, v bistvu napišem si vsako stvar, tudi pojdi po kruh v trgovino, ker drgač pozabim. Am, ostalih ne poznam, pa načeloma več ali manj sem se naučila sama. Razen tistega, ko sva zdaj govorile, smo imeli na faksu, ker smo mogli trackat, kako poteka, kako bomo nardili sami, cel proces izvedbe nekega seminarskega dela. Ampak je bilo to tako zelo tako, nardit morate tisto časovnico, pa poslat mi morate časovnico, pa potem morate slediti tej časovnici. In pol, ja kako pa to sledimo? Ja na roke. Aha, ja zakaj pa imam pol jaz to časovnico? (smeh) Nisem razumela kje je tu uporabna vrednost ne, kje jaz tle prišparam na času, ker jaz si lahko tudi na roke napišem to moram narediti, preden se lotiš druge zadeve. Jaz si lahko to tudi na roke zrišem a ne. Ne rabim posebnega programa, pa se tam hecat s tistimi puščicami a bodo šle ali ne bodo šle a ne. Tko da ja. Trello smo pazdaj ful v službi uporabljali ja, to je pa vse šlo prek Trello-ta. Am, tko, da ja.

M.N.: Ok. Kaj pa sisteme za spletne konference uporabljaš?

Intervjuvanka 3: Am, ja to sem se večinoma sama naučila, razni Skypi in te zadeve. Oziroma, am, kar sem delala, da smo imeli te web konference, pa da smo mogli pol, da se gor pridružiš in poslušáš eno zadevo a ne. Am, na faksu nismo tega nič obdeloval. Am, ja.

M.N.: Ok, kaj pa prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu, uporabljaš?

Intervjuvanka 3: A to zdaj hard coworking ali knjižnica? (smeh).

M.N.: Po moje kar oboje (smeh).

Intervjuvanka 3: Ker jaz to recimo ful pogrešam tle na FDV-ju a ne. Ker kar imaš takega prostora je zunanji del knjižnice, pa 27ka, ki je vedno temna. Ne vem, se mi zdi da na ekonomski majo to ful lepšo urejeno, pa da so prostori tudi bolj namenjeni, am maš tudi zaprte prostore za skupince, tako da se lahko tudi bolj glasno ali pa če so kakšne bolj občutljive zadeve ali pa kakor koli. Se mi zdi, da te bolj povabijo k temu, tako da v sproščenem okolju sodeluješ, da ni to tako kot knjižnica a ne. Da je to tak bolj sproščen prostor, kamor lahko prideš. Pa tudi za kakšne druge biznise, kar bi izven faksa ustvarjal ne. Da lahko tja prideš, pas kolegi rečeš, kaj bomo dali na kickstarter a ne (smeh). To mi res malo manjka.

M.N.: Ok. Potem pa greva na Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanka 3: Se zavedam, ampak me to ne odvrne od tega, da je ne bi izpostavljala ne (smeh).

M.N.: (smeh) Ok. Veš ustvariti javni profil v skladu s tvojimi potrebami?

Intervjuvanka 3: Ja vem in zelo podrobno ga spremljam a ne. O meni lahko najdeš marsikaj na internetu, ampak vse pod mojim nadzorom, zaenkrat še, ne (smeh). Tko da ja, tudi na primer zelo visoko so rangirale ene zelo stare fotke še iz Myspaca, še do nedavnega in sem bila tko ok, sej so v redu fotke, sej ni nič takega, jaz sem na rolerjih, ampak fotke so res stare a ne. In sem bila tko, najlažje to dol spravim, da zbrišem Myspace. Nimam pojma kater mail sem imela za Myspace, nimam pojma kakšno je bilo geslo, Myspace je umrl, sploh ne obstaja več v taki obliki, kot je bil takrat a ne. Tko da sem enostavno nekje izbrskala en obrazec, ki ga pač podpišeš, napišeš not svoje podatke in potem oni zbrisejo tvoj account, kljub temu, če nimaš ti nobenih gesel ali pa e-mailov a ne. Tko, da so pol to lepo zbrisal in v roku dveh mescov so slike ven zglnle. Tko da zdaj je pretty much vse clean kaj o meni najdeš na internetu, tako da veselo googlanje (smeh).

M.N.: (smeh) Ok. Si sposobna upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanka 3: Ja ja, mamo tudi kakšen fejk profil za marketinške namene (smeh). Sicer niso prav hudo uspešni, ampak včasih rabiš kakšen tretji profil, da vidiš kako se stvari iz drugih koncev vidijo na primer. Tko da to ni panike.

M.N.: Zanimivo (smeh). Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš na spletu in veš kako zaščititi svoj digitalni ugled?

Intervjuvanka 3: Ja, pač skoz moraš paziti v bistvu. Aja kje sem se to naučila?

M.N.: Sej lahko pol za vse skupi poveš.

Intervjuvanka 3: Aha, no sem skor pozabila povedati. Večinoma sem se po moje kar sama, s poskušanjem in trailer error, čist na to zadevo. Kakor sem rekla, že zelo zgodi sem se v bistvu dala na internet. Am, Myspace, svoj Youtube kanal sem imela daljnega leta 2008, am, k sem dala tko video ven in čakala tam in v angleščini komentirala neke zadeve in v bistvu so me starši mejčkeno usmerjal ne. Mami je v bistvu vse pogledala kar sem dala na internet in skozi malo od ozadi opazovala ne in če je bilo kaj takega kar ji recimo ni bilo všeč, ni rekla zdaj pa to dol vrž, zdaj pa to ne smeš objavljat, foter je sicer imel en tak pristop, ampak mami je pa rekla, glej kako se ti to zdi a ne, a ti je to v redu ali ti ni. Če sem jaz rekla, da mi je v redu, sem pol vidla po komentarjih, ki so nazaj prišli, k so bili ful hejt komentarji, seksualno usmerjeni ali pa kakor koli, da sem bila tko, glej to mi pa ni všeč, nočem takih komentarjev pri sebi gor in sem pač rekla pač takih stvari ne morem objavljat, takih stvari ne smem objavljat a ne. Am, pač ja to da paziš na svoje osebne podatke, ne vem kje živiš, kako živiš, pač te zadeve, to niti ne pazim tok, ker če gledaš moje videe hitro ugotoviš kje živim. Ker tudi moj avto je zadnji dve leti plastificiran z vsemi mojimi podatki, tko da me hiter najdeš (smeh). Ampak je res, da nisem imela nikol kekega takega problema, da bi mi kdor koli sledil ali pa kej takega ali pa da bi se počutila tko ogroženo. Dost zaupam ali kako naj temu rečem. Am in je to, da moj avto izdaja, da je to moj avto, je večkrat prišlo kot prednost kakor slabost. Ker na primer, enkrat sem luči pozabila prižgane in sem dobila na Facebook-u obvestilo, draga sosedja, če je tisti avto, ki mu piše na riti XXX

XXX, pojdite luči izklopiti, ker drgač zjutraj ne boste imel več elektrike a ne (smeh). Tko da ja, na ta način. V bistvu sem sama, s tem poskušanjem in izkušnjami pogruntala kaj se da narest, kaj se ne da narest, se izredno zavedam, da kar koli daš enkrat na internet, pa ne samo na internet, kar koli se enkrat posname v kakršni koli obliki digitalnega zapisa, tega ne moreš več zbrisati a ne. Pa čeprav si ti misliš, ja sej je samo na moji SD kartici, ne ni. Na tvoji SD kartici je in pol boš ti zbrisal in dokler ne boš ti dvajset krat prepisal tega, bo to še vedno na tvoji SD kartici, bog ne daj da daš ti to na kater koli clouds storage, ker bo tam za vedno ne. Tko da tega se ful ful ful zavedam, zato tudi ko, ne vem ustvarjam fotografije, ko kar koli ustvarjam, vedno ful pazim in zase in za ljudi okol sebe, mmm kaj se to dogaja, kere so te zadeve, kaj sploh ne bi imelo opcije ven pridet ne. Oziroma, če že je kej takega, da jaz nimam problema s tem ne.

M.N.: Ok. Greva potem kar naprej na ustvarjanje vsebine. Torej Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposobna ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanka 3: Ja definitivno. PowePoint-i, diagrami, video, fotografija, grafika, kar češ glej.

M.N.: A to si se naučila na faksu?

Intervjuvanka 3: Ne (smeh). To sem večinoma sama, pa mogoče tle tudi obšolske dejavnosti, am, pionirski dom, režiserki krožek, tam so nas v bistvu naučil vse manipulacije videa in kako s tem naredimo. Potem ogromen me je tudi foter nauču, ki je pač bil včasih fotograf, tako da kar se tiče PhotoShopa in manipulacije slike in te zadeve, am tako da sem pol te dve stvari, ki sem jih vedla prenesla v PowerPoint, pa sama sem se tudi dost izobraževala na temo atraktivnih PowerPoint-ov, kako narediš zanimivo prezentacijo, mmm tista čist simple pravila kako se neko stvar ustvarja. Na faksu smo imel v bistvu samo pri angleščini, tko da se je mal bolj za resno govoril o predstavitvi, pa o temu. Pa da je bil tudi PowerPoint in predstavitev ocenjena. Se mi zdi, da je tega absolutno premalo. Ker se mi zdi, da določeni profesorji še danes ne razumejo, da branje iz PowerPoint-ani the way to go in da spimo zraven a ne (smeh). Tko da ja.

M.N.: Bi bilo fajn, da bi bilo več tega?

Intervjuvanka 3: Ja, ampak po drugi strani maš pa tudi predmete, ko pa je to, ko ti razlagajo vse te osnove, pa recimo da profesor še sledi tem smernicam a ne, pol je pa sicer na koncu predstavitev, am, na predstavitvi se pa sicer ocenjuje, sam PowerPoint oziroma sama predstavitev v petih procentih. Lahko mam jaz ful dobro predstavitev, dobro sej razumem, da more tudi vse ostalo za sabo potegniti, sploh v primeru angleščine a ne, ampak lahko bi bil pa kakšen predmet, ki bi pa bil ne vem res bolj osredotočen na to a ne. Sej verjamem, da težko vse stvari skupi stlačiš, na primer, ne vem ko imaš nek predmet, kjer bi se naj primarno delala neka raziskava, pa da je potem še ful poudarka na samo predstavitev a ne, da to zdaj oboje skupi ali bo 50:50 ocenjeval je pa tudi mal tko a ne (smeh). Čeprav bi bilo zanimivo, ker v bistvu predstavitev in da se ti znaš prodat nekemu, se mi zdi, da je osnovna kompetenca sedanjega življenja, sploh zdaj, ko moraš službo praktično ustvariti sam ne in moraš sam sebe prodat, noben ne bo do tebe prišlo »dej pridi prosim k nam« (smeh).

M.N.: Ok. Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanka 3: Ja to je tisto, izven faksa, izven šole. Kot sem že rekla grafika, foter, video, mmm na režiserskem krožku, pol vmes sem pa še sama nadgrajevala in tko a ne. Hotela sem vzeti medijski praktikum lansko leto, kot izbirni predmet, pa sem pogruntala, da ga ne morem vzeti, zato ker je medijski praktikum namenjen samo študentom, točno tistega njihovega programa. In ga sploh ne morem vzeti, kot izbirni predmet, ker ima na primer montiranje noter a ne, montažo in bi bilo to meni najboljše, če bi se lahko še kej dodatno naučila a ne, pa izpopolnila, pa ga nisem mogla vzeti.

M.N.: Aha, škoda.

Intervjuvanka 3: Ja, tko da ja. Se zgodi (smeh).

M.N.: Ok, potem pa je Q19. Tukaj je bil možen samo en odgovor.

Intervjuvanka 3: Ja ta zadnji. Imam veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih (obstoječih) vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih. Ja pač, noben problem, Adobe Premiere Pro uporabljam praktično na dnevni bazi, am PhotoShop tudi kar dost uporabljam in ta dva sta moja ta glavna, s katerima operiram vse stvari a ne. Am, sem pa tja pol uporabljam tudi kakšna online orodja za oblikovanje fotografij. Čist samo zato, ker gre hitreje in majo nekatere stvari pač že vgrajene noter, ne vem kakšen določen filter za katerega bi v PhotoShopu rabu 20 minut, da bi ga z nule narediš a ne. Tam flikneš noter, dvakrat klikneš, pa potegneš sliko ven, pa je čist v redu za na internet koker jo rabiš, ne vem za socialne medije ali pa kakšne takšne zadeve a ne. Tko da ja, to sem se naučila zunaj.

M.N.: Sama?

Intervjuvanka 3: Ja, sama (smeh).

M.N.: Ok, greva naprej na Q20. Imaš, nimaš težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanka 3: Mislim, to kar približno vem zakaj se gre ja. To sem se naučila v prostem času, pač, sicer je pa tako ne, vsi ti tumbajo ja ja, torrenti niso zakoniti, v bistvu pa še danes ne vem a so torrenti zakoniti ali ne ne. Vsaka država ima malo drugačne zakone a ne. Kao da ne bi bili v redu, a po drugi strani eni pa pravijo da po slovenski zakonodaji, pa za lastno uporabo pa lahko ne. Kaj je zdaj res? Tko da, edino pri torrentih sem tkole, nimam pojma. Uporabljam jih zmerno (smeh).

M.N.: Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic ali licenc omejeno uporabo, in tistimi, ki nimajo omejene uporabe?

Intervjuvanka 3: Ja te avtorske pravice so sploh v zadnjih letih velik velik problem. Rahlo smo jih omenjali na faksu, ampak res čist samo omenjali, am, pač profesor je reku: »ja to je ta licenca, to lahko delate z njo, v redu, next slide«. Tko, ok, v redu za muziko še nekaj gre. Recimo, da je definirana a ne, mal pa ne vem za neke dokumente pa to, recimo tam ko je jasno definirano, tam ni problema. Tam takoj veš, tudi če ne veš čist točno, zgooglaš in pogledaš kaj ta licenca pomeni a ne. Ampak, kaj pa, jaz mam en problem, kaj pa knjiga? Če jaz knjigo preberem na svojem videu na Youtube, a moram komu dati avtorske pravice za to ali ne. A ne? In to še danes ne vem, to sem vprašala že ene dva različna odvetnika, pa še zmer ne vemo kje smo.

M.N.: Aha, si se obrnila kar na odvetnike.

Intervjuvanka 3: Ja, no študente prava. Pač probaš pogruntati a ne. A to lahko ali ne, a ne. Ker za glasbo je zelo definirano, pa programsko opremo tudi, pač free to use pa to, ni problema. Ostale stvari so patko tko. V glavnem na faksu nič.

M.N.: Se zavešaš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanka 3: Ja to so nam zelo tumbal v srednji šoli, pač ti ti ti a ne (smeh). Ampak po drugi strani pa glej, če pa ne bi nalagala neleganih vsebin am, bi pa danes ne znala upravljat z videom in fotografijo ne. Ker ok za fotografijo še je neki teh zastojskih programov, ampak na zastojskih video programih sem pa zaključila tam nekje v osmem razredu osnovne šole. Tak da ja, faks tega ne obdela.

M.N.: Ok kaj pa ti koncepti avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost?

Intervjuvanka 3: Ja tko, recimo približno malo mi je jasno zakaj se gre v teh vodah. Neki malega smo imeli na faksu, ampak res čist čist minimalno. Res omenjal. Nič več a ne. Tako da, večinoma sem se o avtorskih pravicah in vsem tem naučila iz googlanja, ker sem rabila vedet zaradi Youtube-a, kaj lahko uporabljam in kaj ne, kakšno glasbo lahko uporabljam in kaj ne, ker te itak za vsako stvar takoj zahaklajo a ne. Tako da večinoma iz tega načina.

M.N.: Kaj za zadnja trditev: Na pravilen način znam uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljam ali ustvarjam na spletu, v skladu z mojimi potrebami?

Intervjuvanka 3: Ja to sem iz googlanja v bistvu pogruntala.

M.N.: Sama torej?

Intervjuvanka 3: Ja ja ja.

M.N.: Ok, potempa greva na Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanka 3: Ja, vem. Približno vem razstaviti računalnik in ga potem sestaviti nazaj skup.

M.N.: Kje si se pa to naučila?

Intervjuvanka 3: Am, po moje doma, ko sem opazovala računalničarja, pa sem bila vedno tako radovedna: »Kaj pa ta zadeva naredi?«, kaj pa ona zadeva naredi?«, »kaj pa ta zadeva naredi?« in smo tam skup sestavili. To smo isto obdelovali na delavnicah in so bili vsi tko. Pri ta prvem letu smo celo prinesli fizični računalnik tja in smo rekli, da ga bomo razstavili, te posamezne dele, ki smo vam jih zdaj pokazali in ga bomo potem nazaj skup sestavili a ne. In so dali meni šraufenciger, da bomo pokazali, da tudi ženska zna to razstaviti a ne (smeh) in potem je bilo ful bizarno, še posebej, ko smo prišli na tehnične šole, ker še vedno 50 % fantov na tehničnih srednjih šolah ne bi znalo to skup sestaviti, meni pa ni bilo problema. Tko da ja, je bilo malo hecno.

M.N.: Zanimivo. Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 3: Brez problema. Poiščeš nastavitve in sprobaš in rata ne.

M.N.: Ok. Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanka 3: Mislim napredne do meje, kjer jaz poznam in vem zakaj se gre a ne. Pač kdaj bom tudi kaj sprobala, pa tako pazljivo opazovala kaj sem zdaj naredila, pač če se bo kaj spremenilo, sesulo pa grem pol nazaj pa popravim a ne. Tako da to tako pazljivo. Nekje na sredini.

M.N.: Aha. Ok. Kaj pakodirati in programirati programsko opremo, to znaš?

Intervjuvanka 3: Žal ne, čeprav bi si to želala vedet, ampak ne znam.

M.N.: Ok. Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanka 3: Če se tle šteje html pa CSS, čist na surovo z nule znam narediti samo take osnovne zadeve, pa neki tega smo se učili v bistvu v srednji šoli, neki sem se sama naučila, neki smo ponavljali tudi na faksu, ampak to je bilo zelo osnovno in čist samo toliko, da si razumel osnovne koncepte html-ja. Meni se zdi tukaj bolj uporabni razni te, spletni ali kater koli pripomočki za ustvarjanje, ker ti danes ne rabiš več znati z nule ustvarjati spletno stran, glavno je, da jo ti znaš prilagajati svojim potrebam a ne. In tu se mi zdi, da bi lahko bilo veliko več poudarka a ne. Ok.

M.N.: Na faksu?

Intervjuvanka 3: Ja. Ok, imamo, ne vem pol semestra čist osnovni html, toliko, da spoznamo značke in da vemo kaj se dogaja, pol pa imamo zdaj tu, ne vem, am neki resno spletno stran, ki ima ful ene kode, ki je ne razumeš, ampak je ni treba razumet. Zato, ker ti rabiš samo poiskati tiste značke, ki jih ti rabiš spremenit, da se bo koda pol odzvala tako kot ti hočeš a ne. Tako, da take malenkosti v bistvu ja. Bolj praktične, uporabne stvari. Ker noben ne bo šel html strani iz nule pisat, ker je čista potrata časa in brez veze.

M.N.: Ok. Se zanimaš in se seznanjaš z novostmi v zvezi z IKT rešitvami za načrtovanje in ustvarjanje izdelkov?

Intervjuvanka 3: A to je to, kar sem zdaj opisala ali se to še na kaj drugega navezuje?

M.N.: To je mišljeno novosti, ki se pojavljajo. Itak se ta tehnologija ves čas spreminja, tako da predvidevam, da se sproti seznanjaš in zanimaš za nove stvari?

Intervjuvanka 3: Ja se zanimam ja. Ni sicer zdaj tako, da bi vsak dan brskala, ampak če mi pride glih pod roke, pogledam, pregledam, vedno iščem hitrejši, krajši način za ustvarjanje a ne.

M.N.: Ok, potempa greva na naslednji sklop. Varnost. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanka 3: Nimam protivirusnega programa. Če greva najprej na splošno, o varnosti smo sicer največ govorili v srednji šoli, na faksu niti ne toliko. Mislim, da se mora do sem že vsak sam naučit kaj pa kako. Ampak še zmeraj opažam, da marsikdo, tudi na družboslovni informatiki nima onih osnovnih reklcev poštimanih o varnosti ali pa o spletni identiteti, da je to ena in ista stvar. In ne moreš to domnevati kot celoto a ne.

M.N.: Ok. Si previdna, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanka 3: Ja. Najboljši so tisti v angleščini, ko ti piše prijatelj a ne, what (smeh).

M.N.: (smeh) Uporabljaš različna gesla za dostop do opreme, naprav in digitalnih storitev?

Intervjuvanka 3: Ja po navadi zato, ker me prisilijo do tega.

M.N.: Pa jih redno spreminjaš?

Intervjuvanka 3: Ja po navadi zato, ker me prisilijo do tega (smeh). Ker drgač jih ne a ne. Tko na splošno smo o tem na faksu ful malo govorili.

M.N.: Misliš, da bi mogli več?

Intervjuvanka 3: Am, mogoče o praktičnih rešitvah. Pa niti ne toliko zaradi sebe, ampak da ti v bistvu še enkrat poudari to, pa da nekak utrdi, pač praktično mogu bi bit predmet Praktične kompetence na internetu. In tu zajameš to vse noter a ne (smeh). To sicer ne paše specifično v noben predmet a ne, ampak je v bistvu naša delavnica a ne.

M.N.: Ok. Pogosto spremeniš varnostno kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanka 3: Ne, je vedno ista. Zaradi tega, ker če ni, pride moja mami z tremi telefoni in dvema laptopoma in je tko: »XXX nič mi ne dela več«. Tako da je vedno ista (smeh).

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanka 3: Ja, to je pa itak že po default-u naštimano na router-ju, tako da to ni panike. Kako sem se to naučila? Z googljanjem in gledanjem kaj vse tam not piše in probavanjem: »uuu to pa zdaj ne dela, v redu, reset« (smeh).

M.N.: (smeh) Torej sama?

Intervjuvanka 3: Ja ja.

M.N.: Ok. Se zavedaš kako so podrobnosti z zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanka 3: Hm, mislim za to bi mogla brati am, drobni tisk, kar vsi vemo, da ne naredimo nikoli a ne. Tko da, po moje sem tudi že kakšnega prvorojenega sina, pa kakšno ledvico prepisala komu (smeh). Tko da, ne ne vem, ne zavedam se koliko stvari lahko vidijo tretje osebe a ne. Pač pri nekaterih stvareh pač obupaš in nimaš več nadzora a ne in si rečeš, tko pač je a ne.

M.N.: (smeh). Ok, greva na Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanka 3: Ja, odvisno katera socialna omrežja. Nekatera ja, nekatera ne. Na primer, Twitter in Instagram sta public, Facebook je delno zaprt, itd.

M.N.: Ok. Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanka 3: Ne, nikoli. Nimam časa za to (smeh).

M.N.: (smeh). Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme svojih naprav in aplikacij?

Intervjuvanka 3: Ja, to mam pač tako, da bi rekla, da mam pod nadzorom a ne. Na primer, zavedam se tega da android konstantno pošilja podatke nazaj na Google, kje se moj telefon nahaja, ampak jaz to spet vidim bolj kot prednost, ne kot slabost a ne. Doma na fiksnem računalniku je skoz vpisan moj gmail account, da če se mi kar koli zgodi, odpreš Google location manager in me najdeš ne (smeh). Tko da, jaz to vidim, kot prednost in recimo, da zaupam Googlu, da bo to obdržal zase v čim bolj plemenite namene a ne (smeh). Tko da ja. O socialnih omrežjih, nekaj malega smo govorili na faksu, ampak bolj v smislu, am, v kombinaciji z družbo, pa kako se različni družbeni konstrukti obnašajo na družbenih omrežjih, pa te zadeve. Varnost in socialna omrežja pa nikoli in nikdar. Večina jih niti ne ve, da obstaja tam en dinozaverček na Facebook-u, kjer lahko gledaš vse svoje stvari kako maš naštimane a ne. In pol se znajdejo različne fotke na search result-ih googla (smeh).

M.N.: (Smeh) Ok. Greva na Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju?

Intervjuvanka 3: Mislim ja, majo velik vpliv. Neki takega no smo obravnavali tam pri enem predmetu.

M.N.: Ok. Razumeš, na kaj se »zelenaa« IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanka 3: Ne točno, zdaj lahko bi bila to kakšna ekologija, ne vem točno zakaj se gre. Po moje je profesor Berce enkrat omenu pri enih svojih predavanjih, ampak ne znam čist točno razložiti.

M.N.: Se zavedaš tveganja za zdravje, ki lahko izhaja iz neustrezne uporabe tehnologij?

Intervjuvanka 3: Ja, zavedam se tega tveganja za zdravje. Am, zasvojenost od tehnologij ne obstaja, to mislim da je že veliko znanstvenikov povedal. Obstaja samo pretirana navezanost na tisti varen, am, nek varen svet, ki ga imaš. Virtualni svet a ne. Kar se tiče pa ergonomskih vidikov, pa občutim te posledice neustrezne uporabe tehnologij, ker imam izredno leno levo lečo v očesu a ne in sem bila že par krat pri optikih, sem rekla pač za očala in to ne in kakor koli so oni testirali so rekli: »gospodična vi vidite čist v redu, ampak predvidevam, da veliko berete« a ne, pa imate malo leno lečo, zato ker skoz uč od blizu naštiman in premalo pogledaš vstran in se enostavno navadi na to bližino in na enostavno na daleč ne vidi več. Zato se vedno trudim biti ne tako *(pokaže kako gleda telefon od blizu)* pri telefonu, ampak da vsaj na neko normalno dolžino. Tudi na računalniku sem si povečala resolucijo glih zaradi tega, da se ne matram, pa rinem v računalnik a ne, ampak da sem lepo vzravnana in lepo gledam not a ne. Tko da ja, bolj iz prakse sem pogruntala tveganja za zdravje, kot kaj drugega a ne. Ja so pa tudi stoli na faksu neprilagojeni za uporabo tehnologije, ampak ok (smeh).

M.N.: (smeh) Ok, potem pa imava še zadnji sklop, reševanje problemov. Q27. Na ustrezen način si sposobna reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanka 3: Ja, več ali manj znam to rešiti, kable premakniti, iztakniti, vtakniti, tako da to mi sploh ni problem. To sem se večinoma naučila doma, sama doma, trailer error.

M.N.: Veš, kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanka 3: Ja trailer error, klicanje na siol itd.

M.N.: To si se tudi sama naučila?

Intervjuvanka 3: Ja ja ja.

M.N.: Ok. Sposobna si najti alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanka 3: Ja, Google is my friend. Tega nismo omenjali na faksu, nikoli.

M.N.: Ok, potem pa Q28. Si sposobna ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanka 3: Ja to sem se naučila sama.

M.N.: Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik? Nekaj od tega si že prej omenjala a ne.

Intervjuvanka 3: Ja, to sem se naučila sama.

M.N.: Veš kako oblikovati, ustvarjati, spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanka 3: Evo to je pa edina stvar, ki smo jo obdelovali na faksu, Access z MySQL bazami. Bila je tudi zelo uporabna zadeva, tako da to je bilo ful fajn.

M.N.: Si sposobna ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij? Tudi to si že prej omenjala a ne (smeh).

Intervjuvanka 3: Ja in to sem se sama naučila.

M.N.: Ok, potem pa še zadnji sklop Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanka 3: Ja to mi je ful fajn. To delam sama. Na faksu najnovejši trendi? Ne (smeh).

M.N.: (smeh) Ok. V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav/instrumentov/tehnologij?

Intervjuvanka 3: Ja, jih. Če bi primerjala koliko tega spoznam sama in koliko tega sem dobila na faksu, bi rekla mogoče 5%, kar smo na faksu vzeli, da si rečem: »o glej, to je pa ful uporabna zadeva, to bom pa tudi doma uporabila« a ne.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanka 3: Ja fajn bi bilo, da bi znala programirati (smeh). Ampak to vem, da se mi verjetno ne bo ratalo naučit na faksu.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanka 3: Ja bila sem na, ena taka zanimiva je bila, v bistvu kodiranje za punce in smo v enem dnevu ustvarili prav svojo aplikacijo, to je bila kar zanimiva zadeva ja.

M.N.: Ok, zdaj sva prišle čez vprašalnik. Zdaj pa me še samo za konec zanima, kaj pogrešaš pri študiju. Kaj ti je manjkalo?

Intervjuvanka 3: Družboslovja (smeh).

M.N.: (smeh) od digitalnih kompetenc in tudi ostalih kompetenc. Kaj bi še želela pridobiti?

Intervjuvanka 3: V bistvu sem najbolj pogrešala praktične zadeve, da bi imeli prav, am, recimo ta medijski praktikum razširjen tudi za naše študente a ne. Am, pa da bi se nekak povezovali med sabo, veliko je takih, ki znajo res dobro programirati, jaz znam filmčke delat, nekdo drug je ful dober v SPSS-u a ne. Je pa res, da imaš pa potem ljudi, ki ne znajo nič in bi v teh stvareh potem izpadli. Povezovanje je ful dobro, delo v skupini je ful dobro, ampak pod enim pogojem, da se skupina med sabo razume ne. Na silo skupine skupaj tlačit, samo da bomo meli skupine, ker pa v realnem življenju ne boste vedno delali z ljudmi, ki so vam všeč, pač to ne gre, ker na koncu rata en zmazek. Ker ne moreš ti disciplinirati ljudi, ki nočejo sodelovati ne. Tako, da veliko je tukaj na sodelovanju študentov. Najbolj sem pogrešala te neke praktične kompetence, ki sva jih v bistvu že obdelovale cel cajt tle vmes. To najbolj no, predstaviti, neki spraviti v neko tako ornk obliko, pač te zadeve ko sva jih že omenile. Drugo mi zdaj ne pride na misel, se ne spomnim (smeh).

M.N.: Ok. To je to? Bi še kaj dodala?

Intervjuvanka 3: To je to. Hvala.

M.N.: Hvala tebi za tvoj čas in sodelovanje.

Intervjuvanka 3: Malenkost.

Transkript intervjuja – Intervjuvanka 4

Spol: Ženski

Datum: 15.12.2015

Trajanje: 48 minut

M.N.: Lepo pozdravljena. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovorna boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešli na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo/si že zaposlena?

Intervjuvanka 4: Ja jaz sem letos bila na magistrski študij vpisana oziroma lansko leto, izpite sem vse naredila, samo magistrsko nalogo moram še. Ja drugače sem pa zaposlena zdaj.

M.N.: Pa ti je v redu v službi?

Intervjuvanka 4: Ja, super.

M.N.: Super. Zanima me kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisala? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišala prvič za ta program?

Intervjuvanka 4: Ja, to je bila moja prva želja, am, zakaj sem se vpisala? Zato, ker mi je bilo zanimivo to, da je bilo malo povezano, da je malo družboslovja in naravoslovja. Am, zato, ker naravoslovje, sem imela občutek, da nimam glih toliko znanja, nisem pa hotla glih kej čist samo družboslovnega. Tako da se mi je zdelo to, ful dobra, pač opcija. Kje sem zvedela? To sem pa šla na spletno stran od Fakultete za družbene vede, se prav spomnim vse te programe sem pogledala in ta se mi je pač, nisem sploh prej poznala, ampak pol ko pa sem prebrala, sem pa takoj rekla, to je to.

M.N.: Ok. Kako pa si na splošno bila zadovoljna s študijem? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanka 4: Ja ne vem, jaz tekom študija sem bila zadovoljna no, se mi zdi, da bolj kakor drugi. Am, pričakovanja? Ja v bistvu ja. Mogoče še to, dodiplomski in podiplomski študij. Mogoče sem za ta podiplomski imela več pričakovanj, ampak ja se mi zdi, da sem bila z dodiplomskim bolj zadovoljna, kakor z podiplomskim.

M.N.: Ok. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobila pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanka 4: Na splošno? Torej tle je mišljeno vse?

M.N.: Ja, vse ja.

Intervjuvanka 4: Am, mogoče to da znam neko zgodbo narest, v bistvu, da znam poiskat en problem, da znam ločit kaj je vzrok, kaj je posledica, pa tko tudi, če je več dejavnikov, da znam iz enega pojava, problema izluščiti, ne vem kako bi se, kako bi mogli raziskovat, ali pa na kakšen način bi kaj lahko raziskali, pa potem te metode tudi zelo veliko, kaj je najbolj primerno za kej, am, pa potem tudi v povezavi z tem, am, analizo podatkov in tudi tako, bolj kvalitativno no. To z raziskovanji predvsem.

M.N.: Je bilo največ tega?

Intervjuvanka 4: Ja je bilo največ tega.

M.N.: Ok, potem bi pa jaz predlagala, da greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševala po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imela pred sabo. In bova šle lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedala za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobila (pred študijem, med študijem ali pri delu/sama). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedala ali si jih med študijem pogrešala, torej bi želela to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanka 4: Ok.

M.N.: Torej greva kar na Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanka 4: Ja se mi zdi, da mam ja kar dobre kompetence na tem področju. Spomnim se, da sem na faksu, pri Uvodu v družboslovno informatiko, prvič izvedela za ta Google Scholar. Tega prej nisem poznala. Te online baze pa sem sicer pol uporabljala, ampak prvič pa mislim, da sem se s tem seznanila, na tem, ko je knjižnica organizirala te delavnice. Am, neki sem že prej to, v srednji šoli, ko je isto knjižničarka to organizirala. Za reference sem tudi šla na en ta tečaj knjižnice, kaj je že bilo Izotera, se mi zdi. To ja. Pa te reference smo pa tudi že sproti pri predmetih, ko je bilo treba kaj iskati. Pa tudi se mi zdi, da je bilo dosti tega ja.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanka 4: Ja, filtre, to uporabljam ja, to znam. Ampak ti pojmi, RSS, mikrobloganje, mi pa niso glih jasni.

M.N.: Ja jaz sem šla malo googlat in sem poiskala kaj točno pomeni uporaba RSS-ja. In je pisalo: viri RSS prikazujejo pogosto posodobljeno vsebino, objavljeno na spletnem mestu. Po navadi se uporabljajo za spletna mesta z novicami in spletnimi dnevniki, pa tudi za porazdeljevanje drugih vrst digitalne vsebine, vključno s slikami, zvokom ali videi. Vir ima lahko enako vsebino kot spletna stran, vendar je pogosto drugače oblikovana. Ko se naročite, Internet Explorer samodejno preveri spletno mesto in prenese novo vsebino, tako da lahko vidite nove dogodke, odkar ste nazadnje obiskali vir.

Intervjuvanka 4: Kaj pa mikrobloganje?

M.N.: Se nanaša na platforme, ki omogočajo obnovo informacij v kratkih stavkih, ki niso daljši od 140 znakov na enkrat prek telefona ali spleta. Twitter je hitro postal prevladujoči svetovni igralec na tem področju in je danes že sinonim za mikrobloganje.

Intervjuvanka 4: Aha, ok. Ja to se mi zdi, da kar znam ja.

M.N.: Si pridobila kaj od tega tudi na faksu?

Intervjuvanka 4: Ja mislim, da smo imeli en ta predmet Teorije informacijske družbe, kjer sem se prvič srečala z res ozkih področjem, takim strokovnim in smo mogli res velik iskati, tako da si najdu, npr. če si sam napisu iskalne pojme, sploh nisi dobi tega kar si iskal. Pa spomnim se, da sem si pri enem predmetu tudi ta profil na Twitter-ju naredila. Tako, da neki je bilo ja.

M.N.: Ok, potem pa greva naprej na Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke?

Intervjuvanka 4: Am, ja. Določiš kaj je ja.

M.N.: Kaj pa oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji in ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij.

Intervjuvanka 4: Ja tle se tudi že, da se ko kaj najdeš navaja vire. To se mi zdi, da je že malo abstraktno, da znaš ločiti, da zaznaš, če je kaj poenostavljeno ali pa kaj.

M.N.: Se ti zdi, da si kaj od tega izvedela, se naučila na faksu?

Intervjuvanka 4: Mislim, tko sem mi zdi, da ta zanesljivost vsebine ni bila nikjer tko, da bi nam direktno, da bi nas kdo opozoril. Jaz sem več o tem slišala v srednji šoli. Veliko več v srednji šoli. Am, tko, da ne vem, ali jaz nisem bila tako pozorna na to, ampak se mi zdi, da sem to že pridobila prej, v srednji šoli.

M.N.: Ti je potem to že bilo znano od prej?

Intervjuvanka 4: Ja ja.

M.N.: Ok, potem pa Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek?

Intervjuvanka 4: Ja to znam ja.

M.N.: Kje si se pa to naučila?

Intervjuvanka 4: Sama.

M.N.: Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanka 4: Ja. In se mi zdi, da to tudi tako v vsakdanjem življenju.

M.N.: Torej, da ni to bilo na faksu obravnavano?

Intervjuvanka 4: Ja tako ja, da se pač sam naučiš.

M.N.: Ok, potem pa greva na drugo področje, to je komunikacija. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Si jo uporabljala že pred faksom?

Intervjuvanka 4: Ja tudi že prej ja.

M.N.: Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanka 4: Ja to tudi uporabljam ja. Google Drive, od teh, ki so tu napisane, druge ne uporabljam.

M.N.: Aha, sej to so samo kot primeri napisani. Kje si se pa to naučila?

Intervjuvanka 4: Mislim, da ni to glih kaj na faksu, ne. Se mi zdi, da je to bolj podobno kot e-pošta, da je to tako široko področje, da ga uporabljaš več v zasebnem življenju in se potem toliko bolj sam angažiraš.

M.N.: Ok. Kaj pa wiki?

Intervjuvanka 4: Ja za deljenje svoje vsebine, to ne. Za dostop do vsebine drugih uporabnikov, pa. To se mi zdi, da smo imeli na faksu. Pri kakšnih teh projektih. Pa ko smo skupinsko delali. Ene par krat smo mel. Tako da neki je bilo ja.

M.N.: Ok. Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanka 4: To pa morem rečt, da ne. Ne uporabljam. Sicer tale Google Calender in Google tasks, ko sem pred enim letom do pred pol leta delala preko študentskega servisa, je moj nadrejen to uporabljal a ne in mi je pošiljal a ne, ok zdaj če sem dobila super a ne. Ampak, da bi pa jaz tako zase, da bi si prav naredila nek opomnik, to pa ne.

M.N.: Torej si pa mogla uporabljati potem v službi?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Torej načeloma znaš uporabljati to?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Tudi na faksu recimo nisi nikoli uporabljala kakšne takšne stvari?

Intervjuvanka 4: Kaj na primer?

M.N.: Glih prej, pri enem intervjuju, se z eno študentko nisva mogle spomniti, kako se že reče tistemu programu, ko smo mogli pri predmetu Metodološki praktikum narediti časovnico za projekt, kjer smo točno določili časovno kako se bodo stvari odvijale in kdo je za katero stvar odgovoren. To je mislim, da tudi eden izmed teh programov, ki bi recimo spadal pod to. Da si načrtuješ izvedbo projekta in nalog znotraj projekta.

Intervjuvanka 4: Aha, ja vem kaj misliš ja. Ja to smo imeli ja, ampak je bila ena druga oseba zadolžena za to nalogo, da to naredi v tem programu.

M.N.: Ok. Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanka 4: Ne. No ja, Skype ja. To smo tudi zdaj bolj na koncu, na podiplomskem, smo se tako pri enem predmetu, mi člani ko smo bili skupi v skupini smo se ene par krat preko Skypa dobili oziroma imeli sestanek. Drugače pa kakšne bolj specifične, pa ne.

M.N.: Ok. Uporabljaš ali si uporabljala različne prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu?

Intervjuvanka 4: Ne, niti ne poznam konkretnega primera za to, tako da ne. Na faksu pa tudi nismo imeli nič takega.

M.N.: Ok, potem pa greva na Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanka 4: Ja, to poznam.

M.N.: Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Si sposobna upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanka 4: Ja, to se mi tudi zdi, da ja.

M.N.: Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš?

Intervjuvanka 4: Ja to tudi ja. Sej so vse ful podobne ja. Se mi pa ne zdi, da smo o tem kaj govorili na faksu. Ali pa mogoče na začetku, da bi se pa prav kaj spomnila, pa nič konkretnega. Se mi pa zdi, da je to tako na splošno, da bi se vsak človek, ne glede na to kaj študira, moral tega zavedati.

M.N.: Ok, potem pa greva na ustvarjanje vsebine. Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposobna ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanka 4: Ja, to se mi zdi, da znam, kr.

M.N.: Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanka 4: To imam manj, tko da bi ne vem kakšen filmček prav ne glih. Sicer uporabljam to tudi, ampak bolj za zasebne namene.

M.N.: Kje pa si se naučila tega?

Intervjuvanka 4: Sama. Preko navodil na spletu. To ta prvo, to da predstaviš, to pa je bilo na faksu. Se spomnim, da sem šla na eno delavnico v okviru faksa. Zdaj ne vem, če je bilo to v okviru prakse, a veš, ko smo imeli različne delavnice. Tako, da to smo imeli neki. Neki od tega smo kar meli.

M.N.: Ok. Potem pa sva pri Q19. Tukaj je v bistvu bil možen samo en odgovor.

Intervjuvanka 4: Aha, torej izmed teh štirih izbereš enega?

M.N.: Ja, kako bi se ti uvrstila in potem poveš, kje si se to naučila?

Intervjuvanka 4: Am, ne vem, zadnjo ali pa pred zadnjo. V bistvu bolj pred zadnjo. Vem, kako urediti in spremeniti, z uporabo več različnih digitalnih aplikacij in orodij, datoteke različnih vrst (fotografije, videoposnetki in besedila), ki jih ustvarim sam ali drugi ljudje. Od tega mogoče še najbolj slike, če že.

M.N.: Pa si pridobila to kaj na faksu?

Intervjuvanka 4: Bila sem enkrat na eni delavnici, tudi v okviru prakse, za eno drugo različico PhotoShopa. Ampak nisem se kaj preveč naučila.

M.N.: Ok. Potem pa Q20. Nimaš/imaš težav/e pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanka 4: Nimam težav.

M.N.: Ok, bova najprej vse trditve odgovorile, pa boš potem malo več povedala kje si oziroma nisi tega pridobila. Ok?

Intervjuvanka 4: Ok.

M.N.: Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanka 4: Tko no, ne čist.

M.N.: Se zavedaš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanka 4: Tko no, tudi ne čist (smeh). Slišala sem že in ne upoštevam, pa tudi tko no ne polagam pozornosti na to no (smeh).

M.N.: Ok (smeh). Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost?

Intervjuvanka 4: V bistvu ne (smeh).

M.N.: Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanka 4: Ja, to znam ja.

M.N.: Si mogoče od vseh teh, ki sva jih imele pri Q20, kaj od tega izvedela na faksu?

Intervjuvanka 4: Ja zdaj se mi zdi, da od vseh teh, nisem na faksu nič izvedela. Drugače sem se pa s tem kar dosti srečevala, ko sem prek študentskega servisa delala. Ko sem uporabljala slike kakšnih drugih ljudi, ki sem jih sama pol uporabila in sem jih potem kontaktirala, da sem jih sploh vprašala, če lahko uporabim njihove slike. Pa da sem prave vire navajala. Potem za te avtorske pravice, sem se zdaj spomnila, da sem bila lani enkrat, na enem izobraževanju, ampak ne v okviru faksa, o tej intelektualni lastnini in to, ampak mi ni glih ostalo v glavi, te različne stvari.

M.N.: Torej vse, kar si slišala izvedela je bilo v bistvu izven faksa?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Ok, greva naprej na Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanka 4: Ja, na splošno ja.

M.N.: Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 4: Ja znam ja.

M.N.: Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanka 4: Za kakšne ja. Določene.

M.N.: Znaš kodirati in programirati programsko opremo?

Intervjuvanka 4: Da bi prav kaj prilagajala svojim potrebam stvari, ne.

M.N.: Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanka 4: Ne. Smo se sicer nekeje učili, ampak ne znam toliko.

M.N.: Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKZ rešitvami?

Intervjuvanka 4: Ja, se ja.

M.N.: Se ti zdi, da si pridobila kaj od tega na faksu? Se ti zdi, da je bilo mogoče premalo tega?

Intervjuvanka 4: Ne ne zdi se mi, da bi bilo premalo tega. Mislim, ne vem. Toliko, da dobiš malo občutka, kako kaj nastane, da sploh razumeš kako delujejo stvari, je bilo dovolj no. Bolj za to no, kakor pa svojim potrebam, da bi zdaj neki prilagajala.

M.N.: Ok. Potem pa greva na naslednje področje, to je varnost. Q23. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Si previdna, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Jih redno spreminjaš?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Pogosto spremeniš kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanka 4: Ne.

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanka 4: To ne znam, niti ne uporabljam.

M.N.: Se pa zavedaš, kako so podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanka 4: Ja, bolj manj, kakor bi si želela no (smeh).

M.N.: Se ti zdi, da smo kaj od tega obravnavali na faksu?

Intervjuvanka 4: Ne, niti ne. Pa tudi ta varnost na internetu, pa digitalnih naprav, se mi zdi, da je bolj tako na vse vezana. Pa niti nisem pogrešala tega.

M.N.: Ok, potem pa Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanka 4: Ne.

M.N.: Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanka 4: Tudi ja. To vse, se mi zdi še bolj kot tisto prej, da je vezano na zasebnost. Tako da ja, nisem pogrešala. Nismo sicer nič, ampak ja, nisem pogrešala.

M.N.: Ok. Potem pa Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanka 4: Ne.

M.N.: Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanka 4: Ja to pa ja.

M.N.: Si kaj o tem slišala na faksu?

Intervjuvanka 4: IKT v vsakdanjem življenju se mi zdi, da smo veliko o tem govorili na faksu. "Zelena" IT nisem še slišala. Tveganje za zdravje pa ne, to se mi zdi, da sem bolj tko iz medijev slišala. Vem da jih je ene par imel kakšne seminarske naloge na to temo, ampak nismo se pa učili o tem.

M.N.: Ok, potem pa imava še zadnje področje, reševanje problemov. Q27. Si na ustrezen način sposobna reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanka 4: Hm, tko no, premalo se mi zdi no (smeh).

M.N.: Ok. Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanka 4: Ja, to vem.

M.N.: Si sposobna najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanka 4: Tudi, kar no. Drgač to se mi zdi, da nisem nič na faksu izvedela o tem. To se mi zdi, da bi bilo fino, če bi, ampak se mi spet zdi, da ne vem če bi rekla, da mi je škoda, ker nismo tega na faksu delal. Ker to je eno tako področje, ko ne moreš v okviru enega predmeta vse obdelat.

M.N.: Aha, ok. Potem pa imava Q28. Si sposobna ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanka 4: Ja, tale Gimp smo takrat imeli, ko sem prej govorila. Drugače pa tako no, se mi zdi da nimam, razen teh obrezovanj, pa malo zamenjanja te svetlobe. To bi si želela veliko bolj no.

M.N.: Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanka 4: Ja. Meni se je zdel tisti predmet, ki smo ga imeli, baze podatkov, am, se mi je zdel zelo koristen.

M.N.: Si sposobna ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij?

Intervjuvanka 4: Malo. Če imam na telefonu več videov, jih znam razrezat, pa odrezat in narediti en video iz tega. Pa še glasbo zraven ali pa kej takega. To znam. Takšne bolj osnovne stvari.

M.N.: Si se kaj od tega naučila na faksu, si kaj pogrešala?

Intervjuvanka 4: Ne, to zdaj na koncu nisem nič dobila na faksu. Baze ja. Tole glede digitalnih slik sem bila v okviru prakse na delavnici. Prezi se mi zdi, da smo tudi enkrat na začetku faksa. Mislim, da sem na faksu ta Prezi spoznala.

M.N.: Si kaj od tega pogrešala?

Intervjuvanka 4: Ja. Mislim, na splošno si želim, da bi bolj na primer znala PhotoShop uporabljat, ne pa da bi si glih od faksa želela to naučiti.

M.N.: Ok, pa še zadnje vprašanje in trditve, Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanka 4: Ja, se mi zdi, da se kar.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanka 4: Ja, to tudi.

M.N.: Torej slediš trendom in novim tehnologijam?

Intervjuvanka 4: Ja.

M.N.: Super. Zdaj sva prišle skozi vprašalnik in zdaj sledi še zadnje vprašanje. Kaj pogrešaš oziroma si pogrešala na splošno pri študiju? Torej ne samo od digitalnih kompetenc, ampak na splošno, kaj si pogrešala?

Intervjuvanka 4: Aha. Tko, se mi zdi to, da bi bilo bolj v globino. Vem, da je to dost tko, po eni strani je fino, da spoznaš več različnih stvari, na primer PhotoShop, malo programiranja, te podatkovne baze, je super ne. Ampak, ne vem v bistvu kaj bi bilo boljše, več stvari in manj poglobljeno ali manj stvari pa bolj poglobljeno. To je tudi odvisno od posameznika. Tko da ne vem, da bi prav kaj pogrešala na faksu, ne. Se mi zdi, da je bilo, mislim, ne da je bilo vsega dovolj, bi si želela, da bi bilo več no. Na splošno bi si želela ja, da bi vse to kar smo spoznali bilo malo bolj globlje ali pa malo bolj praktično. Da bi lahko pol še, hm, na primer ta PhotoShop, ki smo imeli mi, da bi lahko pol še kaj s tem delali. Da ne bi bila samo ona delavnica.

M.N.: Ok. Še kaj takega?

Intervjuvanka 4: Am, ja se mi zdi, da bi bilo veliko, veliko boljše, da bi imeli več prakse. Mi na univerzitetnem programu smo imeli veliko manj kot na visokošolskem, tako da mislim, da bi bilo boljše, če bi tudi imeli več prakse. To, pa, ene par krat je bilo to, obiski v delovno okolje. Jaz sicer nisem šla, ampak vem da je profesor Petrovčič pelal enkrat nekam študente, na Valicon se mi zdi. Mislim, da je fino, da vidiš kako delajo v podjetjih. Pa še več mogoče teh delavnic no. V okviru društva DID, bi bilo ful boljše, če bi bilo še več tega no. Se mi zdi, da so te delavnice zato, da bi se lahko tam malo bolj poglobili ali pa ne vem s tem PhotoShop-om delal, ali pa ne vem, ja te delavnice no.

M.N.: Ok. To je to? Bi še kaj dodala?

Intervjuvanka 4: Ne.

M.N.: V redu. Najlepša hvala za tvoje sodelovanje in čas.

Transkript intervjuja – Intervjuvanec 5

Spol: Moški

Datum: 15.12.2015

Trajanje: 34 minut

M.N.: Lepo pozdravljen. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut, oziroma odvisno od tega kako zgovoren boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešla na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanec 5: Ja.

M.N.: Imaš še kakšno vprašanje?

Intervjuvanec 5: Ne.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanec 5: Sem študent 4. letnika univerzitetnega programa družboslovne informatike. Opravljal sem sicer prakso v tretjem letniku, ki pa ni bilo čisto v sklopu družboslovne informatike, zato sem takrat mogu še neke dodatne seminarske naloge delat, sem pa delo to prakso na rektoratu na Univerzi, sem bil tehnična podpora. Mislim, delno se je to pokrivalo, ampak ne čisto tak kot bi se moralo ne. Sicer pa tudi neke kakšno leto nazaj, sem začel sodelovati pri enem inštitutu. To so tak družbeno aktivistična skupina na internetu, kjer pa se, pač ja, bolj tak usmerjam v zadeve, ki se tičejo te družboslovne informatike. Sploh pač razvijamo kakšne aplikacije in spletne strani. Zato pa, ja bolj pokrivajo ta tehnični del študija, ampak vsebina je pa čisto tak sociološka, družbeno aktivna, zato je tudi drugi del študija tu vključen. Am, drugače pa kakšen mesec nazaj sem začel sodelovati še z enim inštitutom, v bistvu se še uvajam, delam pa v bistvu bolj v programu R. Raziskujem to soavtorstvo in sodelovanje avtorjev v slovenski znanosti. Drgač poleg tega pa, na lastno pest, se probam kaj učiti, programirati oziroma spletne strani, tak ljubiteljsko no.

M.N.: Ok. Zanima me kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisal? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišal prvič za ta program?

Intervjuvanec 5: Am, mislim, da sem prvič slišal za program kakšen teden pred rokom pred oddajo oziroma vpisom. Skoz sem bil tak v dvomih kaj bi šel študirat. Mislim tak, družboslovje mi je zanimivo ne, ampak ne vem, tak po eni strani je res, da je težje dobiti zaposlitev, po drugi strani pa sam rad neki ustvarjam in se mi je tak zdelo, da če bi šel na FRI na računalništvo ali kaj takega bi pa tak ne vem, mislim, da je tam dosti težje, te tehnične kompetence. Pa še jaz rabim neko vsebino poleg nekih orodij, ki mi jih nekdo pokaže. Zato sem jaz, ko sem prvič prebral ta vpis programa, sem takoj rekel to morem it. Sicer imam še zdaj težave razložiti drugim ljudem kaj to je (sme). Tak da ja, to je bila moja prva želja.

M.N.: Prepričala pa te je torej ta kombinacija družboslovja in informatike?

Intervjuvanec 5: Ja.

M.N.: Kako pa si na splošno zadovoljen s študijem do sedaj? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanec 5: Am, tak no, bom reku da do določene mere ja. Če grem kar tako: profesorji so ful dobri, zelo dostopni, vse se da z njimi zmeniti, glede programa samega pa mi mogoče manjka par stvari. Recimo zdaj v četrtem letniku imam mislim da že 6 ali 7 izbirnih predmetov. Lani sem jih imel 4 ali 5. To je že skor za cel letnik ne. To ne vem, ali bi se vsaj za en letnik manj naredilo ali pa vsaj del teh izbirnih predmetov, da bi se naredilo, da bi bili obvezni, ki pa so bolj tehnično naravnani v tem študiju. Zaradi tega, ker se ti sociološki predmeti dost dobro pokriti, tehnične kompetence pa jaz pogrešam, predvsem pogrešam, ne vem ko smo se učili kakšne programske jezike, da bi potem to nekak aplicirali v praksi, ker tudi pol si zbiraš v tretjem in četrtem letniku izbirne predmete ne, so pač iz drugih smeri. Na FDU-ju so to spet, mmm, čisto druge smeri so to. Zelo malo se pokriva no. V bistvu tak ja, sej pravim kakšne tehnične kompetence več oziroma da bi se to malo bolj v praksi uporabilo.

M.N.: Ok. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobil pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanec 5: En predmet je bil, se mi zdi Raziskovanje interneta v družbi, tak se mi zdi, da je to, tudi prejšnji predmeti v nižjih letnikih, da je to vse nekak tja stekalo, pol pa konec. Da res znaš neke teoretske pojme, pa neke pojme, ki so v družbi, pa na internetu, ki se pojavljajo, da jih znaš raziskati, da znaš teorijo, pa hipoteze pa to, da znaš to sam postaviti, raziskati, potem pa v nadaljevanju tega predmeta pač drug predmet, ki je nadaljevanje tega predmeta, ki zajema sestavo ankete, raziskovanje na terenu, pa potem analiza. Iz te perspektive mislim, da je to največ kar smo odnesli no. Bolj bi pogrešal recimo to uporabo teh informacijsko komunikacijskih tehnologij v neki praksi ne. Pa teoretsko ozadje tudi mislim, da je dobro že samo po sebi. Mislim to raziskovanje pa branje teh kakšnih socioloških, komunikoloških tekstov je v redu v sami smeri pokrito, pa to se še dobro nadgradi z izbirnimi predmeti v tretjem in četrtem letniku.

M.N.: Ok, potem pa greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševal po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imel pred sabo. In bova šla lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedal za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobil (pred študijem, med študijem ali pri delu/sam). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedal ali si jih med študijem pogrešal, torej bi želel to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanec 5: Aha, greva kar po vrsti?

M.N.: Ja, kar po vrsti. Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanec 5: To mislim, da znam. To bi reku, da znam zelo dobro. To pred vpisom na faks recimo, da sem bil čisto nek povprečen uporabnik teh iskalnikov. To ja, pri določenih predmetih so nam pokazali, smo morali tudi uporabljati. Smo bili prisiljeni v to, tak da bi reku da največ sem se o tem naučil znotraj faksa no, v času študija. Sicer pa potem moraš sam nekak nadgrajevati oziroma vsaj vzdrževati to stopnjo.

M.N.: Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanec 5: To mogoče malo manj no. Ampak vseeno mislim, da znam malo boljše kot nek povprečen uporabnik in mogoče znam manj res zato, ker je bilo v primerjavi s prvo manj poudarka v času študija no oziroma v okviru študija. Ampak smo pa recimo to, neki pa sem delal to sam.

M.N.: Ok, potem pa greva naprej na Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke?

Intervjuvanec 5: Ja to bi reku da znam zelo dobro. To pa predvsem zaradi obveznosti na faksu, ker smo pač morali ovrednotiti najdene informacije.

M.N.: Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji?

Intervjuvanec 5: Dejansko isto no.

M.N.: Kaj pa ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu?

Intervjuvanec 5: To tudi isto ja.

M.N.: Ok, potem pa Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek?

Intervjuvanec 5: Ja znam. To sem znal že prej v bistvu.

M.N.: Ok. Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanec 5: Ja to isto ja, znam že od prej.

M.N.: Ok, greva na komunikacijo. Q14. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanec 5: E-pošto uporabljam ja.

M.N.: Greva kar tako, da za vsako od trditev pri Q14 odgovoriš da ali ne in potem pokomentiraš kje si pridobil, če imaš katero od teh kompetenc. Ok?

Intervjuvanec 5: Ok.

M.N.: Uporabljaš posebna orodja v oblaku?

Intervjuvanec 5: Da.

M.N.: Uporabljaš interaktivno podatkovno zbirko (wiki)?

Intervjuvanec 5: Da.

M.N.: Kje si pa to troje pridobil?

Intervjuvanec 5: Pač e-pošto mogoče že od prej, pred študijem. Drgač pa dost v času študija, ampak večino bolj zaradi lastnih potreb. Pač te orodja v oblaku in wiki sem kar dosti uporabljal v času študija, ampak bolj zaradi lastnih potreb.

M.N.: Ok. Potem pa Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanec 5: Ja, pač poznam ja, sem že uporabljal.

M.N.: Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanec 5: Skype ja. To sigurno. Pa google talks, pa to.

M.N.: Uporabljaš ali si uporabljal različne prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu?

Intervjuvanec 5: Deloma. Več ali manj sem vse te stvari tak zaradi lastnih potreb uporabljal. Nič v času študija. Pa pred študijem pa tudi zelo malo. Dobro ja, kakšen Skype že, potem za Google Calendar se spomnim oziroma ne vem kdaj je bil sploh Google Calendar narejen. V glavnem se spomnim, da sem zaradi lastnih potreb ful uporabljal.

M.N.: Ok. Potem pa Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanec 5: Recimo, da se zavedam prednosti in tveganj ja.

M.N.: Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanec 5: Ja.

M.N.: Si sposoben upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanec 5: Ja.

M.N.: Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš?

Intervjuvanec 5: Ja. To smo dali kar dosti poudarka pri določenih predmetih na to identiteto, pa podatke, ki jih razkrivamo. Včasih sem mogoče malo paničaril, zato si pri vsaki spletni storitvi, ki jo uporabljam, si preberem vse tiste varnostne neke stvari in zato se res pozanimam o tem in sem zelo tak skeptičen kaj objavim in kaj ne.

M.N.: Ok, potem pa greva na ustvarjanje vsebine. Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanec 5: Ja, sigurno ja.

M.N.: Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanec 5: Ja znam.

M.N.: Kje si se pa to dvoje naučil?

Intervjuvanec 5: V bistvu delujem v enem našem društvu. V našem kraju imamo eno društvo, kjer smo mogoče tak malo bolj usmerjeni v to internetno propagando, pa za ustvarjanje kakšnih, ne vem, napovednikov. Tak da sem se v bistvu tam, sem se bil primoran naučiti tega.

M.N.: Ok. Potem pa Q19. Tukaj je bil možen samo en odgovor, tako da izbereš eno trditev in poveš, kje si to kompetenco pridobil.

Intervjuvanec 5: Zadnjo. Imam veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih. Neki so nas seznanili o tem v okviru študija, ampak mislim, da sem glede tega se sam že prej oziroma vedno se ukvarjam s tem zaradi svojih lastnih potreb.

M.N.: Ok. Q20. Nimaš/imaš težav/e pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanec 5: To je ful odvisno, pač, dobro nimam nekih nezakonitih vsebin, da bi me to skrbelo. Ne vem na določenih aplikacijah ali pa spletnih straneh res nimam težav, ker sploh če dobro zakrijem svojo identiteto ali pa če vem, da so tam samo takšni ljudje, ki jim zaupam, mogoče nimam težav. V določenih okoljih pa ja, sem pa precej previden.

M.N.: Ok. Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanec 5: To je tak no. Včasih sem bil ful tak ignorantski do tega no, ampak zdaj ko pa, včasih postavljam te spletne strani ne, pa moreš recimo že zaradi slik paziti kje jih dobiš, zato pač vedno bolj no berem te pogoje uporabe. Ampak bi še vseeno reko, da zgrešim kakšno stvar ali pa včasih niti ne pomislim no, da bi prebral.

M.N.: Se zavedaš posledice nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanec 5: Tak bom reku no, vem da je to nezakonito a ne, ampak dejansko nekih legalnih posledic, dejansko ne vem kakšne so kazni. Ampak načeloma znam prepoznati kdaj ne bi smel, kdaj lahko ne.

M.N.: Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost?

Intervjuvanec 5: Ja, načeloma to znam ja. Sej pravim glih zaradi tega, ker uporabljam včasih že neke stvari, ki so jih drugi ustvarili in moraš to, je v redu to poznati. Dejansko nekaj od tega smo delali na faksu no. Sem se tam tudi naučil. Oziroma sem se tam prvič seznanil no, potem pa sam nekako nadgrajeval.

M.N.: Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanec 5: Ja mislim, da znam no. Pač še vedno mislim, da kdaj zgrešim kako stvar, ampak načeloma pa te tri stvari copyright, copleft in creative commons, da znam nekako temu primerno uporabljati.

M.N.: Ok, potem pa greva naprej na Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanec 5: Ja, mislim, da znam to precej dobro.

M.N.: Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanec 5: Ja, sigurno.

M.N.: Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanec 5: Ja, večkrat. Znam ja.

M.N.: Znaš kodirati in programirati programsko opremo?

Intervjuvanec 5: Mislim znam programirati, ampak da bi pa zdaj znal nek program, ki ga potegnem dol, ne vem iz interneta ali pa da ga kupim, mmm, ne bom reku da ga znam čist v, na ravni kode no. Ker pač so večinoma v takem jeziku, ki jih jaz ne znam.

M.N.: Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanec 5: Ja, znam.

M.N.: Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKT rešitvami?

Intervjuvanec 5: Ja, se zanimam ja.

M.N.: Si se kaj od tega naučil na faksu?

Intervjuvanec 5: Sej pravim, tule, spletna mesta ne, to so nam dali čist neke take osnovne stvari, v bistvu ne toliko znanja, ampak kje iskati znanje no. Tak da jaz v bistvu sem dejansko vse kar znam glede postavitve pa uporabe spletnih mest, sem se naučil sam. Am, mogoče, ne sej v bistvu vse nekak smo šli skozi, ampak bolj so nam res pokazali vse te stvari no. Kje iskati rešitve, pa kako iskati rešitve.

M.N.: Ok, naslednje področje je varnost. Q23. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanec 5: Ne.

M.N.: Ne?

Intervjuvanec 5: Ne, to je hecno. Pa ne zaradi tega, ker me ne bi skrbelo, ampak jaz sem dolgo časa uporabljal pač Windows okolje na računalnikih, takrat sem imel skozi, sem imel precej zaščiten računalnik. Zdaj pa uporabljam Linux okolje, kjer pa je varnost, že sama po sebi je, zaradi tega operacijskega sistema je veliko manj virusov na internetu in če veš kaj delaš in ne klikaš vse tiste reklame oziroma »zadeli ste...« se v bistvu nima kaj zgoditi, dokler veš, pa moraš biti pač več uporabe računalnika, dejansko ne rabiš operacijskega sistema, zato nimam protivirusnega programa.

M.N.: Si previden, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanec 5: Ja, sem ja.

M.N.: Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanec 5: Ja, različna gesla ja.

M.N.: Jih redno spreminjaš?

Intervjuvanec 5: Ne, ne. To vem, da bi moral no, ampak ker imam bolj slab spomin glede teh stvari, vztrajam pri enih in istih geslih (smeh).

M.N.: Pogosto spremeniš kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanec 5: Ne, ne spreminjam. Vem pa prav tako, da bi bilo treba.

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanec 5: Ne, ne uporabljam to. To bi tudi v bistvu moral, ker hodim na spletne strani. Zadnjič sem bral, pač obiskujem eno spletno stran Linux Journal, ker me pač zanima Linux okolje, pa tam je več novic, pa zadnjič sem izvedel, da verjetno mi en prisluškuje, ker obiskujem to spletno stran, mene je malo šokiralo, ker stran je dejansko sama po sebi čist taka nedolžna, pač za te računalniške frike pač nisem si mislil no. Tak, da zdaj malo v tej smeri študiram no.

M.N.: Se pa zavedaš, kako so podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanec 5: Ja, ker navadno preberem te pogoje uporabe.

M.N.: Si se kaj od tega naučil na faksu?

Intervjuvanec 5: V nižjih letnikih me je to enkrat šokiralo, ko sem vidu koliko podatkov uporablja Google od nas a ne. To smo delali na faksu. Takrat je bila to tak malo šok terapija, od takrat naprej se pa res pozanimam pri vsaki stvari no, ki jo uporabljam, da vem vsaj približno oziroma, če neka aplikacija, kjer niti ne dajem nekih informacij in podatkov svojih, me mogoče manj zanima. Pač kjer so pa bolj občutljivi podatki, kjer me lažje identificirajo ne, sem pa jaz bolj previden no.

M.N.: Ok. Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanec 5: Čist odvisno no. Am, sej pravim, uporabljam Instagram, kjer ne dajem nobenih takšnih posebnih podatkov gor. Tam imam čist odprt profil. Recimo Facebook, Twitter, kjer pa imam malo bolj osebne stvari, mam pa zaklenjen profil. Moram odobriti dostop.

M.N.: Ok. Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanec 5: Ne, dejansko, da bi šel res, da bi jih posebno spraševal, tisto ne no. Preberem tiste njihove pogoje.

M.N.: Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanec 5: Niti ne, v bistvu no. Pač preberem glede varnosti kaj uporabljajo, da bi pa res na tehnični ravni pa večinoma ne no.

M.N.: Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanec 5: Ja, to pa skoraj vedno no.

M.N.: Kje si se pa to naučil?

Intervjuvanec 5: Na faksu smo izvedeli, kaj vse delajo s podatki ne. Kak spremeniti te nastavitve, pa se odločiti bi ali ne bi, to je pa čist odvisno od posameznika. Se sam odločim in pozanimam kakšni so ti nivoji zasebnosti ne. To sem čist sam.

M.N.: Ok. Potem pa Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanec 5: Bi reku, da dober, ker to je pač glavna tema študija. Upam no (smeh).

M.N.: Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanec 5: Ja.

M.N.: Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanec 5: Mislim da ja, da kar ja. Mislim, to je, tega prej nisem omenil. To je eno tako področje, ki se mi zdi, da so nas profesorji kar dost seznanili s tem. Več različnih profesorjev je govorilo o tem. Tak da mislim, da sem od tu tole dobil.

M.N.: Ok, potem pa še zadnje področje reševanje problemov. Q27. Si na ustrezen način sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanec 5: Ja, to sem mislim, da kar dober.

M.N.: Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanec 5: Ja, vem kam se zateči ja.

M.N.: Si sposoben najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanec 5: Ja. Te stvari sem se čist sam naučil. Oziroma v bistvu imam starejšega brata, ki je v ful podobnem fahu, ne vem kako bi temu reku (smeh) in me je že od malega naučil malo šraufati te računalnike pa to in programsko opremo, kako reševati probleme, tak da več ali manj sem se že pred študijem. Pa recimo dost sem se naučil, ko sem delal na praksi, tam je dejansko bila moja naloga reševanje težav s programsko in strojno opremo.

M.N.: Ok, super. Potem pa Q28. Si sposoben ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanec 5: Ja, to sem sposoben ja.

M.N.: Ok. Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanec 5: Ja.

M.N.: Ok. Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanec 5: Ja tudi.

M.N.: Si sposoben ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij?

Intervjuvanec 5: Ja. Tuki bi reku, da recimo to spreminjanje baz, to so nas sicer neki učili, ampak je bilo spet čist tak osnovno. Zelo osnovni nivo, bolj je bilo, da so nas spoznali s tem. Pol pa jaz ful časa nisem nič delal s tem in sem vse pozabu in sem se mogu še enkrat sam naučit. Mislim, sicer je bilo dost lažje, ker samo obnoviš, ampak večinoma kar znam sem se naučil sam. To multimedijske vsebine, to mogoče znam od teh štirih stvari še najmanj, pa še to sem se mogu zaradi svojih lastnih potreb naučit. Am, PhotoShop, Gimp, ja to sem se mogu čist sam naučit. Ta Prezi, to v bistvu zaradi potreb faksa, ampak sem se sam učil tega, ker sem se odločil, da ne bom več uporabljal PowerPointa pa to, ampak Prezi. Ni bilo potrebno, ampak sem reku, dobro da je fajn znati.

M.N.: Pa še zadnje Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanec 5: Ja, všeč mi je.

M.N.: V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanec 5: Mislim naprav, kaj pa vem no, razen računalnika pa telefona pa te širše komponente gluh ne. Da bi zdaj neke pametne pečiče uporabljal, to gluh ne.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju? **Intervjuvanec 5:** Ja mislim, da se zavedam no, svojih kompetenc.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanec 5: Teh seminarjev pa usposabljanj, tak no. Ja recimo da vedno več. Recimo v prvem in drugem letniku niti nisem no, bi reku da ne. Zdaj pa vedno bolj no, v tretjem letniku sem začel, zdaj letos pa v bistvu kar no. Če vidim, da kaj obstaja in ni predrago, ker pač študenti nimamo denarja (smeh), grem ja. Rad grem.

M.N.: Ok, super. Sva prišla čez vprašalnik. Zdaj pa še zadnje vprašanje in sicer, kaj pogrešaš pri študiju? Tako na splošno, kaj ti je tekom študija manjkalo? Kaj bi se še želel naučiti?

Intervjuvanec 5: Saj pravim, najmanj je te ustvarjanje tehnologij. Ustvarjanje teh informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Tega je najmanj. Ker mislim, da pač uporaba teh tehnologij, pa raziskovanje družbe v povezavi z to tehnologijo. To zadnje še posebej. Pa dobro sej to raziskovanje družbe smo kar, SPSS, pa ne vem ankete, pa to se je kar dost uporabljal. Tehnične stvari so manjkale. Sej smo imeli php, pa html, pa to, sej sta programska jezika, ampak največ kar sem od tega potegnil je to, da obstajata, pa zakaj sta dobra. Več bi moglo biti tega, da ne vem, da se seznani, da bi se mogoče čez cel semester delalo v nekem programskem jeziku, pa da bi se potem na koncu naredil nek produkt. Sej to v tem kratkem času ne more bit neki velik, ampak zato da se da še malo več idejo kak lahko to uporabljam, pa da ima velik možnosti tu vsak posameznik ne. Isto, ne vem, ko smo delali pri Žiberni, ko smo programirali v Python-u, ampak je bilo tudi tak, en semester je premalo za mene, ker če ne delaš pol sproti. Programski jezik, to je jezik, če ga ne uporabljaš ga pozabiš ne. Brez veze se neki tam, cel semester se mučiš. Recimo neke, ko se učiš o družbi, si nekež zapomniš, ne vem to je bilo takrat, to tako deluje. Ampak te tehnične kompetence bi se pa mogle, ne vem, od prvega letnika naprej prisiliti. Edina stvar taka je res ta SPSS, ki se uporablja od prvega do četrtega letnika ne. To je edina stvar, pa še to pol ugotoviš da je omejeno, da je programski jezik veliko bolj sposoben kot SPSS ne. In pol uporabljaš nekaj štiri leta, na koncu pa ugotoviš, da obstajajo boljše stvari, ki so še dejansko zastonj, niso plačljive. Nekaj več. Te tehnične stvari, bi se morale, ne vem, program bi se moral tak oblikovati, da bi se skoz uporabljale. Sej ne skoz, ampak malo tu ali tam ne.

M.N.: To je to? Bi še kaj dodal?

Intervjuvanec 5: Ne.

M.N.: Potem pa najlepša hvala za tvoje sodelovanje in čas.

Transkript intervjuja – Intervjuvanec 6

Spol: Moški

Datum: 24.2.2016

Trajanje: 26 minut

M.N.: Lepo pozdravljen. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovoren boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih

vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešla na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanec 6: Ja.

M.N.: Imaš še kakšno vprašanje?

Intervjuvanec 6: Ne.

M.N.: Ok. Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanec 6: Ok. Sem študent drugega letnika družboslovne informatike, univerzitetno. Zraven se ukvarjam z izdelavo spletnih strani, s spletno analizo, pa uporabniškimi vmesniki, tko za svojo stran. To je pa to.

M.N.: Ok. Zanima me kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisal? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišal prvič za ta program?

Intervjuvanec 6: Zelo dobro vprašanje (smeh). Moram reči, da sem na ta študij prišel po naključju. In sicer mmm, v drugem vpisu je bilo to moja tretja izbira in sem jo izbral kot nek mmm, kot neko stvar na katero nisem računal. Dejansko sem slišal za ta študij šele takrat, ko sem dobu seznam tretje izbire, kam se lahko vpišem. Tako da sem na ta študij čist po naključju prišel. V bistvu tudi bi bila zelo zanimiva statistika, če bi šla spraševati študente družboslovne informatike, v katerem vpisu so se vpisali. Ker večina se jih je v drugem.

M.N.: Ok. Kako pa si na splošno zadovoljen s študijem do sedaj? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanec 6: Uf, spet dobro vprašanje. Moram reči, da nisem imel nekih pričakovanj, da sem se kar pustil presenetiti. Na nekih področjih me je presenetilo, ampak na velik pa tudi razočaral. Am, spoznal sem, da je ta študij dost zastarel, vsebine ki so gor so dost ne relativne. Pa tudi celotno, bi reku vzdušje naše katedre je mogoče malo bolj leno, kakor bi pričakoval, da je a ne. Am, ne komunicirajo s študenti, am niso poslušni, nimajo primernih vsebin. Am, če lahko povem samo en primer. Lani so bili neki govori o reakreditaciji študija, da bi se študij spremenil a ne in potlej, ko so, am ko je katedra pobrala vsa mnenja, je prišla do zaključka oziroma do rešitve, da namesto, da bi raje reakreditirali program, da bi spremenila ime študija na bolj relevantno ime. Tako, da to je že dober indikator kvalitete samega študija. Mislim, bom tako reku. Če bi se zdele imel šanso prepisat se ne bi, zaradi tega, ker mi študij na nek način odgovarja. Aaa, če bi se lahko še enkrat drugač vpisal, bi se (smeh).

M.N.: (smeh) Ok. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobil pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanec 6: Am, raziskovanje po znanstvenih člankih, to je dost lepa kompetenca. Am, interpretiranje statističnih analiz in statističnih podatkov. To je neko področje, ki je dost dobro pokrito na faksu. Am, hm pol se pa že počasi konča. Mislim, jaz sem dost samouk, tak da ne bi mogu komentirat za ostale, ampak nekih digitalnih kompetenc težko da sem pridobu na tem faksu no.

M.N.: Ok, greva kar na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševal po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imel pred sabo. In bova šla lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedal za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobil (pred študijem, med študijem ali pri delu/sam). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedal ali si jih med študijem pogrešal, torej bi želel to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanec 6: Ja, ok.

M.N.: Ok. Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanec 6: Ja, napredno iskanje oziroma zelo dosti stvari sem se naučil od Googla a ne. Se pravi, če me je kaj zanimal, sem googlal. Tako da tudi pri naprednem iskanju mi je bilo nekaj dost logično, da pač mora obstajati nek način, kako dat več kvalifikatorjev za bolj podrobno iskanje. Se pravi sem enkrat googlal, sem prebral in to je bilo to a ne (smeh).

M.N.: Ok (smeh). Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanec 6: Veliko mehanizmov za filtriranje sem pridobil pri mojem prejšnjem delodajalcu, se pravi pri Abanki. Sem delal kot bančnik. Am, potlej pa zelo odvisno od področja. Če je to spletno področje, bom šel drugače filtrirati informacije, kot če je to bančno področje spet drugače, če je to študijsko področje spet drugače. Tudi jaz dost krat ne dobim mehanizmov za filtriranje, pač spoznavam a ne. Am, na primer sem v wordovem dokumentu, bi rad stvar pofiltriral, pa je ne morem čist natančno pofiltrirati tako, kot bi si jaz zaželel. Ok, mikrobloganje, predvsem od Youtuba, različnih forumov, pa Twitter-ja. RSS sem neki pogledal, tako čist na kratko.

M.N.: Ok, greva naprej na Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke? Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji? Kaj pa ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu?

Intervjuvanec 6: Se pravi ovrednotenje. Ja, z informacijami delat je taka stvar, dost jih je napačnih, dost jih pa ni a ne. Tko da, dost kmalu sem se nauču, iz lastnih napak, vedet katere informacije so verodostojne in katere niso, katerim informacijam naj zaupam in katerim naj ne. To so pač, ne vem, sem imel probleme s skemi, so me zelo hitro skemal za par sto evrov in potem se kar hitro tole naučiš a ne. Komu zaupam in komu ne oziroma da je treba biti pazljiv na internetu.

M.N.: Torej, če prav razumem si se vse več ali manj sam naučil?

Intervjuvanec 6: Ja.

M.N.: Ok. Potempa Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek?

Intervjuvanec 6: Ja doma imam, mi je prišlo samoumevno, ker sem popravljal računalnike in največ popravil sem dobu iz tega, da so ljudje rekli: »ok po nesreči sem neki izbrisal, daj mi podatke pridobi nazaj«. Tako, da sem nekaj pol sam prišel do tega sklepa, da je fajn met ene dve back up kopiji minimalno.

M.N.: Ok. Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanec 6: Ja to je pa tudi spet dost iz osebnih izkušenj. Jaz sem ful dislektičen in mam ful problem z razvrščanjem podatkov. Mislim pač z, am, pridobivanjem podatkov, tako da si jih moram že prej predhodno sam razvrstiti. Se pravi mapa za faks je res lepo razporejena, vsi dokumenti morejo biti po moje razporejeni, drugače se ne znajdem, kakor bi se rad a ne. Ker konec koncev gledam na računalnik, kot na neko orodje, da pač naredim neko stvar. Če se pa že na začetku ustavim za 5 minut mi nič ne nuca. Zato si ta čas raje vzamem prej, da si razporedim informacije.

M.N.: Ok, potem pa greva na naslednje področje. Komunikacija. Q14. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanec 6: Uporabljam.

M.N.: Uporabljaš posebna orodja v oblaku?

Intervjuvanec 6: Orodja v oblaku jih uporabljam več, se pravi jih uporabljam redno. To zdaj, ko sem na novem delovnem mestu, bolj kot ne uporabljamo vsa orodja v oblaku. To je ena taka stvar, ki se je dost razširila med kakšna bolj napredna podjetja.

M.N.: Uporabljaš interaktivno podatkovno zbirko (wiki)?

Intervjuvanec 6: Am, smešno ker večina ljudi si predstavlja wiki kot Wikipedio, ampak ni. Obstajajo še drugi wiki-ji in tudi veliko informacij se da iz njih izvedeti. So po navadi tudi takšen dost kredibilen vir podatkov, tko da se dost krat zanesem na njih, če delam kaj sam.

M.N.: Kje si pa to troje pridobil?

Intervjuvanec 6: Am, po večini sam. Tko iz potrebe. Ne zaradi drugega, ampak rabu sem in pol sem se sam. Sej to ni neka znanost. Pogooglaš, greš v program in itak že poznaš. Ostalo se pa v dveh minutah naučiš.

M.N.: Ok. Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanec 6: Am, med drugim, čeprav jih ne rad uporabljam. Ampak ja.

M.N.: Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanec 6: Skype uporabljam dnevno. Tako, da s tem nimam težav. Oziroma Skype ne več, ampak druge programe. Skype ni več to, kar je bil včasih. Plus so eni, am, varstveni pomisleki pri Skypu. Am, sem mel že probleme, oziroma moj prijatelj je mel probleme, am, se je pogovarjal po Skypu, je bila dost znana internetna oseba in so mu šli napadat njegov računalnik, da so mu prekinili povezavo. Tko da ja. Tudi pri temu se bolj kot ne ogibam vstran, pa prav izbiram svoja orodja, ki vem da so varna. To je meni dost pomembno.

M.N.: Kje si pa to pridobil?

Intervjuvanec 6: Sam.

M.N.: Ok. Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanec 6: Am, prednosti ja, tveganj najbrž ne (smeh). Če sem lahko malo samokritičen, am, nekak vem, da obstajajo prednosti, kot so dostop do informacij, da lahko drugi dostopajo do mojih informacij nekak, zmeraj sem imel pri sebi dostop do informacij dost pošlitan, ne vem zakaj. Pač tudi programi sami te vodijo čez take stvari, da pač razumeš kdo ima dostop in kdo nima dostopa do tvojih informacij. Am, prezentacija na internetu je neki na kar bi mogli vsak človek malo pogledat, pa malo obrnit a ne, tako da ja, po moje mam to tudi kar dober.

M.N.: Te štiri trditve pri Q16 se nanašajo bolj kot ne na digitalno identiteto. A se ti zdi, da bi mogli o tem na faksu več/manj govoriti?

Intervjuvanec 6: Dobro vprašanje. Glede digitalne identitete mislim da ne. To je po moje zdaj že karierna odločitev vsakega posameznika in to so digitalne kompetence, ki naj se ne bi smele naučit. Naj se jih vsak posameznik sam nauči. On, ko bo prepoznal prednost, bo šel sam pogledat, on ko ne bo, pač ne bo a ne. Am, tudi pri temu nima nič faks. Je fajn da se tega zavedamo, ampak ne verjamem pa da bi nam faks lahko kaj pri tem pomagal. To je bolj individualna stvar.

M.N.: Ok, potem pa greva naprej na ustvarjanje vsebine.

Intervjuvanec 6: Ok, am, se pravi, večino vsebin sem se nauču ustvarjati sam ali prek spletni učilnic. Am, ene dve leti nazaj sem jih začel uporabljati in jih zdaj še vedno uporabljam, tko da sem se naučil kakšnih Adobe-ovih programov, kot so PhotoShop in tako naprej. Am ja, zdi se mi, da je pravilna predstavitev informacij na spletu dost pomembna a ne. Am, tudi za uporabnike je še bolj pomembna in ker pač se zanimam za izdelovanje spletnih strani, moram to nekak vedet a ne. Am, kateri medij je najboljši za kakšno uporabo, kater ni, am, in tako naprej.

M.N.: Kaj pa recimo v zvezi z zakonitimi in nezakonitimi vsebinami. Znaš razlikovati, reševati težave?

Intervjuvanec 6: Moram rečt, da me je to dost faks nauču, ampak neki predmetov, Internet v vsakdanjem življenju, kjer smo imeli prav profesorja, ki je prišel razlagat o osebnih pravicah, to je bilo zelo fajn. Neki pa tudi prek moje prve prakse, sem se mogu mal v legalno sfero Open Source projekt spustit. Am, tko da ja, po moje mam kar dobro znanje kaj je in kaj ni legalno ne. Tudi ko delam kak projekt za kakšno stranko, je stvar legalnosti oziroma vprašanje dost veliko, tko da moram biti kar ne tekočem s tem (smeh).

M.N.: Ok, kaj pa avtorske pravice in te stvari?

Intervjuvanec 6: Ja, avtorske pravice so tudi tak hec. Am, sem že spraševal avtorje če lahko uporabljam njihovo stvar na spletu. Am, sem mogu že sam delat stvari zaradi tega, ker mi avtorji niso pustili a ne. Am, to je treba spoštovati. Nisem imel sploh problemov z avtorskimi pravicami še. Hvala bogu.

M.N.: Ok. Kaj pa tole. Veš kako programska oprema deluje, veš spremeniti nastavitve aplikacij itd.?

Intervjuvanec 6: Zdaj, po moje ti bom najboljš odgovoru, am, jaz na mojem telefonu nimam več osnovnega androida, ampak imam enega drugega. Se pravi da sem z spreminjanjem nastavitev, pa operacijskih sistemov, pa aplikacij, kar zmožen (smeh).

M.N.: (smeh) Ok, kje si se pa to naučil?

Intervjuvanec 6: Ja, internet, forumi.

M.N.: Kaj pa programiranje?

Intervjuvanec 6: Glede programiranja mi je faks dal zelo malo. Ne vem kako bi reku, ampak take stvari, ne vem če nas lahko faks nauči. Zaradi tega ker so dost specifične, pa dost enostranske. Če nekdo vidi uporabo v tem si bo pogledal, če ne, ne bo. Faks je mogoče bolj specifična stvar. Sej nas je neki programiranja nauču, ampak spet ne pa velik. Oziroma, tudi če nas že je, nas je nauču, ne vem, naučili smo se programiranja spletnih strani in to programiranje je bilo staro 10 let, ki ni več v uporabi.

M.N.: Ok, greva potem naprej na področje Varnost. Q23. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanec 6: Antivirusni programi, hja, jaz bi argumentiral da je imeti antivirusni program že malo neumno, zaradi tega ker moderni operacijski sistemi tok dober znajo za nas popaziti, da če pride kakšen uporabnik do mene, pa ima nek antivirusni program, ki ni glih od Windows-a, pol jaz rečem aha on pa glih ne šteka kako dela a ne. Tko da, se uporabniki zavedajo na

osnoven način, pa si pol nastavijo antivirusne programe oziroma druge programe. Ampak bolj kot ne tehnologija gre k pasivni uporabi. Mi kot uporabniki se niti ne zavedamo kaj uporabljamo in se konec koncev sploh ne rabimo več zavedat, ker stvari na nas mirkajo po domače rečeno. Na primer, na Windows-u maš gor vse driver-je, maš gor vse antivirusne stvari in dejansko ne rabiš za varnost, na modernih sistemih, skoraj da ne skrbet. Kar se tiče uporabnika. Kar se tiče pa administratorja oziroma administratorskih opravil, je pa druga stvar a ne. Pri administratorskih opravilih, kot je upravljanje s strežniki, upravljanje mrežnih naprav, am, in tako naprej, je varnost zelo pomembna a ne. Dost logično. Am, večina administratorjev to malo zanemarija, am, tako da sem že prišel v kakšne stvari, ki ne bi smel a ne. Kakšen eduram s faksa, ampak pustimo to. Am ja, tko da ja, sicer ne prakticiram tega dost zadostne mere, ker v neki točki 90 % dela vložiš v varnost, pol ti pa en, ki se ful na to spozna podre sistem. Pač ne, se mi ne da.

M.N.: Ok, kje si se to vse naučil?

Intervjuvanec 6: Sam.

M.N.: Potem pa imava socialna omrežja. Uporabljaš?

Intervjuvanec 6: Uporabljam, bolj kot ne vsa socialna omrežja. Trenutno sem v fazi izdelave svojega. Kot mobilne aplikacije. Tako, da sem se mogu, tudi faks mi je dal možnost oziroma zagon, da sem raziskal družbena omrežja. Na žalost mi ni ponudil literature, me je pa k temu prignal. Se pravi plusi in minusi. Po večini sem se mogu sam spraviti a ne. Tudi sam uporabljam bolj kot ne večino socialnih omrežij. Tudi kakšne novejš, da vidim konkurenco in tako naprej.

M.N.: Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje? Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje? Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanec 6: Nekak razumem in se h kakšnim aspektom tudi nagibam, kakšne pa za vedno zavrnem. Pač na primer, da telefoni sevajo se mi zdi pač kompletno ne relevantno. Če me kakšna stvar zanima moram najti res kakšne medicinske oziroma dokaze katerim ali pa vire katerim bom verjel, da pol spremenim vedenje IKT-ja a ne. Drgač pa ja, se ga zavedam, na žalost se ga večina ljudi ne. Am, mislim pa, da bo večina uporabnikov prešla k pasivni uporabi. Mi smo še ta generacija ljudi, to je dost smešno, da moramo vedet kako stvari delajo, če jih hočemo uporabljat. Naslednja generacija bo pa stvar uporabljala in stvar bo delala. Kot pasivni uporabniki se ne bomo več sekirali za IKT-jem, zato ker bo moglo biti poštmano a ne. Sej se bomo čez 20 let še spraševali o varnosti, ampak ne do te mere kot se zdaj a ne. Zdaj bolj kot ne vse temelji na osebni odločitvi, potlej bomo te odločitve dali drugim.

M.N.: Ok, pa še zadnje področje, reševanje problemov. Si na ustrezen način sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno? Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč? Si sposoben najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanec 6: Tako bom reku, do mal prevelike mere. Na primer, mene ful moti če ni stvar perfektno poštmana. In jo grem pol sam in dost krat naredim slabše kot je bilo prej poštmano, ampak naredim sam (smeh). Am, tko da, pa velikokrat srečujem frustracije, če hočem kaj delat, ne vem, bi rad neki sprogramiral, pa mi ne gre, ratam živčen in pustim to stvar za par dni a ne. Šele pol se lotim. Sem tak, da frustracije dost hitro pridejo do mene no, tko bom reku.

M.N.: Torej, če sem jaz prav razumela čez celoten intervju, si ti kar velik samouk. Da se veliko stvari sam naučiš.

Intervjuvanec 6: Samouk? Od majhnega me je stvar zanimala in ko sem bil majhen, v osnovni šoli, sem uničil šest računalnikov preden sem se naučil z njimi delat a ne. Tko da ja, nekak tudi zmeraj, ne vem sej je mogoče malo čudno, ampak se človek nauči googlat, takrat je pa človek samostojen. Se ne bo zanašal na faks ali pa na druge ustanove, da ga neki naučijo, če lahko to sam naredi, pa hitrejš, nauči a ne. Tko da, po moje je večina ljudi samoukih. Ne vem kako bi lahko naš faks, prispeval k boljši uporabi informacijskih tehnologij. Tudi če te prisili z neko nalogo, si boš sam pogledal, pa pol sam znal in te ne bo faks, kot študijski proces vlekel za roko, pa ti pokazal kako se različne stvari na računalniku dela a ne.

M.N.: Ok, še zadnje vprašanje. Kaj pogrešaš pri študiju? Tako na splošno, kaj ti je tekom študija manjkalo? Kaj bi se še želel naučiti?

Intervjuvanec 6: Jaz razumem moj faks kot pridobivanje informacij od družbe, pa pol interpretiranje teh informacij a ne. Se pravi družboslovna informatika. Informatika je mišljeno kot delo z informacijami. Am, zdi se mi da samo pridobivanje in sama predelava informacij je na našem faksu dost slabo pokrita. Zdi se mi, da je interpretacija sicer ok, ampak je dost ne relevantna. Po moje bi se mogu ta študij res, am, kako bi reku, vidim smisel za njega, ampak ne v tem obliki a ne. Se pravi, če bi hotli ta študij poboljšat, bi ga mogli drastično spremeniti. Pa dati veliko bolj relevantne vsebine, veliko bolj tehnične vsebine, am, nekak, programiranje je dost premalo zastopano a ne. Se pravi analiza podatkov je dost premalo, interpretacija podatkov tudi. Sej ne rečem, da so te vsebine slabe, ampak imamo to srečo oziroma nesrečo, da smo... Jaz gledam naš študij kot nek privesek celotnemu FDV-ju a ne. Cel FDV razmišlja v eno smer, naša smer nekak mal v drugo a ne. Tko da, če bi se vsaj probali priključiti kakšnemu FRI-ju, bi se stvar dost hitro obrnila. Ne vem pa če na boljše, vprašanje (smeh). Pač veliko bo treba spremeniti, tako bom reku.

M.N.: To je to? Bi še kaj dodal?

Intervjuvanec 6: Ne.

M.N.: Potem pa najlepša hvala za tvoje sodelovanje in čas.

Transkript intervjuja – Intervjuvanka 7

Spol: Ženski

Datum: 24.2.2016

Trajanje: 18 minut

M.N.: Lepo pozdravljena. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovorna boš. Najprej bom spraševala nekaj

splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešli na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanka 7: Ja, seveda.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanka 7: Sem študentka tretjega letnika družboslovne informatike, visokošolski program. Zdaj jaz sem se v bistvu največ ukvarjala z študenti družboslovne informatike na različne načine (v okviru društva družboslovnih informatikov, študentskega sveta, itd.). Am, zdaj jaz se najbolj zanimam, kot bodoča diplomantka, predvsem za metodološke pristope pri zaposlenih, kako jih raziskovat in podobno.

M.N.: V redu. Zanimivo. kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisala? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišala prvič za ta program?

Intervjuvanka 7: Ok (smeh). Zdaj po resnici povedano, jaz sem se vpisala, kot večina visokošolskih študentov na družboslovno informatiko, prvič zato, ker se je dalo s poklicno maturo gor pridet, kot drugo, ker je na FDV-ju, nekak sem družboslovka. Prvič sem pa slišala, am, moja sestra je bila na analitski sociologiji in mi je toplo priporočala družboslovno informatiko. Sicer mene je na začetku malo prestrašila s to statistiko, ampak sem rekla sej bo že no. Sicer ni bila moja prva želja, moja prva želja je bila socialno delo, ampak sem trenutno zelo vesela, da sem pol izbrala to, pa da sem bila sprejeta.

M.N.: Super. Kako pasi na splošno bila zadovoljna s študijem? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja, do zdaj?

Intervjuvanka 7: Do zdaj ja. Jaz sem zelo zadovoljna, tudi zaradi tega ker je nekak naša katedra najbolj sproščena, da se s profesorji tudi marsikaj zmenit, dogovorit, glede na druge katedre, ko poslušam kakšne probleme imajo. Am, zdaj po resnici povedano, jaz sem pričakovala, tako kot večina študentov, malo več informatike, am, torej, da bom jaz nekak pri diplomi pač bila informatik a ne. Kar pa vsekakor nisem, sem bolj družboslovec. Ampak ja, definitivno sem se veliko naučila, nekaj stvari, ki jih nebi pričakovala, da se bom tle naučila. Tko da ja, sem zadovoljna.

M.N.: V redu. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobila, do sedaj, pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanka 7: Metodološko znanje, se pravi, am, zelo sem opazila da, ko izpolnjujem tuje ankete a ne, nekak družboslovni informatiki takoj prepoznamo kakšno je kvaliteto vprašanje in kaj ni. Pa ne za to, da bi jaz imela nek kriterij to je v redu, to pa ne, ampak se vidi kako mi dejansko delamo bolj na tem in se mi zdi, da je zelo uporabno a ne. Da vidiš v bistvu, da znaš prepoznati, kaj te želi vprašati tisti, ki sprašuje a ne.

M.N.: Ok. Zdaj bova pa šle kar na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševala po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imela pred sabo. In bova šle lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedala za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobila (pred študijem, med študijem ali pri delu/sama). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedala ali si jih med študijem pogrešala, torej bi želela to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanka 7: Ok.

M.N.: Prvi sklop so informacije. Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference? Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanka 7: Ja, znam, v bistvu to je ena izmed redkih stvari, ki se mi zdi, da smo zelo imeli poudarek. Tudi profesor Petrič, je v prvem letniku zelo poudarjal kritično mišljenje, kako interpretiraš informacije, malo včasih tudi tako z rezervo. Tako da, definitivno ja, na študiju sem se naučila a ne, interpretirat informacije, tudi, ne vem prepoznaš določeno informacijo ali je ta prava ali je v bistvu samo del interneta. Zdaj filtrirat, ja neki znam no, ampak ne bom pa rekla zdaj da uporabljam. Bolj sem tko, poznam stvari, ampak jih ne uporabljam.

M.N.: Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke?

Oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji in ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij? Na to temo si že prej nekaj omenjala.

Intervjuvanka 7: Ja definitivno smo nekaj glede tega pridobili na faksu.

M.N.: Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek?

Intervjuvanka 7: Ja to pa v bistvu sem se sama naučila, v bistvu sem bila prisiljena se to naučiti, nisem pa to dobila na faksu.

M.N.: Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanka 7: Ja, to pa v bistvu dobiš z vso to metodologijo, ki ti nekak pride pod kožo. Da to znaš, ni neki konkretno poudarka na študiju o tem, ampak nekak se potem to organiziraš.

M.N.: Ok, naslednje področje je komunikacija. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanka 7: Ja (smeh).

M.N.: Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanka 7: Ja, Google Drive veliko uporabljam no. Tudi se mi zdi, da vsi študenti to uporabljajo. Na začetku študija smo veliko Dropbox uporabljali, ampak nekak se nam je zdel Drive bolj prijazen, am, drugače pa nič drugega, samo Drive.

M.N.: Ok. Kaj pa interaktivne podatkovne zbirke wiki?

Intervjuvanka 7: Ne, to pa ne.

M.N.: Si se kaj od tega na faksu naučila?

Intervjuvanka 7: Ne, sama.

M.N.: Ok. Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov? Spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanka 7: Skype ja, to v bistvu se vsak študent mislim da spozna, ampak ne bom pa rekla, da pa jaz kaj več znam, ker sem družboslovni informatik. Čist osnovno.

M.N.: Ok, greva naprej na Q16. Se zavešaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanka 7: Ja, to je pa eno področje, ki sem jaz zelo previdna no, ker se pač treba zavedat kaj deliš in kaj ti pol to prinese v vsakdanjem življenju. Jaz sem tudi na to temo napisala članek v FDVjevcu, v bistvu kako tehnologija vpliva na

našo osebnost a ne, tako da se v bistvu dost zavedam, da se preveč stvari deli na internetu. To sem največ, pri Uvodu v družboslovno informatiko, nekak smo o tem veliko govorili in potem začneš kritično sam naprej razmišljati.

M.N.: Greva kar naprej na ustvarjanje vsebine. Ko posreduješ neko idejo, si se sposobna ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanka 7: Ja.

M.N.: Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanka 7: Ja, recimo. Veliko sem delala v Prezi-ju, tudi Adobe Illustrator sem se malo učila.

M.N.: Sama?

Intervjuvanka 7: Ne, me je študent družboslovne informatike v bistvu. Takrat sem prvič spoznala sploh to ne. Je zelo zanimiv no, ampak da bi zdaj jaz rekla, da neki znam, velik ne. PhotoShop, Illustrator, to so neke take osnove. Čeprav se mi zdi, da majo komunikologi velik več poudarka na faksu, glede teh vsebin, kot mi. Kar je zanimivo.

M.N.: Se ti zdi, da bi moglo biti več tega?

Intervjuvanka 7: Ja, mogu bi bit vsaj en predmet, kjer se, ne vem, Illustrator, bolj te vektorske slike, vse to. Malo premalo je tega.

M.N.: Nimaš/imaš težav/e pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin? Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gnajna/skupnost?

Intervjuvanka 7: Neki smo imeli tudi tega na faksu. O avtorskih pravicah smo imeli eno zanimivo predavanje. Jaka Repanšek je predaval, ampak to je bilo iz druge katedre. Se pravi oglaševanje in družba. Tam v bistvu sem se spoznala z zelo zanimivimi dejstvi o tem. Ampak v samem študiju pa bolj ne no.

M.N.: Ok. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno? Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš? Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanka 7: Ja, zdaj jaz znam, ampak ne zato ker študiram to, ampak zato ker sem delala pri mobilnem operaterju, zato sem se to naučila. Mi je pa definitivno prav prišlo, da to študiram, ker sem bila bolj dovzetna. Se pravi prej sem se vse skup naučila. Nisem se pa naučila na faksu.

M.N.: Ok, greva naprej na varnost. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanka 7: Ja (smeh).

M.N.: Si previdna, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanka 7: Ja.

M.N.: Uporabljaš različna gesla in jih redno spreminjaš?

Intervjuvanka 7: Ja.

M.N.: Torej si ozaveščeno o teh stvareh? Kje si pa to pridobila?

Intervjuvanka 7: Ja spet, kot sem že prej rekla. Podlaga je definitivno na faksu. Se pravi, da ti nekdo sploh pove ne. Zelo zanimivo predavanje je bilo pri profesorju Berce-tu, kibernetika nevarnost. Je prišel v bistvu en zunanji predavatelj a ne. Na faksu se v bistvu vse začne. Se pravi ti povejo, da to obstaja a ne in potem ti naprej razvijaš znanje.

M.N.: Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanka 7: Ja.

M.N.: Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanka 7: Slišala sem, ampak ne vem pa na kaj se nanaša.

M.N.: Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanka 7: Ja. Neki malega je bilo o tem tudi na faksu, ampak ne morem pa reči, da sem največ slišala na faksu. To je bolj taradovednost, da greš pol pogooglat.

M.N.: Ok, potem pa imava še reševanje problemov. Si na ustrezen način sposobna reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanka 7: Odvisno od težavnosti a ne. Zdaj, ko rečem, da sem družboslovni informatik od mene pričakujejo, da jim bom naložila windowse, da jim bom popravila računalnike. Definitivno toliko nisem. Se mi zdi, da tudi večina DI-jevcev ni toliko napredna kar se tega tiče. Ampak ja, zdaj če je neki osnovno, tudi če neki ne veš pogooglaš, če ti pa pač ne rata, se pa obrneš na nekoga drugega.

M.N.: Ok, zdaj sva šle zelo na hitro te digitalne kompetence čez. Zdaj pa me zanima še kaj pogrešaš pri študiju?

Intervjuvanka 7: Ja, kakor sem že rekla. Illustrator in ti programi, se meni zdi, da je ful pomembno, da znaš, kot družboslovni informatik. Tudi, ko smo delali na društvu delavnice, je bilo največje zanimanje za Illustratorja a ne. Tko da, to definitivno je premalo poudarjeno. Am, pogrešam tudi Google Analytics a ne. To so nam na društvu tudi študentje podiplomskega programa predlagali, da tudi oni pogrešajo a ne. Tako, da mislim, da bi se na to temo lahko več. Ker mi smo, mislim, da najbolj primerni za tako delo. Definitivno manjka tega.

M.N.: Ok. To je to? Še kakšne druge kompetence pogrešaš?

Intervjuvanka 7: Ja (smeh), zdaj ko smo se vpisovali ne. Ime je tako zelo zavajajoče ne. Informatik, si misliš, jaz bom zdaj znal spletno stran narediti, pa ne. Osnove html-ja spoznaš, razumeš zakaj stvari so takšne kot so, ampak jih ne znaš, ne vem da bi zdaj neko storitev nudila nekemu pa ne. To pogrešam, če smo že informatiki, bi mogli malo več ukvarjati dejansko z informatiko. Tu je pa v bistvu največji poudarek na metodologiji, statistiki in smo v bistvu bolj analitiki, kot informatiki.

M.N.: Ok. Bi še kaj dodala?

Intervjuvanka 7: Ne. Mislim, da sem vse povedala (smeh).

M.N.: V redu. Najlepša hvala za tvoje sodelovanje in čas.

Transkript intervjuja – Intervjuvanka 8

Spol: Ženski

Datum: 31.3.2016

Trajanje: 45 minut

M.N.: Lepo pozdravljena. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovorna boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešli na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanka 8: Ja, seveda.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo/si že zaposlena?

Intervjuvanka 8: Bila sem študentka družboslovne informatike, univerzitetnega programa. Lani sem pa bila absolventka podiplomskega programa. Trenutno pišem magistrsko. Drugače pa tudi delam.

M.N.: Kaj pa delaš?

Intervjuvanka 8: Sicer ne delam nič kej pretirano v svoji smeri. Am, delam na radiu, media planerstvo in tudi pomagam administraciji. Ja recimo tko.

M.N.: Ok. Kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisala? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišala prvič za ta program?

Intervjuvanka 8: Ja bila je to moja prva želja. Am, zakaj? V bistvu, družboslovje mi je bilo nekak vedno bolj všeč, kot naravoslovje. Nekak nisem marala fizike in podobnih stvari, tak da že iz tega vidika mi je bilo to nekak bližje. Pa, am, v bistvu, vedno mi je bila informatična smer bolj pri srcu in mi je šlo. Am, tak da iz tega vidika. Sicer sem razmišljala prav o informatiki, ampak sem se pogovarjala s parimi ljudmi in itak sem spoznala, da mogoče to ne bi bilo najboljše. Tak da sem šla malo bolj na ziher (smeh). Če se lahko temu tako reče. No sej neki velik informatike spet ni bilo na smeri.

M.N.: Kje pa si slišala prvič za družboslovno informatiko?

Intervjuvanka 8: Hm, sej niti ne vem. Po moje, ne vem, dobili smo neko knjigico, z vsemi možnimi stvarmi in z eno prijateljico sva bile zelo zainteresirane. V bistvu je ona prva hotla it in pol uf to se ful dobro sliši in pol sem še jaz šla malo gledat kaj je to, am, pol sem se pa malo bolj navdušila. Sicer se ona pol ni vpisala (smeh). Tak, da je bilo iz tega bolj. Ja.

M.N.: Ok. Kako pa si na splošno bila zadovoljna s študijem? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanka 8: Am, pa ja. Sicer na začetku mogoče nisem točno vedela kaj pričakovat, ampak pol v bistvu ja je kar izpolnil ja. Mogoče malo bolj magistrski študij, mi je bil bolj všeč, zaradi tega načina kako je vse potekal, s temi projektnimi nalogami in s tem, ko si dejansko mogoče malo bolj dobil predstavo, kak vse skup celoten proces poteka.

M.N.: Ok. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobila pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanka 8: No, definitivno verjetno kakšnih statističnih metod in obdelave podatkov. Tega prej definitivno nisem znala. Am in metodoloških no. Po moje te dve stvari najbolj ja.

M.N.: Ok, potem pa greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševala po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imela pred sabo. In bova šle lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedala za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobila (pred študijem, med študijem ali pri delu/sama). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedala ali si jih med študijem pogrešala, torej bi želela to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanka 8: Ok.

M.N.: Torej greva kar na Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanka 8: Bi rekla, da ja. Sploh zdaj, ko se ukvarjam s pridobivanjem literature, je kar treba napredno iskat. Sploh članke, ko niso povsod dostopni na primer in potem rabiš malo več časa, da sploh najdeš tam kjer je dostopen, brezplačno. Tak da to se mi zdi, da sem definitivno pridobila tekom študija.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanka 8: Ja filtre ja. Ta RSS in mikrobloganje pa niti ne. No to je tudi bilo tekom študija, filtri in to (smeh).

M.N.: Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke?

Intervjuvanka 8: Ja, seveda. To tudi tekom študija.

M.N.: Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji?

Intervjuvanka 8: Ja, to jaz razumem, recimo, če se več virov nanaša na isto temo in če recimo vsi viri govorijo isto, potem verjetno je to res. Če pa si viri nasprotujejo, potem pa je že vprašanje kaj je res in kaj ni. Na tak način.

M.N.: Znaš ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij?

Intervjuvanka 8: Jaz mislim, da ja. To vse kar je tukaj smo tekom študija kar dobro obdelal (smeh).

M.N.: Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek?

Intervjuvanka 8: Ja in to delam pogosto. Am, mislim sploh zdaj, če se spet vrnem na to, da pišem magistrsko. Vsako malenkost si shranim še na Dropbox, da se ne bi slučajno kaj zgodilo (smeh).

M.N.: Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanka 8: Definitivno. To oboje, sem že prej, ne vem v srednji šoli ali pa že prej delala. To so mi take splošne stvari.

M.N.: Ok, potem pa greva na drugo področje, to je komunikacija. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanka 8: Ja. Dnevno.

M.N.: Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanka 8: Ja, ja, ja.

M.N.: Kaj pa wiki?

Intervjuvanka 8: Zdaj ne vem, če recimo Google docs spada sem. Zdaj Wikipedie že dolgo nisem obiskala no, ker so nam to na faksu nekak rekli, da to ni glih najbolj zanesljivi vir. No to drgač nisem nič objavljala, samo prebirala vsebino. Da bi dala svojo vsebino gor, to pa ne.

M.N.: Si kaj od tega uporabljala že pred faksom?

Intervjuvanka 8: Ja, e-pošto sem že prej. Zdaj v službi pa ta Outlook uporabljam, ki ga prej recimo nisem uporabljala in stvari, ki jih vključuje Outlook.

M.N.: Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanka 8: Am, to bi recimo šlo z Outlook-om. Na primer to uporabljam dnevno ja. Za naloge, za koledarje, spremljam sestanke in te zadeve. Tak da to. No tudi Googlove koledarje pač osebno uporabljam, si dam kakšne opomnike. Task, tudi to mam rada (smeh). Tak da ja, to sem po moje že prej no. Oziroma ne, to bolj zdaj, sem začela s temi zadevami. Aha, pa recimo Trello je tudi bil ena taka stvar, ki smo jo uporabljali. No to sem tudi zdaj spoznala. Tak, da prej mogoče niti nisem bila tak organizirana, pred faksom. Se mi zdi (smeh). Tak da, po moje tudi to posledica faksa.

M.N.: Ok. Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanka 8: Skype je edina taka stvar, ki jo uporabljam. Sicer ne spet tak pogosto, ampak ja, po potrebi.

M.N.: Uporabljaš ali si uporabljala različne prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu?

Intervjuvanka 8: Hm, ne, tega ne uporabljam.

M.N.: Ok. Greva na Q16. Se zaveš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanka 8: Ja. To definitivno je bilo tekom študija, kar predstavljeno to dost. Se mi zdi.

M.N.: Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanka 8: Ja znam ja. In tudi pazim, ker niti nisem taka oseba, da bi neki delila s širnim svetom. Tak da niti ne objavljam glih, ker se mi zdi, da se nekak to ne tiče ljudi kam grem kdaj, s kom, tak da ja. Se pa zavedam vsega ja.

M.N.: Si sposobna upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanka 8: Jaz mam recimo samo Facebook, tak da nimam nekaj ful profilov na družabnih omrežjih. Tudi na forumih recimo ne sodelujem neki, nisem taka oseba da bi želela vse delit.

M.N.: Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš?

Intervjuvanka 8: Ja, to sva se na nek način že zdaj pogovarjale. Tak da v bistvu ja. No za te stvari, smo na faksu kar. Po moje se pred faksom sploh nisem tak zavedala teh stvari, kot pa pol ja.

M.N.: Greva na ustvarjanje vsebine. Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposobna ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanka 8: Hm, ja. Tudi v službi moram kdaj kaj takega predstaviti ali pa ne vem, pomagat v tajništvu za direktorja kakšne takšne stvari, tak da mislim, da ja. Ampak to mislim, da sem se bolj sama naučila. Mislim do neke mere mi je verjetno tudi faks pomagal, ampak mislim, da sem se večino pa bolj sama, skozi prakso.

M.N.: Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanka 8: Ja, no zdaj sicer manj. Zdaj že dolgo nisem kakih filmčkov delala, sem pa včasih ja kakšne filmčke pa slike ali pa kar koli. To mi je bilo vedno zanimivo delat ja. To sem se že pred faksom zanimala za to (smeh).

M.N.: Ok. Potem pa sva pri Q19. Tukaj je v bistvu bil možen samo en odgovor.

Intervjuvanka 8: Am, bi rekla da tretja. Vem, kako urediti in spremeniti, z uporabo več različnih digitalnih aplikacij in orodij, datoteke različnih vrst (fotografije, videoposnetki in besedila), ki jih ustvarim sam ali drugi ljudje. Pa to, kot sem že prej rekla, sem se bolj sama naučila.

M.N.: Ok. Zdaj pa greva na Q20. Nimaš/imaš težav/e pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanka 8: Ja, ne vem, mislim, da je to nekak jasno. Tak, da mi je jasno (smeh).

M.N.: Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanka 8: Ja, seveda.

M.N.: Se zaveš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanka 8: Ja (smeh). Se zavedam ja.

M.N.: Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost?

Intervjuvanka 8: Ja.

M.N.: Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanka 8: Ja. Drugače te avtorske pravice in licence je bilo tudi kar dost na faksu no oziroma tekom faksa. Prej nisem niti o tem študirala no. Glede plagiorstva so nas pa itak ful opozarjali. Tak da, prej, pred faksom se v taki meri nisem tega zavedala, kot se zdaj. To definitivno. Dobro, citiranje pa to, ko smo meli pri seminarških nalogah prej, je bilo tudi treba, ampak ne pa spet tolik strogo. Tak da ja.

M.N.: Ok, potem pa greva naprej na Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanka 8: Ja, znam.

M.N.: Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 8: Ja.

M.N.: Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanka 8: Ja, vse kar imam na računalniku sem si sama naložila. Vse si sama urejam, tak da po moje ja (smeh).

M.N.: Znaš kodirati in programirati programsko opremo?

Intervjuvanka 8: No, to po moje ne glih. Programirati, ne ne znam.

M.N.: Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanka 8: Osnove html-ja, to bi se mogoče kaj spomnila. Kaj več pa definitivno ne.

M.N.: Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKZ rešitvami?

Intervjuvanka 8: IKT je pa itak ena taka stvar, ko je bila v osredju skoz. Tak da ja. Am, ja to glede IKT sem bolj tekom faksa, bolj poglobljeno spoznala. Am, ne vem, ostale stvari pa sem tudi že prej. Brat je imel kar dosti vpliva, ker on je vse možno delal z računalnikom, jaz pa sem pač opazovala kaj se dogaja. Tak da, po moje sem od tega dost pobrala (smeh). Tak da ja, po moje že prej.

M.N.: Super. Varnost. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanka 8: Ja, mam.

M.N.: Si previdna, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanka 8: Ja, to itak ja. Tega sploh ne odpiram.

M.N.: Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanka 8: Ja, mam tudi gesla ja.

M.N.: Jih redno spreminjaš?

Intervjuvanka 8: Redno? Hm. To pa v bistvu niti ne (smeh). Sicer nimam glih taka gesla, da so najbolj enostavna, tak da upam, da vsaj to pomaga kaj.

M.N.: Pogosto spremeniš kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanka 8: Hm. Pogosto. Mislim pogosto. Nazadnje po moje pred kakim letom.

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanka 8: Ne, ne poznam.

M.N.: Se zavedaš, kako so podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanka 8: Mislim, se zavedam, da je lahko uporabljena, zlorabljena. Tak da se zavedam ja, ampak čist podrobno, do pike pa verjetno ne čist. Am, drugač pa ja, digitalna identiteta je bila na faksu ja, predstavljena. Tako na splošno smo verjetno imeli tudi kaj o varnosti, o teh stvareh, ampak sicer pa sem bolj izven faksa to bolj spoznala no. Sem bila verjetno nekaj primorana, ker če živiš v bloku ne moreš imeti nezaščiten internet a ne (smeh).

M.N.: Ok, potem pa Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanka 8: Ja.

M.N.: Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanka 8: Neki glih ne no. Niti ne prebereš točno kaj tam piše, ampak po navadi samo obkljukaš tisto (smeh).

M.N.: Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 8: Pa moram rečt, da ne pogosto (smeh).

M.N.: Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanka 8: Ja, na Facebooku sem si še prejšnji teden spreminjala, tak da ja (smeh). Mislim, da na faksu to prav neki konkretno nismo imeli. Verjetno smo tko kej omenil, ampak ne pa glih tko podrobnosti. To pol vsak sam bolj.

M.N.: Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanka 8: Ja, se zavedam. Uporabljam (smeh). Pogosto (smeh). Je včasih bolj ugodno.

M.N.: (smeh) Ok. Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanka 8: Mislim, si mislim. Lahko sklepam kaj je to, ampak ne morem pa zdaj trditi, da vem kaj vse vključuje. Slišala pa sem že. Da bi ti pa zdaj mogla točno povedati, pa ne bi glih šlo (smeh).

M.N.: V redu. Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanka 8: Ja, itak ja. Hrbtenica itd. Ok, zdaj kar se tiče IKT-ja, smo imeli dosti tega na faksu. Am, glede »zelene« IT nimam zdaj glih v spominu, da bi to kaj omenjal, sicer možno da smo, ampak, ne vem, lahko da sem samo pozabila. Glede tveganja za zdravje pa itak poslušas skor na vsakem koraku.

M.N.: Ok, pa še zadnji sklop. Reševanje problemov. Q27. Si na ustrezen način sposobna reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanka 8: No mislim, neki ne grem glih šraufat, pa odpirat računalnika (smeh). To glih ne no, ampak če se mi pa kak error pojavi, pač nekaj poskušam popraviti, če ne druga grem pogooglat kaj zdaj to pomeni ali neki. Če bi pa se verjetno kaj hujšega zgodilo, pa ne bi reševala a ne. Bi raje prepustila nekomu, ki bolj obvlada.

M.N.: Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanka 8: Ja vem kam bi se obrnila ja.

M.N.: Ok. Si sposobna najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanka 8: Ja itak ja. Am, na faksu to nismo nič delali. Nič nas niso učili o reševanju problemov. Znajdi se sam (smeh).

M.N.: Potem pa greva na Q28. Si sposobna ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanka 8: Moram rečti, da Prezi-ja ne uporabljam. Če bi se spravila bi že verjetno šlo, ampak nisem pa uporabljala, zaenkrat.

M.N.: Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanka 8: Ja sem se že srečala s tem, čeprav zadnje čase bolj malo, ker se mi ne da več s tem ukvarjat. Ampak, recimo neke osnovne stvari bi šlo ja.

M.N.: Ok. Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanka 8: Ja to je bilo pa kar velik na faksu (smeh). Ja tuki pa moram kar rečt ja (smeh). Access itak, MySQL smo tudi imeli. Sicer bi mogla kar malo pomisliti, ker tega že dolgo nisem uporabljala. Pol kar malo pozabiš.

M.N.: Si sposobna ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij?

Intervjuvanka 8: Ja, pa ja. Mislim da. No, to ja je bilo tekom faksa kar ja. Baze pa to. Ostale stvari pa niti ne. Smo pa mislim, da imeli v okviru enega predmeta, da smo nekaj delali z videi. Se mi zdi. Drugače pa ja, bi kar rekla, da bi si kaj več tega lahko tudi na naši smeri umislili.

M.N.: Ok, potem pa imava še samo Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanka 8: Ja.

M.N.: V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanka 8: Ja, definitivno. Sej je skoz vedno kej novega.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanka 8: Ja.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanka 8: Pa ne, se ne udeležujem seminarjev. Sicer, verjetno bi bilo fajn, ampak niti niso glih zastoj ne. Sploh, ko nisi več študent. Tak da ja.

M.N.: Ok. Zdaj sva prišle skozi vprašalnik in zdaj sledi še zadnje vprašanje. In sicer kaj pogrešaš oziroma si pogrešala na splošno pri študiju? Torej ne samo od digitalnih kompetenc, ampak na splošno, kaj si pogrešala?

Intervjuvanka 8: No, kot sva malo prej ugotovile, PhotoShop na primer. To bi bilo zanimivo, pa se mi zdi, da kar prav pride no. Am, ja no sej takrat se mi ni zdelo, da je premalo statistike in tega. Pol smo pa prišli na magisterij in so nas začeli neke stvari spraševati, pa vsi tako, hm, kaj je že to bilo. Pa je recimo bilo nekaj čist splošnega. Tak da mogoče bi lahko vseeno ali ponovili kakšno snov še kej, da bi jo bolj utrdili. Am, pa mogoče ne samo SPSS, ki smo ga uporabljali, mogoče bi lahko še kakšno drugo orodje za analize. Po moje bi bilo tudi to koristno, ker ziher obstajajo še kakšna druga orodja. Mogoče, da bi nas vsaj seznanili, glih tolk da veš, da obstajajo ali neki. Pa da se mogoče srečaš z njimi. Ne pa da pol nimaš pojma zakaj gre. Na dodiplomskem bi lahko bilo tako, kot smo imeli na podiplomskem, več teh projektnih nalog. To bi bilo definitivno bolj koristno. Pa mogoče več prakse. Mi smo jo imeli dva meseca, neki takega. To bi bilo lahko več, ker je bila ena izmed bolj koristnih stvari no.

M.N.: To je to? Bi še kaj dodala?

Intervjuvanka 8: Ne, mi nič drugega ne pade na pamet (smeh).

M.N.: Ok. Najlepša hvala za sodelovanje in čas.

Transkript intervjuja – Intervjuvanka 9

Spol: Ženski

Datum: 14.4.2016

Trajanje: 48 minut

M.N.: Lepo pozdravljena. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovorna boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešli na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo/si že zaposlena?

Intervjuvanka 9: Jaz sem študirala družboslovno informatiko, univerzitetno. Diplomirala sem 2013 in pol sem se vpisala na magisterij, ki še ni končan (smeh). Zdaj sicer nimam več statusa študenta, sem zaposlena od julija 2015, sem pa zaposlena v organizaciji, kjer sem že prej delala preko študenta od leta 2010. Tak da tu delam že 6 let neprekinjeno. Am, mislim delala sem tudi druga študentska dela, cel čas študija no. Ampak ta dela niso glih bila povezana s študijem.

M.N.: Kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisala? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišala prvič za ta program?

Intervjuvanka 9: No bom začela kar pri zadnjem vprašanju. Am, mislim, da sem v enem tretjem letniku razmišljala o študiju novinarstva oziroma najprej AGRFT no, ampak sem hitro ugotovila, da ni glih perspektivno (smeh). Potem pa mislim, da sem šla na spletno stran od FDV in sem šla iskat informacije za novinarstvo, mislim, da verjetno v času informativnih dnevo in pol sem še slučajno pogledala druge smeri in dejansko pač vidla to družboslovno informatiko. Am in mi je bil program ful zanimiv. Am, pa malo je bilo povezano tudi s tem, da smo takrat zbirali predmete za četrti letnik, kaj boš imel na maturi in mislim, da so nam tu v tem času povedali, da bomo lahko imeli gimnazijci informatiko, pač prvo leto na maturi in se mi je to zdelo tak kul in pol se je vse nekak poklapalo no, da sem pol zbrala družboslovno informatiko dejansko. Nisem več razmišljala o novinarstvu. Je bil pa no še en faktor pomemben tudi to, da je bil študij samo v Ljubljani. Jaz sem želela iti študirat v Ljubljano, ampak mislim, da bi, no verjetno bi šla tudi v Maribor to študirat. Ker pač slišalo se mi je ful zanimivo, ker je bilo družboslovje, sociologija, kar se mi je zdelo, da me takrat bolj zanima, čeprav me manj (smeh), pa informatika, ki mi je bila vedno všeč. Tak da ja. Kaj je še bilo vprašanje?

M.N.: Je bila tvoja prva želja?

Intervjuvanka 9: Ja je bila moja prva želja. V bistvu šla sem na informativne tudi to, pa bolj zaradi, da sem staršem dala lažno upanje, da še razmišljam o študiju v Mariboru, sem še šla na pedagogiko. In sem potem to vpisala na drugo mesto, ampak sem vedla da bom tu sprejeta, ker ni bilo oziroma, če so bile omejitve, so bile nizke, jaz pa sem imela ful več, tak da se niti nisem ubadala s tem.

M.N.: Ok. Kako pa si bila na splošno zadovoljna s študijem? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanka 9: Hm, to je tako vprašanje, da ko sem se vpisala niti nisem vedla kaj pričakovati (smeh). Tak da ne bi mogla zdaj reči, da je ali pa ni izpolnil, mi je pa všeč no. Zdaj, če bi se še enkrat mogla vpisati, mislim, da bi se s tem znanjem oziroma poznavanjem študija, še enkrat vpisala. Še vedno ne vem, kaj bi drugega študirala (smeh). Ja, načeloma sem bila zadovoljna, čeprav mogoče motivacija moja prva tri leta ni bila najboljša, ker sem pač bila mladi študent tak da (smeh). Bolj no, pol sem ponavljala, ampak iz večih razlogov, ne zato, ker bi mi bil težek študij, mislim, da to ni. Am, pol ko pa sem se vrnila nazaj v četrti letnik, mi je pa vsebinsko postalo všeč, predvsem pa zaradi tega, ker so bili pol bolj praktični predmeti. Prva leta študija si imel recimo nek predmet pa ti je bil zanimiv, ali pa ti ni bil in si se učil, si ga naredil, nekak pa nisem vedla kak naj to vse skup zložim. Pač kaj naj bi jaz z tem dejansko delala. Takrat nisem znala stopiti nazaj pa širše pogledat, povezat in uporabiti. Pol ko pa sem bila četrti letnik, ko smo imeli metodološki praktikum, to je bil eden izmed predmetov, ki me je naprej spodbudil, ker je res zajemal vse od statistike, informatike, družboslovje, literature, teorije, v bistvu je bila to ena

izmed ključnih zadev, da mi je res postalo všeč, pa da sem bila res tak, da bi pa mogoče res delala na tem področju. Ker se mi je prej recimo zdelo, da mi je vseeno kaj bi delala no. Pol mi je bilo pa tako, da je to res za mene no. Kaj je sploh že bilo vprašanje? (smeh)

M.N.: Če je študij izpolnil tvoja pričakovanja? (smeh)

Intervjuvanka 9: (Smeh) Sorry. Ja pač pričakovanja so se razvijala tekom študija. Zadovoljna pa sem, da sem se dejansko odločila za ta študij. Pač minus DI je to, am, to promoviranje interdisciplinarnosti študija. Meni to ni glih neki hudi velik plus, no do neke mere ja, ampak mislim, da na naši smeri imamo take predmete, kjer je pač bilo dovolj no. To, da imamo pač šest ali osem izbirnih predmetov in zaradi sistema, ki je bil, kdor prej pride, prej melje, si pač ostal z nekimi predmeti, ki jih nisi hotel imet. Neko področje čist x y. Tak da to je edino kar mi je šlo na živce tri leta. Pol mi je pa bilo kul, sploh podiplomc, to mi je bilo sploh ful dobro. Sicer si ne predstavljam, kak zgleđa, ko pride nekdo iz druge smeri na podiplomca DI, ker dejansko neke teorije nismo delali, delali smo vse praktično. Meni osebno je pa to kot nadaljevalni študij družboslovne informatike na prvi stopnji in je bil zakon. Pa tu smo pač res imeli predmete, ki so bili za nas relevantni no. To bi edino izpostavila kot minus, kar si nisem tolk želela oziroma nisem si to predstavljala kot interdisciplinarnost, tak fejš, da bo res tak poudarek na tem.

M.N.: Ok. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobila pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanka 9: Prvo znanje se mi zdi, ki ga dobimo družboslovni informatiki, ne vem sicer če to spada med kompetence, je iznajdljivost oziroma iskanje, am, informacij se mi zdi no. Pač ko dobimo neki problem ali pa raziskovanje kakršno koli, se mi zdi, da ne vem, da smo se to naučili, da se znaješ no. Da veš na kakšen način poiskat, zakaj poiskat, kje poiskat, to se mi zdi no. Meni je bilo to v službi najbolj koristno se mi zdi, ker ne znam vedno tega kar mi dajo za delat, ampak se nekaj najdem no. Mogoče to, am, potem bi rekla da, sicer ne pri sebi, ampak se mi zdi da pri drugih (smeh), statistika no, je pri dosti predmetih vključena in naj bi človek potem znal, čeprav jaz v službi ugotavljam, da ne znam glih. Pol bi rekla, informatike kot take ful ne morem oceniti, ker se mi zdi, da sem večino znanja že imela prej, ker sem že zelo hitro začela z računalniki. Programiranja mogoče malo manjka. Ampak to kar smo imeli programiranje v Python-u, to ne vem zakaj je glih koristno no. Zdaj recimo, če je področje družboslovne informatike tudi web usability pa to, spletne strani, se mi zdi, da bi bilo ful koristno, če bi šli bolj v nove zadeve. In Java in te aplikacije, programiranje in take zadeve no. To bi bilo po moje ful bolj zanimivo no. To programiranje, ki smo ga imeli mi pa ne vem koliko ima dodane vrednosti. Mogoče je najbolj močna statistika, ker je vseeno pri dosti predmetih vključena no.

M.N.: Ok, zdaj pa greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševala po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imela pred sabo. In bova šle lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedala za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobila (pred študijem, med študijem ali pri delu/sama). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedala ali si jih med študijem pogrešala, torej bi želela to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanka 9: Ok.

M.N.: Torej kar Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanka 9: Ja to mislim, da znam zelo dobro.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanka 9: Tole poznam, uporabljala pa mislim, da še nisem glih. Oziroma mogoče, pač na teh spletnih straneh, ko uporabljaš recimo različne filtre. To pa ja. Kje sem to pridobila? Kar se tiče, recimo če vzamem napredno iskanje googla in te stvari, mislim, da sem že v srednji šoli. Take bolj osnovne stvari. Am, ampak po moje sem pa bolj konkretno pa potem na faksu. Am, predvidevam da za potrebe seminarskih nalog. V drugem ali tretjem letniku sem imela en predmet, mislim, da se je tam to delalo. Ne vem, osnove znanstvenega pisanja? Ne vem. No jaz sem pol menjala in tega predmeta nisem naredla, ker sem ponavljala. Mislim, hodla sem na predavanja prvo leto tretjega letnika, pol pa sem letnik ponavljala. Se mi je pa zdelo, da sem odnesla kar sem mislila od predmeta, ker je pač bilo glede tega citiranja in iskanja virov. Sem pa pol menjala predmet. Nisem sicer delala izpita, ampak sem se veliko naučila glede tega. Mislim, da bi to mogli imeti obvezen predmet v prvem letniku, zato ker je pač glavna zadeva. To se mi zdi, da bi blo vsekakor za dodat na družboslovni informatiki. Sploh pa zato, ker mi res delamo seminarskih milijon ne. No te online baze pa to, pa sem največ pridobila na praksi, kjer sem mogla pač pregledovati baze vezane na spletno metodologijo, raziskovanje, tam pa sem pač mogla obvladat to. Tak da tam sem se to najbolj naučila.

M.N.: Ok, greva naprej na Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke? Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji? Znaš ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij?

Intervjuvanka 9: Ja to mislim, da vsekakor znam. Ne bi pa rekla, da sem se to na študiju naučila. Oziroma ja, tudi, sploh zanesljivost/verodostojnost glede meril/kriterijev, se mi zdi, da smo imeli mogoče pri Vesni Dolničar en predmet.

M.N.: Na dodiplomskem?

Intervjuvanka 9: Hm, ne vem, mislim, da je bilo na podiplomskem. Da smo mogli vsak teden prebrat nek članek in potem napisat raziskovalna vprašanja, ne vem, zanesljivost pa te zadeve. Ali pa je bilo to mogoče pri Hlebčevi. Tak da ja, kar se tiče zanesljivost, verodostojnosti smo se naučili tekom faksa. Ovrednotenje pa tekom faksa in dela. Sem ugotovila kaj je relevantno in kaj ni. Konkretno pri tem delu, kjer sem pač mogla iskat članke in si recimo vpisal web survey in ti jih je ven vrglo milijon člankov in potem si pač mogu skenirat. Da si se naučil iz abstracta razbrat ali gre za pač samo za uporabljeno metodo ali dejansko vsebina govori o tem. Tak da sem pogledala abstract in poskenirala članek, da sem videla ali je relevantno ali ni. Tak, da bi rekla kombinacija prakse in študija

M.N.: Ok. Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek? Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanka 9: Ja, to vsekakor. Predvsem zaradi izkušenj z crknjenim računalnikom. Ne vem, če ima to kaj veze z faksom (smeh). Mislim pa, da je to bilo že tekom osnovne šole. Ko so diskete crkivale. Vem, da so recimo diskete crkivale in sem se recimo naučila, da morem shraniti na dve disketi (smeh). Pa da si morem kopirat. Pol tudi v srednji šoli za maturo, ko mi je isto crkno računalnik, pa sem pol mogla v dveh dneh narediti spletno stran za maturo, ker smo mogli oddat ne. Tak da, to sem se na tak način naučila. Ne bi rekla, da ima to kaj s faksom veze.

M.N.: Ok, naslednje področje je komunikacija. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanka 9: Ja, vsekakor.

M.N.: Kaj pa orodja v oblaku?

Intervjuvanka 9: Tudi, vsekakor.

M.N.: Kaj pa wiki?

Intervjuvanka 9: To bi pa rekla, da ne no. Pač delim svoje vsebine ne, dostopam do vsebine drugih uporabnikov pa ja. Torej za iskanje informacij, to vsekakor. To bi rekla, da sem bolj s prakso pridobila no. Mislim, da ni nič v povezavi s faksom. Zdaj e-pošto pa mislim, da so nas že v osnovni šoli učili.

M.N.: Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanka 9: Google Calendar in te zadeve ja.

M.N.: Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanka 9: Ja to sem tudi že uporabljala, sicer se zdaj ne spomnim imen. Pri delu sem tudi uporabljala eno zanimivo orodje za online fokusne skupine. Am, pač pošlješ link tistim osebam, ki bodo sodelovale v fokusni skupini. Ti pač določiš termin kdaj se bo odprla fokusna skupina in potem se pač odpre video.

M.N.: Zanimivo.

Intervjuvanka 9: Ampak mislim, da nas tudi niso učili konkretno. No mogoče pa v bistvu ja. Sami študenti smo tekmo, recimo pri metodološkem praktikumu smo recimo uporabljali Trello. Ful dobra zadeva. Mislim je povezano s faksom, ni pa glih da bi nas učili. Bolj lastna angažiranost in ti potem prav pride v praksi ali pa ko si že zaposlen.

M.N.: Ok. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanka 9: To vsekakor. Kar se tiče recimo virusov, prevar in teh zadev. To sem vedno nekaj imela v ozadju no. Nisem glih ena tistih, ki bi na vse klikala. Sem pa dostikrat mogla pomagati kolegicam, ki so to naredile. To sem se jaz kar nekaj zavedala no. Zdaj itak ko delam tukaj, kjer delam še bolj.

M.N.: Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanka 9: Ja, itak. Na družabnih omrežjih sem kar prisotna. Facebook, Instagram, LinkedIn. Ta digitalni prstni odtis mi je v zadnjih letih postal bolj pomemben, ko sem bila še na začetku faksa se mogoče še nisem tega tako zavedala. Takrat je bil še samo Facebook in nismo še tako vedli kaj to pomeni, da tega ne moreš odstraniti, si bil prepričan da deliš s svojimi prijatelji, pač nisi poznal ozadja, pol mi je pač to postalo jasno.

M.N.: Si sposobna upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanka 9: Ja, tudi omrežja uporabljam z različnimi cilji. To so sicer čist osebne zadeve, ampak Snapchat mam recimo bolj zaradi ljudi, ki so v tujini, Instagram zato, da na Facebook ne objavljam mačk konstantno, pač mam malo ločeno to no. Tudi LinkedIn, da mam urejen, da izpadeš kompetenten. Tak da ja. Tudi to ne bi rekla, da je s faksom povezano. Kvečjemu zdaj bolj na koncu, pri delu bolj no.

M.N.: Ok, greva na ustvarjanje vsebine. Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposobna ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev? Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanka 9: Ja, to pa mislim, da sem kar. Am, ampak se mi zdi, da je to vse bolj povezano s prakso.

M.N.: To misliš prakso, kot prakso na faksu ali kot študentsko delo.

Intervjuvanka 9: Ja, kot študentsko delo. V bistvu sem se tega naučila po potrebi, v službi. Zdaj se trudim pač ustvarjati rešitve programskih zadev, da potem programerji vejo kako narediti oziroma kak si si ti to zamislil.

M.N.: Ok. Potem pa Q19. Tukaj je v bistvu bil možen samo en odgovor.

Intervjuvanka 9: Ja to tudi recimo videe smo delali, video vodiče in take zadeve, kjer si moral kombinirati prezentacije, video posnetek, video zasloni itd. tak da bi izbrala tale četrty odgovor. Imam veliko znanja in izkušenj z mešanjem več različnih (obstojećih) vsebin in z ustvarjanjem novih vsebin, ki temeljijo na njih. To sem mogoče delno pridobila pri metodološkem praktikumu, ko smo mogli pač razmišljati o tem kako predstaviti naročniku predloge za spremembo spletne strani. Drugače se pa ne morem spomniti, da bi to delali še kaj na faksu. Mislim, da ne. Aja, pri osnovah informatike smo delali spletno stran. Ampak so bile res osnove. Tak, da bi rekla kar delo.

M.N.: Ok. Zdaj pa greva na Q20. Nimaš/imaš težav/e pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanka 9: Ja, to bi rekla, da nimam težav.

M.N.: Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanka 9: To bi rekla zelo dobro, ampak to bolj v zadnjih letih, sem se zavedala no.

M.N.: Se zavedaš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanka 9: Ja, se zavedam.

M.N.: Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice (copyright), prosta uporaba avtorskega dela (copyleft) in/ali ustvarjalna gnajna/skupnost (licenca creative commons)?

Intervjuvanka 9: Copyright ja, za copyleft še sicer nisem čula, sem pa čula za prosto uporabo. Ja creative commons ja to dosti uporabljam, ampak v službi.

M.N.: Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanka 9: Mislim da ja. O licencah mislim, da se nismo učili na faksu. Mogoče, da smo kje kaj omenili, pri informatiki, ko smo mogli delati spletno stran, če smo uporabili kakšne slike. Poudarek je bil bolj na virih no, zaradi citiranja. Pa mislim, da ne bi blo slabo, če bi bilo še to zraven. Sploh zato, ker mi veliko delamo z digitalnimi vsebinami.

M.N.: Ok. Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Znaš kodirati in programirati programsko opremo?

Intervjuvanka 9: Ja, ta bolj CMS, sprogramirat glih ne bi znala, ampak bolj ta no, kak se že temu reče, upravljanje vsebin no, na spletnih straneh recimo ali pa v programih. Bolj to no.

M.N.: Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanka 9: Ne, različnih programskih jezikov žal ne znam. Učili smo se samo Python. Pa še to ne vem koliko mi kaj koristi. Mislim z mojim znanjem, kaj sem se takrat naučila, tiste formule neke programirat, glih ne no. Bi pa znala z drugimi softwari, ti ki so bolj enostavni za izdelavo spletnih strani. Am, mogoče zdaj ne bi znala na pamet, ampak imam toliko znanja, da bi znala narediti, pa poiskati informacije.

M.N.: Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKT rešitvami?

Intervjuvanka 9: Ja. Zdaj kar se tiče informatike, sem pridobila pri informatiki. Drugače pa mislim, da je to znanje nekako v komponirano pri različnih predmetih. Nisi se sicer zdaj tega recimo učil, ampak si pa recimo mogu vedet. Lahko bi bilo pa bolj vključeno, sploh ti programski jeziki, kot sem že prej rekla.

M.N.: Ok, greva na naslednje področje Varnost. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanka 9: Na računalniku itak, na mobitelu mi pa to občasno šteka, da ga dam pol dol. Too much pressure (smeh). To sem mogoče za protivirusni program na mobitelu pomislila, ko sem začela delati. Sem ugotovila pol, da je mobitel enako, kot računalnik oziroma še hujše.

M.N.: Si previdna, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Jih redno spreminjaš?

Intervjuvanka 9: Lahko bi jih bolj. So mi pa jasna vsa pravila, glede tega. Pa tudi dolžina in te zadeve, ti triki za dobra gesla.

M.N.: Pogosto spremeniš kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanka 9: To imamo določeno, drugače bi lastnica v luft skočila, če bi spremenila (smeh), tak da tega ne spreminjam.

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanka 9: Bi rekla, da ne.

M.N.: Se zavedaš, kako so podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanka 9: To pa se zavedam ja. To pa po moje ni stvar faksa bla. Am, kar se tiče teoretičnega ozadja in teh zadev je bilo študentsko delo, drugače pa lajf, torej vsakdanje življenje.

M.N.: Ok. Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanka 9: Ja.

M.N.: Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanka 9: To pa moram rečt, da ne, da sem ena izmed tistih, ki da "I agree". Edino, sem pa postala bolj pozorna na mobilnikih, am, pač ko naložim aplikacijo, recimo, da je aplikacija za obrezat sliko, on pa hoče imeti kontakte mojih prijateljev oziroma kontakte mojega imenika, to pa ne sprejemem. Mislim zakaj rabiš to? To me pa moti no.

M.N.: Ok. Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanka 9: Pogosto glih ne, občasno pa.

M.N.: Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanka 9: Ja, am, to pa tudi zaradi prej študentskega dela in zdajšnjega dela. Tudi bolj spremljam novice, kar se tiče zasebnosti. Zdaj preverim oziroma spremljam kdaj Facebook objavi nove pogoje ali pa Instagram. Dobro včasih grem kaj preverit pa to. To se mi zdi, da tudi ni nekaj kar bi se na faksu učili. Mogoče, da smo se kaj o osebnih podatkih pri informatiki. Ampak ne bi rekla no.

M.N.: V redu. Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanka 9: Mislim zavedam se vpliva tehnologije na vsakdanje življenje, hkrati pa tudi nima toliko vpliva, samo medij se je spremenil no. Mogoče nisem ena izmed tistih, ki, am, nimam tega determinističnega pogleda vpliva tehnologij. Mislim, da dost vedenj, ki zdaj pravimo, da so posledica tehnologije, se je kazalo tudi prej, samo na drugačen način.

M.N.: Ok. Razumeš, na kaj se koncept "zelena" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanka 9: Kaj je že to? Čula sem že, ampak ne znam opredelit.

M.N.: Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanka 9: Ja, ergonomski vsekakor, ker sem imela tudi že vneto zapestje od miške.

M.N.: Uuuu a res?

Intervjuvanka 9: Ja, enkrat sem delala 20 ur, ne vem kaj že, pa sem imela prav napihnjeno. Ja zasvojenost tudi, mislim, da imam tudi predispozicije za to, me hitro zna potegnit (smeh). Pa če bi imela denar, bi si kupila play station in si ga hkrati tudi ne bi kupila, ker bi vedela da pol pač bi bila še manj socialna, kot sem. Am, me zlo zna potegnit to no. Sicer se ga zavedam, zelo dobro, se pa zavedam tudi posledic. Sem kar geek no. Se pa ne glih ubadam s tem sevanjem pa to.

M.N.: Ok, potem pa imava še zadnji sklop reševanje problemov. Q27. Si na ustrezen način sposobna reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanka 9: Am, ja odvisno kakšna stopnja je ne. Neke zadeve, ki mi crknejo, neke ne deluje pravilno, pol pa ne vem. Recimo, ko si šel iz študenta si moral na novo internet naštimati ali pa ne vem, pač take stvari, neki programi, da moram pogledat, pa ne vem IP, pa take zadeve ja. Zdaj če pa je kaj hujšega narobe z računalnikom pa ne. Znam rešiti do neke mere no. Kar je bolj potrebno kakšnega programiranja ali pa kaj v ozadju tisto pa ne. Bi pa mogoče znala ocenit kaj je narobe, da bi vedla koga kontaktirati.

M.N.: No to je pa potem že to drugo vprašanje. Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanka 9: Ja. Mislim, običajno znam kaj je narobe no, če ne znam rešit.

M.N.: Ok. Si sposobna najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače?

Intervjuvanka 9: Ja to bi tudi rekla, da ja. Mislim pa da nič od tega ni povezano s faksom.

M.N.: Ok. Q28. Si sposobna ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanka 9: Prezi ja.

M.N.: Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanka 9: PhotoShop, Instagram ja. CorelDraw sem dejansko že v osnovni šoli, ker ga je ata imel (smeh). Čeprav zdaj ga že dolgo nisem uporabljala.

M.N.: Zanimivo. Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanka 9: Baze ja, s tem sem dost delala. Access je bila dejansko moja naloga za maturo pri informatiki, ker smo mogli narediti bazo podatkov. Pač lahko si izbiral ali boš kaj sprogramiral ali pa podatkovno bazo in jaz sem to izbrala. Pa pač te izvedbe pa te zadeve, ki delujejo znotraj baze.

M.N.: Si sposobna ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij?

Intervjuvanka 9: Zvok, video ja. Video vodiči, Camtasia. Bi rekla ta Access, sem se učila že v srednji šoli. PhotoShop mislim, da sem tudi že prej. Prezi pa ne vem, ga prej še itak ni bilo, so bile pa druge zadeve.

M.N.: Torej bi rekla, da si se z vsem tem že prej srečala?

Intervjuvanka 9: Bi rekla ja. Nadgrajevala sem pa konkretno mogoče na faksu kdaj Prezi, PhotoShop, če je bilo kdaj treba, čeprav to bolj malo no. Je bilo mogoče kakšno študentsko delo. Access smo uporabljali na faksu pri enem predmetu Baze podatkov. Baze torej, ostalo znanje pa že od prej.

M.N.: Ok, potem pa imava še samo Q29. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanka 9: Ja. To mi je kar zanimivo ja.

M.N.: V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanka 9: Ja. Fascinirajo me tehnologije, mislim, da nam lahko pomagajo pri dosti zadevah v življenju. Pač moraš tako kot pri vseh ostalih zadevah, od hrane do ne vem česar koli že, moraš najti mejo, drugače ti lahko znižajo kakovost življenja po moje.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanka 9: Ja mislim, da sem kar kompetentna glede tehnologije, da me ni strah recimo, če jo moram uporabljati ali za službo ali za zasebno življenje.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanka 9: Tehničnih seminarjev bi si želela več udeleževati. Am, predvsem bi se rada enkrat bolj v programiranje vrgla. Ampak to je tudi veliko odvisno od financ. Bi pa si vsekakor želela no. Zdaj sem bolj hodla na izobraževanja v okviru službe, ki pa so bila bolj na marketing usmerjena. V glavnem ja, želela bi se naučit programirati nekoč, pa te programske jezike.

M.N.: Ok, super. Potem pa še zadnje vprašanje. Kaj si pogrešala pri študiju? Torej ne samo od digitalnih kompetenc, ampak na splošno, kaj si pogrešala?

Intervjuvanka 9: Am, mogoče, mam predmete informatiko, baze podatkov, vse ok, ker to pač vedno bo. Pač baze podatkov bodo vedno, samo da bi mogoče šlo malo bolj korak s časom. Sploh kar se tiče programiranja, programskih jezikov, pa mogoče bolj ozadje spletnih strani, usability. Mi smo sicer se srečali s tem pri metodološkem praktikumu, naša skupina, ampak je bilo to zaradi takega naročnika. Mislim, da bi bilo to koristno za vse študente. Po moje tudi ne bi bil slab en tak predmet, ki bi mogoče združeval dejansko vse te od avtorskih pravic, licenc, varovanje zasebnosti pa ne samo zasebno, ampak tudi v smislu ankete. To bi po moje tudi hitro mogli z tem začeti, ker na anketah smo res delali skoraj celi faks no. Pri večini predmetov si imel kakšno anketo in po moje se nismo toliko zavedali tega. Mogoče bi se komu zdelo dolgočasno, ampak je dejansko ful uporabno. No jaz bi to bolj dala s tega etičnega vidika, varovanja podatkov, avtorske pravice, mogoče združeno s tem citiranjem pa navajanjem, am pa te sodobne zadevščine, kot so za aplikacije, programiranje aplikacij. Veliko je pa teh digitalnih kompetenc, ki jih na faksu ne moreš pridobiti. Moraš iti v vodo pa plavat, ni druge.

M.N.: Ok, bi še kaj dodala?

Intervjuvanka 9: Ne.

M.N.: Potem pa najlepša hvala za tvoj čas in sodelovanje.

Transkript intervjuja – Intervjuvanec 10

Spol: Moški

Datum: 18.4.2016

Trajanje: 49 minut

M.N.: Lepo pozdravljen. Še enkrat se ti najlepše zahvaljujem za sodelovanje v intervjuju. Kot že veš, sem Mihaela Nemec in pišem magistrsko nalogo na temo digitalnih kompetenc študentov družboslovne informatike. Na to temo bo tudi potekal najin intervju. Trajal bo približno 40 minut oziroma odvisno od tega kako zgovoren boš. Najprej bom spraševala nekaj splošnih vprašanj o študiju, nato pa bova počasi prešla na vprašanja o digitalnih kompetencah. Še enkrat ti zagotavljam popolno anonimnost podatkov in tvoje ime ne bo nikjer objavljeno. Dobrodošli so seveda vsi odgovori, vsa mnenja, tako pozitivna kot negativna. Pravilnih in napačnih odgovorov ni. Prosila bi te še za podpis dovoljenja za snemanje intervjuja. Če se strinjaš?

Intervjuvanec 10: Ja seveda.

M.N.: Imaš še kakšno vprašanje?

Intervjuvanec 10: Ne.

M.N.: Za začetek bi te prosila, da se na kratko predstaviš? Kdo si, letnik in program študija? Ali opravljaš kakšno študentsko delo?

Intervjuvanec 10: Sem post študent (smeh). Lansko leto sem izgubil status, sem pa bil absolvent podiplomskega programa družboslovna informatika na FDV-ju.

M.N.: Na dodiplomskem programu pa si bil univerzitetni ali visokošolski program?

Intervjuvanec 10: Univerzitetni dodiplomski program družboslovna informatika. Am, od izgube statusa, to je od oktobra oziroma konec septembra, zdaj sem brezposelen, ampak iščem zaposlitev. Neko redno. Am, v času študija pa tudi srednje šole oziroma gimnazije, sem opravljal zelo veliko različnih študentskih del.

M.N.: Kakšna študentska dela pa so to bila?

Intervjuvanec 10: Zelo različno, od čist navadnih ročnih del oziroma pač dela v skladišču do seveda tudi strokovnega dela, ki je v povezavi tudi s študijem družboslovne informatike. Zelo širok spekter, bi skor reku vse, razen natakara še nisem bil (smeh).

M.N.: Kakšen je bil tvoj motiv za vpis programa družboslovne informatike? Torej kaj je tisto, ki te je motiviralo oziroma prepričalo, da si ga vpisal? Ali je bila tvoja prva želja? Kje si slišal prvič za ta program?

Intervjuvanec 10: Ko sem se jaz vpisoval na faks dejansko študija družboslovne informatike sploh nisem zasledil. Jaz sem imel že neki izoblikovan, v glavi sem imel antropologijo, ker mi je ta teorija oziroma te teorije, ki se jih učiš pri antropologiji zelo blizu oziroma tudi kadrovski menedžment na FDV-ju. Am, to tudi zaradi tega, ker je oče to študiral in se mi je zdelo dokaj zanimivo, potem pa k sem šel na stran od FDV-ja, pa sem slučajno, mislim da tri dni pred dejanskim vpisom, ko sem mogu oddat, videl študij družboslovne informatike in potem opis, ki je bil takrat na strani FDV-ja, me je zelo pritegnil in sem se v bistvu odločil za ta študij. To je bila pol v bistvu prva želja, odločil sem se pa predvsem za to ker, am, antropologija, kot neka, če se lahko tako izrazim, ljubezen, pač teh teorij, mi naj ne bi prinesla zaposlitve. Pri družboslovni informatiki sem pa nekak pričakoval, da bo zaposlitev lažje dosegljiva no. Tudi to, zaradi tega sem se odločil pol za družboslovno informatiko, ne za antropologijo.

M.N.: Ok. Kako pa si na splošno bil zadovoljen s študijem do sedaj? Je študij izpolnil tvoja pričakovanja?

Intervjuvanec 10: Nisem imel nekih pričakovanj, am, dejansko, zdaj težko je govoriti kakšen je bil, ker nisem bil na nobenem drugem in je težko primerjati. Ampak, seveda so bile dobre in slabe stvari. Oziroma tko, če bi se še enkrat vpisoval, bi izbral družboslovno informatiko, še enkrat ja.

M.N.: Ok, super. Katere kompetence si po tvojem mnenju pridobil pri študiju? V največji meri?

Intervjuvanec 10: Zagotovo metodoloških, bi reku zelo široko, od nekega analitičnega razmišljanja do pač, do pristopa k problemu, do seveda teh orodij, ki pomagajo predvsem pri, am, kvantitativnem raziskovanju. Se pravi zelo veliko statistike, tega sem zelo veliko pridobil. Am, to je nekak glavno kar se mi zdi, to se mi zdi neko načelo tega študija. Kar jaz niti nisem razbral iz opisa ne. Am, na začetku, vsa ta statistika, me je v bistvu kar malo potrla, ampak sem jo dejansko sčasoma vzljubu (smeh). Res (smeh).

M.N.: Ti je prišla k srcu (smeh).

Intervjuvanec 10: Ja, mi je ratalo zanimivo to raziskovanje. V bistvu ja.

M.N.: Ok, potem pa greva na digitalne kompetence. Če se spomniš, si v anketi reševal po petih področjih ne? Jaz imam kar sprintane te kompetence, kot so bile v anketi in ti dam en izvod, da boš imel pred sabo. In bova šla lepo po vrsti od kompetence do kompetence in mi boš povedal za te kompetence, ki jih imaš, kje si jih pridobil (pred študijem, med študijem ali pri delu/sam). Za tiste, ki jih pa nimaš, pa boš povedal ali si jih med študijem pogrešal, torej bi želel to pridobiti pri študiju. Je to razumljivo?

Intervjuvanec 10: Ja, seveda.

M.N.: Q10. Znaš uporabljati napredno iskanje, online baze in/ali povezane reference?

Intervjuvanec 10: Ja. To sem se naučil že sam oziroma me faks ni.

M.N.: Znaš uporabljati mehanizme za filtriranje?

Intervjuvanec 10: Zdaj te mehanizme za filtriranje sem si jaz že predstavljal, da spada pod napredno iskanje. RSS nisem nikoli uporabljal, mikrobloganje ne vem točno na kaj se nanaša. Ne blogam oziroma tudi ne tvitam.

M.N.: Ok, naslednja je Q11. Znaš primerjati različne vire, da lahko ovrednotiš najdene informacije in podatke? Znaš oceniti zanesljivost/verodostojnost informacij z različnimi merili/kriteriji? Kaj pa ločiti zanesljive in nezanesljive vire informacij na internetu?

Intervjuvanec 10: Ja, bi reku, da znam vse tri. Zdaj zanesljive, nezanesljive vire, to se mi zdi, da sem sam, da me ni to zdaj glih študij naučil. Mogoče zanesljivost oziroma verodostojnost informacij, da sem prek študija pridobil. Zdaj katere informacije naj se upošteva, katere ne in kaj je vse na spletu res. Pa tudi primerjati različne vire, am, to se mi zdi, kako bi reku, ni neki kar me je faks posebi naučil, ampak me je pa mogoče znotraj tega mal sklesal. Tko nekak. Oziroma mogoče jaz določene stvari, ki se jih naučim na faksu, recimo kritično razmišljanje, ne dojemam, kot da me je to faks naučil, ker to pač ni bil nek predmet, ampak to nekak sam dojemaš, da je to nek proces življenja s katerega se učimo, tako da zdaj težko rečem ali me je to naučil faks ali sem se sam.

M.N.: Ok, naprej. Q12. Znaš narediti varnostno kopijo informacij in/ali datotek? Znaš razvrstiti podatke na organiziran način?

Intervjuvanec 10: To dvojje se mi zdi, da sem že zelo zgodi pri uporabi računalnika znal no.

M.N.: Torej že pred faksom?

Intervjuvanec 10: Oziroma ne, varnostno kopijo, pa ja. Ja to sem že zelo zgodaj usvojil. Že v osnovni šoli se mi zdi, da smo imeli to glede razvrščanja map, datotek na organiziran način. Ja po moje sem se že tam igral s tem (smeh).

M.N.: Ok, potem je pa komunikacija. Q14. Uporabljaš e-pošto?

Intervjuvanec 10: Uporabljam ja.

M.N.: Uporabljaš posebna orodja v oblaku?

Intervjuvanec 10: Am, uporabljam predvsem, am zelo malo tega uporabljam no, ker nimam ful velik stvari za shranjevat. Glede na določene projekte pa sem uporabljal že Google Drive oziroma tudi Dropbox, tudi Trello. Oziroma, če kaj resno hočem shraniti, kot varnostno kopijo, si po navadi na gmail račun pošljem, sej to je tudi v bistvu orodje v oblaku a ne. Drugega pa ne.

M.N.: Uporabljaš interaktivno podatkovno zbirko (wiki)?

Intervjuvanec 10: Uporabljam ja, dejansko uporabljam dostiokrat, am, pač za čist kakšne splošne podatke, ne vem iščem zanimivosti ne. Jih pa tudi uporabljam za, zdaj ko pišem magistrsko nalogo, kakšen pojem ti lahko zelo hitro obrazloži. Ne zdaj, da boš ti to prepisal, ampak da veš zakaj se gre, pa tudi da potem lažje naprej iščeš no. Tko da ja.

M.N.: Ok. Q15. Znaš uporabljati spletna orodja za vodenje projektov?

Intervjuvanec 10: Ja, to sem že prej omenil Trello. Google Calendar dejansko nisem uporabljal. Za vodenje projektov sem samo ta Trello, pri enem izmed projektov, ki sem jih imel.

M.N.: Kaj pa spletne konference za sestanke z drugimi ljudmi?

Intervjuvanec 10: Če se to nanaša na Skype, potem ja. Drugač pa nisem bil na nekih konferencah oziroma preko spleta ne komuniciram velik v real time. Razen tipkanja s kolegi no.

M.N.: Si to kaj uporabljal v okviru faksa?

Intervjuvanec 10: Trello sem uporabljal pri projektu, ki smo ga imeli dejansko na faksu. Zadolžitev, da smo se s kolegi lahko domenili kdo kaj dela pakdaj.

M.N.: Uporabljaš ali si uporabljal različne prostore za sodelovanje, ki temeljijo na coworkingu?

Intervjuvanec 10: Ne vem kaj bi coworking bil.

M.N.: Jaz sem na spletu našla eno definicijo kaj to je. **Coworking** je sodoben način dela, ki samozaposlenim in drugim profesionalcem omogoča, **da si občasno ali stalno delijo "sodelavni" prostor z drugimi ustvarjalci iz svoje ali sorodnih panog.**

Intervjuvanec 10: Hm, ja mogoče je to kot nek portal, kjer se izmenjuje delo, vsebina in potem pač se lahko povezujejo kolegi. Ja, neki takega verjetno.

M.N.: Ok. Potem pa Q16. Se zavedaš prednosti in tveganj, povezanih z izpostavljenostjo tvoje identitete na spletu?

Intervjuvanec 10: To, jaz bi odgovoril, da se zavedam ampak vseeno dam skor vse gor, tak da zdaj če jaz rečem, da se zavedam, a se res zavedam ali ne, ne vem.

M.N.: Kako to misliš, da daš vse gor?

Intervjuvanec 10: Mislim, na Facebooku je bilo, zdaj sem si malo sčistu, k sem iskal zaposlitev (smeh). Je bilo moje ime, moj priimek z mojo sliko. Mislim, to je že neki. Potem, jaz sem prek brskalnika povezan oziroma sem prijavljen na računalniku oziroma sem prijavljen na računalniku na gmail, znotraj pač enega brskalnika si zapolni geslo in za gmail in za Facebook in se na mobitelu povežem na gmail in to pač se seveda te baze podatkov poveže. Am, Youtube je pač na tvoje ime, mislim povezan z Google account-om in se vidi, kaj jaz delam. To mene moti, ker kakšni pravijo, da je v redu, da se to personalizira, pač sporočila, ki so prilagojena za posameznika, ampak se pravi, glih zaradi tega se zavedam, da pač lahko zelo velik od tebe zvejo, ampak vseeno to vse uporabljam. Ne dajem pa zdaj neki ful podatkov oziroma tko pač nisem na neki, nisem znana oseba in pač ne pričakujem, da bo kdo se trudu shekat. Samo to ni dober razlog ja (smeh).

M.N.: Ok (smeh). Veš kako ustvariti javni profil?

Intervjuvanec 10: Am, ja. Samo za ta digitalni prstni odtis se nikoli še nisem nič kej s tem ukvarjal in tistimi certifikati, nisem si nikoli nič dajal. Ne poslujem veliko preko spleta no, tko.

M.N.: Si sposoben upravljati več digitalnih identitet?

Intervjuvanec 10: To se mi zdi tudi da ja, seveda. Sej tudi mam mogoče več digitalnih identitet, saj si prijavljen na različne forume in ja.

M.N.: Znaš nadzirati informacije in podatke, ki jih proizvajaš?

Intervjuvanec 10: Mislim, da ja. Zelo rad mam velik kontrole nad tem kaj gre ven iz mene oziroma kam se to objavlja in mislim, da mam. Da vem, ko jaz napišem javno, na spletu, da vem kaj se lahko s tem zgodi in se mi zdi, da znam.

M.N.: Ok. Kje si pa to pridobil?

Intervjuvanec 10: Mislim, da je to čist zasebna sfera oziroma največ še seveda to kakšni mediji pač opozarjajo, pač bodi varen na spletu, bi prej reku da to no.

M.N.: Ok. Greva na ustvarjanje vsebine. Q18. Ko posreduješ neko idejo, si se sposoben ustrezno izraziti s podporo različnih digitalnih sredstev?

Intervjuvanec 10: Ja. Znam no. Mam dosti izkušenj, tuki me je, mogoče faks velik nauču ja. Pa tudi sam na en način, ker nauču sem se prek faksa te neke strukture oziroma neke dispozicije, ki jo predstavljam, pa tudi seveda predstavitev rezultatov. Dobro no, graf zna vsak narediti v Excelu, sem se pa nauču na faksu kakšen graf narediti, da pove dejansko to kar, da ne zavaja no. Predvsem to.

M.N.: Ok. Znaš uporabljati različna digitalna orodja za ustvarjanje izvirnih multimedijskih izdelkov?

Intervjuvanec 10: Niti ne, ker zdaj tle kot digitalna orodja, to jaz takoj vidim kot kakšne te Visual studios in to ne. Tega ne znam. Znam pač narediti Wordov dokument z Excel naprednimi tabelami, am, pa PowerPoint predstavitev, pa to shraniti v PDF obliki (smeh), to je to no.

M.N.: (smeh). Dobro greva naprej na Q19. Tukaj izbereš en možen odgovor, tako da si lahko kar prebereš po tiho in poveš za katerega bi se odločil in kje si to pridobil.

Intervjuvanec 10: Ok. Jaz bi izbral to drugo. Sposoben sem narediti osnovne spremembe v digitalnih vsebinah, ki jih proizvajajo tretje osebe in do katerih imam dostop ali so v moji lasti (predstavitve, dokumenti, fotografije, videoposnetki itd.). Predvsem zato, ker te fotografije, videoposnetki ne znam nič upravljati. Zaradi tega se nisem odločil za tretjo.

M.N.: Kje pa si to pridobil?

Intervjuvanec 10: Malo se navezuje na prejšnjo, na Q18 vprašanje in sicer, am, tle ja, mogoče me je tle faks več nauču, kot sem se sam. Sam se res nisem tolk. Sem se kdaj mogoče samo za kakšno malenkost, se pravi kako določeno tabelo v Excelu in sem pogledu na internet in sem se sam nauču, ampak večinoma bi tuki reku, da me je faks kar dobro usmerjal no.

M.N.: Ok. Q20. Nimaš/imaš težav/e pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin?

Intervjuvanec 10: Am, mogoče imam malo težav pri odkrivanju zakonitih in nezakonitih vsebin oziroma ne da imam težave, ampak mi je vseeno. Am, pač, če bom dobi neki na spletu bom to vzel oziroma to pogledal, prebral, kar koli, ne glede na to ali je to pridobljeno legalno ali nelegalno. To je moje mnenje pač (smeh). Tle sem zlo pač, razvajan, nimam etične drže (smeh).

M.N.: (smeh) Ok. Znaš pravilno razlikovati med vsebinami, ki imajo zaradi avtorskih pravic in licenc omejeno uporabo?

Intervjuvanec 10: Am, ja glede avtorskih pravic bi reku, da me je faks kar dost nauču, zato ker znam, ker se zavedam pomena citiranja del. Tukaj govorim predvsem pri pisanju določenih, ne vem, gradiv oziroma izdelkov ne. Če vzameš neko idejo nekega drugega avtorja, da ga znaš pravilno navest in s tem seveda, neki da dodaš njemu in drugi vidijo, da je citiran oziroma lahko tudi bralec potem nadaljuje preko tega naprej. Tako da se približno zavedam ja.

M.N.: Ok. Se zavedaš posledic nezakonitega nalaganja digitalnih vsebin?

Intervjuvanec 10: Vem da je to kaznivo, ampak ker se nobenemu ne zgodi, se ne bo tudi meni. To je takšen nek, k si zakrivam oči. Me dejansko zmoti oziroma razmišljam, to pa res ni prav, ampak vseen zamižim, sam sebi lažem no. Oziroma jaz tko razmišljam, če bi jaz bil kakšen glasbenik, bi mi bilo ful žal ne, če bi kdo kopiral moje vsebine. Ampak če pa si poslušalec pa niti ne.

M.N.: Znaš ločiti med koncepti, kot so avtorske pravice, prosta uporaba avtorskega dela in/ali ustvarjalna gmajna/skupnost?

Intervjuvanec 10: To, ne poznam. Nič. Jaz bi copyright vse poimenoval. Sam po sebi. Tako no, ne vem čisto točno kaj to pomeni.

M.N.: Ok. Znaš na pravilen način uporabljati različne vrste dovoljenj, ki obstajajo za informacije, ki jih uporabljaš ali ustvarjaš na spletu?

Intervjuvanec 10: To bi pa tudi rekel, da niti ne tolk, zato ker zmeraj ko so pač ti pogoji, jaz to vse samo skrolam in obkljukam in grem dalje. Dejansko sploh ne vem kakšni so pogoji, ampak jih kršim, zagotovo. Am, ja bi reku, da kršim dovoljenja.

M.N.: Ok, potem pa greva naprej na Q21. Veš kako digitalni procesi/sistemi in programska oprema delujejo na splošno?

Intervjuvanec 10: Ja, na splošno ja, bi reku. Vem približno ja.

M.N.: Znaš spremeniti osnovne nastavitve aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanec 10: Tudi znam. Vseen je to, to so aplikacije, to je user friendly. Ni kodiranje, se pravi samo rabiš prebrat kaj piše in kaj spremeni. To ni težavno.

M.N.: Znaš uporabiti napredne konfiguracije programske opreme, ki jo običajno uporabljaš?

Intervjuvanec 10: Dost krat se tudi, kot sem že prej omenil, jaz si rad vse prilagodim oziroma imam pod nadzorom, tako da jaz konfiguriram skoraj vse. V bistvu na mobitelu vem, da sem šel skozi vse nastavitve. Vse aplikacije probam čisto več ugašat, izključevati, tako da res delam samo tisto kar jaz rabim. Tako se mi zdi, da izboljšujem, recimo življenje, procesor.

M.N.: Znaš kodirati in programirati programsko opremo?

Intervjuvanec 10: Kodirati ne znam.

M.N.: Programirati?

Intervjuvanec 10: Programirati ne. Mam neke osnove programskih jezikov, ampak to je verjetno res osnova.

M.N.: Kje pa si to pridobil?

Intervjuvanec 10: To pa sem pridobil na faksu, nisem se nikoli sam učil programiranja no. To je bil samo Python programski jezik in html. Tako da to sem na faksu pridobil in če bi se jaz lotu nekih priročnikov za programiranje mislim, da bi zelo hitro lahko začel tudi sam delati, ker imam te osnove a ne.

M.N.: Znaš ustvariti spletna mesta z uporabo različnih programskih jezikov?

Intervjuvanec 10: Z programskimi jeziki ne oziroma res izjemno preprosta mesta. Bi pa znal spletna mesta ustvariti z temi, kot so Wordpress in Jumla tudi in tako naprej.

M.N.: Se zanimaš in seznanjaš z novostmi v zvezi z IKT rešitvami?

Intervjuvanec 10: Načeloma me zanima, ampak nikoli ne grem dejansko brat tega oziroma zdaj na spletu sem na določenih spletnih mestih in v družabnih omrežjih in itak se lajka kaj te približno zanima. In potem ta fit od teh vsebin pač objavlja raznovrstne informacije in znotraj teh informacij, predvsem preko naslovov, recimo da preberem kaj je kaj aktualno, ampak poglobljam se pa ne. To je to ja.

M.N.: Torej od tega si rekel, da si programiranje pridobil na faksu. Kaj pa ostalo?

Intervjuvanec 10: Ja programiranje ja. Drugo pa bolj sam no.

M.N.: Ok, potem pa greva na varnost. Q23. Imaš protivirusni program?

Intervjuvanec 10: Dejansko ne vem. Neki se skoz javlja, da mi hoče update-tat, ampak jaz vsakič vztrajno kliknem x. Am, tko da mislim, da niti nimam.

M.N.: Ok. Si previden, ko prejemaš sporočila z vsebinami in priponkami od neznanega pošiljatelja?

Intervjuvanec 10: Ja. Mislim, meni se zdi, da ma gmail zelo dober spam filter, tak da vse kar je v spam-u pogledam vsake toliko, ker včasih pričakujem kakšen mail, pa ga mogoče takoj ni, cel živčen, tudi spam pregledujem zaradi tega no. Am, drugače vse zbrišem, če pa, točno to, če dobim kakšno sporočilo, ki pa ne pade v spam od neznanega pošiljatelja pa niti se odpiram.

M.N.: Uporabljaš različna gesla?

Intervjuvanec 10: Mam različna gesla, za različne, am, naprave oziroma različne račune. Se ponavljajo seveda ta gesla, imam ene štiri ali neki takšnega, niso pa spet zdaj neki zakomplicirana. To je pa res.

M.N.: Jih redno spreminjaš?

Intervjuvanec 10: To nikoli. Razen, ko ga pozabim (smeh).

M.N.: Pogosto spremeniš kodo brezžičnega omrežja in/ali geslo za dostop do brezžičnega omrežja?

Intervjuvanec 10: Nismo niti enkrat spremenili odkar mam doma wi-fi.

M.N.: Znaš in uporabljaš zaščitni sistem brezžičnega omrežja proti nezakonitemu prisluškovanju?

Intervjuvanec 10: To ne uporabljam oziroma ne vem, če uporabljam.

M.N.: Torej ne poznaš?

Intervjuvanec 10: Ne poznam.

M.N.: Ok. Se pa zavedaš, kako so podrobnosti v zvezi z tvojo digitalno identiteto lahko ali pa ne morejo biti uporabljene s strani tretjih oseb?

Intervjuvanec 10: To se jaz vse zavedam s to digitalno identiteto. Am, predvsem tle se mi zdi, da se to nanaša na ta certifikat oziroma podpis, tako to jaz razumem. To je zelo tko, če pride ena druga oseba do tvojih podatkov, pač lahko upravlja z vsemi stvarmi s katerimi lahko tudi ti oziroma ja, to je zelo zelo nevarno. Se zavedam.

M.N.: Se ti zdi, da si kaj od tega tudi na faksu pridobil ali slišal?

Intervjuvanec 10: Ne spomnim se, da bi o varnosti kaj govoril, bi mogu malo razmislit. Mislim, da ne.

M.N.: Dobro. Potem pa Q24. Uporabljaš funkcijo zasebnosti, ki je na voljo v aplikacijah?

Intervjuvanec 10: Ja. Oziroma, če to omogoča. Zdaj večinoma na vseh forumih, ki se prijavljam, imam čist izmišljen nepovezan user name. Zdaj mam samo en profil na družabnih omrežjih, mislim mam jih več, ampak samo zato, ker sem hotel zavzeti to ime, ampak ne upravljam z njimi. V bistvu samo prijavljen sem, nisem pa bil od prijave gor. In uporabljam vse ja, da vidijo samo znotraj skupine s katerimi se družim oziroma, da mora vsak potrditi, ki hoče priti v stik z mano.

M.N.: Ok. Sprašuješ ponudnike spletnih storitev o njihovi politiki zasebnosti?

Intervjuvanec 10: To nisem nikoli vprašal.

M.N.: Ok. Pogosto preveriš varnostno konfiguracijo in sisteme naprav in/ali aplikacij, ki jih uporabljaš?

Intervjuvanec 10: Preverim nastavitve in vidim kaj vse omogoča in jaz zmeraj poskušam čim več teh stvari, ki bi bile javno lahko mogoče dostopne izklopiti. Če se to le da, pa da potem to ne otežuje, am, delovanja aplikacije.

M.N.: Pogosto spremeniš privzete osnovne nastavitve zasebnosti?

Intervjuvanec 10: No sej, to se na nek način nanaša na prejšnjo. Tako da ja. Isto kot prej pa se mi zdi, da faks tukaj ni imel neke vloge

M.N.: Dobro. Q25. Se zavedaš vpliva, ki ga imajo IKT in internet v našem vsakdanjem življenju na spletni nakup in okolje?

Intervjuvanec 10: Zdaj tko, kakšen vpliv a ne. Vse stvari v obstoju sovplivajo med seboj. Mislim, zdaj mene ta nek tehnološki determinizem ne prepriča, ampak seveda pa se je z IKT-jem in internetom lahko, so se določene stvari razvile na način kot so se. Prej pred prihodom teh tehnologij, pa se pač niso a ne. Ni pa to zdaj edini pogoj. Imajo seveda, zdaj na drugačen način se nakupuje, seveda tudi reagira na okolje. Zdaj načeloma se spletne nakupe predstavlja kot zelo tko, tvegane, ampak ekonomično in ekološko, am, bi reku, am pametne a ne. Naj bi te prišlo ceneje, čeprav dost krat, v Sloveniji sploh ni res. Pa za okolje, da pač ne greš z avtom v trgovino recimo.

M.N.: Razumeš, na kaj se koncept "zeleni" IT nanaša in kaj vključuje?

Intervjuvanec 10: Am, predstavljam si, da gre za upravljanje oziroma prenašanje nekih procesov iz vsakdanjega življenja na internet in s tem zmanjševanje raznih vplivov na okolje. Tko bi reku no.

M.N.: Se zavedaš tveganja za zdravje?

Intervjuvanec 10: O tej zasvojenosti z računalnikom se je ful govoril. Am, jaz skor ne verjamem, da obstaja zasvojenost z računalnikom. Pač če ne vidiš veselja v igri na ulici ali pa ne vem v čemer koli in si pač več za računalnikom, se mi ne zdi to zasvojenost. Zasvojenost je to, da če tega nimaš, da se ti pol trga, telo ne vem kaj ne. Am, tko da vem o čem se govori, pa ja recimo nepravilna drža pri sedenju, am se nekak zavedam glede te drža, pa probam mal upoštevati to, ko se spomnim. To je pa gluh 10 minut na teden. Ampak glede tega spet s faksom, bi reku da nimam v glavi, da bi kdaj o tem debatirali no.

M.N.: Ok. Potem pa greva še na reševanje problemov. Q27. Si na ustrezen način sposoben reševati kakršno koli težavo, ki bi nastala, ko tehnologije ali naprave, ki jih uporabljaš, ne delujejo pravilno?

Intervjuvanec 10: Am, ne tle nisem gluh prepričan v sebe. Znam, pač jaz pri reševanju problemov se po navadi obrnem na internet in recimo poskušam najti, če je že kdo imel podobno težavo in kako jo je rešil. Drgač to je predvsem mogoče z uporabniškega vidika, iz aplikacij, systemskega vidika. Zdaj pa kakšni hardware pa niti ne znam sam popravljati. Nisem nikoli, mogoče če je kakšna res osnova, ampak bolj ne no.

M.N.: Veš kam se zateči ali kaj storiti, če potrebuješ tehnično podporo in pomoč?

Intervjuvanec 10: To je zdaj tko, če je naprava v garanciji jo nesem pač k proizvajalcu oziroma v trgovino, kjer sem jo kupil. Če pa ni, pa več ali manj obupam in kupim novo (smeh). Mogoče kakšen kolega, če se spozna, dam njemu, pa da on pogleda.

M.N.: Torej več kam se zateči?

Intervjuvanec 10: Vem pa kam se zateči, tako ja.

M.N.: Ok. Si sposoben najti ustrezne alternative, ko ne moreš rešiti težav in je potrebno stvari narediti drugače? V tvojem primeru je ustrezná alternativa, da kupiš novo a ne? (smeh)

Intervjuvanec 10: (smeh) ja. Recimo tudi neham uporabljati kakšno stvar, ki se pokvari, se je tudi že zgodilo. Recimo pri ročni uri, pa niti ne da se je pokvarila, samo baterija je nehala delati in bi mogu zamenjati in takrat sem nehal nositi ročno uro (smeh).

M.N.: Ok. Greva na Q28. Si sposoben ustvarjati svoje lastne izvirne in ustvarjalne digitalne izdelke s pomočjo ustrezne programske opreme in/ali orodij?

Intervjuvanec 10: Če je stvar user friendly seveda, da znam uporabljati. Zdaj pa jaz pač mislim, da, predvsem tudi to kar sem se naučil na faksu, namreč nas niso naučili ustvarjati s tem programom, pa s tem, seveda z določenimi so, ampak predvsem skozi pač nek potek izobraževanja, pač formalnega in neformalnega, se naučiš kako vsako aplikacijo najhitreje na najlažji način spoznat ne. Tko da, bi reku da sem sposoben ustvarjati razne digitalne izdelke, ne zdaj neke visoke, ne vem, kakovost, ampak predvsem mogoče za zafrkavanje s kolegi oziroma čist za sproduciranje lastne ideje.

M.N.: Ok. Imaš znanje in izkušnje za ustvarjanje, urejanje in/ali spreminjanje digitalnih slik?

Intervjuvanec 10: Bi reku, da ne. Zdaj vem kaj se vse da delati, ampak moj odgovor je ne. Zdaj vem predemencionirati sliko, ne vem uporabiti kakšen filter na sliki, kar je pač klik gumba oziroma pač ustvariti sliko, kot je recimo zajet zaslon. Tko.

M.N.: Ok. Veš, kako oblikovati, ustvarjati in spreminjati baze podatkov?

Intervjuvanec 10: Ja, to recimo sem se učil na faksu. Access predvsem, ampak tega je že dost minil in tudi sam nisem potem na tem nič delal, tko da sem nesiguren na tem področju. Mislim, da bi hitro spet vzpostavil znanje, če bi se tega lotil, ampak trenutno ne morem reči, da bi zdaj znal oziroma jaz bi si z internetom kaj pomagal, ker potem mislim, da bi se dalo naučiti tko da ja. Drugih pa nisem nič.

M.N.: Si sposoben ustvariti multimedijske vsebine z uporabo široke palete orodij?

Intervjuvanec 10: Zdaj za ustvarjat zvok niti ni tak problem, petje je ustvarjanje zvoka, pač diktafon in vsaka naprava. Am, sem tudi neki časa sam ustvarjal zvok oziroma glasbo preko igrice. Igrica je bila, ampak v zanimanje za ustvarjanje glasbe pač je bilo. Tko da znam približno, ne vem, mam neke osnove v glasbi, tko da to bi znal no. Video pa mislim, da tudi. Mislim, da rabiš pač opremo a ne, zdaj če imaš opremo lahko zajameš video in to je to. Sem pa tudi že urejal video, da pač odrežeš oziroma kaj takšnega.

M.N.: Torej nekaj od tega si na faksu pridobil? Access si prej omenu, kaj pa drugo?

Intervjuvanec 10: Access ja, drugih stvari, glede slik, zvoka in videa ne. Ta Prezi sem pa tudi spoznal izključno na faksu in ga tudi samo na faksu uporabljal.

M.N.: Ok. Potem pa imava še zadnje vprašanje Q29. To je bolj tako, tvoje mnenje. Tega se glih ne da naučit. Ti je všeč, da lahko slediš najnovejšim trendom v zvezi z novimi digitalnimi mediji?

Intervjuvanec 10: Ja, mi je ziher všeč, da lahko sledim. Me na nek način zanima, ampak zabušavam in se tak ne poglobljam v vsak posamezen članek oziroma nov trend. Ampak se mi zdi, da ja. Da vem kaj sledim oziroma da znam sledit.

M.N.: V vsakdanjem življenju se učiš in vključuješ vse več digitalnih naprav?

Intervjuvanec 10: Dejansko s tem se ne bi strinjal, ker se prav malo probam izogibat vseh naprav. Seveda so določene prednosti in pač v ta namen znotraj teh prednosti bom tudi uporabljal, ampak se mi zdi, da dost krat si neki predstavljam kot prednost neke naprave, ki pač je zlagana oziroma to je neka želja, ne vem recimo Snapchat imajo vsi kolegi, je super, ker se lahko družiš, ampak je pa čist nepotrebno. Ne izveš gor nobene pomembne informacije in se mi zdi, zakaj bi to mel. Mel bi samo zaradi tega, ker bi pač mel. Seveda izboljša to neko izmenjavo slik, ampak ta izmenjava slik ni tak pomembna. Pač napačno se smatra kaj je pomembno, kaj pani.

M.N.: Se zavedaš svojih kompetenc in morebitnih pomanjkljivosti na digitalnem področju?

Intervjuvanec 10: Ja, bi reku, da se dober strinjam. Glih zaradi tega, ker sledim kaj vse obstaja, vem da imam še veliko pomanjkljivosti, am, se zavedam no. Hkrati se pa tudi zavedam znanj, ki sem jih pridobu, predvsem veliko večino od njih na faksu a ne.

M.N.: Se udeležuješ tehničnih seminarjev ali usposabljanj v zvezi z uporabo IKT orodij?

Intervjuvanec 10: Am, seminarjev se nisem nikol udeleževal, am oziroma kar je bilo v okviru faksa sem šel na delavnice, to je res v bistvu. Predvsem Excel se spomnim, ker me je res zanimalo, ker bi reku, da je to najmočnejše, v narekovajih, orodje s katerim lahko upravljaš in ga je fajn res dobro znat. To je bilo pač v okviru faksa a ne, znotraj te skupine, sem se udeležil. Da bi pa šel prav sam nekam, to pa se še nisem nikol odloču.

M.N.: Ok, to sva zdaj zaključila. Zdaj pa še zadnje vprašanje in sicer, kaj si pogrešal pri študiju? Tako na splošno, kaj ti je tekom študija manjkalo? Kaj bi se še želel naučiti?

Intervjuvanec 10: Kaj sem pogrešal na faksu? Hm, na faksu smo obravnavali zelo širok spekter različnih programov, pa tudi znanj smo se zelo velik učil, ampak jaz sem to od začetka predvsem, jaz ne govorim, da je to dolžnost faksa, ampak jaz se nisem zavedal tega pomena. Jaz sem pač prišel iz srednje šole in sem pač delu predmete. Nisem se učil, izdeloval sem predmete in me briga kaj bo, kaj pa ne. Vidim pa zdaj, da pač, bi pa to rabu vedet. Ampak sej pravim, zame to ni dolžnost faksa, ampak je to na vsakem posamezniku, kako je vzgojen. Zdaj če bi bil na začetku bi se še enkrat odloču. Zdaj kaj mi je pa manjkalo, am, hm kako bi reku, dejansko to kar opažam, mi smo se dost učil o kvantitativnem, pa tudi o kvalitativnem. Ampak jaz, čeprav naj bi bilo to izenačeno, jaz še vedno mislim, da je kvantitativno boljše raziskovanje, kot kvalitativno, čeprav oboje ne moreš sploh primerjat. Za mene je bilo premalo kvalitativnega, am, to, pa kako bi reku, am, mogoče nekaj več vključenosti kakšnih mogoče podjetij v sam študijski proces, da bi recimo v drugem, tretjem letniku imeli tam prakse in da bi se kasneje tam lahko zaposlili. Sej jaz sem si neki najdu za delat, prav za predmet praksa. Ampak ne vem zakaj se podjetja bolj ne vključujejo v sam študijski proces, oni bi lahko zelo veliko odnesli od dela s študenti. Oni bi v drugem letniku imeli nabor, ne vem, dvajsetih študentov, ki bi lahko tam delal za neki brezveze, ampak oni bi točno videl kdo ima neko ambicijo, kdo ma znanje in tko no. In je pač lažje enega vzet mladega, kot pač enega že izučenega, ki pač že ima neko znanje, ki neki pričakuje in ga moraš tudi več plačat. Ne vem no. Tko da to. Mogoče ja, velik, zelo širok je ta študij a ne. Zdaj, jaz bi reku, da velika večina nekih socioloških predmetov, seveda ta študij temelji na poznavanju socioloških in psiholoških teorij, ampak je bilo mogoče malo preveč teh specifičnih nekih socioloških predmetov, ki bi jih lahko nadomestili z poglobljenim spoznavanjem, recimo, kot sem omenu programiranja ne, da bi pač znali nek program oziroma tudi tega Access-a, se pravi baze podatkov oziroma pri statistiki smo obravnavali skoz SPSS, se jim je zdelo to glavno, R programsko orodje in jezik, pa sem vzel tko, to je samo neki kar mam en semester. Jaz takrat sploh nisem vedu, da je R neki, ne vem program se mi je zdel ful zastarel, jaz nisem vedu, da se to dejansko uporablja. Jaz sem mislu, da je to zastarela stvar. Zaradi tega, da bi mogoče bil nekak, ne vem, da bi bil ne vem dve leti, dva semestra R-a oziroma, da se bolj na to skoncentriraš. Kar zdaj vidim, Python iščejo programerje, R tudi, SPSS znamo, mogoče Excel bi se še dal mal bolj, pa baze podatkov, dobro to pa niti ni tolk v povezavi s to smerjo, se mi zdi no. Je bolj splošno znanje. Tak da to je bolj kot ne to.

M.N.: Ok. Bi še kaj dodal?

Intervjuvanec 10: Ne.

M.N.: Ok, super. Najlepša hvala za tvoj čas in sodelovanje.